
HAJDU KRISZTIÁN

hajdukrisztian0520@gmail.com

Könyvtártudomány

MA, 1. félév

Eszterházy Károly Egyetem

Informatikai Kar

*Témavezető:
Dr. Racsko Réka
adjunktus, EKE IK*

A digitális átállás pillérei a könyvtárakban

A 2020-ban tetőző SARS-CoV-2, avagy ismertebb nevén a Covid-19 okozta veszélyhelyzet teljesen felforgatta az eddig megszokott világunkat. Alkalmazkodva a helyzethez, sokan kényszerültek otthonról dolgozni, az iskolákban pedig digitális munkarendben, online formában folyt a tanítás. Mindez tovább növelte a digitális átállás aktualitását. Úgy vélem az elkövetkező 10 évben a digitálizáció még nagyobb térhódítása lesz megfigyelhető, mindez köszönhető a rohamosan fejlődő technikáknak és az alfa generáció fokozott információs igényének és médiumhasználatának. Az IKT-eszközök oktatásban való alkalmazásáról, az oktatás digitális átállásáról már több kutatás is született pl; (Ferrari, 2013) (Redecker, 2017) (Diringó-Horváth & Gonda, 2018) Felmerül azonban a kérdés, hogy a közgyűjtemények helyzete hogyan alakul a digitális átállás korában. A közgyűjtemények digitális transzformációja, majdnem annyira időszerű, mint az oktatásé. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint a Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia 2017-2025 megjelenése, amely a lassan a féltávjához érkezik.

A kutatás során megvizsgálom, hogy az oktatás digitális átállását leíró DIGCOMP ORG keretrendszer adaptálható-e könyvtárakra, ha igen milyen jellemzők szükségesek ahhoz, hogy ahhoz, hogy a könyvtárakban eredményesen végbe mehessen a digitális átállás. A fő pontok mellett szemléltettem azokat a kritériumokat is, amelyek nem közvetlenül befolyásolják az átállást, de nagy részben elősegítik azt. Emellett a kutatáshoz a külföldi és hazai hasonló témákkal kapcsolatos irodalmat veszem alapul, valamint a hazai és nemzetközi kezdeményezéseket elemzem. A szakirodalom feldolgozása mellett fontosnak tartom, hogy kvantitatív kutatással is felmérjem a hazai könyvtárosok, hogyan és miként látják a digitális átállás jelenségét a könyvtárakban. Ezért létrehoztam egy 26 kérdésből álló kérdőívet, amelyet több levelező listán fórumon, közösségi oldalon is megosztottam. A „Pillanatkép a hazai könyvtárak digitális átállásáról” című kérdőívem populációjának a magyar könyvtáros szakmát választottam, „hólabda” kiválasztási módszerekkel. Dolgozatomban a kérdőív eredménye kerül kiértékelésre.

MOLNÁR FERENC TAMÁS

molnarferenc1998@gmail.com

Könyvtártudomány

MA, 1. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezetők:

Dr. Varga Katalin

Egyetemi docens, PTE BTK

Dr. Koller Inez Zsófia

Egyetemi adjunktus, PTE BTK

A falanszter lebontása, út az információs társadalom világába

Dolgozatomban bemutatom a Nagy Testvér figyel- Szabadulj ki a könyvtárból könyvtárhasználati program megvalósulását és eredményeit. Az első részben az érintett tudományok szakirodalmát gyűjtöttem össze. Ezt követően bemutatom a program főbb verzióit és fejlődését. Részletesebben írok az Országos Könyvtári Napok keretében megvalósult programról, amelynek célközönsége elsősorban középiskolás diákok voltak. Az itt készített interjúkat elemzem és leírom, hogy miért lehet jó módszertan a könyvtárhasználat és a digitális írástudás fejlesztésében egy közkönyvtári térben.

POLYÁK DÁVID

polyakdavid@gmail.com

Informatikus könyvtáros

BA, 6. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

*Témavezető:
Barátné Prof. Dr. Hajdu Ágnes
egyetemi tanár, ELTE BTK*

A képregény műfajának kezdete, kialakulása és szerepe a könyvtárakban

Tanulmányom témájának választására tulajdonképpen két tényező inspirált: már gyermekkor óta is tartó mélyebb érdeklődésem a képregények iránt, és azon kezdeményezésem, hogy a képregényt, mint a kulturális termékek egyikét könyvtárosi szemszögből is megismerés tárgyává vegyem.

A képregény, mint dokumentumtípus történeti áttekintésével és műfaji sajátosságainak megvizsgálásával szerettem volna világos képet alkotni arról, hogy a képregények milyen lehetőségeket rejtenek magukban a tudás és kultúráközvetítés terén, és ezzel összefüggésben milyen módon vesznek részt a könyvtári és társadalmi életben.

Munkám felépítését tudatosan választottam meg. A képregényt három különböző tanulmányi szintű megközelítéssel kívántam prezentálni, három nagyobb fejezet felépítésében. Az első fejezet a képregénnyel, mint kiadványtípussal foglalkozott, melynek célja egy összetett kép megalkotása volt a médium természetéről és különállóságának ismertetőjegyeiről.

A második fejezet a képregény történeti áttekintését foglalta magába, melynek célja ismételten a médium mélyebb megismerésére irányult, és egyidejűleg a vele történt változások és fejlődési irányok megértésére.

A harmadik fejezetben pedig a képregények könyvtárakba kerülésével, ottani elhelyezésével, valamint a katalogizálásukkal és szolgáltatásukkal kapcsolatos ismeretek és tapasztalatok kerültek alaposabb áttanulmányozásra, zárásképpen pedig a képregény médiuma köré szerveződött tudományos megközelítésekre is kitértem.

Az utolsó fejezethez felhasznált szakirodalom legtöbbje elsősorban az Egyesült Államok könyvtárainak tevékenységét ragadta meg példaként, a képregények könyvtári kezelését érintően.

A tanulmányban példaként felhozott címeket és szerzőket illetően elsősorban olyan művekre helyeztem a hangsúlyt, melyek történetileg újabb mérföldkövet, valamilyen stílusbeli vagy tartalombeli irányváltást jelentettek a képregény fejlődésének idővonalán. Kiszűrtem továbbá az olyan címeket és szerzőket, melyek személyes megítélés szerint szükségtelennek bizonyultak a munkám elkészítésében.

LEITGÉB MÁRIA

l.maria.rita26@gmail.com

Könyvtártudomány

MA, 11. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Bíbor Máté

egyetemi tanársegéd, ELTE BTK

A "középkori" tanszék könyvtára a Műegyetemen

Kutatásom középpontjában a Műegyetem Középkori építéstan tanszék címjegyzékének vizsgálata állt. A kutatás során olyan módszert kíséreltem meg kidolgozni, melynek segítségével elvégezhető a „középkori” tanszékek könyvtárainak, különös tekintettel a Középkori építéstan tanszék és a Műépítészet (Steindl-tanszék) könyvtárának elvi rekonstrukciója. A kutatás jelentőségét az adja, hogy a Műegyetem 150 éves, egyedi gyűjteménnyel bíró Építészettörténeti és Műemléki Tanszék könyvtára vélhetően a „középkori” tanszékek könyvtárának utódja, de történetéről csak nagyon kevés információ áll rendelkezésünkre.

A kutatás során létrehoztam egy 71 oszlopból álló, minden előforduló ismérvet tartalmazó Excel-táblázat formájú adatbázist. Mintaként a címjegyzék 365 kötetét kiválasztva elvégeztem azok részletes vizsgálatát, melynek során minden adatot rögzítettem, illetve elkészítettem a bibliográfiai leírásokat. Kutatásom során arra kerestem a választ, hogy a kiválasztott mintán elvégzett vizsgálat bizonyítja-e az általam kidolgozott módszer alkalmasságát, a létrehozott adatbázis alapját képezheti-e a kutatások folytatásának. A munka során egyszerű és összetett szűréseket, lekérdezéseket, a különböző típusú adatok összevetését végeztem el olyan kérdésekre fókuszálva, amelyek az előzetes kutatások során feltevésként megfogalmazódtak.

A vizsgálat a címjegyzék 25%-ra terjedt ki, így a kapott eredmények részlegesnek és indikatívnak tekinthetők, azonban elég szignifikánsak ahhoz, hogy a kutatási kérdésekre választ tudjak adni. A feldolgozott adatok: a kötetekben lévő tulajdonbélyegzők, nyilvántartási számok, jelzetek, különböző nem számszerű adatok alapján igazolódni látszik az eddigi feltételezés, miszerint a Steindl-tanszék és a Középkori építéstan tanszék könyvtárának gyűjteménye a jelenlegi tanszéki könyvtár birtokában van.

A kapott adatok mennyisége és minősége azt mutatja, hogy az általam kidolgozott módszerrel érdemes folytatni a címjegyzék további, teljes körű feldolgozását, mert az adatok nagy száma és sokfélesége lehetőséget ad arra, hogy létrejöjjön egy forrás a könyvtártörténeti, építészettörténeti, művészettörténeti kutatások számára, illetve elvi rekonstrukció készüljön az egyes „Középkori” tanszékek könyvtárainról.

WINKLER ANNA

di32el@ymail.com

Könyvtártudomány

MA, 9. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Bíbor Máté

egyetemi tanársegéd, ELTE BTK

Arab nyelvű kéziratok az ELTE Egyetemi Könyvtárban

Pályamunkám témája az Eötvös Lorán Tudományegyetem Egyetemi Könyvtárának keleti kézirataival, azon belül is az arab nyelvű iszlám kéziratok. Már az Informatikus könyvtáros BA képzésben is a kezdetektől muszlim könyvkultúrával foglalkoztam és most, Könyvtártudomány MA tanulmányaim során is ebben az irányban folytatom kutatásaimat. Azt, hogy hazánkban ez egy kevésbé kutatott terület, az is jelzi, hogy az Egyetemi Könyvtár ezen kódexeinek alapos feldolgozására még nem került sor.

Az első részben megfogalmaztam a legfőbb nehézségeket az arab nyelvű kéziratok tanulmányozásával kapcsolatban, illetve egy rövid történeti áttekintővel igyekeztem megalapozni az iszlám világkép történeti és kulturális hátterét.

A következő nagyobb részben az arab írás különlegességeit, illetve a muszlim kultúrában elfoglalt szerepét tekintetem át, röviden érintetem a könyvek szerepét az iszlám kultúrkörben, illetve a könyvkötésről, könyvterjesztésről, a könyvtárakról és a könyvnyomtatásról ejtettem szót.

Ezt követően általánosságban tekintetem át a kéziratok jellemzőit, majd áttértem a Korán ismertetésére, és a Korán-kéziratokra. Ennek kapcsán röviden írtam az illusztrált kéziratokról is.

Az utolsó hosszabb részben sorra veszem az Egyetemi Könyvtár arab nyelvű iszlám kódexeit, a korábban leírtak alapján csak röviden ismertette őket. Mindennek köszönhetően nyilvánvalóvá vált számomra, hogy még egy ilyen kis anyag is lehet változatos és kutatásra méltó. Még mindig sok olyan területe van az iszlám könyvkultúrának, amit ugyan leírhatunk európai terminusokkal és módszerekkel, de ezek nem lesznek pontosak. Úgy vélem van még hova fejlődni ezen a téren és bőven van kutatni való.

BERTA VANESSZA*bertavanessza1997@gmail.com*Német nemzetiségi-könyvtáros osztatlan tanári
Osztatlan, 7. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

BOBEK BRIGITTA*bobekbrigi96@gmail.com*Német nemzetiségi-könyvtáros osztatlan tanári
Osztatlan, 7. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

*Témavezető:**Dr. Szirmai Éva**főiskolai docens, SZTE JGYPK*

Az Én Könyvtáram Projekt megvalósulásának feltérképezése a dél-alföldi régióban

A „Múzeumi és könyvtári fejlesztések mindenkinek” nevet viselő európai uniós forrásból megvalósuló program 2017. február 1-jén indult útjára. A programnak köszönhetően olyan múzeumi és könyvtári szolgáltatások fejlesztései valósultak meg, melyek a köznevelést is támogatják. Mindez a Szabadtéri Néprajzi Múzeum és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár partnerségében jött létre. A könyvtári komponens Az én könyvtáram nevet kapta, mely különböző szakmai szervezetek és intézmények bevonásával valósulhatott meg.

Az Én Könyvtáram Projekt egyik alapvető célja, hogy erősítse a közoktatás és a könyvtárak közötti kapcsolatot. A program keretében olyan új típusú kompetencia- és készségfejlesztő, tanulást támogató szolgáltatások fejlesztése valósult meg, melyek hozzájárulnak a köznevelés hatékonyságához és eredményességéhez is. Ilyen például az olvasásfejlesztés támogatása, a digitális írástudás közvetítése, a könyvtárhasználat és információkeresés fejlesztése, valamint a szövegértés-fejlesztés támogatása. A program keretében mintegy 90 mintaprogram érhető el, melyek a felsorolt fejlesztési területekhez kapcsolódnak.

Kutatásunk célja, hogy átfogó képet kapjunk a könyvtári foglalkozások megvalósulási kereteit illetően. Ezen cél megvalósulásának érdekében, a teljesség igényét szem előtt tartva szakirodalmi feltárást végzünk. A céljaink között szerepel továbbá az is, hogy feltérképezzük Az Én Könyvtáram Projekt gyakorlatban történő megvalósulását, hogy képet kapjunk arról, miként integrálható egy ilyen nagyszabású projekt a közkönyvtárak gyakorlatának mindennapjaiba. A foglalkozások tapasztalatainak felmérése a dél-alföldi régió három megyéjére koncentrált, így tehát Bács-Kiskun, Békés, illetve Csongrád-Csanád megyékben zajlott a mintavétel folyamata. A mintavétel során olyan könyvtárosokkal vettük fel a kapcsolatot és készítettünk velük interjút, akik már némi tapasztalattal rendelkeztek a mintaprogramok megvalósítását illetően. Az interjúk során nagy hangsúlyt fektettünk a személyes tapasztalatok, benyomások felmérésére is. Alapvető célunk, hogy a szakirodalmi áttekintést, valamint a megvalósított interjúk elemzését követően feltárjuk, hogy a program során kidolgozott mintaprogramok hogyan segítik a könyvtárpedagógiai célok gyakorlati megvalósulását.

A kutatásunk során lefolytatott interjúk elemzését követően elmondható, hogy Az én könyvtáram projekt célkitűzései a gyakorlatban megvalósíthatók.

BARÁTINÉ SIPOS LILLA

konstans@uni-miskolc.hu

könyvtártudomány mesterképzés

MA, 10. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Fodor János

egyetemi adjunktus, ELTE BTK

Az infografika mint az üzenetközvetítés speciális formája

A dolgozat témája a vizuális kommunikáció egyik virágkorát élő jelensége, az infografika több szempontú vizsgálata, bemutatása.

A leggyakrabban digitális formában megjelenő infografika a modern idők jellegzetes, figyelemkeltő és emlékeztető információegyüttese, amely mégis ősi tervezési elveken nyugszik. A dolgozat középpontja ez a rendkívüli népszerűségnek örvendő vizualizációs termék. Elsődlegesen egy absztrakt tartalom vizuális megjelenítéséről van szó. Központi magja az informatív illusztráció, amely információ, szöveg, rajz és/vagy fénykép, mint tartalom kombinációja. Ezen elemek kölcsönhatása révén azonban többet mond, mint a komponensek önmagukban. Vizsgálat tárgyát képezi tehát maga a fogalom, illetve többek között az, hogy van-e történelmi léptékben mérhető múltja a mögötte álló jelenségnek, milyen elemekből építkezik, hogyan lehet tipizálni-csoportosítani az adatvizualizáció ezen produktumait, milyen jellegzetes tulajdonságokkal rendelkezik, melyek a sikerességi kritériumok, mitől minősül „rossznak” vagy élvezhetetlennek egy ilyen grafikai ábrázolás. További kérdés, hogy milyen eszközök állnak rendelkezésre az infografika elkészítéséhez, milyen céllal és rendeltetéssel születnek, milyen jogi védelem terjed ki rájuk. Azonban, mint világunk minden jelensége, az infografika is Janus-arcú: a vizsgálat kiterjed az árnyoldalra is.

Az utolsó kérdéskör, érdemes-e beilleszteni őket a könyvtárak szolgáltatási palettájára, s ha igen, milyen úton-módon tegyék ezt. A végkövetkeztetés szerint a könyvtárak, mint információközpontok, nem kerülhetik el alkalmazását, amennyiben lépést akarnak tartani az aktuális trendekkel, igazolni szeretnék létüket és hatékonyan kívánnak kommunikálni felhasználóikkal. A könyvtárak tevékenységeik széles skálájának csaknem minden területén alkalmazhatják az infografikát, mint az információmegosztás, az oktatás és a tudománytámogatás eszközt.

Lényegét tekintve az infografika feladata azonos a könyvtárakéval: az egyre gyarapodó információtengerből „kihalászott”, valódi, igaz és lényeges elemeket hitelesen, érthetően, használható, befogadható formában és megbízható módon interpretálja és disszeminálja. Az adatbányászat, -elemzés és -terjesztés eredményeinek egyik lehetséges, izgalmas megjelenési formája, amely által a könyvtárak új ablakokat nyithatnak a világra.

RADICS KRISZTINA

radicskrisztina.t@gmail.com

Könyvtártudomány

MA, 3. félév

Eszterházy Károly Egyetem

Informatikai Kar

Témavezető:

Lengyelne dr. Molnár Tünde

egyetemi docens, EKE IK

Digitális kompetencia a könyvtári stratégiákban

A digitális korban azok a készségek, kompetenciák melyek révén az egyén sikerrel veszi a mindennapokban és a munkában rá váró akadályokat, kihívásokat, egyre inkább átalakulnak. A pedagógusok mellett a könyvtáros szakemberekre is igaz, hogy nem kizárólag saját érdekük, hogy a megfelelő szintű digitális kompetenciákkal rendelkezzenek, hanem feladatuk hogy ezeket a készségeket segítsenek minden állampolgár számára elsajátítani.

A jövő könyvtáránál kulcsfontosságú a könyvtárak felkészültsége, hogy mennyire tudnak lépést tartani a 4. ipari forradalom állította elvárásokkal, milyen szinten tudják mind a saját dolgozói, mind a felhasználók számára biztosítani a digitális készségek elsajátítását. Mennyire tudnak aktívan részt venni az online oktatásban. Ezekre a feladatokra fel kell készülni, ezért kulcskérdés, hogy a magyar könyvtarostársadalom rendelkezik-e megfelelően ezekkel a kompetenciákkal. „Magyarországon is elindult a folyamat: a könyvtárak, múzeumok is kezdnek megjelenni az online oktatási palettán” (Lengyelne, 2019)

Dolgozatom célja volt feltárni a digitális kompetenciaszint mérésre szolgáló mérőeszközöket, országos szinten lefolytatott felmérések eredményeit vizsgálva beazonosítani a könyvtárosok digitális kompetencia szintjét. Kutatásom során a könyvtári stratégiák kvalitatív tartalomelemzésével megpróbáltam feltárni a digitális kompetenciákkal szembeni nemzetközi elvárásokat, azt vizsgáltam, mennyire jelenik meg ezekben a dokumentumokban a digitális kompetencia, annak területei.

SZELESTEI FLÓRA

szelesteiflora@gmail.com

Könyvtáratudomány

MA, 10. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Senkei-Kis Zoltán

egyetemi adjunktus, ELTE BTK

Ifjúsági regények és olvasóik

Ifjúsági regények és olvasóik című dolgozatomban azt vizsgáltam két kutatáson keresztül, hogy a filmes adaptációk milyen hatással vannak egy-egy könyv elolvasására. Az ifjúsági regények műfaján belül a disztópikus műveket választottam, ezeknek a regényeknek az elmúlt években nagy sikerül volt, és nagyon sokat megfilmesítettek közülük. Első kutatásom egy kérdőív volt, amit sikerült közel 400 emberhez eljuttatnom, ezen keresztül arra kaptam választ, hogy akik megnéznék egy filmes adaptációt, azok utána elolvassák-e az adaptáció alapjául szolgáló regényt. Erre a válasz sajnos nem, a kapott válaszok azt mutatták meg, hogy fordítva van: ha elolvastak egy könyvet, azután nagyobb kedvvel fogják megnézni a filmet. Második kutatásomban európai közkönyvtárak kölcsönzési adatait kértem el az általam vizsgált könyvekről, és arra szerettem volna választ kapni, hogy egy filmes adaptáció premiere után megnövekszik-e egy könyv kölcsönzési száma. Erre a válasz igen – az adatokból jól lehet látni, hogy az adaptáció miatt több embert kezd el érdekelni az alapmű, a regény.

OROSZ ADRIENN

orosz.adrienn@yahoo.com

Könyvtártudomány

MA, 10. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Bíbor Máté
egyetemi tanársegéd, ELTE BTK*

Képi források a Kísértő ábrázolásához a Winchester Psalter illuminációjában (Cotton MS Nero C. IV, f.18r)

A Winchester Psalter (Cotton MS Nero C. IV) előkelő helyet foglal el a román stílusú angliai kódexek között. A hasonlóan gazdagon díszített Winchester Bibliával és a St. Albans Psalterrel együtt a korszak sokat elemzett alkotása, olyannyira, hogy nemcsak egy, hanem két monográfiával is büszkélkedhet. Francis Wormald és Kristine Edmondson Haney a kézirat és a miniatúrák kimerítő feldolgozása során számos középkori párhuzamot vonultatott fel, rávilágítva mind az egyes jelenetek részleteinek egyediségére, mind az átvételek forrásaira. Noha a publikációk megjelenése óta a kódex minden jelenetét akár többször is feldolgozták már, mégis van egy alak, akinek a furcsasága eddig nem tűnt fel senkinek, így az őt övező rejtély is a homályban maradt. Ez az alak nem más, mint a Jézus megkísértésének történetét bemutató jeleneten, a 18. folió rectójának felső regiszterén, baloldalt látható ördög, amely egyben a kódex első ördögábrázolása is.

A dolgozatban bemutatom, miért különleges ez az ábrázolás, hogyan magyarázhatók meg az ikonográfiai elemei, mi lehet az előképe, mik lehetnek a további forrásai, és hogyan történhetett meg az összeállítás. Felderítem a feltételezett előkép felhasználásának okait és megmutatom, mi módon illesztette be a mester az átformált alakot a zsoltároskönyv programjába.

Írásom három fő részből áll, amelyek a mi?, a miért?, és a hogyan? kérdésekre keresik a választ. Az első részben a felfedezést ismertetem, segítségül hívva a korabeli angliai kódexek kísértés-jeleneteit, és egyesével feleltetem meg a vizsgált ördög és a vélelmezett előkép ikonográfiai elemeit. A második részben kifejtem, miért tarthatta alkalmasnak az illuminátor az általam azonosított forrást az ördög a megformálására, és sorra veszem, mit is kellett róla bizonyosan tudnia, hogy átvegye a kódexbe. A harmadik részben bemutatom, hogyan tudta a festő ilyen mesterien beilleszteni az alakot a zsoltároskönyv programjába. Az átvételt a forma és a tartalom vonatkozásában vizsgálom, rekonstruálom, hogyan és miért változtatta meg a mester a vonások eredeti tulajdonosának az indentitását, majd javaslatot teszek arra, hogy milyen tárgytípus révén történhetett meg az átvétel. A dolgozatot utószó és a felhasznált irodalom jegyzéke zárja, illetve tartozik hozzá két kép és hat táblázat is, amelyek a Mellékletben kaptak helyet. A pályamunkák feltöltéséhez rendelkezésre bocsátott tárhely szűkössége miatt a képek döntő többségét online elérhetőséggel tüntetem fel.

EL-SHAMI MONA

elshamimona96@gmail.com

Informatikus könyvtáros

BA, 6. félév

Szegedi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Hegyi Ádám
egyetemi adjunktus, SZTE BTK*

Papp Sámuel nagykárolyi könyvkötő könyvjegyzéke 1792-ben

A TDK dolgozat célja ismertetni a nagykárolyi könyvkötő, nevezetesen Papp Sámuel könyvjegyzékét. Fontos ismertetni ezt a listát, hiszen új címeket sikerült azonosítani. A könyvjegyzék bemutatása előtt szükséges megvizsgálni, leginkább a XVIII. század második felére jellemző könyvkultúrát, mivel a század első felében a köznép a művelődéssel kapcsolatban igencsak tanulatlan volt. Ez a megállapítás összehozható azzal a ténnyel, hogy ekkor az elemi iskolák nem megfelelően működtek. Hosszú időbe telt, mire kialakult a népiskolák kötelezettsége.

A XVIII. századi rohamos könyvtermelésben a hitvédők és a filozófusok felakartak lépni a „gonosz” műfajú könyvek terjedése ellen. Végül az 1750-es évek után ezt a műfajt már a társadalom alsó rétegével tették egyenlővé.

A dolgozatban szükséges bemutatni a Károlyi családot, akik az 1700-as években felismerték, hogy ezen a területen elmaradott volt a könyv használata, ezért létrehoztak egy nyomdát Nagyváradban. Kezdetben diákoknak szóló rövid könyvek jelentek meg, de később már igényesen kialakított földrajzi műveket is tudtak nyomtatni. Az 1790-es években került el a nyomda a család kezébe.

A könyvjegyzék a Helytartótanács utasítására készült el 1793-ban, ezért a hivatalos szervek összeírásaihoz tartozik. A listán szereplő könyveket Papp Sámuel compactornál találták. A könyvjegyzéken szereplő címeket két részre osztottuk. Az első rész a kegyességi műveket mutatja majd ezt követi világi munkák ismertetése.

Végül mindkét csoport művei vegyesen magyarul, illetve latinul készültek, és legtöbbjük nem helyben nyomtatott. A 31 címet tartalmazó jegyzékből kiderült, hogy több mint a fele, 21 cím tartozik a kegyességi művekhez.

SZENDI ATTILA

szendi.attila@uni-miskolc.hu

könyvtartudomány

MA, 10. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. habil. Kiszl Péter

habilitált egyetemi docens, ELTE BTK

Szövegegység szintű információrendszerezés a jogtudományi adatbázisokban

A jogtudományi adatbázisok a teljes szövegű adatbázisok körébe tartoznak. A jogtudományi kutatás módszertani szempontjainál foglalkoztam azokkal a könyvtartudományi és információtudományi szempontokkal is, amelyeket a jogtudomány vezetett be az Egyesült Államokban, és amelyeknek könyvtári megfelelőiről is szó volt, így említésre került a “Key Number System”, mint a jogtudomány Dewey rendszere. Kiemelésre kerültek a jogeset összefoglalók (Brief, Headnote), amelyek a könyvtartudomány absztraktjainak felelnek meg.

Részletesen foglalkoztam a KeyCite és a Shepards jogeset idézettségi statisztikai rendszerekkel. Ezen belül a Shepard rendszernek a kiemelkedően jelentős módszertani szerepét elemeztem.

A következő nagy módszertani vizsgálódásom a Jurimetrics mozgalommal kapcsolatos, amely lehetővé tette, hogy olyan elveket fogalmazzon meg a jogrendszer vizsgálatára, melyek a jogi intézmények és a bírák tevékenységének statisztikai elemzésére épült. Ezek az elemzési szempontok a 2010-es évek legmodernebb tudományometriai elemző szoftverei szolgáltatásaival egyeznek meg, amelyeket a mesterséges intelligencia kvantitatív szövegelemzéseinek módszereivel valósítanak meg (SciVal, InSight).

Azoknak a kvantitatív jellegű, jogtudományi adatbázis-szolgáltatásoknak az alapján, amelyeket 2015 óta láthatunk az Amerikai Egyesült Államokban megállapítható, hogy az adatbázisok a kezdeti kvalitatív szövegelemző módszerek után a 2020-as évekig a kvantitatív szövegelemzés és a mesterséges intelligencia több szolgáltatását is alkalmazni tudták. A Ravel Law elemzése: bírák, bíróság, indítvány, jogeset és döntéstámogatás.

Dolgozatom Mellékletében azokat a kvantitatív szövegelemzéseket írtam le, amelyek gyakorlati kísérletként szolgáltak a korábbi elméleti megismerések után. Ezeknek a kísérleteknek a jelentősége az, hogy megpróbáltam a jogtudományi szövegeknek a szemantikai hálózatát feltérképezni és bemutatni a szavak együttes előfordulásának vizsgálati módszerével, amelynek az eredményeit táblázatok és radiális grafikonok szemléltetik. Kiemelem, hogy 2010 óta a magyar nyelvű természetes nyelvi eljárások fejlődése tette lehetővé azoknak a szoftvereknek (MagyarLanc, T-LAB) a használatát, amelyekkel magam is dolgoztam.

Végső összegzésként megállapítom, hogy a jövő könyvtartudománya és digitális könyvtára ugyanúgy a szövegelemzésre és a tartomelemzésre épülhet, mint a papíralapú könyvtartudomány.

SZABÓ KLAUDIA

szaboklaudia0305@gmail.com

Pszichológia

BA, 5. félév

Debreceni Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

*Molnárné Dr. Habil. Kovács Judit
egyetemi docens, DE BTK*

A bocsánatkérések során észlelt és megélt érzelmek hatása a megbocsátásra és a bizalom kiépülésére közeli kapcsolatokban.

Kutatásunkban a különböző típusú bocsánatkérések hatásait vizsgáltuk a megbocsátásra közeli kapcsolatokban. A bocsánatkérés hatását közvetítő folyamatok is kiemelt szerepet kaptak. Vinyetta vizsgálatot végeztünk, internetes adatgyűjtéssel. A vizsgálati személyek elképzelt helyzetekben adott válaszaikra voltunk kíváncsiak, mely helyzetek során a sérelemtől olvasott történet ugyanaz volt, a bocsánatkérések viszont különbözőek. A hat feltétel közül az elsőben hibáztató bocsánatkérést, a másodikban a bocsánatkérés hiányát, a harmadikban szánakozó, a negyedikben mentegetőző, majd egyszerű, és végül hibabeismerő, felelősségvállaló bocsánatkérést olvashattak a vizsgálati személyek. A válaszadók reakcióin kívül mértük még a megbocsátással potenciálisan összefüggő demográfiai adatokat és személyiségtulajdonságokat. Vizsgálatunk eredményei szerint a sértett felet hibáztató bocsánatkérés minden más bocsánatkérés típushoz képest rosszabbnak bizonyult, kevésbé vezetett megbocsátáshoz. A bocsánatkérés hatását az észlelt belátás és az észlelt kapcsolatrendezési szándék közvetítették. A perspektívaelfelvétel és a barátságosság, mint személyiségvonás, növelték a megbocsátás valószínűségét.

KISS KITTI

kiss.kitti.1996@gmail.com

Munka- és szervezetpszichológia

MA, 3. félév

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi

Egyetem

Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Kun Ágota

egyetemi adjunktus, BME GTK

A pénz (nem) boldogít (?): A jóllétet meghatározó faktorok dominanciájának vizsgálata a különböző karrierperiódusok tekintetében

Már kisgyerekként megtapasztaltam, hogy mennyire fontos, hogy valaki jól érezze magát a munkája során, hogy szeresse azt. Sajnos a szüleim nem tehették meg, hogy azzal foglalkozzanak, ami boldoggá teszi őket, ugyanis nem volt meg az ehhez szükséges anyagi háttérük. Így már gyerekként volt lehetőségem látni, hogy mennyire kihathat az ember globális jóllét-érzetére a munkája. Már akkor megfogadtam, hogy olyan hivatást fogok választani, olyan helyen fogok dolgozni a jövőben, ami boldoggá tesz engem, ahol jól érzem magam a napi munkavégzés során. Hiszen a munka az ember egyik legfontosabb tevékenysége, amely életünk jelentős részét teszi ki. A 21. században a munkavállalók szerepe újraértékelődik, ugyanis ők képezik a vállalati gazdálkodás legfontosabb erőforrását. Csak a motivált, innovatív, megfelelő tudással és készségekkel rendelkező dolgozók hatékony és eredményes munkája által valósíthatók meg a szervezeti célok, a piacon való megmaradás, illetve a sikeres előrehaladás (Szlávicz, 2010). Ezért ma már nemcsak a pszichológia kutatások, hanem a munkahelyek is egyre többet foglalkoznak a munkavállalók jóllétével (Warr, 2007). Azonban szakirodalmat tekintve a jóllét fogalmát és dimenziót illetően nincs konszenzus a különböző szerzők között, arról pedig nem esik szó a kutatásokban, hogy a faktorok dominanciája eltérő mintázatot mutathat a karrierperiódusok szempontjából. Jelen kutatás célja annak bebizonyítása, hogy a különböző periódusokban a jóllét domináló faktorai különbözőek, vagyis nem mindegyik járul hozzá egyenlő mértékben az egyén jóllétéhez. Emellett a dolgozatban kiemelt szerepet szenteltem a jövedelem jólléthez való hozzájárulásának.

A 435 fővel végzett, három lépcsős kutatásomban bebizonyosodott, hogy egyértelmű különbségek vannak a karrierperiódusokban bizonyos faktorok mentén (pl.: Munka értelmének érzete ($H(5)=14,965$, $p=0,011$)). A kutatás során kiemelt szerepet szenteltem a Jövedelem dimenzióknak. Bebizonyosodott, hogy a jövedelemmel való elégedettség magasabb szubjektív jóllétet eredményez ($r_s(275)=234$, $p<0,001$). De vajon melyik karrierperiódusban és mi lehet ennek az oka? A dolgozat során ezek az eredmények is bemutatásra kerülnek.

Legfőbb célom az értékteremtés először azáltal, hogy lerombolom a fiatal pályakezdőket övező sztereotípiákat az anyagi javak tekintetében, másodsor pedig azzal, hogy bebizonyítom, nem gond, illetve természetes is, ha az anyagi jólét a jóllétünk egyik domináns faktora.

KONYÁRI ILDIKÓ

konyariildi@gmail.com

Pszichológia

BA, 5. félév

Debreceni Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Molnárné Dr. Habil. Kovács Judit

egyetemi docens, DE BTK

Az ismételt bocsánatkérés nélküli sértés utáni megbocsátás hatása az önértékelésre és a mentális jóllétre.

A kutatás célja a sorozatos bocsánatkérés nélküli megbocsátás hatásának vizsgálata a mentális jóllétre és az önértékelésre vinyetta módszer alkalmazásával. A résztvevők (151 fő) egy társas helyzetről olvastak történetet, amely minden esetben tartalmazott egy vagy több sértést, a sértő pedig egyik esetben sem kért bocsánatot a sértettől. Ezután azt a feladatot kapták, hogy írjanak egy rövid, néhány mondatos üzenetet a sértőnek, amelyben a csoport felének azt kellett kifejeznie, hogy megbocsátottak, a másik felének pedig azt, hogy nem bocsátottak meg a tettért. Végül arra vonatkozó kérdéseket válaszoltak meg, hogy a leírt szituációban a főszereplő helyében hogyan gondolkodnának, éreznének. A vizsgálati személyeknek feltett kérdések a következőkre irányultak: manipuláció ellenőrzése, helyzeti megbocsátás, vonás szintű és helyzeti önértékelés, helyzeti szubjektív jóllét, mentalizációra irányuló igény és barátságosság mérése. Az eredmények szerint a megbocsátás összességében pozitív mentális következményekkel jár, az önértékelés viszont nem mutatott szignifikáns eltérést a megbocsátó és nem megbocsátó csoportban. A megbocsátó üzenet írása pozitívan korrelál a szubjektív jólléttel. Emellett kimutatható, hogy a barátságos személyek, akik magas mentalizációra irányuló igénnyel és perspektíva átvétellel rendelkeznek, kevésbé érezték megterhelőnek a megbocsátást a többszörös bocsánatkérés nélküli sértés esetében.

ANDRÓCZI JÚLIA

julia.androczi@gmail.com

Pszichológia

MA, 3. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

*Kosztyné Dr. Nyitrai Erika
egyetemi docens, KRE BTK*

Az önmagunkhoz és testünkhöz fűződő egészséges kapcsolat vizsgálata

Jelen kutatásban önmagunkhoz és a testünkhöz fűződő egészséges kapcsolat témakörén belül olyan pszichológiai tényezőket vizsgálok, amelyek a rendelkezésre álló szakirodalom alapján szerepet játszhatnak mentális és testi egészségünk fenntartásában. A vizsgált konstrukciók az önegyüttérzés, a testtel való önegyüttérzés, a mentális jóllét, a feltételes önbecsülés, az interoceptív tudatosság, a testértékelés, az alexitímia, az önreflexió, és az öntárgyasítás.

A kutatás során vizsgáltam az egészségesek és krónikus betegséggel élők csoportja közötti különbséget az említett változók terén; a változók egymás közti kapcsolatát; valamint a változók nemmel, életkorral, és BMI-vel való kapcsolatát.

Összesen 102 fő töltötte ki a tesztcsomagot online, közülük 66-an (64,7%) egészségesnek, 36-an (35,3%) krónikus betegséggel élőknek vallották magukat. A résztvevők közül 17 férfi (14,7%) és 87 nő (85,3%). Az átlag életkor 31,17 év, a BMI átlaga 24,31.

A tesztcsomag tartalma: Self-Compassion Scale (SCS), Body Compassion Scale, (BCS), Mental Health Continuum–Short Form (MHC-SF), Contingent Self-Esteem Scale (CSES), Multidimensional Assessment of Interoceptive Awareness (MAIA), Body Appreciation Scale (BAS), Toronto Alexithymia Scale (TAS-20), Self-reflection and Insight Scale (SRIS), (Trait Self-Objectification Questionnaire, TSOQ) tesztek magyar változata.

Az első hipotézisre kapott eredmények szerint nincs jelentős eltérés a két csoport között a vizsgált változók átlagaiban. A második hipotézisnél a változók egymás közti kapcsolatára vonatkozó eredmények alapján három faktor rajzolódik ki: az 1. tartalmazza a Mentális jóllétet, a Feltételes önbecsülést, a Testértékelést, az Alexitímiát, az Önegyüttérzést, és a Testtel való önegyüttérzést: ezen változók alkalmasak lehetnek az önmagunkhoz és testünkhöz fűződő egészséges kapcsolat mérésére; a 2. tartalmazza az Interoceptív tudatosságot, és az Önreflexió, amelyek testi és lelki tapasztalatainkra való nyitottságot és tudatosságot jelzik; a 3. faktor a Testtárgyasítás. A harmadik hipotézisnél a nemek között nem találtam jelentős eltérést; az eredmények alapján valószínűsíthető, hogy életkorral a feltételes önbecsülés és az alexitímia kismértékben csökken; a magas BMI pedig alacsonyabb testértékeléssel jár együtt.

Kulcsszavak: önegyüttérzés, testtel való önegyüttérzés, mentális jóllét, feltételes önbecsülés, interoceptív tudatosság, testértékelés, alexitímia, önreflexió, öntárgyasítás

---

BONTÓ PETRA

bontopetra@gmail.com

Óvodapedagógus

BSc, 4. félév

Soproni Egyetem

Benedek Elek Pedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Tóth- Merza Katalin PhD.

egyetemi docens, SOE BPK

Az óvodapedagógusok szubjektív jólléte és munkával való elégedettsége

Kutatásunk célja az óvodapedagógusok általános jóllétének felmérése, valamint a jólléttel összefüggésben álló munkahelyi tényezők feltárása volt, mint a munkahely jellemzői, a foglalkoztatási mutatók, a tárgyi feltételekkel való elégedettség, az erőfeszítések és jutalmak egyensúlytalansága, a munka és a család összeegyeztetéséből adódó konfliktusok, illetve az önbecsült egészségi állapot.

A pszichés és a fizikai állapot felmérése a WHO Jól-lét Skálán adott válaszok, illetve az egészségi állapot önbecslése alapján történt. A foglalkozási és munkahelyi jellemzőket egy általunk összeállított kérdéssorral mértük fel. A munkahelyi stressz jellemzőit az Erőfeszítés-jutalom Egyensúlytalanság Skálával, a munka és a magánélet összeegyeztetéséből származó feszültségeket a Munka-Család Konfliktus Kérdőívvel vizsgáltuk.

A vizsgálati mintát 126 óvodapedagógusok alkotta, átlag életkoruk 39,86 év volt. A WHO Jól-lét Skálájának változóit dichotomizálva a vizsgált óvodapedagógusokat két csoportra bontottuk: kedvező és kedvezőtlen pszichés állapotban lévő személyekre, majd a pszichés jóllét alapján elkülönített csoportokat összehasonlítottuk a munkahelyi stressz jellemzői, a munka-család konfliktus és munkahelyi körülményekkel való elégedettség alapján.

Eredményeink szerint a kedvezőtlenebb lelkiállapotban lévő óvodapedagógusok szignifikánsan rosszabb fizikai egészségi állapotban vannak, régebben dolgoznak a pedagóguspályán, nagyobb létszámú csoportban dolgoznak, kevésbé elégedettek a munkahelyük tárgyi feltételeivel, több a munka-család összeegyeztetésének nehézségéből adódó konfliktusuk, illetve nagyobb munkahelyi stresszt élnek át, amelyet a jutalmak alacsony foka, a fokozott erőfeszítések és a túlvállalás jellemeznek.

Kutatásunk rávilágít arra, hogy az óvodapedagógusok egészségének védelme szempontjából elengedhetetlen, hogy képzésük során jelentős hangsúlyt kapjon a pályaszocializáció, munkába állásuk után pedig tréningekkel, szupervízióval, esetmegbeszélő csoportok szervezésével segítsék őket.

SINDYLKOVÁ ZSÓFIA

heizerzso@gmail.com

Pszichológia

MA, 3. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Csikós Gábor

egyetemi adjunktus, KRE BTK

Családi jellemzők intergenerációs változásai

Ezen kutatás célja az, hogy feltérképezze a családok életében bekövetkező változásokat az elmúlt 60-80 év távlatában 3 generáció megkérdezésével - különösképpen a házasság megítélését, illetve a nemi szerepek átalakulását fókuszba helyezve. Dolgozatom első részében az elmúlt évtizedek néhány legfontosabb változását mutatom be, illetve ezek hatását a családi életre. A kutatás résztvevői egy online kérdőívet töltenek ki, mely tartalmaz demográfia kérdéseket, a házasságról alkotott véleményükről informálódik, a saját családjuk házimunka feladatainak megosztására, továbbá a hagyományos nemi szerepekről alkotott véleményükre kérdez rá. Felvételre kerül a Párkapcsolati elégedettség kérdőív (RAS-H); és Házastársi Stressz Skála. A kérdőívet összesen 338 fő töltötte ki, a bemeneti feltételeknek összesen 292 fő felel meg. 3 generáció kerül tanulmányozásra - jelenlegi 18-29 évesek; 30-59 évesek és a 60 évnél idősebbek. Az eredmények azt mutatják, hogy a vallásosság befolyásolja a házasság intézményének megítélését. A 3 vizsgált generáció összehasonlításakor azt láthatjuk, hogy a Fiatal Felnőttek kevésbé értenek együtt a hagyományos nemi szerepekkel, mint az Idősek, azonban sok esetben a különbség már a Középkorú csoporttal összehasonlítva is kimutatható. Hazánkban nagy részben a mindennapos házimunka feladatokat továbbra is a nők végzik, bár egyre több olyan feladat van, amit a pár egyenlő arányban megosztva végez. A családok elég magas elégedettséget mutatnak a rájuk jellemző házimunka felosztással, nincs a három generáció között különbség. 32 pár esetében a pár mindkét tagja részt vesz a kutatásban. A párok férfi és női tagjainak összehasonlításakor azt kapjuk, hogy a párok férfi tagjai nagyobb mértékben egyetértenek a hagyományos nemi szerepekkel, mint a nők.

Kulcsszavak: családi jellemzők, intergenerációs változások, házasság megítélése, nemi szerepek változása, elégedettség, házimunka feladatok megosztása

---

MÁTYÁS ESZTER

matyas.esztike@gmail.com

Pszichológia

MA, 4. félév

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Hargitai Rita

egyetemi docens, PPKE BTK

Dializált betegek életminősége, egészségműveltsége és betegségterhe

Cél: Jelen kutatás célja a krónikus dializált betegek egészségműveltségének és életminőségének felmérése, valamint az egészségi állapotuk fenntartásához, javításához szükséges pszichoszociális tényezők azonosítása.

Minta: A vizsgálatban 42 krónikus dializált személy vett részt: 31 HD és 11 PD kezelt vesebeteg. Az átlagéletkoruk 63,33 év (SD = 12,92). A minta életkor, nemi eloszlás és családi állapot alapján reprezentatív.

Módszer: A vizsgálat a komplex megközelítés érdekében egy kvalitatív és egy kvantitatív egységből áll. A fókuszcsoportos interjú eredményeit a releváns témák azonosításához használtuk fel. Azt követően kérdőíves technikával mértük a betegek életminőségét, egészségműveltségét és betegségterhét. Ezeken felül a szociodemográfiai és orvosi-laboratóriumi adataikat rögzítettük, melyek közül a dialízisben töltött időnek és a betegséggel kapcsolatos fiziológiai mutatóknak a szerepe kiemelkedő.

Eredmények: Az eredményeink szerint a PD kezelt betegek szignifikánsan magasabb egészségműveltséggel rendelkeznek, mint a hemodializált betegtársaik. Az alacsonyabb életkor, a magasabb társas aktivitás és a kezelés kezdete óta eltelt hosszabb idő kockázati tényezőt jelent az interdialitikus súlynövekedés szempontjából, továbbá az egészségműveltség hatása szignifikáns a káliumszint alakulásában.

Következtetés: Eredményeink a betegedukáció jelentőségére hívják fel a figyelmet. A betegoktatás - különösen a HD betegcsoport esetében - fiziológiai összefüggései révén kiemelten fontos. A klinikai szempontból hasznos intervenciók javaslatok célzottan az egészségműveltség fejlesztésére irányulnak.

Kulcsszavak: krónikus vesebetegség, dialízis, egészségműveltség, életminőség, betegségterh

---

LŐRINCZ MÁTÉ

matelorincz1@gmail.com

Klinikai és egészségpszichológia szak
MA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

*Témavezető:
Kálcza Jánosi Kinga
egyetemi adjunktus, RO BBTE*

Utazás az elmében- módosult tudatállapotok hatásvizsgálata a mentális egészséggel összefüggésben

Kutatásunk során egy a hazánkban kevésbé elterjedt relaxációs eszköz tudat módosító hatásain keresztül kutattuk módosult tudatállapotok, szakirodalomban említett, pozitív kapcsolatát általános mentális egészség mutatókkal.

Kísérletünkben a float REST (restricted environment stimulation therapy) nevű eljárással indukált módosult tudatállapot (ASC) hatását vizsgáltuk különböző a mentális egészséghöz köthető diszstressz és jóllét mutatókkal összefüggésben. Szükséges volt elvégeznünk egy a tudat fenomenológiai változásait mérő kérdőív (5D-ASC) átalakítását (látszat validitás mentén) speciálisan a float REST-re vonatkozóan. Fontosnak gondoltuk, hogy felmérjük és figyelembe vegyük a big five személyiségjegyek viszonyát a tudatmódosulások fenomenológiájának kapcsán. Az elméleti kutatás során felfigyeltünk arra, hogy az úttörő kutatások alapján a float REST indukálta ASC többszörös megtapasztalása esetén erősebben mutathatóak ki annak pozitív hatásai a mentális egészségre nézve. Mivel nem volt lehetőségünk arra, hogy egyszerre tudjunk nagyobb alanszámmal többszörös méréseket végezve dolgozni, valamint nem értünk el olyan személyeket, akik már igénybe vettek volna hasonló szolgáltatást az előzetesen tapasztalt pszichedelikus élmény alapján osztottuk szét a kontroll és a kísérleti csoportot. Így tulajdonképpen azt is vizsgáltuk, hogy az eddig megtapasztalt, azonban más módszerrel indukált intenzívebb módosult tudatállapotok hatása esetén beszélhetünk-e valamiféle átvitelről, egy olyan mechanizmusról, ami befolyásolja a későbbiekben megélt más típusú tudatmódosulások fenomenológiáját. Tudomásom szerint eddig nem készült olyan kutatás, amely pszichedelikus szerek kereszthatását vizsgálni a float REST-re nézve. Számottevő kapcsolatot találtunk a személyiség lelkiismeretesség dimenziója és az ASC egyes aspektusai között, valamint olyan szignifikáns különbségeket a két csoport között, amelyek a float REST pozitív hatásait támasztják alá a mentális egészségre nézve.

Összesítve azt mondhatom, hogy az fellépő ASC-t sikerült detektálnunk az általunk újradolgozott kérdőívvel. Azt gondolom, hogy első sorban a kis elemszám miatt nem tudtuk a szakirodalomban fellelhető hatásokat kimutatnunk, azonban így is találtunk olyan eredményeket, melyek alapján érdemes lenne további vizsgálatokat folytatni. Azt gondolom, hogy legjobb ha ezt a kutatást egy pilot study-nak tekintem és valamikor elvégzem ennek egy nagyobb változatát, erősebb statisztikai próbákkal.

VERESS EMŐKE

veress.moci@gmail.com

Pszichológia

BA, 6. félév

Babeş-Bolyai Tudományegyetem

Témavezetők:

*Dr. Kálcza-Jánosi Kinga
egyetemi adjunktus, RO BBTE*

*Gálfi Bernadette
tanársegéd, RO BBTE*

A jelentudatoság, a párkapcsolati intimitás és a depressziós hajlam összefüggése egyetemisták körében

Hogyan függ össze a jelentudatoság a depressziós hajlammal és a diszfunkcionális attitűdökkel? Számít-e a jelentudatoság mértéke a párkapcsolatok intimitásában? Ezen, és ehhez hasonló kérdésekre keressük a választ kutatásunkban. Célunk az egyetemisták populációjában a jelentudatoság, a depressziós hajlam és a párkapcsolati intimitás összefüggésének vizsgálata. Kérdőíves felmérésünkben magyar egyetemista diákok (N = 187) vettek részt. A jelentudatoság mértéke a Tudatos Jelenlét Kérdőív (FFMQ), a depressziós hajlam mértéke a Zung-féle Önértékelő Depresszió Skála (ÖDS), a párkapcsolati intimitás a Kapcsolati Intimitás Személyes Értékelése Leltár (PAIR) és a diszfunkcionális attitűdök a Diszfunkcionális Attitűd Skála (DAS) által lettek felmérve. Eredményeink alapján a mérések jelentős fordított együttjárást mutatnak a jelentudatoság és a depressziós hajlam, valamint a diszfunkcionális attitűdök között. Továbbá a párkapcsolati intimitás részben előrejelző értékűnek bizonyul a depressziós hajlam mértékére. Valamint magasabb jelentudatoságú személyeknél jelentősen nagyobb párkapcsolati intimitást találtunk, mint az alacsonyabb jelentudatoságúaknál. Következésképp, a párkapcsolati intimitás és a jelentudatoság is jelentős tényezők a diszfunkcionális attitűdök és a depressziós hajlam alakulásában egyetemista diákok körében. A jelentudatoság mértéke továbbá kapcsolatban áll a párkapcsolati intimitás mértékével is. Így fontos lehet egyetemistákként odafigyelni arra, hogy mennyire vagyunk reaktívak a környezetünk ingereire, hogy mennyire vagyunk tudatosak cselekvéseinkben. Lényeges lehet továbbá figyelni arra is, hogy mennyire jellemeznék minket a diszfunkcionális attitűdök, mint a perfekcionizmus, a külső kontroll vagy az autonómia, a szeretettség igénye, stb. Illetve előnyös lehet a párkapcsolatban tenni a különböző intimitástípusok elmélyítéséért, többek között azért is, mert ez is a mentális és fizikai egészséget erősíti.

LÁSZLÓ BETTINA

l.bettina1109@gmail.com

Középiskolai hallgató

NYSZC Zay Anna Technikum és Kollégium

Témavezető:

Dr. Balázsné Bódi Mária

középiskolai tanár, Nyíregyházi Szakképzési Centrum Zay Anna Egészségügyi Technikum és Kollégium

---

A közösségi média lélektani hatásai

Azért választottam ezt a témát, mert úgy gondolom, a közösségi média mindenkit foglalkoztat valamilyen formában. Nagy mértékben jelen van mindennapjainkban, magánéletünkben, szociális életünkben. Szerepet játszik önértékelésünkben, így rendkívül fontosnak tartom, hogy beszéljünk róla. Külföldi kutatók illetve saját kutatásom is igazolja, hogy a megnövekedett médiumok használata fokozza a személyiség-, és testképzavarokat, depressziót és az arra való hajlamot. Több a média által formált új betegség és rendellenesség, melyet a pszichológia és az orvostudomány vélt felfedezni. Továbbá fontos, hogy csökkentsük a zaklatások számát valamint a kisebb gyerekek félelmét kiváltó, illetve az agresszív-, szexuális médiatartalmak megtekinthetőségét is, ezzel is redukálva a lelki problémákat, mellyel az egyébként egészséges testünket károsítjuk.

A téma iránti figyelemfelhívással gátolni szeretném a médiahatás okozta frusztrációt, hiszen saját bőrömmön tapasztalva tudom, hogy milyen mértékű negatív érzésként tud élni egy-egy tökéletesnek hitt fotó negatív visszajelzése és mennyire tudja a lélek sanyargatni önmagát pszichésen és fizikálisan, mert társai bántották egy profin szerkesztett fotó miatt.

A saját kutatómunka végzést fontosnak tartottam, hogy összevethessem a különböző tudományos kutatásokkal és ismeretekkel annak érdekében, hogy minél pontosabb válaszokat kaphassak és minél jobban feltérképezhessem a tudomány területét valamint megtapasztalhasam, hogy környezetemben milyen gyakori eset ez a probléma.

Kutatásom részletes eredményeit pályamunkámban szeretném ismertetni továbbá bemutatni részletesen a pozitív de többnyire negatív lélektani hatásait.

A pályamunkám elvégzése során elmondható, hogy az elmúlt évtizedben a média, különösen a közösségi oldalak olyan mértékű fejlődésen és elterjedésen mentek keresztül, hogy a gyermekkori szocializáció igen fontos szereplőivé váltak. Külön fogalom, médiapszichológia és médiaszocializáció született meg a jelenség tartalmának leírására, amely kapcsán az egyik kulcskérdés annak tisztázása, hogy a nagyrészt médián és neten felnövő gyerekek és fiatalok szociális viselkedésében és társas kapcsolataiban mindez milyen hatásokat idéz elő.

ERŐS ZOLTÁN

eros.zoltan92@gmail.com

Pszichológia

MA, 1. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

Berta Judit Hajnalka

egyetemi adjunktus, PPKE BTK

A sorozatnézés és a stresszel való megküzdés közötti kapcsolat

Kutatásom arra a kérdésre kereste a választ, hogy a sorozatnézés és a stresszel való megküzdés között milyen kapcsolat áll fenn. Az utóbbi években a sorozatnézés nagy népszerűsége miatt, a sorozatoknak egyre több rajongója akad. Ennek hátterében több ok is meghúzódik. Az egyik legfontosabb, hogy az internet elterjedésével a sorozatokhoz ma már szinte a nap bármely percében könnyedén hozzá lehet férni. Fontos ok még, hogy nagyon jó kikapcsolódási tevékenységet kínálnak bárki számára, mert szórakoztatóak. A kutatáshoz a vizsgálati személyeket a szociális média különböző sorozatrajongói csoportjaiban toboroztam, akiknek a száma 431 főt tett ki. Három kérdőívet egy internetes űrlap, a Google Form segítségével töltötték ki. Emellett a sorozatnézési szokásaikra és a demográfiai adataikra is rákérdeztem. A három kérdőív közül elsőként a Watching TV Series Motives Questionnaire-t (WTSMQ) (Flayelle, Canale, Vögele, Karila, Maurage & Billieux, 2019a), másodikként a Coping Inventory for Stressful Situations-t (CISS) (Endler & Parker, 1990, 1994) tölthették ki, harmadiként pedig az Észlelt Stressz Kérdőívet (Cohen, Kamarck & Mermelstein, 1983). Az első teszt a motivációkat, a második a stresszel való megküzdést, a harmadik az észlelt stressz szintjének a mértékét mérte. Öt hipotézisem tesztelése során négy esetben kaptam nem szignifikáns és egy esetben szignifikáns eredményt. Nem találtam összefüggést a sorozatnézés és az érzelemközpontú megküzdési stratégia között, ahogy ugyanerre az eredményre jutottam a problémaközpontú megküzdési stratégiával kapcsolatban is. Szintén nem szignifikáns eredményt kaptam az elkerülési stratégia és a sorozatnézés között, illetve a sorozatnézés és az észlelt stressz mértéke között sem találtam kapcsolatot. Ugyanakkor összefüggést állapítottam meg a sorozatnézés és az érzelmi hangulatjavítás között.

FEHÉR ADRIÁN

feheradrian0731@gmail.com

Pszichológia

MA, 1. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

MESTER PATRIK PÉTER

mester.patrik.p@gmail.com

Pszichológia

MA, 1. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Putz Ádám

egyetemi adjunktus, PTE BTK

A SÖTÉT SZEMÉLYISÉGVONÁSOK, VALAMINT A JUTALOMÉRZÉKENYSÉG ÉS AZ ÁRTALOMKERÜLÉS HATÁSA A CSOPORTKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉSRE

Kutatásunk során azt szeretnénk volna megvizsgálni, hogy hogyan hatnak a sötét személyiségvonások és a BIS/BAS rendszer a csoportok közötti együttműködésre. Mindehhez egy, a kutatócsoportunk által kifejlesztett, kísérleti fázisban lévő, szociális dilemma típusú játékot, valamint egy, a sötét személyiségvonások mérésére alkalmas, kérdőívet alkalmaztunk. A kísérletre jelentkezők nagy része a Pécsi Tudományegyetem bölcsészettudományi karának hallgatója volt. A játékot a kísérleti személyek négyfős csoportokban játszották. A kísérleti manipuláció abból állt, hogy a kísérleti csoportokkal elhitettük, hogy egy másik négyfős csoporttal játszanak együtt, akik egy másik teremben vannak és a rivális kar hallgatói alkotják. Az elvárásunk az volt, hogy a machiavellisták csaló stratégiát fognak alkalmazni, azonban ez nem teljesült (feltehetően a játék rövidege és a játékosok közti kommunikáció hiánya miatt). A szubklinikai pszichopáták rövidtávú nyereségorientáltsága miatt azt vártuk tőlük, hogy a legnyereségesebb stratégiát fogják alkalmazni, függetlenül minden körülménytől. Ez a hipotézis az eredmények statisztikai elemzése után igazolást nyert. A szubklinikai narcizmussal rendelkező emberek esetében nem számítottunk eltérésre azokhoz képest, akik a narcizmus skálán alacsony pontszámot értek el (a kísérleti személyek anonimitása miatt). Ez utóbbi hipotézisünk is beigazolódtott. A BIS/BAS skálák mentén csak marginális eredményeket kaptunk. Kutatásunk célja hosszabb távon felfedezni azokat a tényezőket, amelyek az emberek csoportjai közötti együttműködést elősegítik, illetve gátolják, valamint a felhasznált szociális dilemma játék továbbfejlesztése és felhasználása a kísérlet nagyobb, szélesebb mintán történő későbbi megismétlése céljából.

BASLER JULIA

basler.julia98@gmail.com

Pszichológia

MA, 1. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Zsidó András Norbert
egyetemi adjunktus, PTE BTK*

A szociális szorongás kapcsolata a különböző érzelmet kifejező arcok felismerésével vizuális kereséses paradigmában

A szociális szorongás a társas helyzetek hatására megjelenő distressz, amely megnyilvánulhat például abban, hogy az egyén fél a mások általi negatív megítéléstől. Viselkedésüket befolyásolják a környezetükben észlelt más emberek, akiket fenyegetésként élhetnek meg. Ebből következik, hogy az arcok, arckifejezések – amelyek információt tartalmazhatnak mások érzéseiről, szándékáról – kiemelt fontosságúak a szociális szorongás vizsgálatakor. Kutatásunk célja a különböző érzelmet bemutató arcok felismerésének és a szociális szorongásnak a kapcsolatát megvizsgálni. Ehhez a klasszikus vizuális kereséses paradigma segítségével mérges, ijedt és boldog arcokat mutattunk be a kísérleti személyeknek (N=30), majd egy társas interakciós helyzettel szorongást váltottunk ki belőlük. Ezután megismételtük velük a vizuális kereséses feladatot. A második kör közben figyeltük őket, így a performációs szorongásra hatva. Eredményeink azt mutatták, hogy a résztvevők a boldog arcokat a manipuláció előtt, a szorongás mértékétől függetlenül gyorsabban találták meg, illetve, hogy az ijedt arcoknál nem következett be szignifikáns változás a reakcióidőben a manipuláció előtt és után. A mérges arcok megtalálásánál azt feltételeztük, hogy ezek felismerésének reakcióideje megnő a szorongó személyeknél a manipuláció után, ehelyett viszont a boldog arcoknál találtunk összefüggést a szociális szorongással. Az egyén minél szorongóbb volt a kitöltött kérdőív alapján, annál gyorsabban találta meg a manipuláció után a boldog arcokat. Ez magyarázható többek között azzal, hogy a szorongó egyének elkerülik a szemkontaktust és ezáltal az arc más kiugró jellemzőire (mosoly) figyelnek, illetve azzal, hogy a szorongásukból adódóan negatívabban értékelik az alapvetően semleges környezetet, a figyelmük az azzal ellentétes, boldog arcra irányul.

MADÁR LILI

lili.madar98@gmail.com

Pszichológia

BA, 5. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

SZEBIK ANNA

szebik.anna@gmail.com

Pszichológia

BA, 5. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezetők:

Garai-Takács Zsófia

egyetemi adjunktus, ELTE PPK

Kassai Réka

PhD hallgató, ELTE PPK

Koncz Ádám

egyetemi tanársegéd, ELTE PPK

A Trier Social Stress Test gyermek változatának viselkedéses megfigyelésen alapuló mérőeszköz megbízhatóságának és validitásának vizsgálata.

REZÜMÉ

A dolgozatban a Trier Social Stress Test gyermek változatának (TSST-C) viselkedéses megfigyelésen alapuló mérőeszköz fejlesztésének lépéseit, és annak reliabilitás, valamint validitás vizsgálatát mutatjuk be. A TSST egy kísérleti eljárás, amivel laboratóriumi helyzetben lehet pszichológiai és fiziológiai stresszválaszt indukálni, ezáltal a stresszhatás következményeit kontrollált formában kutatni. A kiváltott stresszhatás mértékét a kortizol hormon segítségével lehet megállapítani (Buske-Kirschbaum et al., 1997). Feltételeztük, hogy az általunk fejlesztett mérőeszköz változói és a TSST-C teszt során mért kortizol hormonszint között erős együttjárás mutatkozik majd. A kutatásban 110 óvodás korú gyermekkel felvett TSST-C tesztről készített videót használtunk fel. A videókat 20 kutató asszisztens kódolta le egymástól függetlenül, egy előre meghatározott szempontrendszer alapján, amelyek során a gyermek viselkedéses stressz válaszait rögzítették. A fejlesztett mérőeszköz reliabilitására a kódolók pontjai közötti egyezés arányából következtettünk. A változók 60%-a bizonyult magas megbízhatóságúnak. A validitás ellenőrzéséhez a mért változóink és a kortizol hormon értékek együttjárását vizsgáltunk meg. A korrelációs tesztek során arra az eredményre jutottunk, hogy nincs együttjárás a kortizol hormonszint és a tételeink pontszáma között, tehát az eszköz érvényességét nem sikerült alátámasztanunk. A szerzők saját eredményüknek tekintik a mérőeszköz fejlesztését, valamint a reliabilitás és validitás ellenőrzést. Továbbá az adatgyűjtésben is kutató asszisztensként részt vettek. A dolgozat relevanciáját az adja, hogy a kortizol szint meghatározásához használt eljárás nagyon költséges, egy viselkedéses megfigyelésen alapuló mérőeszköz kiválthatná ennek alkalmazását. A dolgozat jövőbeli továbbfejlesztési iránya lehet az alacsony reliabilitású változók pontosabb definiálása, vagy a mérőeszköz vizsgálata olyan TSST-C videókon, amik kifejezetten úgy készültek, hogy pontosan kiértékelhetőek legyenek rajta a mért változók szempontjai.

ERLITZ NATÁLIA

erlitznatalia@gmail.com

Neveléstudomány

MA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

GERVÁN KINGA VIKTÓRIA

gervan.kinga@gmail.com

Neveléstudomány

MA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

GALICS BIANKA

bianka.galics@gmail.com

Neveléstudomány

MA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

KÁROLYI BORBÁLA

karolyibori97@gmail.com

Neveléstudomány

MA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

Vekety Boglárka

doktorandusz, ELTE PPK

Egy mindfulness-alapú program alkalmazásának hatása óvodás gyerekek indulatkezelésére és szorongására

Az agresszió és a szorongás már óvodás korban is tapasztalt jelenségek, gyakori jelenlétüknek pedig káros hatása lehet a gyerekek későbbi életére, társas kapcsolataira nézve (Danis és mtsai., 2011).

Ezen káros hatások kiküszöböléséhez ígéretes gyakorlatok találhatóak meg a mindfulness-alapú programokban is, melyek alapja a tudatos, ítéletmentes figyelem fordítása a jelen tapasztalásaira. Ezen programoknak számos pozitív hatását mutatták már ki a gyermekek indulatkezelésére és szorongására nézve (Hooker és Fodor, 2008).

Kutatásunk célja egy óvodáskorú gyermekek indulatkezelésére, szorongásának csökkentésére irányuló mindfulness-alapú program hatásvizsgálata. Továbbá azt is vizsgáljuk, hogy a kimutatott változások összefüggésbe hozhatók-e a gyermekek nemével és életkorával.

A kutatásban összesen 21 gyerek vett részt, akiket az előmérés után véletlenszerűen mindfulness vagy kontroll csoportba osztottunk. Az előmérés során egy kérdőívvel és természetes megfigyeléssel felmértük a gyerekek agresszív viselkedéssel kapcsolatos indulatkezelését és szorongását. Ezt követően megkezdtük az óvodában a mindfulness-alapú programot, mely nagyjából két hetet vett igénybe, amelyet követően utómérést végeztünk.

Eredményeink alapján közel tendencia szintű, de nem szignifikáns különbséget tapasztaltunk a fizikai és a verbális agresszió változásában (az előmérésről az utómérésre) a mindfulness és a kontroll csoport között. Míg a mindfulness csoport kevesebb fizikailag és verbálisan agresszív viselkedést mutatott az előmérésről az utómérésre, úgy a kontroll csoport esetében kismértékű növekedést mutattak az átlagok. A szorongás tekintetében semmilyen különbség nem volt kimutatható az előmérés és az utómérés eredményei között a mindfulness és a kontroll csoport között, azonban fontos megemlíteni, hogy a szorongás mérésére csupán pár rövid önbevallásos kérdés vonatkozott. Az életkori és nemi különbségek nem mutattak szignifikáns összefüggést az agresszió és szorongás mértékének változásával a gyerekeknél.

Az általunk használt mindfulness-alapú programnak leginkább a gyermekek agresszív viselkedésére volt kimutatható, tendencia szinthez közeli hatása, mely hosszabb fejlesztési időszak esetén feltehetően még nagyobb mértékű fejlődést eredményezett volna. A jövőbeli kutatásoknak érdemes lenne hosszabb ideig alkalmazni az óvodában a mindfulness-alapú programot, és többféleképpen is mérni az óvodások szorongására való hatását, hogy többet megtudjunk erről is.

GAJDICS JANKA

jankavongajdics@gmail.com

pszichológia

MA, 3. félév

Szegedi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezetők:

Dr. Andó Bálint

egyetemi adjunktus, SZTE ÁOK

Dr. Lázár Bence

egyetemi adjunktus, SZTE ÁOK

Dr. Csabai Márta

egyetemi tanár, SZTE BTK

Lakcím nélküli alkoholbetegek a klinikumban

A hajléktalan populációt is nagy mértékben érintő népegészségügyi probléma Magyarországon a túlzott alkoholfogyasztás, illetve ezáltal az alkohol okozta dependencia. Az ennek talaján kialakult alkoholmegvonási szindróma és delírium tremens korábbi kutatások alapján különösen nagy veszélyt jelent a hajléktalan személyek számára rosszabb szomatikus és mentális egészségükből kifolyólag. A kutatás célja a hajléktalan alkoholbetegek addiktológiai osztályon való megjelenésének prevalenciaértékének és szezonális eloszlásának meghatározása, valamint az alkoholmegvonási szindróma és a delírium tremens kialakulásában, és a különböző szomatikus és pszichés állapotok előfordulásában mutatkozó különbségek feltárása volt a lakcímmel rendelkező és a lakcímmel nem rendelkező alkohol okozta dependenciával küzdő személyek között. Ezek ismerete segítséget jelenthet a hajléktalan betegek kezelésében és rehabilitációjában. A vizsgált adatbázist a 2008-2015 között a SZTE SZAKK Pszichiátriai Klinikán alkohol okozta dependenciával megjelenő páciensek megjelenései alkották. A minta 2900 megjelenésből (1609 főből) állt, amelyet 182 (6,28%) a bekerülés időpontjában állandó lakcímmel nem rendelkező és 2714 (93,59%) a bekerülés időpontjában állandó lakcímmel rendelkező alkoholbeteg képezett. Az elemzés során nem találtam szignifikáns különbséget az alkoholmegvonási szindróma és a delírium tremens kialakulásában a két csoport között. Nagyobb arányban mutatkoztak komorbid szomatikus kórképek a hajléktalanok körében, míg pszichés kórképek a nem hajléktalanok körében fordultak elő gyakrabban. A szomatikus kórképek közül a hajléktalanok esetében az idegrendszeri és az immunrendszeri érintő, illetve sérülésből, mérgezésből következő kórképek, míg a nem hajléktalanok között az emésztőrendszeri és keringési rendellenességek voltak jellemzőbbek. A pszichés komorbid állapotok közül a hajléktalanoknál a pszichózis, míg a nem hajléktalanoknál az anxiodepresszív zavarok jelentek meg nagyobb gyakorisággal. Ugyan a delírium tremens kialakulásában nem találtam különbséget a két csoport között, a komorbid állapotokban jelentkező különbségek alapján következtethetünk a hajléktalan személyek súlyosabb alkohol okozta dependenciájára, amelynek terápiáját segítheti a komorbid szomatikus és pszichés állapotok ismerete, hiszen segítséget jelenthet a hajléktalan betegek kezelési céljának megválasztásában az akut kezelés során, illetve a motiváció felkeltésében a rehabilitáció során.

LADÁNYI BENCE

bence@ladanyi.com

pszichológia

MA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

NOVÁK GABRIELLA

novak.gabii@gmail.com

Pszichológia

MA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezetők:

Dr. Rácz József

egyetemi tanár, ELTE PPK

Kovács Asztrik

PhD hallgató, ELTE PPK

**„Magamhoz tértem, és úristen, megölted az édesanyádat” - Interpretatív Fenomenológiai
Analízis szkizofréniával élő bűnözők körében**

A mentális zavarral küzdő bűnelkövetőkkel szemben a társadalom igyekszik távolságot tartani, melyre a média szerepe is ráerősít. A szkizofréniával diagnosztizált elkövetők egy nehezen elérhető és erősen stigmatizált, mégis különleges csoportnak tekinthetők, hiszen zömmel erőszakos bűncselekményt követnek el, áldozatuk pedig közvetlen családtag. A szkizofrén bűnelkövetők kapcsán az epidemiológiai és kvantitatív empirikus munka mellett azonban hiányt képeznek azon tudományos publikációk, amelyek az élményejezüket térképezik fel. Emiatt kutatásunkban a bűncselekménnyel kapcsolatos megéléseket vizsgáltuk, valamint azt, hogy a bűncselekmény hogyan formálja a személyek önmagukról alkotott képét. Hat, már korábban felvett interjút elemeztünk újra a kutatási témánk mentén Interpretatív Fenomenológiai Analízis segítségével (IPA-val). A választásunkat indokolja, hogy az IPA azt vizsgálja, hogy az emberek miként dolgoznak fel, miként értelmeznek bizonyos élményeket, és milyen jelentésekkel, tartalommal ruházzák fel azokat. A résztvevők mindegyike férfi, akik erőszakos bűncselekményt követtek el, és a szkizofrénia valamely formájával diagnosztizáltak. Az interjúk elemzése és szintetizálása során hat kibontakozó téma mentén 2 főtémát határoztunk meg. Az első főtéma a bűncselekmény élménye nevet viseli, amiben megmutatkozik, hogy a betegek negatív életeseményként címkézik a bűncselekményt, énidegenként élik meg azt, és az elkövetést legtöbbször külső erőknek tulajdonítják. A második főtéma az élet bűnözőként nevet kapta. Ebben a főtémában világossá válik számunkra, hogyan élték meg az elkövetők a kényszergyógykezelést, illetve, hogy milyen veszteségekkel kellett szembesülniük a bűncselekmény hatására. Emellett megjelenik egy új élet képe is, ami különbözőképp konstruálódik meg az interjúalanyoknál, voltak, akik az otthonban rendezkedtek be rá, míg mások a korábbi, egészséges életükkel próbálták újra megtalálni a kapcsolódást. Kutatásunk rámutat arra, hogy fontos, hogy az intézményekben lehetőségük legyen az elkövetőknek értelmes életet élni, megfelelő sportolási, munka és kapcsolattartási lehetőségekkel, segítve ezzel a betegséggel való megküzdést. Hosszútávon remélhetjük, hogy a hasonló jellegű kvalitatív módszertannal dolgozó munkák hozzásegítenek egy nehezen hozzáférhető és erősen stigmatizált csoport megértéséhez, a szemszögük könnyebb felvételéhez, nem csupán a szakemberek számára, de a társadalom és később a média színterén is.

HORVÁTH BÍBORKA

horvath.biborka97@gmail.com

Pszichológia

BA, 6. félév

Szegedi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

TÁPAI RAMÓNA

t.ramona.98@gmail.com

Pszichológia

BA, 6. félév

Szegedi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Csábi Eszter

egyetemi adjunktus, SZTE BTK

Rémálmok összefüggése a személyiség különböző dimenzióival

Az alvás és az alvásminőség kulcsfontosságú az egészséges emberi működésben. Előző kutatásokból kiderült, hogy a népesség nagy hányada küzd alvási nehézségekkel és rémálmokkal. A rémálmok vizuálisan élénk, zavaró álmok, melyek félelmet, szorongást, haragot, szomorúságot vagy undort váltanak ki az egyénből (Simor és mtsai., 2012). Jelen kutatás célja megvizsgálni, hogy milyen kapcsolatban állnak a rémálmok a személyiség különböző aspektusaival. Egy 146 tagú, többségében egyetemista mintán végeztük el a vizsgálatot, melyből 45 férfi és 100 nő volt. Az átlagéletkor 20,07 év volt (szórás: 1,94). Kérdőíveket használtunk az alvás jellemzőinek (Rémálmok gyakorisága, Álomminőség Kérdőív, Van Álomszorongás Skála), a szorongás (STAI) és a személyiség (IPIP, IRI, Megküzdési MódoK Kérdőív, Önkontroll- Skála) mérésére, és a traumatikus életesemények jelenlétét is megnéztük (PLEQ-R). Összegzésképpen elmondható, hogy a vonás-szorongás szignifikán hatást gyakorol az álomszorongásra és a negatív álmok kialakulására. Jelentős hatást tapasztaltunk a neuroticizmus személyiségjellemző által az álomszorongásra, a negatív és a pozitív álomminőségre, és az ébredés nélküli, valamint az ébredéssel járó rémálmokra. Ugyanezekkel az alvással kapcsolatos változókkal áll szoros összefüggésben az IRI kérdőív fantázia alskálája. Kimutatható volt, továbbá, a visszahúzóds és érzelmi egyensúly keresése megküzdési módok hatása a rémálomgyakoriságra, illetve, hogy a magas önkontroll-szint hatására a vizsgálati személyek kevesebb negatív és több pozitív álmot élnek át. Ezek az eredmények alapján látható, hogy bizonyos személyiségjellemzők hatást gyakorolhatnak a rémálmok kialakulására. Ezen kapcsolatok feltérképezése fontos lehet a rémálmok átélésére hajlamos személyiség pontosabb leírásában, ez pedig segítheti a megfelelő terápia vagy megelőző módszerek kialakítását.

BOROS EDINA ANITA

edina.anita@gmail.com

Klinikai Pszichológia, pszichológiai tanácsadás
és pszichoterápia MSC

MA, 4. félév

Babeş-Bolyai Tudományegyetem

MADÁR BARABÁSI TIMEA

barabasi@yahoo.com

Pszichológiai beavatkozás és tanácsadás
MA, 4. félév

Babeş-Bolyai Tudományegyetem

Témavezető:

Dr. Vargha Jenő-László
egyetemi adjunktus, RO BBTE

Serdülők stresszel szembeni ellenálló képességének fokozása

Baer teljes tudatosság modellje és az idegtudományi kutatások legújabb eredményein alapuló Strosahl és Robinson (2015) által kidolgozott Ebben a pillanatban nevű program hatékony beavatkozásnak bizonyulhat a stressz kezelésére. Célunk a romániai középiskolás diákok számára lefordított és adaptált program hazai alkalmazhatóságának vizsgálata.

190 középiskolás diák végezte el a kilenc hetes programot. A tréner hetente egyszer bemutatta és elmagyarázta a gyakorlatokat, melyet önálló gyakorlás követett. Kontrollcsoportunk 237 középiskolás diákból állt.

A program lezajlása előtt és után a középiskolások kitöltötték az AAQ-II, FFMQ kérdőíveket, valamint az Életminőséggel való Elégedettség, DASS-21, Vizsgaszorongás, Cheek és Buss szégyenlőség és Ghent többdimenziós szomatikus panaszok skálákat.

A beavatkozást követően a kísérleti csoport eredményei alapján, esetükben a pszichológiai rugalmasság és az élettél való elégedettség jelentős mértékben emelkedett, valamint a teljes tudatosság szintjének enyhe javulása is jelentkezett. Ilyen szignifikáns különbségeket nem találtunk a kontrollmintában a pre- és posztteszt eredményei összehasonlításakor. Az utánkövetési teszt során a pozitív változások szinte minden változó esetében fennmaradtak.

KÓKAI ANDREA

kokaiandi31@gmail.com

pszichológia

MA, 3. félév

Szegedi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezetők:

Dr. Andó Bálint

egyetemi adjunktus, SZTE ÁOK

Szél Erzsébet

egyetemi tanársegéd, SZTE BTK

Terapeuta attitűdök és elméleti orientáció - A Pszichoterápiás Attitűd Lista kialakításának és tételszelekcións folyamatának bemutatása

Jelen tanulmány célja a pszichoterapeuták elméleti irányzatok felé mutatott orientációját felmérő eszköz, a Pszichoterápiás Attitűd Lista kialakításának, tételszelekcións folyamatának, illetve az első pszichometriai elemzés eredményeinek részletes és átlátható bemutatása volt. Az attitűd lista fejlesztése a nemzetközi irodalomban megjelent legfontosabb kutatások és mérőeszközök áttekintése után kezdődött el, melynek alapját a Magyarországon elfogadott pszichoterápiás módszerek adták. A hazai terápiás megközelítések ismertetését követően, a dolgozat részletesen végigvezet többek között az operacionalizálás, a tételfogalmazás és a tételszelekcións folyamatain, melyek során végig egy előzetesen felkért, szakértői csoport javaslataira támaszkodtam. A folyamat alatt a szakértői csoport mind az előzetes tételcsomagot, mind az elkészült mérőeszközt ellenőrizte és megfelelő látszatérvényességről adtak számot. Az első adatok elemzése megfelelő belső konzisztenciáról, ugyanakkor az érvényesség kapcsán ellentmondásos eredményekről adott számot. A diszkusszióban tárgyalt elméletek alapján az elméleti irányultság és hozzá kapcsolódó attitűdök mérése lényeges feladatnak tekinthető, mind a pszichoterápiás szakképzés alatt, mind pedig a gyakorló terapeuták esetében.

GÁSPÁR BAKSA GERGELY

gergo.gaspar97@gmail.com

Pszichológia

MA, 3. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Gyuris Petra

egyetemi adjunktus, PTE BTK

A segítség a véredben van! A plazma- és véradással kapcsolatos attitűdök vizsgálata.

Ezen kutatás célja, hogy feltérképezze a plazmaadás pszichológiáját. A vizsgálat szeparációs evaluációs helyzetben méri fel az olyan toborzási üzenetek hatékonyságát, amik kiemelik a plazmaadásból fakadó egyéni és társadalmi hasznot, valamint a kapott pénzjutalom tovább adományozásának lehetőségét. Mivel a legtöbb vérplazmagyűjtő cég üzeneteiben az adakozásért járó pénzjutalmat hangsúlyozza, elképzelhető, hogy ezzel a marketingstratégiával mellőznek egy teljesen különálló potenciális donorbázist, akik motiválhatóak lennének az adakozásra altruista okokból is. Elképzelésünk szerint sok új donort lehetne bevonni azzal, ha a plazmaközpontok lehetőséget adnának a kapott pénzjutalmak jótékony szervezeteknek való továbbadományozására, létrehozva ezzel az önzetlenségnek egy új, fizetéssel is kompatibilis formáját. Az eredmények ezt igazolni látszanak. Amennyiben a potenciális donorként lehetőséget kapnak arra, hogy a kapott pénzjutalmukat közvetlenül továbbadják egy non-profit szervezet számára, szignifikánsan magasabb adakozási hajlandóságról számolnak be, mintha csak a pénzjutalomra emlékeztetnék őket. A kutatás implikációkkal rendelkezik a plazmaiparon túl is, ugyanis a jótékony szervezetteknek adományozott összegnek hatalmas hatása lehet a globális egészségre. Limitációk közé tartozik az elemszám mérete, a minta nemi és társadalmi megosztottsága. Ezen kutatás az első lépés a "dupla altruizmus" pszichológiájának feltérképezésében.

BODA KAMILLA

boda.kamilla@gmail.com

Pszichológia

MA, 3. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

TOPA KRISTÓF

kristoftopa@gmail.com

pszichológia

MA, 3. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Csathó Árpád

egyetemi docens, intézetigazgató, PTE ÁOK

A városi környezet esztétikája és hangulata: a globális vizuális tényezők szerepe

Mindennapi környezetünkkel állandó, tranzakcionális kapcsolatban állunk: egyrészt napi szinten formáljuk, alakítjuk a minket körülvevő tájat, másrészt viszont környezetünk is folyamatosan hatással van ránk. Így, egyáltalán nem meglepő, hogy a környezet a hangulatunk, illetve az esztétikai élmény szempontjából is alapvetően meghatározó. A különböző környezettípusok, illetve környezeti elemek beazonosítására ugyanakkor perceptuális szinten is rendkívül érzékenyek vagyunk. Több kutatás is rámutatott arra, hogy a természetes környezet perceptuális azonosításában fontos szerepet játszanak a globális környezeti jellegek (pl. a környezet nyitottsága, átjárhatósága, változása). Ugyanakkor, még nem ismerjük azt, hogy a környezet felismerését meghatározó perceptuális tényezők hogyan kapcsolódnak a hangulati, és esztétikai tapasztalathoz. Ennek a kérdésnek a vizsgálata különösen hiányzik az épített környezetre vonatkozóan. Ezért vizsgálatunk célkitűzése a mesterséges, urbanizált környezet globális perceptuális jellegeinek meghatározása, illetve annak feltárása, hogy ezek a globális jellegek milyen hatással vannak az egyén hangulatára és esztétikai értékelésére. Kutatásunk során 179 fő (49 férfi, 130 nő, átlagéletkor 34,39) adataival dolgoztunk. A vizsgálat első lépéseként, külső személyek bevonásával, városi környezetről készült képek tipikusságát, és globális jellegeit mértük fel 7 jelleg szempontjából. Ezt követően, személyek egy másik csoportja (N = 179; 49 férfi, 130 nő, átlagéletkor 34,39) megítélte a képeket a hangulat, az esztétika és a stressz szempontjából. Ezen kívül, a személyek kitöltötték a Beck-féle Depresszió kérdőív, és a Szenzoros Élménykeresés Skála rövidített változatait. Az eredmények alapján a környezet esztétikai és hangulati megítélését leginkább a környezet nyitottsága és változékonysága határozza meg, továbbá, elvárásainknak megfelelően a vizsgálati személyek az esztétikailag pozitívabbnak ítélt képeknek a hangulatát is jobbnak ítélték, azonban a hangulatosabb, esztétikusabb környezet alacsony stresszértékeléseket kapott. Ezen kívül eredményeink azt mutatják, hogy a kevésbé tipikus városi környezet és a kifejezetten tipikus városi környezet a globális jellegek terén mutat különbséget, azonban az esztétikai, a hangulati és a stressz értékelés nem a tipikusság függvénye. A vizsgált személyiségjellemzők nem mutattak összefüggést az esztétikai értékeléssel.

LIPPAI JUDIT

lippaijudit2@gmail.com

Pszichológia

MA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

Koronczai Beatrix

egyetemi adjunktus, ELTE PPK

Az ember és legjobb barátja – avagy a kutya antropomorfizálása

Elmélet. A kutya antropomorfizálásakor humán jellemzőket (tulajdonságok, gondolatok, érzések és motivációk) tulajdonítunk az állatnak (Epley, Waytz, Cacioppo, 2007). Jelen kutatás egy napjainkban rendkívül elterjedt jelenségre reflektál és ráirányítja a figyelmet a kutya-gazda kapcsolat összetett mivoltára.

Hipotézisek. Munkám kiemelt célja egy megfelelő magyar nyelvű mérőeszköz kialakítása volt, mely a személyek kutyájuk iránt mutatott antropomorfizálását méri. Első hipotézisemben összefüggést vártam az egyes demográfiai, kutyára és kutyatartásra vonatkozó változók és a gazdák által tanúsított antropomorfizálás mértéke közt. A második és harmadik hipotézis a gazdák személyközi, valamint kutyájuk iránt mutatott kötődését és az antropomorfizálás összefüggéseit vizsgálja.

Módszer. Az online közzétett kérdőívcsomag a tájékoztató kérdések mellett az általunk kialakított Antropomorfizálás kérdőívet, valamint a Kutya-gazda Kötődési Kérdőívet (Koronczai & Babos, 2019) és a Felnőtt Kötődési Skálát tartalmazta (Collins & Read, 1990). Az űrlapra N=661 kitöltés érkezett.

Eredmények. Az Antropomorfizálás kérdőív a kapott belső és külső mutatók alapján megbízható és érvényes eszköznnek tekinthető a kutyák antropomorfizálásának mérésére. A kérdőív erősen korrelál a kutya-gazda kötődéssel. A szorongó/ambivalens és elkerülő kötődési stílussal rendelkező, idősebb és egyedül élő gazdák intenzívebben antropomorfizálják kedvenceiket, feltehetően ilyen módon kompenzálva hiányos vagy elégtelen szociális kapcsolataikat. A kistestű és idősebb állatokat, valamint egyes fajtákat (pl. bulldog) hajlamosabbak vagyunk antropomorfizálni.

Megbeszélés. Az antropomorfizálás vizsgálata hozzájárulhat a jelenség lehetséges előnyeinek és hátrányainak elkülönítéséhez, ezáltal mind a gazdák, mind kutyáik fizikai és mentális jóllétének elősegítéséhez.

Hivatkozások:

Collins NL, Read SJ (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *J Peron Soc Psychol*, 58(4), 644-663

Epley, N., Waytz, A., & Cacioppo, J. T. (2007). On seeing human: a three-factor theory of anthropomorphism. *Psychological review*, 114(4), 864.

Koronczai B., Babos E. (2019). A kutya-gazda kötődés, a kutyatartási motiváció kapcsolata a gazda felnőtt kötődési jellegzetességeivel, valamint magányosságérzésével. Hivatalos dokumentum.

Debrecen: Magyar Pszichológiai Társaság.

STUMPHAUSER NÓRA

stumpy.nori@gmail.com

Matematikus

MSc, 3. félév

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi

Egyetem

Természettudományi Kar

Témavezetők:

Molontay Roland

Doktorandusz, BME TTK

Dr. Séllei Beatrix

Adjunktus, BME GTK

Egyetemi teljesítmény előrejelzése pszichológiai faktorok és korábbi tanulmányi eredmények alapján

A hallgatói sikeresség és az egyetemi tanulmányi teljesítmény demográfiai és pszichológiai faktorokkal, illetve korábbi tanulmányi eredményekkel való előrejelzése az elmúlt években nagy érdeklődést váltott ki világszerte. A kérdéskört Magyarországon is vizsgálták már, elsősorban arra vonatkozóan, hogy a középiskolai teljesítményből hogyan jósolható az egyetemi sikeresség. Munkám során a célunk az volt, hogy a korábbi kutatásokat kiegészítsem, és a pszichológiai faktorok vizsgálatával komplexebb képet kaphassunk a hallgatók teljesítményét befolyásoló tényezőkről. Dolgozatomban kétféle adatot fésültem össze, egyrészt rendelkezésemre állt a Dr. Séllei Beatrix által pszichológiai tesztek segítségével gyűjtött adat a BME Gazdaság-és Társadalomtudományi Kar (GTK), valamint a Villamosmérnöki és Informatikai Kar (VIK) hallgatóira vonatkozóan, másrészt a Központi Tanulmányi Hivatalban tárolt adminisztratív adatok, a korábbi és az egyetemi teljesítményre vonatkozóan. Az adatok előfeldolgozása után a teljes adatsorra vizsgáltam az egyes pszichológiai faktorok és faktorcsoportok predikciós erejét a tanulmányi teljesítmény becslésére haladó statisztikai módszerekkel (gépi tanulási technikák, SEM modellezés). Azt tapasztaltam, hogy valóban léteznek olyan faktorok, mint a coping, PANAS, PERMA, EPI, sikeresség, melyek inkrementális erőt mutatnak a középiskolai teljesítménymutatókhoz képest az egyetemi sikerességre vonatkozóan. Második lépésként különválasztottam a VIK és GTK karok hallgatóit, és az összehasonlítás során azt találtam, hogy a VIK esetében a pszichológiai faktorok jóval kisebb prediktív erővel bírnak a későbbi egyetemi teljesítményre, mint a GTK-s hallgatók esetén. A GTK-s hallgatók esetében azonban a pszichológiai faktorok prediktív ereje egyértelműen kimutatható volt. Ebben az esetben a tényezők közül a coping, az EQ intraperszonális része, az EQ hangulat és motiváció része, a sikerkereső attitűd és az EPI dominált. Ez alapján sikeresen igazoltam, hogy a GTK-s hallgatók esetén a pszichológiai faktorok inkrementális prediktív erővel bírnak a középiskolai eredményekhez képest. Ez a felismerés segítséget nyújthat olyan új módszerek kidolgozásában, melyek pszichológiai oldalról segítik a tanulók teljesítményének javítását a megfelelő faktorok erősítésével.

TOMKU GYÖRGY

tomkugyorgy@gmail.com

Pszichológia

MA, 2. félév

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi

Egyetem

Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető:

Balogh Blanka

PhD hallgató, BME GTK

Értelmes munka és autonómia – Kibontakozó felnőttkorú munkavállalók vizsgálata aspirációs és egzisztenciális pszichológiai megközelítésből

A kibontakozó felnőttkor (Maysless és Keren, 2013) fejlődéslelektani szempontból kritikus időszak a nyugati társadalmakban élő pályakezdők számára, kiemelt tekintettel a megnövekedett autonómiaigényre. Az öndeterminációs elmélet (Deci és Ryan, 2000) keretei között értelmezett autonómiafogalom hangsúlyozza az intrinzik, belülről motivált aspirációs törekvések fontosságát, mivel azok minőségibb és önazonosabb életvitelt eredményeznek, a külvilág elvárásai által serkentett extrinzik aspirációkkal szemben.

Az autonómiával összefüggésben a terápiás megközelítésből kiinduló egzisztenciális pszichológia hangsúlyozza az értelmes élet értékét, annak étellel való elégedettségre, kiegyensúlyozottságra gyakorolt hatásait. Ezzel összhangban, a pozitív pszichológia neves képviselője, Seligman (2011) az étellel való elégedettséget állítja a középpontba PERMA modelljében, melynek fontos tényezője az értelmes és sikeres munka.

Kutatásom során kvantitatív, keresztmetszeti eljárással vizsgáltam a 18-30 év közötti pályakezdőket, a minta mérete 92 fő ($N_{\text{férfi}}=28$ (30,4%); $N_{\text{nő}}=64$ (69,6%); $M_{\text{életkor}}=24,53$; $SD_{\text{életkor}}=1,92$). A kvantitatív módszertant félig strukturált interjúk formájában kvalitatív módszerrel is kiegészítettem, a lehetséges egyéni különbségek feltárásának céljából. A konstruktumok méréséhez a következő eszközöket használtam: Élet Értelme Kérdőív (Martos és mtsai., 2012), Étellel való Elégedettség Skála (Martos és mtsai., 2014), Rövidített Aspirációs Index (Martos és mtsai., 2006), Serdülőkori Autonómia Kérdőív (Noom és mtsai., 2001), Munka és Értelme Leltár (Steger és mtsai., 2012).

Hipotéziseim és kutatási kérdéseim célja volt, hogy rávilágítsanak az autonómia, az intrinzik és extrinzik aspirációs törekvések, valamint az értelmes élet és munka között sejtett összefüggésekre, illetve mindezek étellel való elégedettségre gyakorolt hatására a kibontakozó felnőttkorú munkavállalók körében.

Eredményeim rámutatnak az élet értelmének megélése és keresése közötti alapvető eltérésekre, a két változó meghatározó kapcsolatrendszerre, az értelemmel teljes munka összetevőire, valamint az eltérő anyagi függetlenségű személyek között fellelhető különbségekre. Kutatásom hozzájárulhat ahhoz, hogy a korábbiakban elsősorban pszichoterápiás környezetben értelmezett egzisztenciális pszichológia integrált szerepet kapjon a munka- és szervezetpszichológia területén, emellett segítségül szolgálhat a pályakezdő fiatalok megszólításához és beillesztéséhez is.

TOMKU GYÖRGY

tomkugyorgy@gmail.com

Pszichológia

MA, 1. félév

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi

Egyetem

Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető:

Balogh Blanka

PhD hallgató, BME GTK

Identitáskrizis és munkaértékek a kibontakozó felnőttkorú IT szakemberek körében

A kibontakozó felnőttkori fejlődési időszak sajátosságai jelenleg nagymértékben érinthetik a munkaerőpiac Y (1980-1995 között születettek) és Z generációs (1995-2010 között születettek) pályakezdő és junior munkavállalóit, emellett az informatikai területen jelentkező munkaerőhiány 2015-re elérte a 22.000 főt és azóta is növekszik (BellResearch & IVSZ, 2015). Ezek miatt munka- és szervezetpszichológiai szempontból egyre aktuálisabb és relevánsabb vizsgálati téma az IT területen dolgozó fiatal nemzedék identitásának és munkavégzéssel kapcsolatos értékeinek a vizsgálata.

Arnett (2000) kutatásai alapján a nyugati, iparosodó társadalmakban, legfőképp a 18-25 éves korosztály körében megfigyelhető egy közbülső fejlődési időszak a tinédzserkor és a felnőttkor között, melyet kibontakozó felnőttkornak nevezett el. A jelenség megléte azzal indokolható, hogy a napjainkban felnőttkorba lépő személyeket minden eddiginél több információ éri, rengeteg a választási lehetőség és meghosszabbodott a tanulmányok ideje is. Ezek a tényezők együttesen megnehezítik mind az elköteleződést valami mellett, mind pedig a felelősségvállalást, ez a két jellemző ugyanakkor fontos kritériuma a kiforrott felnőttkorba lépésnek.

Kutatásom során kvantitatív módszerrel, keresztmetszeti eljárással gyűjtöttem adatokat az IT területen dolgozó 18-30 éves korosztály körében; a minta mérete 56 fő ($N_{\text{férfi}}=51$ (77,3%); $N_{\text{nő}}=15$ (22,7%); $M_{\text{életkor}}=24,03$; $SD_{\text{életkor}}=2,32$), melyet kvalitatív módszerrel, félig strukturált interjúk elemzésével egészítettem ki. A konstruktumok méréséhez az alábbi eszközöket használtam: IDEA – Inventory of the Dimensions of Emerging Adulthood (Reiffmann, Arnett és Colwell, 2007), I3 – Identity Issues Inventory (Roberts és Coté, 2014), illetve Munkaérték kérdőív (Super, 1968).

Eredményeim rámutatnak, hogy milyen kapcsolat áll fenn a kibontakozó felnőttkori dimenziók, identitástényezők és a munkaértékek között az IT területen dolgozó szakemberek körében, számításba véve az Y és Z generációsok, valamint az eltérő munkavállalói státuszú csoportok közötti feltételezett különbségeket. Megfigyeléseim segíthetik a fiatal IT szakemberek munkával kapcsolatos attitűdjeinek megértését, amely alkalmazható tudást képezhet a karriertanácsadás, a toborzás, képzés-fejlesztés és megtartás területén.

HAJDU FÉDRA

hajdufedra@gmail.com

Szociológia

BA, 5. félév

Szegedi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Vincze Anikó

egyetemi tanársegéd, SZTE BTK

Segítséget kérni gáz? - Iskolai bántalmazás pszichológusszemmel

Valóban gáz segítséget kérni? Napjainkban, ha egy gyermek vagy egy középiskolában tanuló fiatal úgy érzi, segítségre van szüksége, olyan gondjai támadtak, amikkel már nem tud megküzdeni egyedül, a megoldás az lehet, ha szakembertől kér segítséget. Ettől mégis sokan tartanak, hiszen mi lesz, ha ezért fogják őt kiközösíteni? Ha pedig iskolai bántalmazás, vagy más probléma miatt kialakult lelki betegséggel kapcsolatban fordul segítségért, amiért csak az újabb támadás éri, visszatér a kiindulópontoz, ezzel pedig létrejön egy ördögi kör. Azonban valóban erről van szó? Tényleg ezért félnek a gyerekek segítséget kérni?

Hatással van-e egy gyermek esetében a szülő iskolai végzettsége arra, hogy az iskolában milyen szerepet vállal, ha iskolai bántalmazásra kerül sor? Köze van az iskolai végzettségnek ahhoz, hogy egy gyerek támadó vagy áldozat lesz? A pedagógusoknak nagy szerepe van az iskolai bántalmazást illetően. Sokszor nem is tudják, mekkora súlya van annak, ha ő nem megfelelően kezeli az osztályban fennálló konfliktusokat. A szülők pedig igyekeznek együttműködni lenni mind a szakemberekkel, mind a pedagógusokkal szemben. Az általános iskolában még együttműködnek, de a középiskolában ez már nem annyira jellemző. Valamint, a családi háttér jelentőséggel bír abban, hogy egy gyermek milyen intelligenciával, empátiával, konfliktuskezelő képességgel bír, ha az iskola bántalmazást vesszük figyelembe?

Ezen kérdésekre keresem a választ, olyan szakemberek segítségével, akik nap, mint nap ilyen esetekkel foglalkoznak, számos olyan gyerekkel találkoznak, akik valóban áldozatául esnek iskolai bántalmazásnak, esetleg családon belül jelentkezik probléma, és ha a gyermek bizalommal fordul felénk, a feladatuk, hogy segítsenek neki. Szegedi iskolapszichológusok osztották meg velem véleményüket és tapasztalataikat interjúk keretein belül.

A válaszok alapján pedig kijelenthető, hogy a gyerekek között a segítségkérés miatti kiközösítés nem igaz. Ebből fakadóan egy kérdés továbbra is fennáll. Lehet, hogy a szülők véleménye, hozzáállása továbböröklődik a gyerekekre, ha pszichológusi kezelésről van szó? Hiszen konkrét kiközösítésre elenyésző számban esett sor a szakemberek elmondása szerint. Az iskolai végzettség pedig nem számít. Bárki válhat áldozattá, vagy éppen támadóvá, magasabb iskolai végzettségéből nem feltétlenül következik megfelelő nevelés.

ÓDOR VIVIEN

odor.vivien98@gmail.com

Pszichológia

MA, 1. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr, Smohai Máté

egyetemi adjunktus, KRE BTK

Specifikus mentális leltár 18 év alatti kajakosok részére

Jelen kutatás legfőbb célja egy olyan sportágspecifikus mentális leltár létrehozása és magyar mintán való kipróbálása, amely a mindennapok során megbízhatóan alkalmazható a 18 éven aluli kajakosok pszichológiai felkészültségének felmérésére. Továbbá megfogalmazásra került 3 hipotézis: 1. Pozitív kapcsolat van a versenyek előtti megfelelő állapot fejlesztésének igénye és a konkrét, részletes versenytervvel való rendelkezés igénye között. 2. Azok a sportolók, akik több éve kajakoznak versenyszerűen, kevésbé érzik szükségesnek fejleszteni a futamok előtt és közben a negatív gondolatok kizárását. 3. A két nemet tekintve maximum kis hatásmértékű különbség van azzal kapcsolatban, hogy mennyire szeretnének fejlődni abban, hogy egy cél elérése után újabb célokat fogalmazzanak meg maguknak.

A kutatás két részre osztható: 1. interjúk felvétele, 2. mentális leltár kipróbálása. A vizsgálat első részében 8 fiatal kajakossal és 2 kajakedzővel került felvételre az interjú. Ezt követően 69 kajakos gyermek (41 fiú és 28 lány) töltötte ki az interjúk és a szakirodalom alapján összeállított sportágspecifikus mentális leltárat.

Hipotézisek tesztelése: 1. A Kendall-féle monotonitási együttható ($\tau_b=0,262^{**}$ $p=0,0087$) alapján a mintában gyenge pozitív kapcsolat van a versenyek előtti megfelelő állapot fejlesztési igénye és a részletes versenytervvel való rendelkezés igénye között. 2. A Kendall-féle monotonitási együttható ($\tau_b=-0,157$ $p=0,101$) eredménye alapján a mintában nincs szignifikáns kapcsolat versenyszerű sportolási év és a negatív gondolatok kizárásának fejlesztési igénye között. 3. A Cohen-féle hatásmérték ($d=0,398$) alapján a mintában szakmailag kis különbség van a két nem között abban, hogy mennyire szeretnének fejlődni a célkitűzésben.

Jelen kutatás fő célkitűzése teljesült, mivel az interjúk segítségével sikerült feltárni a kajakra vonatkozó pszichológiai faktorokat, illetve azt, hogy egy kajakosnak milyen mentális nehézségekkel kell megküzdenie a siker érdekében. További célként jelent meg egy olyan sportágspecifikus mentális leltár létrehozása és magyar mintán való kipróbálása, amely a mindennapok során megbízhatóan alkalmazható a 18 éven aluli kajakosok pszichológiai felkészültségének felmérésére. Ezen kívül pedig hipotézisek elemzése alapján fontos kérdések kerülhetnek a középpontba. Például, hogy a versenyterv részletessége és a verseny előtti izgalom hogyan függhet össze, illetve hogy a fiúk és a lányok célkitűzéseit tekintve miért nem találtunk különbséget.

KALOTAI ZSÓFIA

zsozso.k@gmail.com

Pszichológia

BA, 5. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr, Smohai Máté

egyetemi adjunktus, KRE BTK

Sportágspecifikus mentális leltár fejlesztése röplabdázók számára- A posztok közti különbségek feltérképezése

A mentális készségek fejlettsége és fejlesztése a sportteljesítmény fontos összetevőjét jelentik (Guelmami, Hamrouni, Agrébi, 2014). A sportközegben azonban igen nehéz felismerni, azonosítani a mentális hiányosságokat, fejlesztésre szoruló területeket. Többek közt ebben nyújtanak segítséget az úgynevezett sportágspecifikus mentális leltárak, melyek a sportteljesítményt befolyásoló, fejleszthető sportlélektani-területeket, másnéven sportpszichológiai mentális készségeket tekintik át (Tkachuk, Leslie-Toogood, Martin, 2003). Ugyanakkor, ahogyan az eltérő sportágaknál, a sportágon belül az eltérő posztoknál is különbözhetnek a szükséges mentális készségek – például a hiba utáni újrafókuszálás a liberó és feladó poszton kritikusabb lehet, mint az ütők körében

Jelen kutatás elsődleges célja egy röplabdázók számára készült mentális leltár fejlesztése volt, melyhez kiindulási alapként Martin, Leslie-Toogood és Tkachuk (1997) sportágspecifikus gyűjteményéből a röplabda játékosokra vonatkozó 21 tételes mentális leltár szolgált. A másodlagos cél pedig annak feltérképezése volt, hogy vajon a röplabdán belül a különböző poszton játszóknak eltérnek-e abban, hogy mely mentális készségek fejlesztését igénylik jobban, tartják fontosabbnak saját maguk számára.

A kutatás kevert módszer alkalmazásával történt, vagyis első lépésként kvalitatív, majd pedig kvantitatív jellegű volt az adatgyűjtés (Greene, Caracelli, Graham, 1989). A kvalitatív rész keretein belül 11 magyar röplabdajátékoskal, valamint 2 edzővel készült félig strukturált interjú alapján történt a röplabdáspecifikus mentális leltár fejlesztése, melynek eredményeként 24 tétel került megfogalmazásra. Ezután keresztmetszeti kérdőíves módszerrel összesen 98 aktív versenyző töltötte ki a mentális leltárat. A kutatás ezen szakaszában a különböző posztok közti eltérésre helyeződött a hangsúly, mely független mintás egyszempontos variancia-analízissel, valamint Brunner-Munzel-féle páronkénti összehasonlítással és annak Bonferroni-féle korrigált szignifikanciájával került tesztelésre. Az eredmények nem igazolták a posztok közti eltérést a különböző mentális készségek fejlesztését illető szükségesség megítélésében.

Konklúzióként megállapítható, hogy jelen röplabdáspecifikus mentális leltár – a többi sportágspecifikus mentális leltárhoz hasonlóan – kevéssé használható tudományos mérőeszközként; alkalmazott sportpszichológiai célokra viszont kiválóan alkalmas.

SZILÁGYI ZSUZSA

szilagyi.zsuzsi99@gmail.com

pszichológia

BA, 5. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Koltói Lilla

egyetemi adjunktus, KRE BTK

Sportolóból testnevelő: a karrierváltás vizsgálata tematikus tartalomelemzéssel

A sportolók világában már fiatal korban elköteleződnek választott pályájuk mellett, ez azonban kivétel nélkül rövid ideig tartó karrier. Mivel nem mondható „nyugdijas szakmának”, a versenysportból kilépve más szakmában kell elhelyezkedniük, egy új karriert felépíteniük. A karrierváltás sok nehézséget és feladatot hordoz magában, amelyek a karrierváltót az önmagáról alkotott képének, identitásának megváltoztatására kényszerítheti. Pályamunkámban azon sportolók körében vizsgáltam meg ezt a jelenséget, akik később testnevelő tanárként helyezkedtek el. A tematikus tartalomelemzéshez három férfival és három nővel vettem fel félig strukturált interjút, valamint idővonal (timeline)-ábrát. Az értékelést két végső kategóriarendszer képezi: a tartalmi és vizuális kategóriarendszer egyaránt 4-4 kategóriát tartalmaz, amelyek alá – egy kategória kivételével, amelyhez nem soroltam alkategóriát – 3-4 alkategória rendeződik. Az elemzés során kiderült, hogy a sport a résztvevők számára többek között örömet, kitartást, társas kapcsolatokat jelentett. A karrierzárás időben kinyúló volt; minden résztvevő esetében megfigyelhető egy átmeneti időszak, amelyben párhuzamosan „működtek” még sportolóként és már testnevelőként, edzőként. A folyamatot többféleképpen élték meg. Interjúalanyaim közül hárman számoltak be arról, hogy érzelmileg megviselte őket a folyamat, hárman pedig könnyebben jutottak túl rajta. A zárás és az új élethelyzet kihívásait racionálisan, érvekkel igyekeztek elfogadni, „elkezdtek a saját életüket élni”, több időt töltve a barátokkal, illetve edzőként folytatták a versenysportot, így az edzések és versenyek sem maradtak el. Az edzői pályán is megtalálták önmagukat és a pozitív tartalmakat: a kézzelfogható eredmények mellett sikerélményekről, gyerekektől kapott támogatásról és szeretetről, motivációról is beszámoltak. Az idővonalak segítségül szolgáltak az események vizuális követésében, valamint alátámasztották és tovább hangsúlyozták, árnyalták az elmondottakat.

Kulcsszavak: életpálya, karrierváltás, sport, testnevelés, idővonal, tematikus tartalomelemzés

---

GEILING BORBÁLA
geilingbori98@gmail.com
Pszichológia
BA, 5. félév

Károli Gáspár Református Egyetem
Bölcsészettudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Koltói Lilla
egyetemi adjunktus, KRE BTK*

Szakmaváltó nők

Jelen tanulmány célja bemutatni, hogyan élik meg a gyermekes édesanyák a szakmaváltás folyamatát. A dolgozat középpontjában elsődlegesen a váltáshoz kapcsolódó érzések, viselkedésmódok és gondolatok különféle aspektusait kutattam. A kutatáshoz kvalitatív interjúk módszerét alkalmaztam az Idővonal módszer kiegészítésével. Nyolc személyt kértem fel (38-50 éves nők), akikkel digitális eszközök segítségével készítettem interjút. Az elhangzott interjúkból 5 főbb kategória rajzolódott ki: (1) értékek (külső és belső motivációk a váltásra), (2) megbecsültség érzése (vezetőséggel való viszony), (3) társas támogatottság (család felől; kollégákkal való viszony), (4) testi és lelki jóllét és (5) a váltáshoz kapcsolódó pozitív/negatív érzelmek. Valamint vizsgáltam még a magánéleti események (elsősorban a szülés) okozta nehézségeket a szakmai életút során. Az elhangzott interjúk alátámasztják azt az elgondolást, miszerint a szakmaváltás komplex folyamatának megértéséhez elengedhetetlen a fenti témakörök vizsgálata, hiszen ezek mind hatással vannak a személy döntésére. Valamint a megkérdezett személyek számára szükséges pszichés erőforrások biztosítása, melyek az átmeneti időszakban a segítségükre lehetnek.

SZÉKELY SZABOLCS

nflszabi@gmail.com

Középiskolai hallgató

Budapest, VI. Kerületi Kölcsey Ferenc
Gimnázium

*Témavezető:
Gönye Bianka
PhD hallgató, ELTE PPK*

**Tudja-e a bal kéz, hogy mit csinál a jobb? Az elektrodermális aktivitás különbségei
versenyhelyzetben**

Az MTA-ELTE Lendület Adaptáció Kutatócsoportjában két éve dolgozom középiskolás diákkörösként. Több mint tíz éve sportolok versenyszerűen, érdeklődésem középpontjában a versenyhelyzetben optimális pszichés működés megértése áll. Rendkívül hálás vagyok a munkacsoportnak azért, hogy a bennem megfogalmazódott vizsgálat ötletét befogadták és segítettek abban, hogy elképzeléseimet tudományos módszerekkel, a labor eszköztárával felvértezve valósítsam meg. A jelen dolgozatban bemutatott bilaterális EDA mérés darts verseny közben egy új vizsgálati módszer a teljesítmény-motivált érzelmi változások témakörében.

Az arousal hagyományos és kurrens megközelítései alapján azt feltételeztem, hogy a két csuklón mért EDA értékek mintázata hasonló lesz (1. hipotézis), ugyanakkor a versenyhelyzetben magas arousal aktivitás az egyénre jellemzően az egyik kézen erőteljesebb lehet (2. hipotézis). A vizsgálat fő kérdése az, hogy van-e különbség az elektrodermális aktivitás mintázatában annak megfelelően, hogy a versenyző hozzáállása optimista vagy pesszimista az éppen aktuális teljesítményével kapcsolatban.

10 felnőtt személy részvételével összesen 120 dobás viselkedéses, szubjektív önbeszámolókon alapuló és pszichofiziológiai adatait gyűjtöttem össze és dolgoztam fel. Az eredmények mindkét hipotézisemet igazolták, mely alátámasztja az érzelmi arousal több, mint 100 éves „egy igaz EDA” szemléletét, ugyanakkor rámutat arra, hogy pontosabb képet kaphatunk, ha a "Többszintű Arousal Elmélet" alapján a laterális különbségeket is figyelembe vesszük. A vizsgálat fő kérését megválaszolva a szakirodalomban elsőként igazoltuk, hogy a dobó kézre lateralizált EDA mellett a dobási teljesítmény értékelése inkább optimista, míg ellenkező lateralitás esetében a pesszimista hozzáállás jellemző.

A kapott eredmények alapján az EDA lateralitás irányának meghatározása és valós idejű visszajelzése egyszerű és hasznos módszere lehet annak, hogy egy sportoló a versenyhelyzetben számára optimális arousal állapotot érjen el.

Saját magamnak tulajdonított eredmények: A darts verseny EDA vizsgálatának ötlete az enyém volt és teljes egészében én vezettem le a dolgozatban bemutatott vizsgálatokat és műszeres méréseket. Mentoraim irányításával dolgoztam fel az adatokat, a statisztikai elemzéseket segítők végezték el. Az eredmények értelmezéséhez és a kapcsolódó szakirodalom felkutatásához és feldolgozásához jelentős segítséget kaptam.

BÓDI MAGOR ÖRS

bodi_magor@protonmail.com

pszichológia

BA, 6. félév

Babeş-Bolyai Tudományegyetem

KOPACZ KINGA-BORÓKA

kopacz.kingaboroka@gmail.com

pszichológia

BA, 6. félév

Babeş-Bolyai Tudományegyetem

Témavezetők:

dr. Szamosközi István

Professzor, ETDK RHK

drd. Tamás Borbála

Tanársegéd, -

Zsonglőrködés=meditáció; Meditációs mozgások, munkamemória, fluencia és induktív gondolkodás kapcsolatának vizsgálata

Egy probléma megoldása során számos kognitív folyamat aktiválódik. Kutatásunkban a következő három folyamatra fektettük a hangsúlyt: munkamemória, gondolkodásbeli fluencia, valamint induktív gondolkodás. Kísérletünkben meditációs mozgástípus gyakorlásával próbáltunk pozitív változást elérni az említett változóknak, amihez egy széleskörben elterjedt zsonglőreszköz segített hozzá, a maori eredetű poi. A vizsgálatot azzal a céllal végeztük, hogy bizonyosságot találjunk a meditációs mozgások, illetve a zsonglőreszköz használatának pozitív tulajdonságairól. A kísérlet során összesen négy beavatkozásra került sor, minden alkalom két órát tartott. A beavatkozásokat egy előmérés (preteszt) előzte meg; a beavatkozások közepén, tehát két alkalom után, következett a második mérés (az egyéni fejlődés követése érdekében), majd a beavatkozások végén egy utómérés (posztteszt) zárta a felmérést. A kutatásunkban összesen 22 ember vett részt, amelyből 16 ember adatait dolgoztuk fel (56,3% férfi, 43,8% nő). A résztvevők közül nyolc személy a kísérleti-, nyolc személy a kontrollcsoporthoz tartozott. A méréseknél az Inductive Reasoning Test-et, N-Back task-ot és Torrance tesztet alkalmaztuk, valamint egy általunk összeállított ingercsomagot (perceptuális csoportosítás) a fluencia méréséhez. Eredmények: a poi mint meditációs eszköz hatékonynak bizonyult az induktív gondolkodást mérő teszt időbeli teljesítésének esetében.

KULIK BARBARA

kulik.barbara@gmail.com

Pszichológia

BA, 6. félév

Szegedi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

ZSEBI SOMA

zsebisoma99@gmail.com

Pszichológia

BA, 6. félév

Szegedi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezetők:

Dr. Palatinus Zsolt

egyetemi adjunktus, SZTE BTK

Holczer Adrienn

PhD hallgató, SZTE ÁOK

A középilonali théta hullám transzkranialis váltóáram ingerléssel történő modulálásának vizsgálata a kognitív kontroll tekintetében

A kogníciót igénylő feladatok során számos agyterület aktiválódik, melyek neurális oszcillációkon (agyhullámokon) keresztül kommunikálnak egymással. A Simon és Stroop feladat végzése közben az anterior cinguláris kéreg a dorzolaterális prefrontális kéreg mutatnak magas aktivációt, amiket a középilonali theta-hullám köt össze. Jelen kutatásban 6 Hz frekvencián történő transzkranialis váltóáram stimulációval 15 résztvevő theta-hullámát moduláltuk miközben Simon-, Stroop- és kombinált konfliktusos feladatot végeztek, szemben 14 kontroll vizsgálati személlyel, akik nem részesültek stimulációban. Eredményeink azt mutatták, hogy a stimuláció hatására megnövekedett a reakcióidő, ami a konfliktus monitorozás megnyúlásával magyarázható. Ezzel szemben a pontosságra és a feladatmegoldási stratégiákra között nem volt szignifikáns különbség a két csoport között.

ÓRY FANNI

oryfanni@gmail.com

Pszichológia

MA, 1. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

*Dr. habil. Meskó Norbert
egyetemi docens, PTE BTK*

A LUMBÁLIS GÖRBÜLET HATÁSA A NŐI TEST ESZTÉTIKAI MEGÍTÉLÉSÉRE

Korábbi kutatások demonstrálták, hogy a nők lumbális görbülete – a harmadik és az utolsó lumbális csigolyák közötti gerincszakasz ívének szöge – összefügg azzal, hogy a férfiak mennyire ítélik vonzónak őket a külső megjelenésük alapján. A lumbális görbület optimális mértéke nagyobb ellenállást biztosít a potenciálisan káros környezeti tényezőkkel szemben, amelyek veszélyeztethetik a nők termékenységét, illetve elősegíti több terhesség kihordását maradandó sérülések nélkül. Mivel a férfiak vonzónak tartják ezt az attribútumot, a nők igyekeznek kiemelni ezt a testi jelleget magassarkú cipő viselésével. Jelen kutatásunk fő célja az volt, hogy teszteljük ezt az evolúciós hipotézist és dinamikus közegben nyerjünk bizonyítékokat a magassarkú cipő vonzerőnövelő hatásával kapcsolatban. A modellekről (52 nőről) kettő kondícióban, magassarkú és lapos talpú cipőben készítettünk fénykép és videófelvevételeket. A fényképeken mértük le a modellek lumbális görbületének szögét, míg a rövid videókból online kérdőívet állítottunk össze. Összesen 108 vizsgálati személy (61 férfi és 47 nő) értékelte a mozgó női testek vonzerejét a videók megtekintése után. Eredményeink szerint a magassarkú cipő viselete dinamikus mozgás közben is növelte viselője vonzerejét. Ez a pozitív hatás a külső szemlélők nemétől és a modellek lumbális görbületi szögének nagyságában bekövetkező változás irányától függetlenül érvényesült. Azonban a modellek testtömegindexe (BMI) és az észlelt vonzerejük között negatív kapcsolat állt fent mindkét kondíció esetén.

KOVÁCS LÁSZLÓ ÁGOSTON

kovacslaszlo977@gmail.com

Kognitív pszichológia szakirány

MA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezetők:

Zavecz Zsófia

PhD hallgató, ELTE PPK

Németh Dezső

egyetemi tanár, ELTE PPK

Alvásparaméterek és kognitív képességek összefüggései egy gyermekkori alvászavaros populációban

Az alvás szerepét különböző kognitív funkciókban, úgy mint emlékezeti és végrehajtó funkciók, számos korábbi kutatás hangsúlyozta. Szerepe kifejezetten fontos lehet gyermekkorban a magasfokú agyi plaszticitás miatt, megzavarása későbbi kognitív és viselkedéses problémákhoz vezethet. Azonban nem tisztázott, hogy alvás mely paramétere függ össze kognitív képességeinkkel. Kutatásunkban ezért alvásfüggő légzészavaros (SDB) gyermekeket vizsgáltunk és kutatásunk célja az volt, hogy feltárjuk az alvászavaros gyerekek deklaratív emlékezete, munkamemóriája, végrehajtó funkciója és az éjszakai alvásuk paramétere közötti kapcsolatokat. A vizsgálat egy esti és egy reggeli adatfelvételből és a kettő között egy 9 órás offline alvási periódusból állt. Az esti adatfelvétel során felvételre került a Számlálási terjedelem teszt a munkamemória, a Go-Nogo teszt a gátlás, a Szívek és virágok teszt a szabályváltás, a történetfelidézés a deklaratív verbális emlékezet és a memóriajáték feladat a téri emlékezet mérésére. Az emlékezeti feladatokat éjszakai alvást követően, reggel is felvettük, hogy a tanuláson kívül az emlékezeti konszolidációt is vizsgálni tudjuk. Az éjszakai alvást poliszomnográfia segítségével monitoroztuk, amely során EEG-vel rögzítettük az agyi aktivitást is. Ezek alapján jellemeztük az alvás makrostruktúráját: az alvás alatti alvásfázisok váltakozását, azokban eltöltött idő arányát, az elalváshoz szükséges időt, és az alváshatékonytságot, illetve az alvás mikrostruktúráját: a különböző alvásfázisok spektrális teljesítményét, és az alvási orsókat. Az elemzéseink során az alvás paramétereit és a kognitív teljesítmények között korrelációkat számoltunk, elsősorban explorációs megközelítésben, azonban a korábbi szakirodalmak alapján két hipotézissel, melyek szerint 1) az alvás NREM szakasza alatti agyi aktivitás összefügg a deklaratív képességekkel 2) az alvási orsók összefüggenek a munkamemóriával. Eredményeink azonban csak az utóbbit igazolták. Explorációs eredményeink rámutattak a téri emlékezeti konszolidáció és a szabályváltás képességének összefüggésére az alvás mikrostruktúrájával. A gátlással, a verbális emlékezet konszolidációjával és a téri emlékezet tanulási kapacitásával azonban semmilyen alvásparaméter nem mutatott összefüggést. Eredményeink így árnyalják az alvás és kognitív képességek kapcsolatáról szerzett tudásunkat, illetve az alvásfüggő légzészavar jobb megértésben is segítenek, amely fontos lehet diagnosztikai, illetve terápiás szempontból is.

VESZPRÉMI MARTINA DOMINIKA

martinadominikaveszpremi@gmail.com

Pszichológia

MA, 1. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Lábadi Beatrix

egyetemi docens, tanszékvezető, PTE BTK

A perspektívaváltás és a saját test észlelésének kapcsolata

A nézőpontváltási képességünk használata elengedhetetlen számunkra a környezetünkben való eligazodás, valamint a társas interakcióink szempontjából. Vizsgálatom célja a perspektívaváltás sikeres véghezvitelét befolyásoló tényezők vizsgálata. Jelen kutatásban a saját testtel kapcsolatos tudatosság, valamint a nézőpontváltással kapcsolatos nemi különbségek és a kezesség befolyásoló hatásának vizsgálatára került sor. A perspektívaváltás során mutatott teljesítmény a testi tudatosság mérésére használt Többdimenziós Interoceptív Tudatosság Skála segítségével meghatározott testi tudatosság mértékével nem mutatott összefüggést. A korábban több kutatás által bizonyított nemek közötti különbség csak a perspektívaváltás végrehajtása során elkövetett hibázások terén volt felfedezhető. A nézőpontváltás testi aspektusára a vizsgálati alanyok és a referenciaszemély közötti fokokban mérhető különbség és megemelkedett reakcióidő és hibázási gyakoriság, valamint a távolság növelésével megemelkedett reakcióidőből lehetett következtetni.

SZABADKAI ANNA

szabadkai.anna8@gmail.com

Pszichológia szak

MA, 1. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezetők:

Németh Dezső

egyetemi tanár, ELTE PPK

Kiss Mariann

külső munkatárs, ELTE PPK

A túltanulás és szubjektív alvásminőség hatása a proaktív interferenciára

Egyre több kutatás foglalkozik a procedurális tanulás vizsgálatával, illetve a tanulás során fellépő proaktív interferenciával. Az alvásminőség kapcsolata a procedurális tanulással is kedvelt kutatási terület. Mivel a szubjektív alvásminőség rövid távon is hatással van a procedurális tanulásra, úgy gondoltuk érdemes lenne megvizsgálni milyen hatása van a szubjektív alvásminőségnek egy elnyújtott, több hetes gyakorlási fázist követő új készség elsajátítására. Kutatásunk során implicit procedurális tanulást vizsgáltunk Alternáló Szeriális Reakcióidő feladattal (ASRT), emellett felvételre került Pittsburgh Alvásminőség Index (PSQI), és egy rövid előző éjszakai alvás szubjektív minőségét mérő kérdőív. A kísérleti személyeket két csoportba osztottuk az adatfelvételhez: míg az egyik csoport túltanult egy szekvencia struktúrát mielőtt áttanult egy új szekvencia struktúrára, addig a másik csoport csak egyetlen alkalommal gyakorolta azt. A vizsgálati személyek a PSQI kérdőívben elért összpontszám alapján utólag lettek besorolva jó és rossz alvók csoportjába. Az adatok statisztikai vizsgálata után, mely eredmények erősségét bayesiánus statisztikával is ellenőriztük, úgy találtuk, hogy kísérleti személyek ugyanolyan mértékű és minőségű tanulást mutattak egy új szekvencia struktúrára való áttanulás során, függetlenül a szubjektív alvásminőségtől vagy egy előző szekvencia struktúra esetleges túltanulásától. Kulcsszavak: procedurális tanulás, túltanulás, szubjektív alvásminőség, interferencia

---

PÁLFFY ZSÓFIA

zsepizsofi@gmail.com

Számítógépes és Kognitív Idegtudomány
MSc, 3. félév

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi
Egyetem
Természettudományi Kar

Témavezetők:

*Dr. Polner Bertalan
egyetemi adjunktus, BME TTK
Dr. Farkas Kinga
klinikai tanársegéd, SE ÁOK*

Az asszociatív tanulás vizuális mozgásérzékelésre gyakorolt hatásának komputációs modellezése és az egyéni különbségek pszichometriai elemzése

A pszichotikus epizódokra tekinthetünk úgy, mint információfeldolgozási rendellenességekre, melyek háttérben neurális komputációs zavarok állnak. A sérülés a feldolgozás különböző szintjein jelenhet meg, így a hierarchikus tanulási modellek segíthetnek megérteni a háttérben álló mechanizmusokat. A vizuális ingerfeldolgozás egyéni különbségeit asszociációs tanulási feladat során bemutatott bizonytalan ingerre adott válaszokkal mértük. Vizsgálatunk újdonsága, hogy kiter a vizuális és akusztikus modalitások közötti asszociációs hierarchiára, a mutatók teszt-reteszt megbízhatóságára.

Kutatásunkban 30 (15 ffi, átlagéletkor (SD) = 25 (5,5) év) fő vett részt, egy hét elteltével megismételve a teljes vizsgálatot. A stimulusok megjelenítéséhez és az adatrögzítéshez a Psychopy 3.2.3, az elemzéshez az RStudio szoftvert használtuk. A résztvevők feladattal való elköteleződését jelzi, hogy a bemutatott eldönthető ingerek túlnyomó részére helyesen válaszoltak (medián(SD) = 96,42% (3,14%)). Az adatok korrelációs elemzése során mindkét alkalommal erős pozitív korrelációt találtunk az eldönthető esetben kulcstípus által kiváltott reakcióidő-különbség, a kongruens bizonytalanságban kulcs szerinti döntések, valamint az inkongruens bizonytalanságban hang szerinti döntések között. A korrelációs értékek 0,59 és 0,76 között mozogtak.

Az asszociatív tanulással predikciók alakultak ki, melyet több változón keresztül figyeltünk meg. Eldönthető esetben a szabályszerű ingerekre gyorsabban és nagyobb találati aránnyal reagáltak, mint a nem szabályszerű ingerekre. Bizonytalan esetben, amikor a tanulással megerősített kulcspár előzte meg az ingert, a tanult szabálynak megfelelően válaszoltak. A második alkalom során mért gyorsabb reakcióidő motoros tanulással magyarázható. Az inkongruens kulcsingereket követő bizonytalan próbákon a hangra hallgatás együttjárt az asszociatív tanulást jelző egyéb paraméterekkel, mint a kongruens kulcsingereket követő bizonytalan próbákon a kulcsingerekkel konzisztens döntések, illetve az eldönthető próbákon a szabálytalan kulcsingerek okozta lassulás.

A mutatók magas teszt-reteszt stabilitása arra utal, hogy a paradigma alkalmas a perceptuális döntéshozatal egyéni különbségeinek vizsgálatára, akár klinikai mintán is, például olyan kórépekben, ahol az ingerfeldolgozás különböző szintjein deficitet feltételezünk (pszichózis spektrum).

A szerző a dolgozatban bemutatott kutatás valamennyi fázisában (tervezés, adatfelvétel, adatelemzés) aktívan részt vett.

LÁZÁR GYOPÁRKA BARBARA

gyopi96@gmail.com

Pszichológia mesterképzés

MSc, 1. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Lábadi Beatrix

egyetemi docens, tanszékvezető, PTE BTK

**AZ INVERZIÓ ÉS INTERAKCIÓ HATÁSA ÉRZELEMKIFEJEZŐ NŐI ALAKOK
VIZUÁLIS ÉSZLELÉSEKOR**

Jelen vizsgálatunk célkitűzése az inverzió és interakció hatásának feltérképezése volt érzelmkifejező női alakok vizuális észlelésekor. A boldogság-szomorúság és a düh-félelem csoportokban nemcsak érzelmkifejező párokat prezentáltunk kommunikatív, illetve nem kommunikatív helyzetben, hanem önálló női alakokat is, hogy társas és egyéni helyzetben is vizsgálhassuk az érzelemfelismerést. Eredményeink nagy része azonban nem támasztotta alá a testinverziós hatás meglétét az érzelmek különböző helyzetekben való felismerésében, illetve a páros és egyéni helyzet, valamint a kommunikatív és a nem kommunikatív kondíciókban is meglehetősen eltérő eredmények születtek a boldogságot és a szomorúságot, valamint a düh és a félelem érzelmeket összehasonlítva. Összegezve az általunk kapott sokféle eredményeket, feltételezhető, hogy a maszkolt arcú emberi alakok által kifejezett érzelmek gyors megítélésében a test egyes részei közötti elsődrendű relációs kapcsolatok észlelése fontos szerepet játszik.

Kulcsszavak: testinverziós hatás, interakció, érzelmek, emberi testek, vizuális észlelés

---

CSEH REBECCA

rebecca.cseh@gmail.com

pszichológia

MA, 3. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Zsidó András Norbert
egyetemi adjunktus, PTE BTK*

Eltérő valenciájú érzelmek kifejezései hatása a vizuális keresési teljesítményre

A kutatásunkban arra kerestük a választ, hogy a vizuális keresési feladat előtt bemutatott különböző érzelmeket mutató arcok hogyan befolyásolják a reakcióidőt. Az érzelmek figyelmi folyamatokra gyakorolt hatásai sok kutatás alapkérdését képezték, ám ezek jó része egymásnak ellentmondó eredményeket hozott. A kutatásunkkal egy új vizuális keresési paradigma segítségével próbálunk bekapcsolódni ebbe a tudományos vitába. Mindkét vizsgálatban négy arckifejezést használtunk: semleges, mint kontroll, boldog, dühös és ijedt, mint direkt és indirekt fenyegetés. Az ingeranyag vegyesen tartalmazott férfi és női arcokat. Az első vizsgálatban 100 és 250 ms-os prezentációs időt használtunk, míg a másodikban 100, 300 és 500 ms-ot. A vizsgálat során a résztvevők előtt felvillant egy érzelmeket mutató emberi arc, majd ezt követően egy számmátrix jelent meg, ahol minél gyorsabban kellett megtalálniuk a számokat növekvő sorrendben egytől tízig. Az első vizsgálatban az első szám megtalálásakor a neutrálistól eltérő arcok lassították a reakcióidőt, a dühös arc esetében volt a legnagyobb az interferencia. Ugyanakkor a teljes feladatot megoldásakor a dühös arc facilitálta a teljesítményt. A második vizsgálatban a résztvevők az ijedt és a boldog arcok után lassabban találták meg az első számot, míg a dühös és neutrális arcokat követően gyorsabb reakcióidőt mutattak. Ugyanakkor az összteljesítmény esetében (a számok megtalálása 1-től 10-ig) nem találtunk szignifikáns eltérést annak tekintetében, hogy milyen arcokat láttak a feladat megoldása előtt résztvevők. A bemutatási idők esetében viszont találtunk különbségeket; minél hosszabb ideig volt látható az inger, annál jobban elvonta a résztvevők figyelmét a feladatról, így az 500 ms esetén voltak leglassabbak, a 100 ms-nál pedig a leggyorsabbak. A két vizsgálat eredményeit összefoglalva a kutatásunk a dühös arcok előnyét, illetve azoknak a facilitáló hatását támasztotta alá a vizuális keresési feladatokban. Az eredményünk magyarázata lehet az az evolúciós elmélet, mely szerint a filogenezis során kialakult az emberben egy olyan specifikus viselkedési modul (félelem modul), melynek célja a potenciálisan fenyegető ingerek gyors kiszűrése (Öhman és Mineka, 2001).

HANN FLÓRA

hannflora@gmail.com

Pszichológia

MA, 1. félév

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi

Egyetem

Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar

SÖRNYEI DÁNIEL TIBOR

s.daniel1207@gmail.com

pszichológia

MA, 1. félév

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi

Egyetem

Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Lukács Ágnes

egyetemi tanár, BME TTK

Eseménykódolási folyamatok vizsgálata Gilles de la Tourette-szindrómában

A Gilles de la Tourette-szindróma (GTS) egy idegrendszeri fejlődési zavar, amelynek legjellemzőbb tünetei a különféle motoros és vokális tikkek. Számos eredmény támasztja alá a GTS-ben fennálló neuroanatómiai és neurofiziológiai eltéréseket, mégis jelenleg egy átfogó elméleti keret, ami magyarázatot adna a szindróma tüneteinek kialakulására. Egyre több bizonyíték mutat arra, hogy az eseménykódolási elmélet alkalmas lehet rá, hogy integrálja eddigi tudásunkat a GTS-ről, átfogó magyarázatot nyújtson annak jelenségeire és azok perceptuális, kognitív és motoros aspektusaira. Az elmélet szerint az észlelt tárgyak sajátosságai tárgyfajlokként, a tárgyhoz kapcsolódó cselekvéstervek cselekvésfajlokként alkotnak egységes mentális reprezentációt, és összekapcsolódva eseményfajlokként tárolódnak. Feltételezhető, hogy a tikkek olyan esemény- és cselekvésfajloknak felelnek meg, amelyek túlságosan erős összekapcsolási folyamatok termékei. Ezt az összefüggést eddig csak felnőtt mintán támasztották alá. A tünetek életkorhoz köthető változása miatt azonban kulcskérdés, hogy vajon az eredmények gyerekek mintáján is replikálhatók-e. Jelen tanulmány két kísérlet segítségével vizsgálja, hogy a tünetek kialakulása magyarázható-e az eseménykódolási elmélet keretén belül. A vizsgálatban 72 gyerek oldott meg két választásos reakcióidő-feladatot, amelyek az eseménykódolás és a cselekvéskódolás folyamatait mérték. Az eredmények bizonyítékkal szolgáltak a feladatok belső validitásáról, azonban nem támasztották alá egyértelműen azt a feltételezésünket, hogy a GTS-sel élők esetében erősebbek az esemény- és cselekvésfajlokat létrehozó összekapcsolási folyamatok, mint tipikusan fejlődőknél. Mindezek annak lehetőségére utalnak, hogy gyerekek esetében nem olyan kifejezett a különbség az eseménykódolási folyamatok erősségében, mint amit felnőtt GTS-sel élő és egészséges személyek között kimutattak. Ezen kívül az is lehetséges, hogy az eseménykódolási elmélet csak korlátozottan magyarázza a tikkek jelenségét. Ezekkel az eredményekkel kutatásunk hozzájárult a GTS komplex, a motoros folyamatok zavarán túlmutató természetének megértéséhez.

Jelen kutatás az Emlékezet, Nyelv és Idegtudomány Kutatócsoport keretében valósult meg. Az adatfelvétel szakaszai közül a viselkedéses alkalom előkészítésében és lebonyolításában segédkeztünk. Ezen kívül a két feladat adatainak statisztikai elemzését és az eredmények interpretálását végeztük.

PESTHY ZSUZSANNA VIKTÓRIA

zsuszy@gmail.com

pszichológia

BA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezetők:

Németh Dezső

egyetemi tanár, ELTE PPK

Pesthy Orsolya

PhD hallgató, ELTE PPK

Féltekei különbségek az emlékezeti rendszerekben: nem invazív agystimulációs kutatás

Az emlékezet nem egységes, több alrendszerből áll össze, melyek között létrejöhet kompetitív viszony is. Kutatásunkban két emlékezeti rendszer folyamatai között feltételeztünk kompetíciót: a statisztikai tanulás (ami a környezet gyakorisági mintázatainak elsajátításán alapszik) és a deklaratív tanulás (ami pedig a tudatosan hozzáférhető emlékezeti reprezentációk kialakítását jelenti) között. Mindkét folyamat kapcsolódik a dorzolaterális prefrontális kéreghez (DLPFC) korábbi kutatások szerint. Továbbá feltételezhető, hogy ezen agyterületnek féltekei különbségei is vannak a tanulásban: a jobb DLPFC-nek van előnye a statisztikai tanulásban a ballal szemben.

Kutatásunkban egyoldali 1 Hz-es repetitív transzkranális mágneses stimulációval (rTMS) gátoltuk a DLPFC-t. Közben és 24 óra konszolidáció után mértük a statisztikai és deklaratív tanulást.

Eredményeink azt mutatták, hogy a bal DLPFC gátlásában részesülő csoportnak hatékonyabb volt a statisztikai tanulás konszolidációja, mint a jobb DLPFC gátlásában részesülő és a kontroll (sham, valódi stimulációban nem részesülő) csoportnak. Ennek oka az lehet, hogy a jobb és a bal agyféltekékhez más kognitív mechanizmusok kapcsolódnak. Feltehetőleg a bal DLPFC-hez a statisztikai tanuláshoz kevésbé előnyös modellfüggő folyamatok, melyek gátlásával a jobbhoz kapcsolódó modellfüggetlen folyamatok kerülnek előtérbe. A deklaratív tanulásban viszont nem találtunk szignifikáns hatást, ezért e két emlékezeti rendszer kompetícióját nem tudtuk alátámasztani

Így kutatásunk releváns információt szolgáltat a statisztikai tanulás agyféltekei különbségeiről, kiegészítve a korábbi szakirodalmat a bal DLPFC szerepéről, melynek gátlása és a statisztikai tanulás hatékonyabb konszolidációja között ok-okozati kapcsolatot mutattunk ki.

A kutatásba az adatfelvétel kezdetekor kapcsolódtam be. Az kísérletek lebonyolításában aktívan részt vettem. Az adatelemzést és a következtetések levonását önállóan végeztem, a dolgozat és az ebből készülő prezentáció az önálló szellemi munkám terméke.

TOMACSEK VIVIEN

vivien.tomacsek@yahoo.com

pszichológia

BA, 5. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Simor Péter

egyetemi adjunktus, ELTE PPK

Gyakori rémálmok és paraszimpatikus aktivitás a szívritmus variabilitás tükrében

Jelen dolgozat célja a rémálmom zavarban szenvedők szívritmus variabilitás változásának felmérése volt, különböző alvási fázisokban.

A rémálmom zavar a paraszomniák, és azon belül is a REM-hez köthető alvászavarokhoz tartozik. A rémálmom kritériuma az álomtartalom érzelmi mivolta és felébredés az álom során, bár utóbbit nem minden szerző tartja állandó jelenségnek. Rémálmom zavarról akkor beszélünk, amikor a rémálmom legalább heti rendszerességgel jelentkezik. Két típusa az idiopátiás és a PTSD-hez köthető rémálmom zavar.

A szívritmus a percenként bekövetkező szívverések száma, a szívritmus variabilitás (HRV) pedig az egymás után következő szívverések között eltelt idő ingadozása az átlagos szívfrekvencia körül.

Alacsony szívfrekvenciánál a HRV magasabb, míg gyorsabb szívverésnél alacsonyabb. Alacsony HRV-nél a vegetatív idegrendszer szimpatikus ága kerül előtérbe, magasabb HRV esetén pedig paraszimpatikus kontroll érvényesül. A HRV mérésére idői és frekvenciaalapú módszerek állnak rendelkezésre. A rémálmom zavarban szenvedőknél korábbi kutatási eredmények alapján bizonyos alvási fázisokban kevésbé aktiválódik a paraszimpatikus tónus, így a HRV csökkent mértékű.

Az elemzésben 50 fő vett részt – 23 rémálmom zavaros és 27 kontroll személy –, akik klinikai interjúv vettek részt, kérdőívcsomagot töltöttek ki és két éjszakát az alváslaborban töltöttek. A vizsgálat fókusza a pre-REM, REM, poszt-REM és mélyalvás volt. Az eredmények alapján úgy tűnik, hogy a vizsgált minta, s főleg a rémálmom zavarosok ezekben az alvási fázisokban emelkedett szívritmust jeleznek, de a szívritmus variabilitása, számos mutató elemzésével, az elvárttal ellentétben nem csökkent a rémálmom vizsgálati csoportban. Mélyalvás során nem mutatkozik különbség a két vizsgált csoport között a HRV tekintetében. Az elemzés egy nem várt eredménye, hogy a vizsgált alvási fázisok között markáns különbség érhető tetten szívritmus variabilitás tekintetében, ami az autonóm idegrendszer működésének alvás alatti változásáról tanúskodik.

VARGA ZSÓFIA

vargazsofia08@gmail.com

Pszichológia

MA, 5. félév

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi

Egyetem

Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Németh Kornél

egyetemi adjunktus, BME TTK

Különböző arcletapogatási szemmozgásmintázat alkalmazásának hatása veleszületett prosopagnosiás személyek arcfelismerési teljesítményére és agyi aktivitására

A prosopagnosia (arcvakság) egy neuropszichológiai zavar, amely az arcfelismerési képességet érinti. Veleszületett formájának előfordulási gyakorisága a populációban 2-2,5%. Korábbi eredmények szerint az arcfelismerési teljesítményben döntő szerepet játszik, hogy a felismerő személy milyen szemmozgásmintázattal explorálja a bemutatott arcokat. Egyénenként eltérő a zavar súlyossága, illetve a gyakran komoly nehézségekkel való megküzdés képessége, így a hatékony terápiás módszer kidolgozása kiemelten fontos az arcvak személyek életminőségének javítása érdekében.

A fent említettek miatt kutatásunk fő célja annak vizsgálata, hogy veleszületett prosopagnosiás személyek esetében az arcok emlékezeti kódolásakor hatékonyabb stratégia alkalmazása jobb arcfelismerési teljesítményt eredményez-e. Illetve mindez változást idéz-e elő a neurális aktivitást illetően a P1, N170 és P2 kiváltott válasz komponensek esetén. Ennek vizsgálatára korábbi tanulmányok eredményeire alapozva egy, a gyakorlatban hatékonyabbnak bizonyuló -irányított-ingerletapogatási mintázatot dolgoztunk ki. A viselkedéses, szemmozgás és elektrofiziológiai adatokat arcemlékezeti feladat során három helyzetben regisztráltuk; 1) hatékony - kísérletileg irányított, 2) nem hatékony - kísérletileg irányított, 3) egyéni (spontán) szemmozgás.

10 prosopagnosiás és neurotipikus kontrollszemélyek viselkedéses adatai megerősítik, hogy arcvak személyek rosszabbul ismertek fel arcokat saját, spontán stratégiát (3) alkalmazva. A kontrollszemélyek teljesítményét mindkét kísérletileg irányított helyzet (1,2) rontotta. A prosopagnosiás személyek esetében azonban a hatékony (1) helyzet jelentősen javította az arcfelismerési teljesítményt. Az eredmények jó kiindulási alapot jelenthetnek további vizsgálatok, valamint egy szemmozgás alapú tréningmódszer kidolgozására.

VASS ÁGOTA

agota0207@gmail.com

Számítógépes és Kognitív Idegtudomány

MSc, 2. félév

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi

Egyetem

Természettudományi Kar

Témavezetők:

Dr. Polner Bertalan

egyetemi adjunktus, BME TTK

Dr. Racsmány Mihály

egyetemi tanár, BME TTK

Szóllósi Ágnes

tudományos segédmunkatárs, BME TTK

Pozitív szkizotípiá együttjárása módosult mintázat-szétválasztási és -kiegészítési teljesítménnyel

Ebben a kutatásban a mnemonikus diszkrimináció és generalizáció kapcsolatát vizsgáljuk a pszichózis-spektrummal. A mnemonikus diszkrimináció és generalizáció a mintázat-szétválasztás és -kiegészítés hippocampális neurális komputációk viselkedéses manifesztálódásának tekinthetőek. A szkizotípiá fogalma olyan személyiségvonásokra utal, melyek a szkizofrénia tüneteire emlékeztetnek, és jelen vannak az egészséges populációban. A hippocampális diszfunkció elmélete szerint csökkent mintázat-szétválasztás és fokozott mintázat-kiegészítés állhat a szkizofréniaiban sokszor leírt epizodikus emlékezeti problémák és egyben a szkizofrénia pozitív tüneteinek (pl. hallucinációk, téveszmék, bizarr viselkedés) a hátterében. Az elmélet predikciójának tesztelésére szkizotíp vonásokat eltérő mértékben mutató egészséges személyeket vontunk be ($N = 71$), és a mintánkat bővítettük utólag olyan személyekkel, akik magas pontszámot értek el a pozitív szkizotípiá skálán. Az elmélettel ellentétben eredményeink azt mutatják, hogy a pozitív szkizotípiá fokozott mnemonikus diszkriminációval és csökkent generalizációval jár együtt. Eredményeink nem támogatják a hippocampális diszfunkció elméletét, azonban összhangban vannak olyan adatokkal, amelyek szerint a pozitív szkizotípiá aldimenzió együtt jár a generalizációs képességek deficitjével és a fragmentált én élményével. A negatív szkizotípiá aldimenzió ezzel szemben inkább a felgyorsult agyi öregedéssel és egy általános kognitív deficittel mutat összefüggést, ami feltehetően a korábbi betegpopulációk tesztelése során csökkent mnemonikus diszkriminációban nyilvánult meg. Amellett érvelünk, hogy a jövőben kellő statisztikai erővel rendelkező kutatásokra van szükség, hogy feltérképezzük, hogy a különböző tünetdimenziók milyen kognitív deficitekkel társulnak pszichopatológiákban. Az én feladatomban volt a minta bővítése ($N=23$) a pozitív szkizotípiá skálán magas pontszámot elért személyekkel, illetve ezekkel a személyekkel a teszt és kérdőíves adatok felvétele. Én végeztem az irodalmi áttekintést, a statisztikai elemzést, az ábrák és táblázatok generálását, illetve a pályamunka megírása is az én feladatomban volt.

SZÜCS TAMÁS

sz06tomi@gmail.com

Pszichológia

BA, 5. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

*Témavezető:
Krajcsi Attila
egyetemi docens, ELTE PPK*

Adatszűrési és adatelemzési eljárások hatása a reliabilitásra

A replikációs válsággal napjaink pszichológiai kutatásában előtérbe került az eredmények megbízhatóságának kérdése. Elterjedt megoldás a reliabilitás emelésére az adatok különböző szempontok szerinti szűrése, valamint egyre szélesebb körben terjednek az újfajta, számítógépes elemzési eljárások (pl. bootstrapping), amelyek nem rendelkeznek szigorú előfeltételekkel az adatok eloszlására nézve.

Jelen kutatásban a reliabilitás emelésének lehetőségeit vizsgáltuk különböző adatelemzési és adatszűrési eljárások alkalmazásával.

Három numerikus megismerési hatást használtunk fel, amelyeket a numerikus összehasonlítási feladat változataiban mértünk. Ezek a következők: az összehasonlítási távolsági hatás (jobb teljesítmény, ha nagyobb a számtani távolság a számok között), a nagysághatás (jobb teljesítmény, ha kisebbek a bemutatott számok) és az előfeszítési távolsági hatás (jobb teljesítmény, ha kisebb a számtani távolság az előfeszítési és a célinger között). A hatások mérésére három mérőszámot alkalmaztunk: reakcióidőt, hibázást és sodródási rátát (drift rate). Az adatokat három kritérium, valamint ezek kombinációi szerint szűrtük: hibás válasz, hibás válasz az előző próbában, illetve aszerint, hogy az adatpont outliernek minősül-e (több, mint 3 szórással tér el az átlagtól). A megbízhatóságot even-odd split-half reliabilitással, valamint kétfajta bootstrapping eljárással mértük.

Az eredményeink azt mutatják, hogy az adatszűrési eljárások nem növelik a reliabilitást. Valójában ezen eljárások hatása attól függ, hogy milyen mérőszámmal mérjük az adott hatást és milyen technikával számítjuk a reliabilitást. Ezen eredmények megkérdőjelezik a kutatásban bevett adatszűrési gyakorlatok alkalmazását és tovább árnyalják a reliabilitás-növelés kérdéskörét.

HORVÁTH SZONJA

szonja.horvath00@gmail.com

Pszichológia

BA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

SZÉKELY ZSUZSA

szekely.zsuzsa.mail@gmail.com

Pszichológia

BA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

SARUDI MÁTYÁS

matyas.sarudi00@gmail.com

Pszichológia

BA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

Kovács Márton

PhD hallgató, ELTE PPK

A kongruencia szekvenciahatás megbízhatóságának vizsgálata mint egyéni különbségmutató

A kognitív kontroll feladata az automatikus viselkedések monitorozása és kontrollálása. Egyik gyakran használt viselkedéses mutatója a kongruencia szekvenciahatás (congruency sequence effect, CSE), ami azt mutatja, hogy inkongruens (konfliktusos) és kongruens próbákat összevetve az őket követő kongruenciahatás mértéke az előbbieket esetében alacsonyabb lesz. Így a CSE feltételezhetően a konfliktushoz való adaptáció mértékeként írható le. Kutatásunkban azt vizsgáltuk, hogy mennyire megbízható mutató a CSE egyéni különbségek kimutatására. A vizsgálathoz a szakterületen az elsők között egy zavaró hatás mentes kísérleti elrendezést alkalmaztunk, amelyet Weissman és mtsai. (2014) fejlesztettek ki. A kutatás során négy konfliktusfeladatot (prime-probe, flanker, Stroop, Simon) vettünk fel egy magyar egyetemista mintán ($n_{\text{prime-probe}} = 47$, $n_{\text{flanker}} = 44$, $n_{\text{Stroop}} = 52$, $n_{\text{Simon}} = 41$) két időpontban. Minden résztvevő véletlenszerűen kisorsolt feladatot végzett el, amely résztvevőnként azonos volt mind a két hullámban. A CSE megbízhatóságának vizsgálatához a két időpontban kapott CSE-hatásnagyságokon végeztünk korrelációs elemzéseket feladatonként. Mindegyik feladatban gyenge korrelációt találtunk a két hullám CSE-értékei között (mindegyik feladatnál $r < 0.25$), amely összhangban van a szakterületen végzett más kutatások (Hedge és mtsai., 2018) eredményeivel is. A gyenge korreláció háttérében azonban állhat a kis mintaméret is. Ezt támasztja alá, hogy a pontosságon végzett elemzések eredményeként kapott Bayes-faktorok csupán egy esetben bizonyultak konkluzívnak (Simon, $B = 4.38$, $p = 4.63 \cdot 10^{-2}$). Összességében elmondható, hogy eredményeink fényében a CSE személyen belüli teszt-reteszt megbízhatósága kérdéses. A második hullámból származó adatok tisztítását, előkészítését és elemzését, a két hullám adatai közötti korrelációs elemzéseket, továbbá az adatvizualizációt a dolgozat szerzői végezték.

MAGYAR KORNÉLIA

korneliamagyar2@gmail.com

Pszichológia

MA, 4. félév

Szegedi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Sallay Viola

egyetemi adjunktus, SZTE BTK

A kutya szerepe az egyéni érzelmi önszabályozásban

Számtalan kutatás vizsgálja azt a kérdést, hogy a társállat pozitívan vagy negatívan befolyásolja-e az ember testi és/vagy lelki jóllétét, azonban a kutatásokból kirajzolódó kép nem egyértelmű. Míg egyes kutatások szerint a kutyával való kapcsolat hozzájárul az egyén fizikai és lelki egészségéhez (pl. segít megküzdeni a társas izolációval, támogatja az erősebb szelf kialakulását, megelőzi a kardiovaszkuláris betegségek kialakulását, stb.), addig más kutatások arra jutottak, hogy a kutyával való kapcsolatban az egyént negatív hatások érik (pl. társas interakciók kialakulását gátolják, stresszforrást jelent a kutya gondozásával járó felelősség, stb.). Az ellentmondás feloldásához a kapcsolati dinamikát helyeztem kvalitatív kutatásom középpontjába és arra kerestem választ, hogy milyen szerepet tölt be a kutyával való kapcsolat az egyén érzelmi önszabályozásában. Kutatásomat kvalitatív módszertannal végeztem, azon belül is a GT-módszert alkalmaztam. A kvalitatív paradigmának megfelelően kutatásom előkészítése során elméletvezérelt célzott mintavételt alkalmaztam; a kutatásba kilenc interjúalanyt vontam be. Az interjúk elemzése során felmerülő fő témák és azok tranzakcionális kapcsolata szerint a kutyával való biztonságot adó kapcsolatban az egyén új utakat tud felfedezni, korrekatív kapcsolati élményekkel, új érzelemszabályozási tapasztalatokkal és stratégiákkal gazdagodva. Ezek az új tapasztalatok részben tudatosulva, részben nem tudatosan érvényesülnek a vizsgálati személyek érzelemszabályozásában. Jelen kutatás fontos tanulsága, hogy nem írható le az ember és a kutya mint társállat viszonya abban a dimenzióban, hogy a kutya jót vagy rosszat tesz-e az egyénnek. A kutyával való kapcsolatban megélhet negatív affektusokat – amikor elveszíti biztonságérzetét –, de a kapcsolati dinamika bizonyos perspektívái hozzájárulnak az egyén érzelemszabályozásának változásához. A kutyával való kapcsolat emlékeztet az átmeneti tárgyra is, egy kötődési személlyel való kapcsolatra is, és egy terápiás kapcsolatra is, ám a jelentős különbségek miatt az mégis egy önálló minőséget képvisel. Ennek az önálló minőségnek fontos sajátja, hogy a kutyával való kapcsolati tapasztalat – amelyben az egyén biztonságot él meg, és ebben a biztonságérzetben újra felfedezheti saját magát – felülírhatja az addigi érzelemszabályozási stratégiákat és ezek nyomán a kapcsolódási és kapcsolati mintákat.

KOLLÁR DOROTTYA MÁRIA

czidorci@gmail.com

Számítógépes és kognitív idegtudomány

MSc, 3. félév

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi

Egyetem

Természettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Lukács Ágnes

egyetemi tanár, BME TTK

A statisztikai tanulás fejlődési változásai online és offline tesztekben

Ebben a kutatásban a statisztikai tanulás (ST) fejlődési változásait vizsgáljuk akusztikus szószegmentálási paradigmát alkalmazva. A ST egy olyan tanulási folyamat, amely során erőfeszítés nélkül, az ingerek gyakoriságára való érzékenységünknek köszönhetően a gyakorisági és együtt előfordulási információk detektálásával mintázatokat emelünk ki. A ST képességek fejlődésével kapcsolatban az irodalomban négy lehetséges elképzeléssel találkozhatunk: a teljesítmény az életkorral javul, az életkorral csökken, fiatal felnőttkorig javul, majd időskorban hanyatlásnak indul, illetve stabilan hatékony marad. Az empirikus eredmények egyelőre nem egybehangzóak, és ez részben módszertani okoknak is tulajdonítható. Vizsgálatunkban a módszertani problémák kiküszöbölésére törekedve online és offline mutatók segítségével párhuzamosan vizsgáljuk 20 fős életkori csoportokban, hogy van-e különbség a gyerekek és a felnőttek ST teljesítményében a ST képességének egyik általánosan használt paradigmáját, a szószegmentálási feladatot alkalmazva. Ebben a feladatban mesterséges nyelvi ingerfolyamot mutatnak be, amelyben négy, egyenként 3-3 mássalhangzó-magánhangzó szótagból álló szó követi egymást véletlenszerű sorrendben. A monoton hangfolyam meghallgatása után explicit kényszerválasztásos feladatokban méri a ST hatást. Kísérletünkben az offline explicit feladat mellett online mérésekkel egészítettük ki a vizsgálatot: az ingerfolyam bemutatási ideje alatt a mesterséges nyelvi inger egy szótagját célingerként határoztuk meg, és a célingerre adott válaszok reakcióidejét is megfigyeltük. Eredményeink szerint az offline mutatókban az életkor előrehaladtával párhuzamosan javul a teljesítmény, mivel ezek olyan képességeket is mozgósítanak, amelyek az általunk vizsgált csoportokban javulnak az életkorral. Az online tanulás mérése érzékenyebb mutató, mert a ST-n kívüli képességek kevésbé érintettek, itt így nem találtunk különbséget a gyerekek és felnőttek között, ami a ST életkortól független stabilitása mellett szól. Ezek az eredmények arra utalnak, hogy az online mutatók használata pontosabb képet adhat a ST egyéni és csoportszintű különbségeiről.

A kutatócsoport új témáját dolgoztam fel, ezért az irodalomkutatás teljes mértékben egyéni munka volt. A vizsgálat 80 fővel készült, ebből 40 fő volt gyerek, akikkel személyesen vettem fel az akusztikus szószegmentálási feladatot. A statisztikai elemzések, ábrák kitalálása és létrehozása egyéni munka, melyet a kutatócsoport hagyott jóvá.

SZABÓ DÁVID

david9szabo7@gmail.com

Pszichológia

BA, 5. félév

Szegedi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

*Sr. Szokolszky Ágnes
egyetemi docens, SZTE BTK*

**Az asszociációk hatása a színárnyalatok felismerésében és az e téren mutatott nemi
különbségek vizsgálata**

A kutatás során azt vizsgáltam, hogy meghatározott asszociációk hatása befolyásolja-e a színek észlelését, illetve hogy vannak-e a nemi különbségek a színpercepció pontosságára terén. Online kérdőív segítségével történt a vizsgálat. Összesen 69 vizsgálati személy vett részt a kutatásban (37 nő és 32 férfi). Egy általam készített tesztet használtam a vizsgálatához, a feladat pedig az volt, hogy a 40 színt tartalmazó színpalettából ki kellett választani a megfelelőt, amely azonos színárnyalatú a megadott mintával. A minta formája három feltétel szerint rendeződött 1. négyzet alakú (ehhez asszociatívan nem kapcsolódik egy szín sem), 2. olyan formájú, amihez asszociatívan társul egy szín (pl. piros szív), vagy 3. olyan formájú, amihez asszociatívan más szín társul (pl. zöld szív). Az eredmények alapján az asszociációk nem befolyásolták a teljesítményt, viszont az is megállapítható, hogy a négyzet esetében szignifikánsan jobb eredményt értek el a vizsgálati személyek. A nemi különbségeket nézve összességében a nők szignifikánsan jobb teljesítményt értek el, mint a férfiak. Ez a különbség a piros, kék és sárga színeknél is mutatkozott, egyedül a zöldnél nem volt szignifikáns a különbség.

BARTA GÁBOR

bartagabor23@gmail.com

Pszichológia

MA, 1. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezetők:

Dr. Smohai Máté

egyetemi adjunktus, KRE BTK

Dr. Takács Szabolcs

egyetemi docens, KRE BTK

Az önreguláció vizsgálata sportolók körében kevert módszerrel

Kutatásunkban kevert módszertannal (mixed method), azaz kvantitatív és kvalitatív adatgyűjtési módszereket egyaránt használva, az egyéni-, illetve csapatsportolók önregulációs szintjét kívántuk összehasonlítani nagyszámú mintán. Előbb egy 6 kérdőívből álló kérdőívcsomagot vettünk fel (kvantitatív módszer) 18. életévüket betöltött, heti rendszerességgel sportoló felnőttekkel (N=762), majd az adatok elemzése után, félig strukturált egyéni interjúkat (kvalitatív módszer) készítettünk 11 fővel. A vizsgálati mintánk mind az életkor, mind a sportolási szint, mind maguk, a különböző sportágak tekintetében is igen heterogénnek, széleskörűnek mondható. A kérdőíveket a 2018/2019-es tanév második félévében, míg az interjúkat a 2020/2021-es tanév első félévében vettük fel. A kérdőívek felvétele „offline” és online térben egyaránt zajlott. A kutatási interjúkat eredetileg személyesen terveztük felvenni, azonban a Covid-19-világjárvány miatt valamennyi interjút online vettünk fel. A kitöltők bevonása hozzáférési alapon történt, illetve „hólabda”-módszerrel, a vizsgálatunk során keresztmetszeti eljárást alkalmaztunk. A csapat-, illetve egyéni sportolók önregulációs szintje a Mentális Egészség Teszt (MET) (Vargha, Zábó, Török, Oláh, 2020) segítségével került összehasonlításra, és a kapott eredmények alapján megállapítható, hogy az egyéni sportolóknak magasabb az önregulációs szintjük, mint a csapatsportolóknak, így hipotézisünk alátámasztást nyert, ezen eredményünket az interjú tapasztalatok is megerősítik. Fontos azonban megjegyezni, hogy a különbség nem szignifikáns, nem kirívóan magas. Eredményeink a hazai sportolók általános önregulációs szintjéről adnak egy tájékoztató képet, további kutatásoknak adhat lehetőséget az önreguláció sportágspecifikus mérése, illetve annak sportteljesítménnyel való kapcsolatának széleskörű vizsgálata. Sajnos a témában kevés a rendelkezésre álló, naprakész hazai szakirodalom.

Kulcsszavak: önreguláció, önregulációs szint, Mentális Egészség Teszt, kevert módszertan

---

NAGY GABRIELLA
gabika.n.97@gmail.com
Pszichológia
BA, 6. félév

Károli Gáspár Református Egyetem
Bölcsészettudományi Kar

PÉCZKA ANITA ZSUZSANNA
anita.peczka94@gmail.com
Pszichológia
BA, 6. félév

Károli Gáspár Református Egyetem
Bölcsészettudományi Kar

*Témavezető:
Kövi Zsuzsanna
egyetemi docens, KRE BTK*

Családi kapcsolatok és az intuitív evés összefüggései

Kutatásunk célja a családi kapcsolatok és evési szokások összefüggéseinek vizsgálata. A táplálkozás tudatos kontrollálásának számos pozitív (Czeplédi, Bartha és Urbán, 2011; Brassai és Pikó, 2008) és negatív velejáróját vizsgálták már korábbi kutatások során (Demeter, Túry és Czeplédi, 2015). Az intuitív evés más szemszögből közelíti meg a táplálkozást. Ez a táplálkozás adaptív formája, mely során a fizikai éhségérzetünkre és testünk (akár tudattalan) jelzéseire támaszkodunk különféle korlátozások nélkül (Tylka, 2006; Tylka és Kroon Van Diest, 2013). Az evéssel kapcsolatos zavarok bio-pszicho-szociális megközelítése a környezet, s így a család szerepét is meghatározónak véli az evés szempontjából (Mazzag, Pászthy, Túry, 2006; Sztanó, Ress és Pászthy, 2007).

Vizsgálatunkban 146 egyetemi hallgató (126 nő, 15 férfi) vett részt. A minta átlagéletkora 20,82, mely 18 és 38 év között oszlik meg (szórás 2,76). Vizsgálatunk során a családi kapcsolatok mérésére a Family Relationship Questionnaire-t (Chen, Xu, Fu, Xu, Gao és Wang, 2015), az intuitív evés vizsgálatára pedig az Intuitív Evés Skálát (Tylka, 2006; Tylka és Kroon Van Diest, 2013) alkalmaztuk, melyek papír-ceruza teszt formájában kerültek kitöltésre és jelenleg adaptálás alatt állnak. A kutatás során a szülői támogatás, általános érzelmi kötődés, önállóságra nevelés, bántalmazás, illetve a tekintélyelvű nevelés és az intuitív evés összefüggéseit vizsgáltuk Pearson-féle korrelációs mátrix, illetve Spearman-féle és Kendall-féle tau rangkorrelációs mátrixok segítségével.

Az eredményeket tekintve szignifikáns, pozitív irányú kapcsolat található az önállóságra nevelés és az intuitív evés egyes skálái között, a szülői dominancia, tekintélyelvű nevelés esetén pedig negatív irányú összefüggés fedezhető fel. Többszörös lineáris regressziós vizsgálatunk során egyedül az apai dominancia bizonyult szignifikánsnak az intuitív evés szempontjából. Azonban érdemes lenne nagyobb, a nemek arányosabb eloszlását tartalmazó mintát alkalmazni és többféle korcsoportot bevonni az intuitív evés későbbi kutatásai során, mely a táplálkozás kutatásában újfajta megközelítést jelenthet.

Kulcsszavak: intuitív evés, családi tényezők, táplálkozáskontroll, evési szokások

---

BALI CINTIA

bali.cintia@gmail.com

Pszichológia

MSc, 4. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Zsidó András Norbert
egyetemi adjunktus, PTE BTK*

Interaktív mesekönyvek vizsgálata a multimédiás tanulással összefüggésben

Vizsgálatunk során az információs- és kommunikációtechnológiai eszközök (azon belül is az interaktív mesekönyvek) és az információfeldolgozás kapcsolatát vizsgáltuk. Mindezt kettős cél mentén tettük: részben törekedtünk arra, hogy olyan vizsgálati kondíciót hozzunk létre, mely lehetővé teszi annak feltárását, hogy a tradicionális, multimédiás vagy az interaktív-multimédiás helyzetben maximalizálható-e az óvodáskorú résztvevők (N=32; M=5.50 év; SD=.0619) felidézési teljesítménye, valamint vizsgáltuk a hiperaktivitás/impulzivitás, továbbá a figyelemzavaros tendenciák potenciális hatásait a teljesítményre nézve.

A vizsgálat összetartozómintás elrendezésben zajlott, az adatok statisztikai elemzéséhez varianciaanalízist, kovarianciaanalízist, továbbá mediáció elemzést alkalmaztunk. Utóbbi lehetővé tette számunkra a munkamemóriára vonatkozó értékek prediktor változóként történő vizsgálatát is. A résztvevők a multimédiás helyzetben nyújtották a legjobb, míg a tradicionális helyzetben a leggyengébb teljesítményt, továbbá a figyelemzavaros tendenciákat mutató személyek szignifikánsan rosszabbul teljesítettek mindhárom helyzetben társaikhoz képest. A mediáció elemzés rávilágított arra is, hogy a munkamemória teszt eredményei és a figyelemzavar együttesen negatív irányú összefüggést mutatnak a gyermekek interaktív helyzetben nyújtott teljesítményével. Ez felveti a lehetőségét annak, hogy a közoktatásban eltérő szükségletekkel nézünk szemben a gyermekeket körülvevő digitális környezetet illetően.

Kulcsszavak: interaktív mesekönyv, Figyelemhiányos/Hiperaktivitás zavar, multimédiás tanulás, felidézés, munkamemória

---

BOGNÁR ANNA

annabognar16@gmail.com

Pszichológia

BA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

DUSEK DÓRA

dora.dusek@gmail.com

Pszichológia

BA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezetők:

Hajdú Nándor

PhD hallgató, ELTE PPK

Szászi Barnabás

egyetemi adjunktus, ELTE PPK

Kerekítési hatás, mint a kockázat megítélését befolyásoló tényező

Kockázatok megítélésekor az emberek hajlamosak különböző kockázatúnak értékelni azonos arányokat; azonban nem csak egymáséitól különbözhetnek ezek az ítéletek, hanem az adott személy saját maga is máshogy ítélheti meg ugyanazt a kockázatot, ha az különböző formákban szerepel. Ez a különbség olyan torzító hatások eredménye, mint az affektív heurisztika, a számolási készség, az aránytorzítás, és a nevező neglekt. Hipotézisünk szerint a kockázat megítélésre befolyással van ezeken kívül egy ún. kerekítési hatás is: egy olyan fejszámolási stratégia, amelynél a számokat lefelé vagy felfelé kerekítjük, a könnyebb számolás érdekében. Két hipotézist fogalmaztunk meg, melyek szerint létezik egy számláló és egy nevezői kerekítési hatás. Ezen hatásokat saját kérdőívünk segítségével vizsgáltuk: a kitöltőknek különböző helyzetek kockázatoságát kellett megítélnie. Annak érdekében, hogy elkülönítsük a kerekítési hatást a nevező neglektől, ugyanazokat az arányokat hatféleképpen mutattuk be. Adatainkra kevert lineáris modellt illesztettünk. Eredményeink alapján elmondhatjuk, hogy nevező kerekítési hatásról nem, de számláló kerekítési hatásról beszélhetünk, az adott arányok lefelé történő kerekítésekor.

Kulcsszavak: kockázat, kockázateszlelés, kockázatmegítélés, számolási készség

---

CSÖRGŐ BLANKA

csorgo.blanka98@gmail.com

Pszichológia

MA, 1. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

SZÓKE ORSOLYA

orsi.szoke99@gmail.com

Pszichológia

MA, 1. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

Kaló Zsuzsa

egyetemi docens, ELTE PPK

Mémek a koronavírus idején

A kutatás célja a koronavírus 2020-as első hullámaéhoz kapcsolódó események, témák és stresszorok által kiváltott érzelmi reakciók feltárása, valamint a kapcsolódó humorstílusok azonosítása, magyar és olasz mémekből álló mintán.

A mintavétel Google képkeresőn használt komplex keresőkifejezések alkalmazásával történt. A szakirodalom alapján előzetesen meghatározott kritériumokkal nem konzisztens találatok kizárásra kerültek. A kapott minta elemzésére top-down kvalitatív tartalomelemzéssel került sor, melynek első lépéseként a szerzők kódolási mátrixot hoztak létre. A vizsgált minta kategorizációja négy szinten zajlott: megjelenő esemény/téma, stresszor, érzelem és humorstílus mentén. A mémek adott szempontok szerinti besorolását a két társszerző független kódolással végezte. A kódolók az elemzés során időről időre egyeztettek; az eltérő kódolású elemeknél a megbeszélés végén kialakult konszenzus lett az irányadó az elemzésnél. A kódolási folyamat lezárultával a kapott táblázat (ld. melléklet) kvalitatív elemzése történt. A mintát kontextusában értelmezve a szerzők azonosították a kategóriák közös, látens vonásait, majd azokból kiindulva elemezték előfordulásait a mémeken. Összességében a szerzők úgy találták, az egyes humorstílusokat jól elkülöníthető helyzetekben használták a mémek készítői. Az azonosított mintázatok alapján a kapcsolatépítő humor a nagyobb közösség által megélt, hétköznapi szituációkat paródizáló mémeken jellemző. Az agresszív humorstílus a közéleti szereplőkkel kapcsolatos mémeken, illetve a mindennapok során frusztrációt okozó személyekkel szemben merül fel. Az énvédő stílust alkalmazó mémek a megküzdést segítő, a mémek készítőit szórakoztató momentumokat mutatták be, az énlértékelő humorstílus pedig a maladaptív, szenvedéssel teli pillanatok bemutató mémekre volt jellemző.

A kutatási folyamat minden lépésének (kutatási téma kijelölése, szakirodalom feltárása, központi fogalom kijelölése, módszerek, eszközök, minta kiválasztása, adatgyűjtés, adatelemzés és értelmezés) megvalósítása a társszerzők munkájának tulajdonítható, témavezető kísérete mellett.

UGRIN BÁLINT JÓZSEF

balintugrin@yahoo.de

Pszichológia

BA, 5. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezetők:

Ragó Anett

egyetemi adjunktus, ELTE PPK

Borbély Krisztián

PhD hallgató, ELTE PPK

Prototípushatás a nyelvi elemek kategorizációjában

Jelen kutatás a nyelvi elemekhez kapcsolódó kategorizációs folyamatokat vizsgálta oly módon, hogy azokat mint fonológiai sorozatokat vette figyelembe. A kutatás középpontjában a prototípuselmélet kiterjesztése állt a nyelv elemeire, melyek mentális reprezentációkként a korábbi kutatások alapján hasonlóan viselkedhetnek, mint a vizuális ingerek, illetve az amodális fogalmak. A kísérlet empirikus vonalát egy mesterségesnyelv-elsajátítási paradigmára épülő kísérlet jelentette, melyhez a felhasznált fiktív nyelvi ingeranyag meghatározott paraméterek szerint lett generálva, így biztosítva, hogy a résztvevők (N=23) által észlelt nyelvi elemek prototípusközpontú kategóriákba rendeződjenek. Ennek megfelelően a résztvevők a kísérlet tanító szakaszában két prototípus köré szerveződő hálózattal találkoztak, melynek hatását a tesztfázisban a nyelvi ítéletekhez hasonló döntési mechanizmussal lehetett mérni. Az előzetes hipotéziseknek megfelelően ez a hálózat kimutatható jelentőséggel bírt a későbbi viselkedéses válaszokban annak ellenére, hogy a tanítás folyamata csak távoli példányokkal történt, azaz a kialakult belső struktúra meghatározó szereppel bírt az általános emlékezeti hatások mellett. Az eredmények alapján feltételezhető, hogy a személyek a szavak mentális reprezentációit egy prototípus köré szervezik meghatározott körülmények között.

FILEP LÓRINC

la.filep@gmail.com

Pszichológia

BA, 3. félév

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Gergely Anna

tudományos munkatárs, Természettudományi Kutatóközpont, Kognitív Idegtudományi és

Pszichológiai Intézet

Vizuális prozódia ember-kutya kommunikációban

Az emberi beszédet kísérő nonverbális komponenseket – a hanghordozást és az arcmimikát – eddig legtöbbször a kisgyermekkel, illetve a más felnőttekkel folytatott kommunikáció jellegzetességeinek feltárása kapcsán vizsgálták. Mindezidáig azonban nem bővelkedünk tudományos leírásokban a kutyákkal folytatott interakciókban megjelenő arcjáték tekintetében. Korábbi kutatásokból tudjuk, hogy a gyermekhez és a kutyához intézett közlések akusztikai szempontból számos hasonlóságot hordoznak (Gergely és mts. 2017), logikus lépés tehát, hogy e kétféle kommunikációban megfigyelhető arcmimikát, vagyis vizuális prozodiát is közelebbi vizsgálatoknak vessük alá.

Kérdésünk megválaszolására, hogy vajon a kutya felé irányuló vizuális prozodiában is megjelenik-e ez a hasonlóság videofelvételeket elemeztünk, melyeken felnőtt személyek beszélnek saját gyermekükhöz, saját kutyájukhoz, egy másik felnőtthez, 3-3 különböző helyzetben (figyelemfelkeltés, feladatmegoldás és mondókák). A videofelvételeken háromféle, a csecsemőkkel folytatott kommunikációban jellegzetesen előforduló arckifejezés (Chong és mts., 2003) megjelenését, gyakoriságát és intenzitását a Facial Action Coding System (Ekman & Friesen, 1978) alkalmazásával vizsgáltuk, ill. ezeket saját megfigyeléseink alapján három újabb arckifejezéssel egészítettük ki.

Az összehasonlítások alapján látszik, hogy a kutya-csecsemő beszédhelyzetek vizuális prozodiája is hasonlóan alakul, és élesen különvált a felnőtteknek szóló beszédétől. Csecsemők felé ugyanakkor többször jelentek meg az általunk vizsgált jellegzetes arcok, és ezek közül a két leggyakoribb intenzívebb volt, mint amikor a kutyát kellett megszólítani. Specifikusan kutyák felé mutatott arckifejezést nem találunk, ahogyan nemi különbséget sem a megjelenő arckifejezések számában vagy intenzitásában. Vizsgálatunkban először mutattuk ki, hogy a kutyáknak szóló beszéd vizuális prozódia szempontjából is hasonlít a csecsemőkkel való kommunikációra, és élesen elkülönül a felnőtt-felnőtt kommunikációtól.

Saját hozzájárulásom a kutatáshoz a megtalált arckifejezések FACS szerinti elemzése volt, ideértve a releváns mimikai elemek kiválasztását, a kódolási rendszer megtervezését és tesztelését, a kódoláshoz szükséges segédanyagok elkészítését, valamint az intenzitásértékek hozzárendelését minden mimikai elemhez. Ezen kívül én konvertáltam számokká a kapott kódlapokat intenzitás szerint a statisztikai elemzésekhez (ennek mikéntjének megtervezésében is szabad kezet kaptam).

JANURIK TÍMEA

januriktimi@gmail.com

ének-zene tanár, népzene- népi kultúra tanár

Osztatlan, 9. félév

Nyíregyházi Egyetem

Témavezetők:

Dr. Hollósi Hajnalka Zsuzsanna

főiskolai docens, NYE

Kerekes Rita

mesteroktató, NYE

A népzenei érdeklődés felmérése az északkelet-magyarországi régióban a 7-8. évfolyamon

Kulcsszavak: elitiskola, alacsony státusú diákkompozíciójú iskola, ének-zene óra, zenei tevékenységek, népzenei attitűd, népzenei tudás

Kutatásunkban a Szabolcs- Szatmár- Bereg megyei és Borsod- Abaúj- Zemplén megyei iskolák 7-8. évfolyamán mérjük fel a népzenei attitűdöt és népzenei tudást 108 fős elemszámmal. A vizsgált iskolák közül kettő alacsony státusú diákkompozíciójú iskola az országhatárhoz közel, kettő elitiskola a megyeszékhelyeken. Saját fejlesztésű kérdőívet használtunk az adatok felvételére. Három intézmény papíralapú, egy iskola online kérdőívet töltött ki a vírushelyzet miatt. A kérdések öt témakörbe rendezhetők, ezek alapján felmértük a családi háttérüket, zenei tevékenységüket, népzenei attitűdjüket és népzenei tudásukat, illetve a tanulók válaszai alapján képet kaptunk arról, hogy a tanárok hogyan vonják be a népzenei témát az ének-zene órába.

Témaválasztásunk aktualitását a 2020-ban érvénybe lépő NAT adja (NAT, 2020), melynek keretében alsó tagozatban és 5. évfolyamon is heti két ének-zene óra keretében sajátíthatják el az ismereteket a diákok. Így az emelt óraszám hozzájárulhat, hogy a diákok még jobban megismerjék és megszeressék a népi kultúrát, népzenei tudásukat.

Vizsgálatunkhoz felhasználtuk a közismereti tantárgyi és klasszikus zenei attitűd legjelentősebb szakirodalmát, a vizsgált iskolák pedagógiai programját, továbbá a 2020-ban megjelenő NAT ének-zene kerettantervét.

Hipotézisünk szerint a vizsgált korosztály népzenei tudása megfelel a NAT szerinti elvárásoknak, a tanulók népzenei tudásához való hozzáállása azonban alacsony érdeklődési szintet mutat.

A válaszok alapján összefüggés tapasztalható a korábban zenét tanuló szülők és a gyermekek zenetanulása között. A vizsgált populáció kis hányada vesz részt iskolai és iskolán kívüli zenei tevékenységekben, még kisebb arányban népzenei tevékenységekben. Hipotézisünk beigazolódott, miszerint megfelelő a tanulók tudása, érdeklődésük alacsony mértékű. Az elitiskolába járók tudása és érdeklődése magasabb szintű, mint az alacsony státusú diákkompozíciójú iskolába járó társaiké.

KASZPER BLANKA

kaszperblanka@gmail.com

közösségszervezés

BA, 5. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Dr. habil. Keczer Gabriella
egyetemi docens, SZTE JGYPK

A nonformális tanulás speciális terepe – a cserkészmozgalomban való részvétel hatása a munkaerőpiacon elvárt kompetenciákra

Kutatásom során a munkaerőpiacon elvárt kompetenciákat és a cserkészmozgalomban informális és nonformális módon elsajátítható készségeket és képességeket vizsgáltam. Alaphipotézisem, hogy a cserkészlet alkalmas arra, hogy kialakítson, illetve fejlesszen olyan kompetenciákat, amelyeket a munkaerőpiacon elvárnak az alkalmazottaktól. A formális oktatásban elsajátított alaptudás sok esetben eltér a munkaerőpiacon elvárt készségektől és képességektől. A hiányzó kompetenciák megszerzésének egyik nonformális lehetősége a cserkészmozgalomba való bekapcsolódás, a mozgalom vezetőképzéseiben való részvétel.

Saját kutatásként kérdőíves kutatást végeztem cserkészvezetők körében, valamint fókuszcsoportos interjúkat készítettem olyan cserkészvezetőkkel, akik már a munkaerőpiacon aktív szereplői.

A kutatás eredményei alapján elmondható, hogy a munkaerőpiacon elvárt, és a cserkészletben, cserkészvezető-képzésekben elsajátítható kompetenciák között találunk egyezéseket, hasonlóságokat, valamint a cserkészletben kialakult közösség, kapcsolati rendszer pozitív befolyással lehet a munkaerőpiaci elhelyezkedésre.

PAKU M. ZSÓFIA

paku.zsofia@gmail.com

Andragógia

MA, 3. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezetők:

Pelesz Nelli

főiskolai tanársegéd, SZTE JGYPK

Hülber László

főiskolai docens, GDF

Az IT szektorra történő karrierváltás többszemponútú vizsgálata

Kutatásom középpontjában az IT területen rövid időtartamú, előzetes szakmai tudás nélkül megkezdhető képzéseken továbbtanuló, karrierváltó felnőttek állnak. Az IT-szektor szakemberhiányára reagáló karrierváltásokról és a pár éve jelenlévő, rövid ciklusú programozói képzések eredményességéről vizsgálatok, és ezért tanulmányok sem állnak rendelkezésre, így a kutatásom hiánypótló.

E terület szegedi képzési kínálatból a CheckPoint-IT Education & Recruitment Center (CITEC) módszertana, gyakorlatorientált edukációja és 90%-os elhelyezkedési aránya miatt került pilot kutatásom fókuszába.

Kutatási kérdéseim a cég programozó képzéseit választók továbbtanulásra vonatkozó indítékaira, motivációira, a képzés kiválasztásánál és korábbi munkahelyükkel való elégedettségük és az elhelyezkedési körülményeik vizsgálatára irányultak. Miért az IT területét választják, befolyásolta-e őket a képzések rövid időtartama, a gyors elhelyezkedés és a felmerülő karrierváltás lehetősége?

Komplex tudományos módszerekkel, két fő irányvonal mentén zajlott a cég sikerének feltárása és az egyének karrierváltásának vizsgálata. Egyrészt a képző intézmény képzési menedzserével és oktatójával készített interjúk, egy nyílt napon való részvétel tapasztalatainak dokumentációja, weboldaluk elemzése, és egy online óralátogatás keretében folytatott oktatás megfigyelő tevékenységének leírása; másrészt a vizsgálati populációban lefolytatott kérdőíves feltárás biztosított választ a kutatási kérdésekre. A kérdőív 44 itemből állt, 76 végzett hallgatónak küldtem ki, és ebből 27 fő töltötte ki.

A kutatómunka során feltérképeztem, a CITEC módszertanát és megállapítottam, hogy a karrierváltás sikerében meghatározó és hatékonyságában a legfontosabb szerepe a jelentkezők szelekciójában, a mentori rendszerében és az oktatási struktúrájában van. A kérdőívek alapján vizsgált tanulókkal kapcsolatban arra a megállapításra jutottam, hogy a karriert váltók átlagéletkora 27-32 év közötti, fő motivációja az anyagi eredetű, legfőképp rövid ciklusú képzéseket választanak és bár megfelelő képzettséggel rendelkeznek munkahelyükön betöltött pozíciójukhoz, mégis továbbtanulnak. Ugyanakkor a kislétszámú minta miatt ágazati elrendeződések tekintetében mintázatok nem tudtam azonosítani, ezért egy nagyobb elemszámú, több képzőhely bevonásával történő jövőbeli vizsgálat elvégzése a későbbi célom.

MÁTÉ TEKLA

matetekla@gmail.com

közösségszervező

BA, 5. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Dr. habil. Keczer Gabriella
egyetemi docens, SZTE JGYPK

Az oktatók, hallgatók és a munkáltatók véleménye a pályakezdőktől elvárt kompetenciákról

A körülöttünk lévő felgyorsult világ (4. ipari forradalom, automatizálás, digitális innovációk) egyik hatása, hogy a munkaerőpiac elvárásai teljesen megváltoztak. Új kompetenciák váltak meghatározóvá, és régi nagyon fontos képesség váltak szinte fölöslegessé. A munkaerőpiac változásaihoz egyaránt alkalmazkodnia kellett a munkavállalóknak, a munkáltatóknak, és a képzőintézményeknek.

Kutatásom célja, hogy a pontos képet kapjunk arról, hogy ezzel a változással kapcsolatban, a sikeres munkavállaláshoz napjainkban milyen kompetenciákat tartanak fontosnak az oktatók, a munkáltatók és hallgatók. Milyen készségeket tartanak kulcsfontosságúnak, mit gondolnak arról, mekkora szerepe van a pályakezdők sikerességében a hallgatónak, és mekkora az őket felkészítő egyetemnek. Fontos, hogy pontos képet kapjunk arról, hogy a munkáltatók pontosan mit várnak el a közösségszervező szakon végzett hallgatóktól.

Kutatásom során hallgatóktól kérdőív formájában kaptam információt. A munkáltatók és a oktatók álláspontját interjúk keretében ismertem meg. A végeredményből kiderült, hogy az oktatók és a munkáltatók véleménye nagyban eltér a diákokétól. Azért tartom fontosnak, hogy a vizsgált csoportok megismerjék egymás álláspontját, hogy ez egy kiindulási alap legyen ahhoz, hogy a hallgatók miként lehetnek sikeres pályakezdők munkaerőpiacon.

KURUCZ BENCE

bence.kurucz97@gmail.com

pedagógia

BA, 6. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

dr. Rausch Attila

egyetemi adjunktus, ELTE PPK

Az önértékelés és a szülői hatások kapcsolata középiskolás tanulók körében a pályaválasztás folyamata során

Az önértékelés és a szülői hatások kapcsolata középiskolás tanulók körében a pályaválasztás folyamata során

Egyre több tényező befolyásolja a pályaválasztást a középiskolás diákok körében a karriertervezés során (Hummel & Hohenshil, 1974).

Az iskola és az oktatási rendszer fontos szerepet játszik a pályaválasztásban (Lindholm, 2004) emellett a szülők hatása is megkérdőjelezhetetlen (Whiston & Keller, 2004). Az önértékelés, mint a saját belső folyamatok monitorozása (Myers, Willse, & Villalba, 2011) szorosan kapcsolódik a pályaválasztási sikerességhez és a nehézségekhez (Kirdök & Korkmaz, 2018), amit a szülői nevelési stílusok és attitűdök (Herz & Gullone, 1999) is befolyásolnak.

A kutatás célja feltérképezni a pályaválasztás kontextusában megjelenő szülői hatások és az önértékelés kapcsolatát. Ehhez Budapest középiskolái közül véletlenszerűen kiválasztva 3 gimnázium és 2 szakgimnázium 212 (104 nő és 108 férfi) 11. és 12. évfolyamos diákját kérdeztem meg online kérdőívvel személyesen. A kérdőív kérdései a demográfiai háttér információkon túl a pályaválasztási attitűdökre, szülői hatásokra és az önértékelésre (Rosenberg, 1967) fókuszáltak.

Az eredmények azt mutatják, hogy a megkérdezett tanulók többsége (91%) tovább szeretne tanulni középiskola után, 59% Magyarországon, 8% pedig külföldön, főként az Európai Unió országaiban. A mintában szereplő diákok felétsokszor segítik szüleik a pályaválasztással kapcsolatos kérdésekben, 52 százalék szívesen kér segítséget szüleitől. Az önértékelés tekintetében a két vizsgált iskolatípus között nem találtam különbséget. Az önértékelés és a továbbtanulási tervek között negatív ($r=-0,12$; $p<0,05$), ahogy a tanulók önértékelése és a szülői hatások között is negatív ($r=-0,29$; $p<0,05$) összefüggést találtam. A szülők iskolai végzettségeit tekintve a szakgimnazisták szülei tekintetében a szakiskola és a szakmunkás képző (80 fő) a gimnazisták tekintetében a főiskolai, illetve az egyetemi végzettség (53 fő) a legjellemzőbb. A szülők iskolai végzettségei regresszióanalízis alapján 7 százalékban befolyásolták a tanulók pályaválasztási és továbbtanulási terveit.

A kutatás és a téma pedagógiai relevanciáját az egyre gyarapodó szakirodalmi háttér és tudásanyag bizonyítja. Kutatásom két olyan területet egyesít és értelmez (a szülői hatások és az önértékelés kapcsolata), ami még pontosabb képet adhat a pályaválasztás folyamatának megértéséhez.

HAJDU ROLAND

rolandhajn@gmail.com

Emberi erőforrás tanácsadó

MA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

*Témavezető:
Káplár-Kodácsy Kinga
egyetemi tanársegéd, ELTE PPK*

Az otthoni munkavégzés hatása a dolgozói elköteleződésre, motivációra

A COVID-19-világjárvány egy új helyzetet teremtett a munkahelyeken, azonban a munkavégzés bizonyos területein korábban is ellentmondásos volt az otthoni munkavégzés hatása. Ha a munkateljesítményre kifejtett hatást vizsgáljuk, akkor egyes kutatások szerint az otthoni munkavégzés magasabb teljesítményhez vezet (Bloom és mtsai, 2014; Rupietta & Beckmann, 2017), más kutatás alapján azonban az alkalmazottak teljesítményének csökkenését eredményezi az otthoni munkavégzés (van der Lippe & Lippényi, 2019). Bakacsi (2004) szerint a munkavállalói elköteleződés a legerősebb előrejelzője a munkavállaló viselkedésének, és azt is állítja, hogy munkával kapcsolatos attitűdöknek fontos magatartási következménye a jobb munkateljesítmény is.

Kutatásom fő célja ezek alapján az otthoni munkavégzés hatásának vizsgálata a dolgozói elköteleződésre és motivációra vonatkozóan.

Vizsgálatom kvalitatív indíttatású vegyes kutatási módszeren alapul, aminek központi elemeként félig strukturált interjúkat készítettem. A vegyes kutatási módszerekre jellemző módon (Morse & Cheek, 2014) a fő komponens mellett egy kiegészítő stratégiát is alkalmaztam. Választott eszközüm erre egy online kérdőíves lekérdezés volt, ami a Schaufeli & Bakker (2003) féle Utrecht Work Engagement Scale kérdőív magyar nyelvre történt adaptációját is tartalmazta.

A kvantitatív kutatási elem kapcsán nyert demográfiai adatok vizsgálatához leíró statisztikai módszereket használtam, míg a magyar nyelvre adaptált Utrecht Work Engagement Scale kérdőívre kapott válaszok kiértékelése során egyszempontos varianciaanalízist alkalmaztam (Vargha, 2015; Takács 2016). A csoportosító változóként az otthoni munkavégzés gyakoriságát választottam, így a kapott válaszok alapján csoportokat képezhettem és vizsgálhattam, hogy van-e eltérés az egyes csoportok között. A félig strukturált interjúk tematikus hálózati elemzéssel (Attride-Sterling, 2001; Nowell et al., 2017) történő feldolgozása során azonosítottam hét alaptémát, amiket a kapcsolódási pontjaik alapján három különböző szervezőtémához kötöttem, amiket egyetlen globális téma alá rendeztem.

A kvantitatív kutatási elem eredménye alapján az otthoni munkavégzés nem gyakorol hatást a munkavállalói elköteleződésre, amit az interjúk is megerősítettek. A munkavállalói motivációra és a munkateljesítmény fenntartására azonban kifejti a hatását, attól függően, hogy az adott munkavállaló motivációjának kialakulásában milyen mértékben vesznek részt külső és belső motivátorok.

CZEGLÉDI VIOLA

viola.czegledi@gmail.com

Közösségszervezés

BA, 5. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

*Témavezető:
Gerencsérné Dr. habil Újvári Edit
egyetemi docens, SZTE JGYPK*

Gerontoeducáció: közösséggel és kultúrával a minőségi időskorért

Dolgozatomban a kulturális közösségszervezés szakmai feladatai közül az idős korosztály programjaira fókuszálok. Hipotézisem az öregedő társadalommal kapcsolatban az, hogy a jelenség kihatással van mindenki életére, ezért hatékony kezelést igényel.

Az első részben a népesség alakulását és annak korösszetételét vizsgálom a statisztikai adatok, szakirodalmi munkák alapján. Majd ismertetem az Aktív Idősödési Index (AAI) fogalmát, az index mérőszámainak szempontrendszerét. A második részben, az aktív időskor és a gerontoeducáció fogalmainak tisztázása után az időskori tanulás fontosságát és jelentőségét foglalom össze, szakirodalmakkal alátámasztva. A közösségek által nyújtott lehetőségeket emelem ki a gerontoeducációra vetítve, főként a kreatív, művészeti jellegű tevékenységek példáira koncentrálna. A harmadik részben Szeged és Hódmezővásárhely idősügyi ernyőszervezeteinek ismertetésén keresztül térek ki az önkormányzati politika témám szempontjából releváns szervezeti rendszerére, a nyugdíjas klubok működésének sajátosságaira. A negyedik részben, primer kutatásaim alapján, két, idős korú tagokból álló, önszerveződő példaértékű közösséget mutatok be: aktívan működő, amatőr művészeti tevékenységgel foglalkozó hódmezővásárhelyi és szegedi csoportokat. Dolgozatom utolsó, ötödik részében pedig egy generációkat összekötő, civil szervezetekkel együttműködő, önkéntességen alapuló projektervet ismertetem. Végül kutatási eredményeim összegzésével és további szakmai feladatok felvázolásával zárom a dolgozatomat.

Kezdeti hipotézisem kutatásom során beigazolódott, sőt nem várt eredményt mutatott a közművelődési és közösségszervező szakemberek munkájának fontos szerepét illetően az eredményes, aktív időskori csoportélet működtetésében.

TÓTH BERNADETT

detti9816@gmail.com

Andragógia

MA, 7. félév

Debreceni Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Erdei Gábor

egyetemi adjunktus, DE BTK

Időskorúak tanulása a Debreceni Egyetem Szenior Egyetem programjában

Dolgozatomban a Debreceni Egyetem Szenior Egyetem programját vizsgáltam és ehhez kapcsolódóan a gerontológia területét tanulmányoztam. A gerontológia, a felnőttoktatás egy speciális területe, amely az időskori tanulással foglalkozik. Kutatási kérdésem által arra kerestem választ, hogy milyen jellegű motivációk állnak annak hátterében, hogy a „fiatal nyugdíjasok” tanulásra szánják el magukat, valamint, hogy mi állhat az egyetemi program népszerűsége mögött. Hipotéziseim között szerepelt, hogy a mai kor időseinek fel kellett venniük a digitális világ ritmusát, illetve, hogy a motivációik közé sorolható, hogy szeretnének új ismeretekre szert tenni, bővíteni a meglévő tudástárukat.

Többfajta motivációt neveztek meg, legtöbbször azt, hogy szeretnének szellemileg frissek maradni, tudásukat ápolni. Hasznosan szeretnék szabadidejüket tölteni a velük egy korúak körében, úgy, hogy érdeklődési körüket is bővítik. Az új dolgok megismerése is motivációjuk hátterében áll. A program népszerűsége az érdekes előadásoknak, előadóknak köszönhető, és, hogy szívesen ajánlják egymásnak. Igazolódik az is, mely szerint felvették a mai digitális világ ritmusát. A motiváltságukat befolyásolja az új dolgok megismerése és meglévő tudásuk bővítése.

Célom volt, hogy felhívjam a figyelmet az időskorúak tanulásának fontosságára, arra, hogy mennyire igénylik az effajta programokat, és, hogy ebben a korban is nagymértékben bennük van még mindig a tudásvágy, az érdeklődés.

ASZTALOS ALEXANDRA NIKOLETT

asztalos.alexandra914@gmail.com

Közösségszervezés

BA, 5. félév

Debreceni Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Engler Ágnes
egyetemi docens, DE BTK*

Női vezetők vizsgálata a hazai munkaerőpiacon

Napjainkban a női foglalkoztatás folyamatosan növekvő tendenciát mutat, és ezzel párhuzamosan egyre több nő kerül vezető beosztásba. A növekvő arány ellenére még mindig jelentős a különbség a férfi vezetők arányához képest. A nők, női vezetők a munkaerőpiacon az üvegplafon, ragadós padló, labirintus jelenségével is folyamatosan találkozhatnak, ezek mind nehezítik karrierútjukat. Női vezetőként meg kell küzdeniük az általános sztereotípiákkal, a bérkülönbséggel, a szakmaiságuk megkérdőjelezésével, a munka és magánélet összehangolásának nehézségeivel.

Kutatásomban a hazai munkaerőpiacon dolgozó nők jelenlegi helyzetét vizsgálom. Dolgozatomban bemutatom a női vezetőkre hatással lévő családi mintázatokat, karrierútjukat, a diszkrimináció megjelenését munkájuk során, jelenlegi családi állapotukat, gyermekeik számát, illetve a jövőre irányuló terveiket, előrelépési lehetőségeiket. Vizsgáltam, hogy a származási családjukban milyen karrier attitűdökkel találkoztak a női vezetők, eddigi karrierjük során találkoztak-e a megkülönböztetés jelenségeivel, milyen a vezetési stílusuk, létezik-e véleményük szerint nemekre lebontható vezetési stílus. Továbbá a kutatásom kérdése az is, hogy a női vezetők hogyan tudják a munkát és a magánéletüket összehangolni, és milyen fejlődési lehetőségeket látnak maguk előtt. 12 női vezetővel készítettem strukturált interjút. Az alanyok kiválasztásánál szempont volt, hogy a köz- és versenyszférából is legyen interjúalany. Nem volt szempont, hogy a menedzsment melyik szintjén töltenek be vezető beosztást.

Kvalitatív vizsgálatom során azt találtam, hogy a női vezetőkre hatással voltak a származási családban tapasztalt karrier attitűdök, vezető beosztású személy nem befolyásolta a vezető szerepkörbe kerülésüket. A megkérdezett vezetők között a versenyszférában dolgozó női vezetők emelték ki magasabb arányban, hogy találkoznak azzal, hogy a férfiktól megkülönböztetik őket. Ilyen diszkriminációs jelenségek az állásinterjúknál családi állapotra, családtervezésre vonatkozó kérdések, a bérkülönbség, a szakmaiság megkérdőjelezése. Az általam megkérdezett női vezetők nem különítik el nőies és férfias vezetési stílust. Az adatok alapján elmondható, hogy a női vezetőknek vannak nehézségeik a munka és magánélet összehangolásával. Előrelépési lehetőségekről alacsonyabb arányban számoltak be, többen jelentették ki, hogy amennyiben lenne is lehetősége magasabb pozícióba lépni, akkor sem szeretne vele élni.

KOMARNOVSZKY ZSÓFIA

k.zsofi.anna@gmail.com

Pszichológia

BA, 6. félév

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető:

Csabai Krisztina

egyetemi tanársegéd, PPKE BTK

A csecsemőkori táplálás, az anyai kötődési típus és csecsemőgondozási attitűd összefüggései az óvodáskori

Jelen kutatás óvodáskorú gyermekek mentalizációs képességét vizsgálta csecsemőkori táplálásukkal összefüggésben, az édesanyjuk táplálási attitűdjére és kötődési típusára fókuszálva. A vizsgálat célja a szoptatás, valamint az anyai biztonságos kötődés felderítése a gyermek későbbi mentalizációs képességére, illetve az anya kötődési típusának befolyása a szoptatási szokásokra, időtartamra.

A vizsgálatban 33 anya és 3-5 év közötti, összesen két magyar óvodából kikerülő gyermeke vett részt. A gyermekek közül 30 fő hamis vélekedés tesztet végzett el a mentalizációs képesség felmérésére, a 33 édesanya pedig Felnőtt Kötődési Kérdőívet (ASQ-H) töltött ki a kötődési stílus meghatározására, továbbá a Csecsemőgondozási kérdőív (BCQ-H) evés skáláját a csecsemőkori táplálási attitűd megállapítására, és egy átfogó, csecsemőkori szoptatási, gondozási szokásokkal kapcsolatos kérdőívet. A szülők a kérdőíveket papír alapon töltötték ki, a gyermekekkel felvett teszt pedig minden esetben az óvoda egy elkülönített helyiségében történt.

Végeredményben a kutatás nem talált különbséget a különböző kötődési típussal rendelkező anyák gyermekeinek mentalizációs képessége között, sem szoptatásuk hossza között, azonban az ASQ-H Biztonság a Kapcsolatokban faktorának értéke szignifikánsan magasabb volt a hamis vélekedés tesztet helyesen megválaszoló gyermekek édesanyjának a körében. Továbbá nem volt különbség a különböző kötődési típusú anyák ráhangolódás- és struktúra-igény értékeiben a BCQ-H alapján. Az eredmények tehát mindösszesen a magas kapcsolatban való biztonság összefüggéseit mutatták ki az óvodáskori mentalizációs képességgel. E szerint elképzelhető, hogy a gyermekek kognitív fejlődésére, kiváltképp tudatelméleti képességére pozitív hatással van édesanyjuk biztonságos kötődési stílusa. Azonban a következtetések levonásához, illetve a további feltételezések igazolásához átfogóbb vizsgálatra, valamint nagyobb, változatosabb mintára van szükség. Kulcsszavak: felnőtt kötődési stílus, szoptatás, mentalizáció

BÁKONYI DZSENI FER BARBARA

dzsenifer.bakonyi@gmail.com

Egészségpszichológia

MA, 7. félév

Debreceni Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Innáncsy-Pap Judit
egyetemi adjunktus, DE BTK*

A kötődési minták transzgenerációs átadásának esélye az Istenkötődés függvényében

Dolgozatomban a kötődési minták, valamint az istenkötődés transzgenerációs átadásának esélyét vizsgáltam és azok lehetséges összefüggéseit az étellel való elégedettséggel.

A generációk pszichológiája és jelentős összefüggések a szülői bánásmód és istenkötődés között nagy teret kaptak munkámban, ugyanis a kutatók a transzgenerációs hatások függvényében úgy gondolták, hogy érdemes hangsúlyt fektetni az összefüggések mélyebb feltárására, mert azoknak nem elhanyagolható személyiségfejlődési és egyéni jólétre vonatkozó következményei lehetnek. Éppen ezért a kutatásom célja az volt, hogy megvizsgáljuk az életelégedettség és a különböző kötődési mintázatok kapcsolatát, illetve megválaszolni a kérdést, hogy a negatív szülői bánásmódban részesülő szülő által megélt kötődés hatással van-e a gyermek kötődési típusára, illetve megfigyelhető e hasonló dinamika az istenkötődés tekintetében. A kérdésfelvetésemet bátorította Robu - Martos (2007) kutatásának eredményei, ami alapján tudjuk, hogy az anya szerető istenfogalma együtt járhat a gyermek szerető istenfogalmával és hogy nem elvetendő, hogy az istenkapcsolatban lehetőség adódhat a kedvezőtlen kapcsolati élmények korrekciójára.

A szülők kiemelkedő szerepét a gyermek életében ma már senki sem kérdőjelezi meg. A vizsgálatomban öt hipotézist állítottam fel, melyekből egyértelműen beigazolódni látszik, hogy az idősebb generáció kötődési kapcsolata mind a saját szülőhöz, mind pedig az Istenhez, hatással van arra, ahogy a gyermek kötődik majd a szülőhöz és Istenhez. Vizsgálatomban arra törekedtem, hogy jobban betekintést nyerjünk az összefüggések rendszerébe, ami alapján megerősítésre kerül, ha egy elhanyagolt bizonytalanul kötődő gyermek felnőve, igénybe véve szakember segítségét, képes lehet feldolgozni a kríziseket, megküzdeni a nehéz helyzetekkel, és ha rendelkezik egy egészséges istenképpel, az egy olyan faktor lehet, ami csökkenti az esélyét a szülőktől tapasztalt viselkedésminták aktivizálódásának, így csökkentve nemcsak a negatív minta káros következményeit például az étellel való elégedettségre, jólétre, hanem a negatív minta tovább örökítésének esélyét egyaránt.

KISPÁL ANNA

kispala97@gmail.com

Pszichológia

MA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

Oláh Katalin

egyetemi adjunktus, ELTE PPK

A közös feladat reprezentációk és a tudatelméleti képességek vizsgálata óvodáskorú gyermekeknél

A közös cselekvési viselkedésekben való részvétel során az embereknek koordinálniuk kell cselekedeteiket, hogy változást érjenek el a környezetükben. Ilyenkor, amikor két személy együtt visz véghez egy cselekedetet, az egyének közös feladat reprezentációkat hoznak létre, melyek során társuk feladatát is reprezentálják. Ez egy interferencia formájában jelenik meg a teljesítményükben, így a válaszadás lassulásával jár (Sebanz et al, 2003). Korábbi kutatások 4 éves korra teszik azt a mérföldkövet, ami után detektálható egy társsal megosztott feladat során a közös feladat reprezentációk létrehozása (Milward, Kita & Apperly, 2014). A gyerekek azonban már 12-18 hónapos kor között részt vesznek olyan játékokban, melyek közös cselekvési viselkedéseknek tekinthetőek (Brownell, 2011), így kérdés az, hogy a közös feladat reprezentációk mikor alakulnak ki és milyen kognitív folyamatok támogatják.

Jelen kutatás célja a gyermekek közös cselekvési viselkedései során kialakult közös feladat reprezentációk feltárása volt az egyéni mentalizációs képességek tükrében. A kutatás során kiemelt hangsúlyt helyeztünk a fiatalabb, 3 éves korosztályra, ahol korábban nem találtak bizonyítékot a közös reprezentációk létrejöttére. Kutatásunk során egy új, szenzitívebb paradigmát, a Torony feladatot fejlesztettük ki, ami a párhuzamos feladatmegoldás helyett együttműködést igényel. A feladat során a gyermekeknek egy felnőttel párban azonos vagy különböző ingerekre kell gombnyomós válaszokat adniuk. A gyermekek mentalizációs képességeinek felmérésére a Wellman és Liu (2014) által létrehozott tudatelméleti skála első négy feladatát (1. különböző vágyak, 2. különböző hitek, 3. tudás hozzáférés, 4. hamis tartalom vélekedés) alkalmaztuk.

Eredményeink alapján a Torony feladat esetében a gyermekek lassabban adtak választ a különböző feltételben a 4-5 évesek korosztályában ($t(18)=-2.13$, $p=0.049$), valamint a 3 évesek korosztályában is ($t(18)=-2.60$, $p=0.018$), mely a közös feladat reprezentációk létrehozására utal. Továbbá a jobban mentalizáló gyermekeknél (Átlag=0.439, SE=0.210) rövidebb interferencia jelent meg, mint a rosszabbul mentalizáló gyermekek esetében (Átlag=-0.466, SE=0.337) ($t(27)=-2.28$, $p=0.031$). Kutatásunk alapján így elmondható, hogy a gyermekek már 3 éves korban is létrehozhatnak közös feladat reprezentációkat, amennyiben együttműködést igényel a feladat. A fejlettebben mentalizáló gyermekek pedig kisebb interferenciát élnek át a közös reprezentációk létrehozása során.

VADÁSZ HELÉNA
hencike44@gmail.com

Középiskolai hallgató
NYSZC Zay Anna Technikum és Kollégium

*Témavezető:
Hegedűs Renáta
középiskolai tanár, NYSZC Zay Anna Technikum és Kollégium*

A mesék világa (Hogyan hatnak a mesék a gyermeki lélekre?)

“Szociális ágazaton tanuló 10-es diákként máris elhivatottságot érzek a gyermekgondozó szakma iránt. Mi lehetne ránk nagyobb hatással gyermekkorunkban, mint a mesei világ? A mese nemcsak egy elvarázsoló, álomba ringató dolog gyermekkorunkban, hanem, mint később megtudtam, irodalmi műfaj is, az epikai műnem egyik ága. A középiskolában tudtam meg, hogy komoly tudományterület is. A mese gyermekekre (s ezáltal a felnőtt létre) gyakorolt hatásai állnak előadásom középpontjában, kutatásom is ehhez kapcsolódik: hogyan emlékeznek a mai fiatalok, felnőttek a hajdani mesékre, mesélésre. Kik voltak a kedvenc mesehősök, s miért éppen ők? Mit ad számunkra a kisgyermekként átélt mesevilág?

IHÁSZ VIRÁG

ihasz.virag@gmail.com

Pszichológia mesterképzés

MSc, 1. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Zsidó András Norbert
egyetemi adjunktus, PTE BTK*

A saját-életkor hatás érzelemkifejező arcok vizuális keresése során

Sokan foglalkoztak az érzelemkifejező arcokkal. Vannak, akik a düh feldolgozási előnyét támogatják az észlelésben, amit evolúciós elméletekkel magyaráztak. Mások a boldogság előnyét figyelték meg, aminek oka lehet a mosoly, mint jól elkülöníthető jelzés.

Közös jellemzőjük, hogy a minta korától függetlenül felnőttek arcképeivel dolgoztak, figyelmen kívül hagyva az arcok azonosítása során megfigyelt saját életkor iránti elfogultságot (OAB).

Célunk, hogy érzelemkifejező arcok percepcióját és detekcióját összekapcsoljuk az OAB elméletével.

A résztvevők óvodások és felnőttek voltak. Gyerek és felnőtt modellek arcait használtuk. A vizsgálathoz „kakukktojás” vizuális keresési feladatot alkalmaztunk. Semleges arcok között egy érzelemkifejező arc rejtőzött. Az érzelmek az öröm, a félelem és a düh voltak.

Minden csoport az örömet találta meg leggyorsabban. A felnőttek hamarabb találták meg a célingert, ha a modellek életkora illeszkedett az övékhez. Óvodásoknál nem találtunk szignifikáns eltérést.

LUKÁCSI TÜNDE

lukacsituncsi@gmail.com

Pszichológia

MA, 3. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Pohárnok Melinda
egyetemi adjunktus, PTE BTK*

A szégyen közvetítő szerepe az érvénytelenítő szülői környezet és a borderline személyiség szerveződés között

Vizsgálatunkban a szégyen közvetítő szerepét feltételeztük az érvénytelenítő szülői környezet és a borderline személyiség szerveződés között. A szégyen és a borderline személyiség szerveződés kapcsolatát több külföldi és hazai kutatás igazolta. Az érvénytelenítő környezet és a későbbi borderline személyiség szerveződés kialakulása közötti kapcsolatot Linehan alapozta meg, azonban a szégyen, mint lehetséges közvetítő változó újdonságértékű a szakirodalomban. A kérdőívcsomagot 236 személy töltötte ki, 103 férfi és 133 nő. A mintánkban a kitöltők 18 és 40 év közöttiek (átlag: 26,33 év, szórás: $\pm 6,42$ év). A kérdőívcsomag a Borderline Személyiségleltár (BPI), Érvénytelenítő szülői környezet (ICES), és a felnőtt Szelf-tudatos érzelmek kérdőíve (TOSCA-3) kérdőívekből állt össze. Eredményeink szerint nemek és korcsoportok szerint is különbség van a kitöltők szégyen-hajlamában, a nők hajlamosabbak szégyenre, mint a férfiak, illetve a fiatalabbak szégyen-hajlama magasabb. A borderline tünetek tekintetében nem találtunk statisztikailag jelentős különbséget férfiak és nők között, korcsoportokban viszont igen, a fiatalabb kitöltők borderline tünetei kifejezettebbek. Az anyai érvénytelenítés és a szégyen a borderline tünetek varianciájának 28%-t magyarázza. Az anyai érvénytelenítés és a borderline tünetek közti közvetlen hatás szignifikáns. A szégyen-hajlam beiktatásával kialakított indirekt hatás az anyai érvénytelenítés és a borderline tünetek között gyengébbnek, de szignifikáns erősségűnek bizonyult. Ugyanakkor az apai érvénytelenítés és a borderline tünetek közti közvetlen hatás is csekély, és nem szignifikáns, és az apai érvénytelenítés - szégyen-hajlam-borderline tünetek közti indirekt hatás sem szignifikáns. Az anyai és apai érvénytelenítés eltérő hatása miatt további elemzésekre került sor nemi különbségek tekintetében. A férfiak esetében a borderline tünetek és az érvénytelenítő környezet, illetve a szégyen kapcsolata erősebbnek mutatkozott.

HAVASI ZSÓFI

hav.zsofia@gmail.com

Pszichológia

BA, 6. félév

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

*Témavezető:
Csabai Krisztina
egyetemi tanársegéd, PPKE BTK*

A szülés formája és a testkép közötti összefüggés vizsgálata

A kutatás célja: összefüggések feltárása a testképpel kapcsolatos attitűdök és a szülés formája között. A kutatás arra keresi a választ, hogy miként befolyásolja a szülés utáni testképet a szülés tervezett és ténylegesen magvalósuló formája, illetve a kettő közötti esetleges eltérés tapasztalható-e.

Módszer: a vizsgálati személyek 18-45 év közötti várandós nők, akik önkéntes jelentkezés alapján kerülnek kiválasztásra egy szülésfelkészítő tanfolyamon. A résztvevők teszteket töltek ki a szülést megelőző hónapban és a szülést követő hónapban. A tesztcsomag tartalmazza a Testi Attitűdök Tesztjét (BAT) és a Fallon-Rozin skála Emberalakrajzok Tesztjének kismamák számára készült változatát.

Eredmények: az előzetes feltételezés, miszerint negatív hatással van a testképre, ha a szülés nem a tervezett formában valósul meg, nem igazolódott. A szülést követően általánosságban rosszabb a saját testkép megítélése, illetve növekszik a saját test idegenség (BAT alszála) élménye, de erre a szülés formájának nincs hatása.

Következtetések: tekintettel a testképpel való elégedetlenség és a saját testidegenség ilyen magas fokára a szülést követően, megfontolandó lenne kifejezetten erre fókuszáló „szülésfelkészítő tanfolyam” megszervezése. Mindez sokat segíthetne a kismamák önértékelésén és általános jólétén.

Kulcsszavak: testkép, karcsúság ideálja, szülés formája, testi attitűd, testidegenség

---

GERGELICS NOÉMI

gergelics.noemi@gmail.com

Pszichológia

MA, 1. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

ORBÁN REBEKA

orban.rebeka10@gmail.com

Pszichológia

MA, 1. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezetők:

Dr. Lábadi Beatrix

egyetemi docens, tanszékvezető, PTE BTK

Arató Nikolett

egyetemi tanársegéd, PTE BTK

CYBERBULLYING A TÁRSAS KOGNITÍV KOMPETENCIÁK FÜGGVÉNYÉBEN

Napjainkra a cyberbullying, vagyis az internetes zaklatás jelensége a pszichológia egyik legkutatottabb témájává vált, számos aspektust bevonva ezen folyamat megismerésére. A nemzetközi és hazai vizsgálatok megegyeznek abban, hogy a különböző társas kognitív kompetenciák kulcsszerepet játszanak a cyberbullying megjelenésében, lefutásában és kimenetelében. Kutatásunkban a cyberbullying résztvevőit, vagyis a zaklatókat, áldozatokat és szemlélőket vettük górcső alá. Azt vizsgáltuk, hogy hogyan alakul ezeknek a szerepeknek a felvétele olyan társas kognitív kompetenciák függvényében, mint az empátia, a morális gondolkodás és a morális önfelmentés. A kutatásban 507 fő adatait használtuk fel (életkori átlag: 15,55 év; 12-19, SD=1,46), a nemek arányát tekintve 182 férfi, 322 nő, és 3 magát egyéb neműnek valló vett részt a vizsgálatban. Őket egy online, önbeszámolóson alapuló kérdőívcsomag kitöltésére kértük. Hipotéziseink tesztelésére lineáris regresszió elemzéseket végeztünk. Az eredmények alapján elmondható, hogy a legkiemelkedőbb hatást mind a zaklatókra, mind az áldozatokra a morális önfelmentés gyakorolta mintánkon. Ezen felül az életkor és a személyes distressz is fontos tényezőként jelent meg mindkét csoport esetében. A zaklatókról továbbá elmondható, hogy mások perspektívájának felvételében sérültek. Az áldozatok pedig a morális gondolkodás sztereotipikus formáit alkalmazzák. A szemlélők reakcióinak vizsgálatából kiderül, hogy az érettebb morális gondolkodásnak jelentős szerepe van a segítségnyújtásban, ennek hiányossága a zaklatás folytatásához vagy ignorálásához vezethet. Az empátia komponensei nem jelentek meg bejósoló erőként, de a morális gondolkodással való összefüggése miatt annak magyarázó erejéből következtethetünk az empátiás készségek deficitjére a zaklatást folytatóknál és ignorálóknál. Az antiszociális reakcióra hat a morális önfelmentés, a kívülálló és segítségnyújtó viselkedésre nem, valamint az életkornak is csak a zaklatást folytató reakciónál van pozitív bejósoló ereje. Mintánkon a proszociális reakciókat a szociális kíváncsiság jelentősen meghatározta. Eredményeink alapján elmondható, hogy a vizsgált társas kognitív kompetenciák szoros összefüggésben állnak az online zaklatással. Ennek tudatában ezen készségek fejlesztése kulcsfontosságú lehet a cyberbullying prevenciójában és intervenciójában.

Kulcsszavak: cyberbullying, morális önfelmentés, morális gondolkodás, empátia

---

TÜZES-BÖLÖNI NOÉMI

tbnoemii@gmail.com

Pszichológia szak

BA, 4. félév

Babeş-Bolyai Tudományegyetem

Témavezető:

Dr. Marschalkó Eszter Enikő

Adjunktus, ETDK RHK

Erkölcsei dilemmák - A rendszeres vallásgyakorlás szerepe az erkölcsi döntésekben

Életünk során számos helyzetben kell morális, erkölcsi szempontból nehéz döntéseket hoznunk. Vajon mi határozza meg ezekben a szituációkban a döntés kimenetelét? Tanulmányunk alapjául vesszük az erkölcsi döntések mögött meghúzódó rendszeres vallásgyakorlást, illetve a szülői státuszt, mint lehetséges befolyásoló faktorokat egy eldöntendő erkölcsi kérdésben. Feltevődik ugyanis a kérdés, hogy milyen hatással bír erkölcsünkre és erkölcsi értékítéleteinkre a vallásosságunk vagy annak hiánya, mely életünk egy stabil jellemzője. Másrészt pedig mindannyian ismerjük azt az örökérvényű megállapítást, miszerint a legtöbb szülő szinte bármire képes lenne gyermekéért. Ilyen módon a szülői státusz ugyancsak rendkívüli jelentőségű az erkölcsi kérdésekben, főként ha a szituáció a gyermek-szülő viszonyra vonatkozik.

Jelen tanulmány fő célja a vallásos és nem vallásos személyek, valamint a szülők és gyermektelenek erkölcsi döntéseinek és ezen döntések indíttatásának a feltérképezése. Eredményeink rávilágítanak arra, hogy a rendszeres vallásgyakorlás, és a szülői státusz nem befolyásolják szignifikánsan a személyek erkölcsi attitűdjét és érvelését. További eredményeink szerint, a szülői státusz mentén, szignifikáns különbség mutatható ki a női résztvevők erkölcsi attitűdjének minőségében.

Ennek felmérésében több, mint 100 résztvevő válaszait használtuk fel, amelyeket egy online kérdőív segítségével rögzítettünk. A felmérés alapjául két mérőeszköz szolgált: egy általunk megalkotott Vallásosság Kérdőív, illetve egy szintén általunk létrehozott eszköz, melynek alapja a Lawrence Kohlberg által megalkotott, morális érvelést és erkölcsi gondolkodást bemutató Kohlberg-dilemmák különböző, szülő-gyermek kapcsolatra épített változatai.

CZINKÓCZKI ANNAMÁRIA

cz.annamaria21@gmail.com

pszichológia

BA, 5. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

HOMOKI ADÉL

adel.homoki@gmail.com

pszichológia

BA, 5. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Hadházi Éva

egyetemi docens, KRE BTK

Házaspárok szülői-nevelési stílusának és kapcsolati minőségének vizsgálata az Actor-Partner Interdependence Modell (APIM) segítségével

A kutatás célja házaspárok szülői-nevelői stílusának (PSDQ) és a párkapcsolati minőség (elégedettség, intim kötődés) vizsgálata volt, amelyet az ön-, és párészlelet szempontjából elemeztünk a hazánkban újdonságnak számító APIM-modell (Actor-Partner Interdependence Model) segítségével. Az APIM lehetővé teszi az egymással kölcsönös függésben álló kapcsolatok analízisét.

A vizsgálat mintáját 707 fő (113 férfi, 594 nő) alkotta. A teljes adatbázisból létrehoztunk egy második mintát, a házaspárok kiszűrésével (122 fő, 61 szülőpár). Az online kérdőív a szociodemográfiai változókon túl kiterjedt az önmagára és a társra vonatkozó nevelési stílusok, a párkapcsolati elégedettség és az intim kötődés (gondoskodás, kontroll) mérésére.

Az APIM-moddal végzett vizsgálat alapján mind a férfiak, mind a nők annál nagyobb gondoskodást éltek meg a kapcsolatukban, minél inkább irányító stílusban nevelőnek érzelték önmagukat vagy a párjukat. A tekintélyelvű nevelés pozitív prediktív tényezője volt az észlelt kontroll szintjének a férfiak önészlelésében, és a szülői párészleletben. A férfiaknál a megengedő stílus ön-, és párészlelete és a megélt kontrolléret között pozitív, prediktív együttjárás található. A férfiak önészlelete irányító stílusban pozitív prediktív viszonyban állt a kapcsolati elégedettségükkel, míg párészleletük a nők gondoskodás szintjével. Tehát az optimálisabb szülői attitűd észlelete jobb kapcsolati minőséggel társul.

Eredményeink alátámasztják a nevelési stílusok észlelete és a házastársi minőség összetett kapcsolatát, a diádikus kapcsolatok vizsgálatának szükségességét. Reményeink szerint a kutatásunkban alkalmazott APIM-modell és a diádikus adatelemzési módszerek hozzájárulnak a modell hazai széleskörű használatához a kutatók és hallgatók körében is.

Kulcsszavak: Actor-Partner Interdependence Model, szülői-nevelői stílus, intimitás, kapcsolati elégedettség, önészlelet, párészlelet, diádikus kapcsolat analízis

---

BODÓCS DÓRA LUCA

bodocsluca10@gmail.com

pszichológia

BA, 5. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

Ragó Anett

egyetemi adjunktus, ELTE PPK

Implicit kategóriatanulás és absztrakció az autizmus spektrumzavarban érintett gyermekeknél

A jelenlegi kutatásom az autizmus spektrumzavarban érintett gyermekek implicit kategóriatanulási és absztrakciós képességeit vizsgálta.

A kutatási paradigma egy tanítási és teszt fázisra oszlott, amelyek ingeranyagát játékos kinézetű dínók alkották. A dínókat két kategóriába lehetett osztani (tengerparti, szárazföldi), a rajtuk megjelenő 4 diagnosztikus jegy (láb, mellső végtag, szem, farok) változatai alapján. A kategóriában 3+1 dínótípust különböztettünk meg (prototípus P, közeli kategóriatag CP és távoli kategóriatag FFP + nem kategóriatag NC). A dínók típusát az határozta meg, hogy hány, a kategóriára jellemző diagnosztikusjegy jelent meg rajtuk (P-4db, CP-3db, FFP-2db). A tanítási fázis alatt 4 alkalommal a gyermekek egy kártyajátékot játszottak. A kártyákon megjelenő dínók kategóriatagságáról kellett predikciót alkotniuk, válaszaik helyességéről visszajelzést kaptak. A tanítás alatt a dínókon, mindig csak két diagnosztikus jegy jelent meg egyszerre. A teszt fázis során mindkét kategóriából 2 dínótestet kaptak a résztvevők, amik csak két, az adott kategóriára jellemző diagnosztikus jegyet tartalmaztak. A dínótestek mellé megkapták az összes lehetséges testrészt (4x3 db) és az volt a feladatuk, hogy egészítsék ki a kapott dínótestet.

A teszt fázis során kirakott dínók százalékos eloszlását (hány százalékát alkották a különböző dínótípusok az összes kirakott dínónak) összehasonlítottam, az alapszintű százalékos eloszlással (az ingeranyag dínók hány százalékát alkotják bizonyos típusok), ez azt mutatta meg, hogy milyen valószínűséggel rak ki valaki random bizonyos dínótípusokat.

Khí-négyzet próbával összehasonlítottam a két eloszlást és azt az eredményt kaptam, hogy szignifikáns eltérés figyelhető meg ($X^2(3, N=8) = 62.8691, p < 0.00001$), amiből azt a következtetést vontam le, hogy a gyermekek nem random módon, hanem belső irányok mentén alkották meg a dínókat, tehát sikeres volt a kategóriaelsajátítás.

Az absztrakció vizsgálatánál azt vettem figyelembe, hogy a tanítás során csak FFP dínókkal találkoztak a gyermekek, így amennyiben P vagy CP tagot raktak ki, akkor absztrakciós folyamatokat feltételeztem, mivel ahhoz hogy ilyen tagokat tudjanak összeállítani, szükséges a tanítás során látott FFP tagokon megjelenő diagnosztikus jegyek összeillesztése, kiemelése.

P-CP dínókat 65,62%-ban, míg FFP dínókat 16,62%-ban raktak ki a gyermekek, ez úgy gondolom, hogy absztrakciós folyamatok működésére utalhat.

JÁRDAHÁZI EVELYN

jardahazi.evelyn@gmail.com

Pszichológia

MA, 3. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Varró-Horváth Diána Ágnes
egyetemi adjunktus, PTE BTK

KETTEN EGYÜTT: A SZÜLŐ-GYERMEK KAPCSOLAT AZ ELSŐDLEGES GONDOZÓ OLDALÁRÓL

A „Ketten együtt” címszóval az anya-gyermek kapcsolatra helyezném a hangsúlyt, melyet az elsődleges gondozó, vagyis az anya oldaláról mutatnék be. Az anyaság megélése kapcsán Stern elméletéhez nyúlok, ahol bemutatásra kerül az anyai öntudat kialakulása, az anyaság megélésevel kapcsolatos kulcsfogalmak és ezek szerepe az anyai kiégés megjelenésében. Az anyák középpontba állítását két saját vizsgálattal igyekeznék megtenni.

Elővizsgálatom során 30 serdülő-anya párossal dolgoztam kérdőíves eljárás formájában. Az eredmények alapján egy modell került felállításra, mely szemlélteti, hogy az anya által észlelt stressz összefügghet az anyai negatív affektivitással, amely negatívan befolyásolhatja az anya gondoskodással kapcsolatos mentális reprezentációit, ezt észelve a gyermek kevesebb megnyugtató tapasztalat édesanyja felől distressz esetén, ami pedig végső soron hatással lehet a serdülőkorú identitásfejlődésre.

Az elővizsgálat eredményei alátámasztották, hogy az anyai oldalon jelenlévő tényezők hatással lehetnek a gyermek fejlődésére, így ezen eredményekre alapozva igyekeztem második kutatásomban mélyebben megismerni az anyai érzelmi életet, középpontba helyezve az anyai kiégés jelenségét, mint negatív kimenetelt. Ezen vizsgálatban 62 édesanya vett részt, szintén kérdőíves eljárás formájában. Fő célunk a kiégés mögött meghúzódó faktorok azonosítása volt. Az eredmények alapján az anyai kiégés pozitív együttjárást mutatott az észlelt stresszel, a depresszióval, az érzelemfókuszú megküzdéssel, valamint negatív összefüggést találtunk a pszichológiai immunkompetenciával kapcsolatban. Az elemzések végén szintén egy átlátható modell megalkotása volt célunk, amely jól ábrázolja, hogy a kedvezőtlen működésű pszichológiai immunrendszer, valamint az érzelemközpontú megküzdés befolyásolhatja az észlelt stressz mértékét, amely pedig hatással lehet az anyai kiégés, valamint a depresszió kialakulására nézve. Vizsgálataink legfőbb érdeme a komplex szemléletmódban, valamint a gyakorlati jelentőségű téma megragadásában kereshető. Az anyai érzelmi élet – saját eredményeink alapján is – bizonyítottan hatással lehet a gyermek fejlődésére, de ezen kívül a párkapcsolatra, valamint az egész családi rendszerre nézve is, így vizsgálata elméleti- és gyakorlati szempontból is megalapozott, valamint az anyai kiégéssel kapcsolatos csekély számú hazai eredmény tekintetében is hiánypótló lehet.

BÍRÓ BOGLÁRKA

bogika01.04@gmail.com

Pszichológia

MA, 1. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezetők:

Dr. Pohárnok Melinda
egyetemi adjunktus, PTE BTK

Dr. Hankó Csilla
PhD hallgató, PTE BTK

Látássérült anyák gyermekneveléssel kapcsolatos beszámolóinak elemzése

Kutatásomban látássérült és látó édesanyák beszámolóját hasonlítottam össze. Az összehasonlítás dichotóm jellegű volt, tehát vizsgáltam, melyek azok a témák, amelyek mindkét és melyek, amelyek csak a vizsgálati, vagy a kontrol csoportban jelennek meg. A kutatások szerint a vizuális elemek (szemkontaktus, rámutatás) elsődleges szerepet töltenek be a korai szülő-csecsemő interakcióban (Murray és Trevarthen, 1986; Stern, 2002). Vizsgáltam, hogy a látássérült és látó anyák csecsemői milyen modalitásokon keresztül jelezték igényeiket a preverbális szakaszban. A testkontaktus szülő-gyermek kapcsolatban betöltött szerepének vizsgálata szintén részét képezte kutatásomnak. A gyermekük féltésére vonatkozó narratívákban vizsgáltam, hogy a szülők saját, vagy gyermekük kompetenciáját kérdőjelezzik meg. Ezen kívül feltártam a résztvevők várandósgondozás időszakában megélt tapasztalatait, anyasággal kapcsolatos interpretációit. A vizsgálatban 20 látássérült anya vett részt, a kontrol csoportot pedig 20 látó anya alkotta. A vizsgálati személyekkel félig strukturált interjúkat készítettünk, melyeket tematikus tartalom elemzéssel elemeztem (Braun és Clarke, 2006). A csecsemők mindkét mintában auditív (vokalizálás, sírás), valamint taktilis (gondozó fizikai közelségének keresése) kommunikáltak igényeiket. A testkontaktus mind a vizsgálati, mind a kontrol csoportban több, ismétlődő interakciós helyzetben nagy hangsúlyt kapott (táplálás, közös játék, altatás), ám funkcióját tekintve a látássérült anyák számára a gyermek fizikai veszélyforrásoktól való megóvásának eszköze is. A féltésre vonatkozó narratívákban a látássérült szülők saját magukat tartották inkompetensnek a gyermek fizikai védelmének biztosításában az egyes helyzetekben (utcai közlekedés), míg a látó anyák gyermekeik kompetenciáját vonták kétségbe. A várandósgondozás időszakában azonosítható negatív tapasztalat (pl. segítség nyújtás hiánya az egészségügyi dolgozók részéről) nem csupán a látássérültségnek köszönhető, látó anyák beszámolóiban ugyan úgy megfigyelhető volt. A vizsgálati csoport esetében azonban megjelent a szülői kompetencia megkérdőjelezése, ami egyértelműen érzékszervi akadályozottságukból származtatható. Az anyaság, mint önfeladás jelent meg mindkét csoportban, ám a látássérült mintában megmutatkozott a felelősség, feladat is

---

BREZÓCZKI BIANKA

biankabrezoczki@gmail.com

Pszichológia

MA, 1. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezetők:

Németh Dezső

egyetemi tanár, ELTE PPK

Tóth-Fáber Eszter

PhD hallgató, ELTE PPK

Szubjektív életminőség Tourette-zavarban a tikek és a szenzoros élmények tükrében

A Tourette-zavar gyermekkorban kezdődő, idegrendszert érintő fejlődési zavar, amelyet krónikus motoros és vokális tikek mintázata alkot. A zavart a tikek mellett különféle szenzoros élmények is kísérik, mint tikeket megelőző készletések, valamint a multimodális hiperszenzitivitás. A tikek és a zavart kísérő szenzoros élmények számos kellemetlenséggel járhatnak, amelyek összefüggésben lehetnek alacsonyabb életminőséggel, problémát okozhatnak a mindennapi teendőkben és pszichológiai jóllétben. Jelen tanulmány célja, hogy feltérképezze a Tourette-zavarral érintett gyermekek életminőségében tapasztalható összefüggéseket és nehézségeket a tünetsúlyosság, valamint az észlelhető szenzoros jelenségek súlyossága alapján. A vizsgálatban 55 Tourette-zavarral diagnosztizált gyermek vett részt. A tünetek súlyosságát, a szenzoros élményeket és az életminőséget 5 klinikailag validált kérdőív segítségével mértem. Az eredmények azt mutatják, hogy a tikek súlyossága az életminőség fizikai egészségével áll kapcsolatban, tehát súlyosabb tikek fájdalommal és sérüléssel járhatnak, valamint alacsonyabb önkontrollal. A szenzoros élményeket tekintve, a súlyosabb tikeket megelőző készletések nem járnak együtt alacsonyabb életminőséggel. Azonban, a multimodális hiperszenzitivitás kapcsolatban állhat a Tourette-zavarban érintett gyermekek életminőségében tapasztalt nehézségekkel. A nehézség megmutatkozhat a gyermekek iskolai teljesítményében, kortárskapcsolataikban, valamint az érzelmeikben és abban is, ahogyan önmagukat és az életüket értékelik. Annak ellenére, hogy a multimodális hiperszenzitivitás a tikek és az előzetes készletések mellett kevésbé tanulmányozott terület, kutatásom eredményei alapján úgy tűnik, hogy alapvető jelenség Tourette-zavarban és már önmagában is jelentős kapcsolatban állhat az érintettek életminőségével. A kauzális okok feltárásához és a jelenség szélesebb körű megértéséhez további kutatások szükségesek.

Jelen kutatásban 2019. január óta dolgozom. A feladataim közé tartozott a kutatás előkészítésében való segédkezés, amely során papír alapon biztosítottam szakemberek számára a vizsgálatba bevont kérdőíveket. Továbbá a csatlakozásomat követő adatfelvételek során személyes jelenlétemmel és adminisztratív közreműködéssel járultam hozzá a klinikai interjúk lebonyolításához.

CSERINÉ DEMETER BERNADETT

csebeti73@gmail.com

kulturális közösségszervező

BA, 6. félév

Eszterházy Károly Egyetem

Pedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Varró Bernadett

főiskolai tanár, EKE

ADHD-s (Figyelemhiányos Hiperaktivitás Zavar) gyermekek közoktatási helyzete és társadalmi hatása

Situation of public school system and societal advantages of ADHD

Az ADHD (Attention Deficit Hyperactivity Disorder) Magyarország-Pálföldi Alapítványa, mint érdekképviselői szervezet, napi szinten foglalkozik a mai kor jelenségével. Szakmaisággal és kapcsolataival segíti a hozzá fordulókat, így tapasztalja a nehézségeket, akadályokat, az oktatás és a rendszer hiányosságait, lemaradásait, valamint a családok terheit, tehetetlenségeit. Olyan mértékben nő a problémásnak kikiáltott, sajátos nevelési igényűnek vélt gyermekek száma, hogy az túlnőtt a rendszeren.

A dolgozat célja, hogy rávilágítson egy társadalmat érintő jelenségre, problémára és a megoldást jelentő nagyon komoly szemléletváltásra. Egy olyan irányban, amely nem csak az oktatásban és mikroközösségekben bír nagy jelentőséggel, hanem sokkal szélesebb körben.

A hipotézisek megválaszolására kvantitatív és kvalitatív kutatások is szolgálnak. Interjúk készültek a témában jártas szakemberekkel, intézményi vezetőkkel, pedagógusokkal, kérdőíveket töltöttek szülők és pedagógusok is és ADHD-ban szenvedő felnőttek is nyilatkoztak.

- Az ADHD nem betegség, hanem egy XXI. századi jelenség, megoldásra váró feladat.
- Az egészségügyi, oktatási és köznevelési intézmények rendszerében a jelenlegi protokoll nem működőképes, az ADHD-s gyermekek kiszorultak a közoktatásból. Statisztikailag nincsenek pontos számadatok. A Corvinus Egyetem Lépéskényszer című, 2011-ben publikált tanulmánya 70 ezer gyermekről írt akkor. Sajnos nincs után követés, minőségi ellátás, és ezek hiányában pedig a gyermekek elvesznek a rendszerben, és komoly hátránnyal lépnek be a felnőttkorba. Ennek beláthatatlan társadalmi, gazdasági következményei lehetnek.
- Az ADHD/SNI jelenség komoly hatással bír valamennyi gyermekre, ADHD-s és nem ADHD-s gyermekekre, a családokra, a pedagógusokra, a mikro- és makro közösségekre egyaránt. Anyagi és pszichés túlterheltséget, teljes mentális fáradtságot eredményez.
- A Pálföldi Mentor program egy lehetséges, jó megoldás. Azért, mert a közösségi szemléletű együttműködést és a szakmai komplexitást helyezi előtérbe a gyermekek egészséges személyiségfejlődése érdekében.

A kutatás eredménye, és maga a dolgozat egy jövőbe mutató szemléletváltásra, attitűd váltásra kíván rávilágítani, amelyben hangsúlyos szerepet kap a közösségi gondolkodás, az emberi és szakmai együttműködés.

HERVOLY VANDA

tarkacs@gmail.com

Gyógypedagógia

BA, 3. félév

Miskolci Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Takács István

egyetemi docens, ME BTK

A dr. Ámbédkar Gimnázium és diákjainak küzdelmei egy leendő gyógypedagógus szemével

A gyógypedagógiai szociológiai és pszichopedagógiai vizsgálódás helyszíne a társadalmi-törvényi változásokra reagálva több székhelyváltással jelenleg Miskolcon, Diósgyőr városrészben lévő „második esély típusú” Dr. Ámbédkar Gimnázium, ahol közel 100 halmozottan hátrányos helyzetű, nagyrészt cigány diák szeretne érettségi vizsgát és piacképes szakmát szerezni.

A dolgozat hipotézise szerint az Intézmény eddigi története, vezetőinek, dolgozóinak, tanulóinak megszólalásai épp olyan párhuzamokat rajzolnak ki, amelyek a speciális igényű csoportok életét is nehezítik, mondhatni küzdelmessé teszik.

Ilyen a többségi társadalom felől érkező előítélet-sztereotípiá-szegregáció problémakör, amelyek esélyegyenlőségi és emberi jogi kérdéseket vetnek fel.

Ilyen „hátrányokkal élő ember erkölcsileg is romlott” felfogás is, amely a korábban említett előítéletek meghatározó alapja lehet.

Ilyen a cigányság/romaság és a fogyatékoság fogalmának értelmezése, a kisebbség néven nevezése is, amely szintén a többségi társadalom felől, nem pedig belülről érkezik.

Ilyen az alulreprezentáltság problémája, amely az egyén szintjén a felsőoktatásba, a társadalom szintjén a döntéshozásba való bekerülést egyaránt jelenti.

Ilyen párhuzam továbbá a módszerek középosztálybeliekre illetve épekre/normálisakra való standardizálása – a nyelvet, a tudást, az elvárást tekintve.

A Dr. Ámbédkar Gimnázium igyekszik a fentebb sorolt problémákra küldetését, szemléletét, elveit, módszereit tekintve reagálni. Utóbbit a későbbiekben a gyógypedagógia eszköztárát is felhasználva szándékszik a szerző - a gimnázium vezetőinek támogatásával és a tanárok, diákok együttműködésével - bővíteni.

A bio-pszicho-szociális-kulturális hátrány az egész életvezetést meghatározza, meghatározhatja, de az élményalapú-gyermekközpontú iskolai légkör és a kulturális antropológiai-gyógypedagógiai-pszichopedagógiai alapvetések sokat segíthetnek a társadalom perifériájára szorult iskolások megértésében, tanításában.

FARKAS CECÍLIA

kirov.farkas@gmail.com

Gyógypedagógia

BA, 3. félév

Miskolci Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezetők:

Dr. Takács István

egyetemi docens, ME BTK

Dr. Egri Tímea

egyetemi docens, ME BTK

Az elfogadás művészete. Az állat-asszisztált intervenciók emocionális hatásai (ADHD-val, autizmussal diagnosztizált gyermekek esetében)

A feldolgozott szakirodalom szerint mind a fejlesztési folyamat, mind a pszichés jóllét szempontjából, az alkalmazott módszerek és technikák mellett elengedhetetlen fontosságú a terapeuta - állat asszisztált terápia esetén a terápiás páros - részéről az őszinte odafordulás, elfogadás és empátia. Ez a megközelítés nem elegendő kizárólag a fejlesztő intézmény falain belül, elengedhetetlen az intézmény falain kívül is a gyermek környezetében.

Az elfogadó környezetet egy terápiás kutya pusztán jelenléte is megteremti. Ennek egyik lehetséges magyarázata a biofília hipotézis szerint az, hogy minden nyugalmi állapotban látható állat megfigyelése a valóságban vagy akár képen is megnyugtatóan hat az emberekre (O'Haire, 2010). Amennyiben a fejlesztési folyamatot multidiszciplináris megközelítésből nézzük, ahol a gyermek, a szülők és a terápiás páros is a multidiszciplináris munkacsoport tagjai, nem lehet elmenni amellett, hogy írjak arról a környezetről, amelyben a szülők megküzdnek a kihívásokkal. Egy édesanya kapcsolati hálójának megjelenítésén keresztül fogom ezt röviden megtenni. Ebből a megvilágításból is kiemelt fontosságú az állat-asszisztált terápia, mint komplementer terápiás módszer a fejlesztési folyamatban.

Hipotézisek:

- A terápiás állat jelenléte csökkenti a stresszt, szorongást
- A terápiás állat hidat képez a kliens és a fejlesztő szakember(ek) közé, ezáltal megkönnyíti a kommunikációt, a bizalmi rokonszenvi kapcsolat (rapport) kialakítását szakemberrel
- A terápiás állat jelenléte támogatja a figyelem felkeltését és fenntartását
- Az állat asszisztált terápia során az állattal való kapcsolat lehetőséget ad a jól működő szociális készségek megerősítésére, és a hiányosak kialakítására, fejlesztésére

A fent felsoroltak elengedhetetlenek az együttműködéshez szükséges attitűd kialakításához, amely a fejlesztési folyamat hatékonyságát növeli.

A dolgozatban bemutatom az állatasszisztált intervenciók emocionális hatásait ADHD-val és autizmussal diagnosztizált gyermekek esetében, hazai és nemzetközi szakirodalom feldolgozásán keresztül. Kitérek a terápiás páros négy lábú tagjának terhelésére, illetve terhelésmentesítésére, kímélésére.

Elsődleges motivációm egy olyan forráselemzés elkészítése, amely a számomra hozzáférhető tudományos anyagok összegzését tartalmazza, teszem ezt az állatasszisztált foglalkozások ismertebbé tétele érdekében, illetve azért, hogy a jövőben nagyobb tudatossággal tudjak részt venni az kutyával végzett állatasszisztált folyamatban.

ORBÁN ADRIEN

cs.anda@yahoo.com

Gyógypedagógia

BA, 8. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Dr. Tiszai Luca

adjunktus, SZTE JGYPK

Egy szociális intézmény mindennapjai a pandémia közepén, avagy vírus a küszöbön.

Téma választásom erősen személyes indíttatású, mivel magam is egy szociális intézményben dolgozom. Dolgozatom célja kettős. Egyrésztől szerettem volna bemutatni a szakosított ellátásban résztvevő értelmi fogyatékos személyek jogainak gyakorlati megvalósulását a pandémia hozta változások tükrében. Másrésztől pedig fontosnak tartom, arról is szólni, hogy milyen helyzetben van a mai szociális szféra, a bentlakásos intézményeknek és az ott dolgozóknak mivel kell megküzdeniük nap mint nap.

A fogyatékos személyek jogainak bemutatása során elemeztem a jogszabályokat és egyéb alapidokumentumokat, valamint a pandémia kapcsán, a szociális intézményekre vonatkozó határozatokat, eljárásrendeket, útmutatókat. Rávilágítok a jogszabályok fényében a jelenlegi szabályozások hozta anomáliákra, joghézagokra és egyéb ellentmondásokra.

Kvantitatív és kvalitatív módszerekkel vizsgálom az intézményi ellátás során tapasztalt nehézségeket, a vírus okozta problémákat és az azzal szembeni megküzdési stratégiákat, amiket a vizsgált intézmény alkalmaz.

HEGEDŰS HANGA

hanga.hegedus@gmail.com

Gyógypedagógia

BA, 7. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

KOLTAI BLANKA SÁRA

koltai.blanka997@gmail.com

Gyógypedagógia

BA, 7. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Dr. Horváth Péter László

adjunktus, SZTE JGYPK

Értelmileg akadályozott gyermekeket nevelő családok pénzübeli támogatása Magyarországon.

Háttér: Az értelmileg akadályozott gyermekeket nevelő családokat is megilleti a családtámogatás.

Hipotézisek: Az első hipotézisünk, hogy Magyarországon az egy ablakos ügyintézés nem valósul meg. Második hipotézisünk, hogy a támogatások igénylésekor, nem valósul meg a passport rendszer. Harmadik hipotézisünk, hogy a támogatások igénylésének rendje, az igénylés során alkalmazni szükséges dokumentációk rendszere bonyolult, nehezen követhető.

Módszerek: Az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiadott fogyműködéshez és egészségkárosodáshoz kötődő ellátásokról és szolgáltatásokról szóló 2020-as tájékoztató dokumentumelemzését végeztük el a hipotéziseink alátámasztásához vagy cáfolásához.

Következtetések: Habár felfedeztünk törekvést az egyablakos ügyintézés és a passport rendszer megvalósítására, ugyanakkor mindez még nem valósul meg teljeskörűen. A támogatások igénylése, illetve a megfelelő dokumentációk beszerzése rendkívül bonyolult. Szükségét látjuk egy egyszerűbben értelmezhető tájékoztató elkészítésének.

VIDA IBOLYA

violetv28@gmail.com

tanító

BA, 7. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezetők:

Dr. Gál Anikó

egyetemi adjunktus, SZTE JGYPK

Dr. Hódi Ágnes

egyetemi adjunktus, SZTE JGYPK

Mozgáskorlátozott tanulók integrált, inkluzív nevelésének-oktatásának vizsgálata Szegeden

Jelen kutatásom három szegmensből tevődik össze, amelyek egy egységet alkotva céloznak betekintést nyújtani a mozgáskorlátozott tanulók integrált, inkluzív nevelésének, oktatásának aktuális helyzetébe. A kutatás elméleti részében öt pedagógiai folyóirat (Magyar Pedagógia, Iskolakultúra, Educatio, Új Köznevelés, Új Pedagógiai Szemle) és három, mozgáskorlátozott gyermekek nevelését, oktatását vállaló szegedi többségi általános iskola Pedagógiai Programjának vizsgálatát végeztem el a dokumentumelemzés módszerével. A pedagógiai folyóiratokkal kapcsolatban célként jelentkezett a mozgáskorlátozott gyermekeket vizsgáló kutatások megjelenésének feltérképezése a gyakoriság szempontjából. A Pedagógiai Programok elemzésének célja az volt, hogy feltárjam, milyen részletességgel, alaposággal tárgyalják a mozgáskorlátozott gyermekek nevelését, oktatását érintő célokat, feladatokat, sajátosságokat azon szegedi többségi általános iskolák, amelyek vállalták a mozgáskorlátozott gyermekek integrált nevelését. A kutatás empirikus részében a három szegedi többségi általános iskola bevonásával attitűdvizsgálatot készítettem integráló pedagógusok és mozgáskorlátozott tanulók körében, annak felmérésére, hogy hogyan viszonyulnak, milyen attitűdökkel rendelkeznek a mozgáskorlátozott gyermekek integrált, inkluzív nevelésével, oktatásával kapcsolatban. Eredményeim alapján megállapítom, hogy a vizsgált pedagógiai folyóiratok összességét tekintve a mozgáskorlátozottsággal foglalkozó publikációk alulreprezentáltak (0,08%). A Pedagógiai Programok elemzése által arra a következtetésre jutottam, hogy bár ezen dokumentumok teljes mértékben alkalmazkodnak a 2011. évi köznevelési törvényhez és SNI irányelvekhez, mégsem teljesítik azt az elvárást, hogy részletesen értekezzenek a mozgáskorlátozott gyermekek nevelésének, oktatásának céljairól, feladatairól, sajátosságairól. Az integráló pedagógusok bevonásával készített attitűdvizsgálat által kapott eredmények alapján az integráló pedagógusok többsége támogatja a mozgáskorlátozott gyermekek integrált, inkluzív nevelését, oktatását, felismerik a mozgáskorlátozott gyermekek értékeit, meglátják az integráció mozgáskorlátozott gyermekekre és többségi társaikra gyakorolt pozitív hatását. A mozgáskorlátozott gyermekekkel készített kérdőívek eredménye alapján ezen gyermekek általánosságban jól érzik magukat az osztályközösségben, a társak, pedagógusok oldaláról segítséget kapnak az akadálymentes közlekedésben, tanulásban, beilleszkedésben.

DOROGI KIARA

dorogi.kia99@gmail.com

Gyógypedagógia

BA, 7. félév

Debreceni Egyetem

Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Hegedűs Roland

egyetemi adjunktus, DE GYGYK

Pedagógusok fogyatékos személyekkel szembeni attitűdje

A fogyatékoság történelme már hosszú időre tekint vissza, éppen ezért a különböző korok és kultúrák is más és más módon viszonyultak ehhez a kérdéskörhöz, ahogy a mai társadalom is változatos attitűddel rendelkezik, ha a fogyatékoság kérdésköre szóba kerül (Kőszeghy és Parragh, 2016). A világháborúk után előtérbe került a fogyatékos személyek társadalomban betöltött szerepének hangsúlya, így különböző szervezetek alakultak a támogatásukra (Waldschmidt, 2006), törvényeket és jogokat fektettek le elsősorban az érdekeiket nézve (Schaffhauser, 2016), valamint a hátrányos megkülönböztetés visszaszorítása érdekében (Mesterházi és Szekeres, 2019).

A képezhetőségük érdekében újítások jöttek létre a pedagógia területén is, gyógypedagógusokat képeztek ki, akik egyfajta közvetítői szerepet tölthetnek be a gördülékenyebb szocializáció kialakítása érdekében a társadalom és a fogyatékos személyek között. Habár ma is erősen él a szegregáció eszméje a mai magyar társadalomban, azonban megfigyelhető, hogy az inklúzió hazánkban még gyerekcipőben jár a nyugati országokhoz képest, az integrációs törekvések egyre nagyobb hangsúlyt kapnak. A pedagógusoknak nagy szerepe van abban, hogy a fogyatékos személyeket elfogadják, ezért tűztem ki célul kutatásomban a pedagógustársadalom kutatását.

Kutatásom során kérdőíves vizsgálatot választottam, melyet 106 többségi és 99 gyógypedagógus töltött ki, amelyben kérdésekre válaszoltak az integrációról kialakult véleményükkel kapcsolatban, a saját osztályukban megjelenő gyermekek elfogadásával kapcsolatban, az SNI-gyermekekkel, tanulóval közös pedagógiai munka elvégzésének nehézségeiről, valamint saját gyermekük osztályában mennyire fogadnák el, ha fogyatékossgal élő kortás csatlakozna a csoport- vagy osztályközösségbe. A kérdőíveket SPSS program segítségével dolgoztam fel.

A vizsgálat során bizonyítást nyert, hogy a férfi pedagógusok kevésbé támogatják az integrációt, valamint a vallásos pedagógusok között is nagyobb arányban vannak azok akik elutasítják az integrációt. A többségi- és gyógypedagógusokat összehasonlítva elmondható, hogy a fogyatékosokkal való munka jobban megterhelő a többségi pedagógusok számára, de esetükben is egyfajta elfogadó attitűd tapasztalható. A pedagógusok elfogadása nagymértékben függ a fogyatékoság típusától. A kutatás teljes mértékben saját munkám, mely során a témavezetőm útmutatását követtem, nem voltam tagja egy kutatócsoportnak sem.

ARANYOSI ADÉL ZSUZSANNA

zsiaranyosi@t-online.hu

konduktor

Osztatlan, 5. félév

Semmelweis Egyetem

Pető András Kar

Témavezető:

Zsebe Andrea Phd.

dékan, főiskolai tanár, SE PAK

Társadalmi szemléletformálás elősegítése 6-10 éves korú, ép fejlődésmentű gyermekek körében

Kulcsszavak: inkluzív nevelés, érzékenyítés, szemléletformálás, attitűd komponensei, segítségnyújtás, szimuláció, társadalmi beilleszkedés

A 2018. október és 2020. augusztus között lezajlott TDK kutatás az ép fejlődésmentű 6-10 éves korú gyermekek körében vizsgálta a társadalmi szemléletformálás elősegítésének lehetőségét.

A témában eddig fellelhető kutatások azt igazolják, hogy a dominánsan mozgássérült gyermekek társadalmi beilleszkedését elősegítik azon programok, amelyek az attitűd három összetevőjének alakítását, valamint a segítségnyújtás lehetséges módjainak megismertetését tűzik ki célul.

Kutatásom célja a sikeres együttnevelést és a társadalmi szemléletformálást elősegítő pedagógiai lehetőségek előkészítése, megvalósítása és hatékonyságának mérése kisiskolás korban.

A kutatás hipotézise szerint a sikeres inkluzív neveléshez szükséges tényezők: a tapasztalatokra épülő valós ismeretek, az előítéletesség nélküli magatartás, a nyitottság és a megfelelő segítői módok. Ezek tudatos pedagógiai programmal jól fejleszthetőek, a társadalmi befogadás, elfogadás mértéke növelhető, illetve elősegíthető a társadalmi szemléletformálás pozitív változása.

A vizsgálati minta:

A kutatást a budapesti Kós Károly Ének-zene Emeltszintű Általános Iskola 1. és 2. osztályában (48 fő 6-8 éves), illetve a Martonvásári Beethoven Általános Iskola négy első osztályában (61 fő 6-8 éves) végeztem, összesen 109 gyermek kutatási eredményeit hasonlítottam össze.

A lezajlott kutatás menete:

- 1) A programban részt vevő többségi ép fejlődésű gyermekek kérdőíves kikérdezése.
- 2) A felvett bemeneti kérdőív adatfeldolgozása alapján az érzékenyítő program összeállítása
- 3) „Érzékenyítő nap” lebonyolítása: helyzetek kipróbálása, ahol az attitűd összetevőire ható és a segítségnyújtás módjait bemutató játékos feladatokat oldottak meg a kutatásban résztvevő gyermekek, ezzel közvetlen, tevékenységbe ágyazott tapasztalati lehetőséget biztosítva számukra.
- 4) A program hatékonyságának mérése megismételt kérdőíves kikérdezéssel.
- 5) A kutatás eredményeinek elemzése, következtetések.

A kutatási műhelymunka keretében összeállított és megvalósított érzékenyítő programcsomag eredményei mind a négy vizsgált területen átlagosan 18-20%-os pozitív változást mutattak.

A kutatás eredményei tehát megerősítették, hogy a fogyatékossgal élők beilleszkedését segítő társadalmi szemléletformálás sikeresen előkészíthető 6-8 éves korú, ép fejlődésmentű gyermekek körében, ezzel elősegítve a valódi inklúzió megvalósítását.

VADÁSZ ALEXANDRA

alexaaras14@gmail.com

Középiskolai hallgató

NYSZC Zay Anna Technikum és Kollégium

*Témavezető:
Borbélyné Magyar Beatrix
középiskolai tanár, NYSZC Zay Anna Technikum és Kollégium*

Társas vakság - az autisták világa

Pályázatom témájának az autizmus spektrumzavart választottam. Már korábban is érdekelték azok az emberek, akik másképp látják a körülöttük lévő világot, de most, hogy szociális pályára készülök, ezek a speciális nevelést igénylő egyének a látókörömbe kerültek. Úgy vélem a XXI. században még mindig nagyon keveset tudunk/tudnak a szakemberek is erről az állapotról. Kevés információ áll a szakemberek részére, a fő probléma, hogy minden érintett más és más. Kutatásomban arra voltam kíváncsi, hogy a környezetemben élők, hogyan viszonyulnak az autistákhoz, egyáltalán milyen információkkal rendelkeznek. Mit tudnak a kialakulás okairól, a kezelésről, a gyógyulási esélyekről, van-e az ismeretségi körükben olyan személy, akit autizmussal diagnosztizáltak. Érdekes volt a kérdőívet feldolgozni, és elemezni, hogy közel 80 évvel azután, hogy az autizmust, mint kóros állapotot először leírták, mennyi információval rendelkezik a mai kor embere.

BALÁZS ESZTER

sztr777@gmail.com

Gyógypedagógia

BA, 3. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

prof. Dr. Pukánszky Béla István

egyetemi tanár, SZTE JGYPK

Udvari bolond intézményének virágkora és elvirágzása

A középkor folyamán az udvaribolondok a fogyatékos társadalomnak egy kiváltságos rétegét képezték. Céloknak tűztem ki, hogy árnyaljam az udvari bolondról alkotott képet az elméleti, történeti jellegű dolgozatomban.

Hipotézisem szerint nem eléggé ismert az udvari bolondok sokrétősége. Tisztázom a bolondság fogalmát. Bemutatom, ahogyan a normaszegőket a legtöbb esetben kivetette a társadalom. Ez alól a teljes szólásszabadsággal bíró, hatalmasokat bíráló udvari bolond alakja kivételt jelent. Vajon milyen kiváltsággal bír, és kiváltságosnak nevezhetjük-e a helyzetét?

A dolgozat választ ad a hipotézisre és a felmerülő kérdésekre. Azt is láthatjuk, ahogyan az udvari bolondok intézménye megszűnővé válik a hatalom szilárdulásával, és a tudományos világ létrejöttével.

Kutatásom módszere a forráselemzés volt. Primer és secunder forrásokat egyaránt felhasználtam. Egyik elsődleges forrás a 19. századból származik, ez Frim Jakab 1884-ben megjelent füzete. A Narrenspiegel is jelentős forrásnak számít.

Főbb secunder forrás volt Irina Metzler „Fools and Idiots?” című könyve, és Maurice Lever „Korona és csörgőssipka” nevű könyve. Ezek mellett több idegennyelvű tanulmányt is felhasználtam.

TREPÁK KATA

trepakkata@gmail.com

gyógypedagógia

BA, 9. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Radics Márta

gyakorlati munkát segítő munkatárs, SZTE JGYPK

2–3. osztályos tanulók szókincs és szógenerálási jellemzőinek vizsgálata.

Dolgozatom témája a 2–3. osztályos tanulók szókincsének, illetve szógenerálási jellemzőinek vizsgálata. A bemutatott eredmények egy komplexebb, hosszabb kutatás részét képezik. Eredeti célom az volt, hogy feltérképezsem, miként reagál a vizsgált populáció szókincsfejlődése a társasjáték-pedagógiai módszerekre.

Ennek érdekében 2020 februárjában 49 fővel vettem fel egy általam összeállított verbálisfluencia-tesztet, mely szabad asszociációs, szemantikai- és betűfluencia-feladatokat tartalmaz. Az eredmények alapján 12 tanulót választottam ki, akik a legalacsonyabb szinten teljesítettek. Nekik három hónapon keresztül, hetente másfél órás társasjáték-pedagógiai foglalkozásokat terveztem tartani. Az időszak leteltét követően a bemeneti mérés ismétlésével kívántam információkat nyerni a foglalkozások eredményességéről. A második foglalkozást követően azonban hatályba lépett az 1102/2020. kormányrendelet, mely a járványhelyzet okán a digitális oktatás kezdetét jelentette. Felelősségem tudatában nekem is fel kellett függesztenem a munkát a gyermekekkel. Így jelen dolgozatom a bemeneti mérés eredményeit tartalmazza.

Kutatásom előfeltevései között szerepelt, hogy a vizsgálat alanyai a kötött asszociációs feladatokban jobban fognak teljesíteni, mint szabad asszociáció esetén. Állításomat a minta megcáfolta. Második előfeltevés, miszerint a szemantikusfluencia-feladatokban jobb eredmények fognak születni, mint a betűfluenciában, szintén nem nyert igazolást. A harmadik pedig, miszerint a mérés során aktivált szavak leginkább főnevek lesznek azon feladatokban, ahol nincs szófaji megkötés, beigazolódott.

A vizsgálat tapasztalatai megfelelő alapot nyújtanak a kutatás későbbi megvalósítására. Mivel a tesztfelvétel és a várható folytatás időpontjai között nagy az időbeli különbség, így szükséges a bemeneti mérés ismétlése. Jelen kutatás rámutatott azokra a pontokra, melyek módosításával az eljárás tökéletesíthető, illetve bizonyosságot adott arról, hogy alkalmazható a kutatási célok tükrében.

KAJDI DÓRA

dorakajdi@gmail.com

Gyógypedagógia

BA, 4. félév

Debreceni Egyetem

Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Mező Katalin

egyetemi adjunktus, DE GYGYK

A 2020-as járványügyi helyzet következtében kialakult távoktatás hatása a tanulásban akadályozott tanulók tanulására

A dolgozatomban vizsgáltam a 2020-as Covid-19- es járvány alatt bekövetkezett távoktatásra való átállást, amely egy társadalmi igény volt a fertőzés megakadályozásában. Vizsgálja, hogyan hatott a tanulásban akadályozott tanulók tanulására a tartós otthonlét és a pedagógus személyes jelenlétének hiánya. Irodalmi alapozásból méretkezve mutatja be a távoktatás lehetőségeit, és alkalmazását a tanulásban akadályozott gyermekek körében.

A kutatás sokoldalúan elemezte a távoktatás hatását a tanulókra, kitért a pedagógusok pozitív és negatív tapasztalatira, és a kérdések összefüggésére. Az eredmények azt mutatják, hogy a távoktatás jelentős mértékben befolyásolta a tanulásban akadályozott tanulók tanulás iránti motiváltságát, így nem jelent meg a tudás gyarapítás iránti vágy. Ez jól kimutatható a diákok aránytalanul eloszló tantárgyi teljesítményén, gyenge bekapcsolódás az oktatásba és az alacsony szociális-emocionális állapotán. A távoktatást leginkább nehezítő tényezők a kutatás alapján a gyenge szocio-kulturális ellátottság és anyagi nehézségek, amelyek miatt nem engedhetik meg maguknak a szülők, a gyermekük tanulását támogató okoseszközöket, internetet vagy a pedagógus szerep felvállalását, ha szükséges. A tanulmány megvilágosította mennyire is van nehéz helyzetben az oktatási rendszer a hirtelen bekövetkező recesszióra. A dolgozat eredményei szerint a tanulásban akadályozott diákok a marginalizálódott tanulók körét bővítették a távoktatás következtében, és habár a kutatás kis mintával készült, mégis úttörőnek mondható a tanulásban akadályozott tanulók helyzetére nézve a Covid-19 járvány alatt.

Megállapítható, hogy a tanulásban akadályozott tanulók digitális oktatására még nincsenek felkészülve a velük foglalkozó szakemberek, és még inkább hátráltatja a tanulási folyamataikat és képesség, - készségfejlesztésüket mintsem előre lendítene. Végző következtetésképp megfogalmazható, hogy a pandémia emlékeztetett és felhívta a figyelmet a pedagógusok kulcsfontosságú szerepére. Meg kell említeni e mellett, azt is, hogy a távoktatással járó kihívások és a változások előrelendítették a minőségi és innovatív oktatás fejlődését, de továbbra is szem előtt kell tartani, a méltányosság nélkülözhetetlen szerepét és a „senkit nem hagyhatunk hátra” ideológia létfontosságát.

PESZEKI DORINA

peszekidorina@gmail.com

Gyógypedagógia

BA, 5. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

*Dr. Horváth Péter László
egyetemi adjunktus, SZTE JGYPK*

A gondnokságról alkotott vélemény: előny vagy hátrány? Kisvárosi lakóotthonban élő értelmileg akadályozott személyek meglátásai.

A kutatásom témája a gondnokság. A kutatás kérdései:

1. Az élet mely területeire terjed ki jellemzően a cselekvőképesség korlátozása, hogyan élik meg ezt a korlátozást az értelmileg akadályozott személyek?
2. Melyek a gondnokság előnyei és hátrányai egy értelmi sérült személy szempontjából?
3. Mi a véleménye a támogatott döntéshozatalról egy, a rendszerben érintett személynek?
4. Milyen esetleges változtatásokat, módosításokat javasolnak az érintett, értelmileg akadályozott személyek a gondnokság rendszerében?

A kutatásom során alapsokaságnak egy magyarországi, 12 férőhelyes ápoló-gondozó célú lakóotthon és egy 12 férőhelyes rehabilitációs célú lakóotthon lakóit tekintem.

A mintaválasztás a szakértői mintaválasztás módszerével történt: az interjúalanyoknak megfelelő verbális képességgel kell rendelkezniük, hogy válaszolni tudjanak a kérdésekre; valamint a releváns véleményüket meg kell tudniuk fogalmazni és ki kell tudniuk nyilvánítani. Ezen szempontok alapján kiválasztottam 3-3 személyt az ápoló-gondozó célú és rehabilitációs célú lakóotthonból. Az elmúlt hónapban összesen 6 személlyel készítettem el az interjút. A jövőben ezt a létszámot megduplázom, így az alapsokaság 50%-a érintett lesz a kutatásban. A kutatásomban az érintett értelmileg akadályozott személyek közvetlen megkérdezésével, participatív módon (értelmileg akadályozott kutatótárs bevonásával), a könnyen érthető kommunikáció és a félig strukturált interjú módszerével vizsgálódom.

Kutatásom eredményei: az értelmileg akadályozott személyeket elsősorban a pénzkezelés és a bevásárlás területén korlátozzák, amit minden esetben sérelemként élik meg. A gondnokságnak inkább a hátrányait, mintsem előnyeit hangsúlyozták az interjúalanyok. Egy kritika kivételével, ami az épületet érte, egytől-egyig mindegyik hátrány a pénzkezeléssel volt kapcsolatos. A támogatott döntéshozatal fogalmát a hat interjúalany közül csupán egy személy ismerte és definiálta adekvát módon. Egyértelműnek tűnik, hogyha tehetnék, az érintett személyek szeretnék lemondani a gondnokot, és önállóan koordinálni életüket - hiszen saját bevallásuk szerint képesek rá.

Összességében úgy gondolom, ez a kvalitatív alapkutatás megfelelő kiindulási alap egy átfogóbb, több véleményen alapuló, újabb vizsgálatnak, aminek az elkészítése folyamatban van.

MOLNÁR ALEXANDRA

molnaralexandra970628@gmail.com

Gyógypedagógia

BA, 7. félév

Debreceni Egyetem

Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Mező Katalin

egyetemi adjunktus, DE GYGYK

A tanulásban akadályozott fiatalok életcéljai és életkilátásai

Háttér és célkitűzések: A pályamunka a szakiskolába járó tanulásban akadályozott fiatalok életcéljaival, valamint életkilátásaival foglalkozik. A kutatás kiindulópontjait annak felismerése adta, hogy kevés hazai szakirodalom és kutatás van (Mártonfi, 2011; Móra és Mező, 2016), ami konkrétan a tanulásban akadályozott fiatalok ezirányú megismerésére fókuszálna, holott a sikeres, boldog élet alapja, hogy az egyén a saját céljainak megfelelően tudja megvalósítani önmagát. Ráadásul a korábbi (2016 előtti) szakiskolákkal foglalkozó szakirodalmakban nem feltétlenül a sajátos nevelési igényű fiatalokra értelmezhető megállapítások vannak, hiszen csak a 2016/2017 tanévtől történt meg az intézményi átnevezés (a speciális szakiskolák szakiskolákká váltak, a korábbi szakiskolákból pedig szakközépiskolák lettek). Felismerve ennek jelentőségét a pályamunka ennek a kutatási résznek a betöltését szolgálja. Minta: A vizsgálatban szakiskolába járó tanulásban akadályozott fiatalok (N=46), valamint szakiskolában oktató pedagógusok (N=76) vettek részt. Módszer: a vizsgálatban két különböző, saját összeállítású kérdőív felvételére került sor. Az egyik kérdőív a szakiskolába járó tanulásban akadályozott fiatalok életcéljainak a megismerésére irányult. A másik kérdőívben a szakiskolában oktató pedagógusok véleményére voltunk kíváncsiak a tanulásban akadályozott fiatalok életkilátásaira vonatkozóan. Az eredményeket SPSS program segítségével elemeztük, leíró statisztika és Spearman's-féle rangkorrelációs együttható számításával. Eredmények: A szakiskolába járó tanulásban akadályozott fiatalok életcéljai között a boldog élet ($r_s = 0,43$), a siker ($r_s = 0,45$), és a munka ($r_s = 0,45$) szerepel, a családalapítás ebben az életkorban háttérbe szorul. Emellett a fiatalok életcéljai és a továbbtanulás között nincs szoros összefüggés. A szakiskolába járó tanulásban akadályozott fiatalokat oktató pedagógusok véleménye alapján a szakma elsajátításának sikeressége és a munkaerő-piacon való helytállás között nincs szignifikáns kapcsolat. Életkilátásként a pedagógusok egy része elképzelhetőnek tartja a családalapítást is.

Kulcsszavak: szakiskola, tanulásban akadályozott fiatalok életcéljai, életkilátások,

---

VINCZE MAGDOLNA

vincze.magdi@gmail.com

gyógypedagógia

BA, 5. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Krausz Anita

tanársegéd, SZTE JGYPK

Autizmus spektrumzavarral diagnosztizált tanulók szociometriai vizsgálata. Két általános iskolai osztály vizsgálata a szociometria módszerével.

Kutatásom témája az autizmus spektrumzavar diagnózisú alsó tagozatos gyermekek szociális beilleszkedésének vizsgálata. Ennek keretében a szociometria módszerével vizsgálom, hogy az integrációjuk hogyan alakul. Hipotéziseimet személyes tapasztalataim alapján fogalmaztam meg, mivel közel 8 éve foglalkozom autista gyermekekkel. Kis mintás kutatásom feltáró jellegű, a mintám nem reprezentatív, de ugyanakkor lokálisan, bízom benne, hogy nagyon hasznos eredményeket kapunk. A felrajzolt kapcsolatrendszerek megmutatják majd számunkra az autizmus spektrumzavarral diagnosztizált tanulók helyzetét az osztályokban. A DSM-5 kritériumai szerint minőségi eltérés van a szociális- kommunikációs készségekben: társas-érzelmi kölcsönösség hiánya; nonverbális kommunikáció a szociális interakció szabályozásában; kortárskapcsolatok kialakítása, fenntartása, megértése, a kapcsolatok minősége terén. Rugalmatlan, repetitív mintázat az aktivitás, a viselkedés és az érdeklődés területén: repetitív motoros mozgások; ritualizált viselkedés; korlátozott, szűk körű, nem az életkornak megfelelő érdeklődés; szenzoros ingerekre adott túlzott vagy csökkent reakció (Böhm, 2018).

Kutatásom segítségül szolgálhat szülőknek, pedagógusoknak, gyógypedagógusoknak egyaránt. Támponthozhat a közös munka további fejlesztési céljai meghatározásához, valamint rámutat a jelenlegi gyakorlat pozitív elemeire.

Kulcsfogalmak: autizmus spektrumzavar, integráció, szociometria, társas kapcsolatok.

LUNCZ FLÓRA FATIME

florafatime@gmail.com

Gyógypedagógia

BA, 8. félév

Szent István Egyetem

Kaposvári Campus - Pedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. habil DiBlasio Barbara
egyetemi docens, SZIE KC PK

Az ADHD terápiás lehetőségei - A figyelemhiányos hiperaktivitás és a táplálkozás összefüggései

Kulcsszavak: ADHD, komplex terápia, étrendterápia, életvezetés, integráció

Kutatásomban az ADHD-val (Attention Deficit Hiperaktivitást Zavar/Fgyelemhiányos, hiperaktivitás zavar) diagnosztizált gyermekek kezelésének terápiás lehetőségeit mutatom be. Az ismert orvosi, pszichológiai és pedagógiai kezelési módok mellett új, alternatív, főleg az életmódot és táplálkozást érintő terápiák alkalmazhatóságáról számolok be. A téma fontosságát az ADHD-val diagnosztizált gyermekek egyre növekvő száma adja, amely a gyógypedagógiára/pedagógiára új feladatokat ró. Különösen az integrált iskolai környezetben szükséges a gyermek komplex megsegítése, amely a siker érdekében az alternatív utakat is szükségessé teheti.

A figyelemhiányos/hiperaktivitás kiváltó oka többnyire biológiai okokra vezethető vissza, de ezen kívül megjelennek olyan feltételezések, mint a genetikai faktorok szerepe és a mesterséges táplálkozási adalékanyagok, valamint a különböző toxikus anyagok idegrendszerre gyakorolt káros hatásai. Az ADHD-val küzdő gyermekek segítésében a legújabb terápiás eljárások között találkozhatunk az étrendterápiával, mely a problémákat okozó étkezési anyagok megvonását jelenti. A téma számos kutatóközösség érdeklődését tartja fenn főleg nemzetközi téren, de egyre gyakrabban hazai kutatásokról is értesülünk.

Kvalitatív elemző kutatásomban az étrend gyermeki magatartásra gyakorolt hatását vizsgálom, kiemelten a kétséges hatású ételek, adalékanyagok, mesterséges színezékek tekintetében. Az ADHD esetén ismert és bizonyított pozitív hatású eljárások mellett az étrendterápia mint lehetséges alternatív támogató lehetőség jelentőségére szeretném a figyelmet ráirányítani. Ehhez a szakterületén elismert és nagy tapasztalattal rendelkező szakemberek strukturált interjúinak tartalomelemzésével nyert információkat hasonlítom össze a szakirodalomban található tudományos ajánlásokkal.

Eredményeim alapján látható, hogy a táplálkozásnak, az ásványi anyagoknak, vitaminoknak és a „junk food-nak” minősített ételeknek komoly befolyása van az ADHD tüneteire, és a későbbiekben a gyermekek életvezetésére.

FICZERE PÉTER BOTOND

ralpphi@gmail.com

Gyógypedagógia

BA, 3. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Ladányi Lili

tanársegéd, SZTE JGYPK

Az autizmus filmes ábrázolásának vizsgálata különböző fogyatékosági modellek tükrében.

Napjainkban a média egyre nagyobb hatást gyakorol az emberek gondolkodásmódjára. Fontos megfigyelni, hogy egy adott témával kapcsolatban milyen üzenetet közvetítenek felénk a műsorok. Egyre több és több olyan filmes alkotást láthatunk a televízióban, amelynek egy vagy több szereplője autizmusban érintett személy. Feltűnő, hogy a műsorok készítői nagyon változatos képet mutatnak az autizmusról.

A kutatás során arra kerestem a választ, hogy az általam vizsgált tizenhárom filmes alkotás mely fogyatékosági modellhez (medikális, szociális vagy emberi jogi) köthető. Az elemzést egy általam elkészített szempontrendszer szerint végeztem. Igyekeztem régebbi, valamint újabb alkotásokat is választani. Arra számítottam, hogy a régebbiek a medikális, az újabbak pedig az emberi jogi modell vonásaiból mutatnak be többet. Arra is kíváncsi voltam, hogy a modellekre jellemző vonások száma különbözik-e a filmekben és a sorozatokban. Azt feltételeztem, hogy a sorozatok főleg az emberi jogi fogyatékosági modellre épülnek, míg a filmek a medikálisra. Kutatásomban az első feltételezés részben, utóbbi teljes egészében beigazolódott. A vizsgált alkotások közül (néhány kivétellel) a régebbiek a medikális, az újabbak pedig főleg az emberi jogi modell jellegzetességeiből tartalmaznak többet. Ez a különbség a filmek és a sorozatok összevetésében is megfigyelhető volt. A filmek medikális, a sorozatok emberi jogi vonásokat vonultatnak fel a legnagyobb számban. Azért érzem fontosnak ezt a kutatást, mert segítségével ellenőrizhető, hogy a filmes szakma a gyógypedagógia legmodernebb nézetei szerint ábrázolja-e az autizmust, nem befolyásolja-e negatív irányba az autizmusban érintett emberek megítélését. Abban az esetben, ha az ábrázolásmód torz, a valóságtól túlságosan eltérő képet fest, úgy szükségessé válhat a gyógypedagógiai szakma jelzése a témában.

VÁRADI ALEXANDRA

alexandravaradi.96@gmail.com

Gyógypedagógia

BA, 8. félév

Szent István Egyetem

Kaposvári Campus - Pedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. habil DiBlasio Barbara
egyetemi docens, SZIE KC PK

Az autizmus képe a neurodiverzitás tükrében - Új utakon egy színesebb jövő felé

Az autizmusról alkotott kép az 1950-es évektől napjainkig jelentős változáson ment keresztül. Az elmúlt évtizedek neurokognitív és gyógypedagógiai kutatásainak egyik vezető témája lett, melynek köszönhetően a kutatók figyelemre méltó eredményeket értek el az autizmus etiológiájának feltárásában.

A széleskörű szakirodalmi tájékozódás megfelelő alapot ad ahhoz, hogy belássuk, a neurodiverzitás mozgalmának térnyerése külföldön megállíthatatlan, és az elmúlt évtizedekben nagy lépést tett az autizmussal élő emberek társadalmi befogadása érdekében.

Kutatásomban a történeti aspektusok mellett az autizmus spektrum zavar jelenlegi tudományos hátterét mutatom be, illetve a spektrum megértésének, megközelítésmódjának új lehetőségeit vizsgálom a neurodiverzitás fényében. Arra keresem a választ, hogy a neurodiverzitás irányzatának van-e térnyerése a fogyatékoságtudományban ma Magyarországon, hasonlóan a nemzetközi gyakorlathoz.

Kutatásom vegyes módszertanra épül. Mélyinterjúk mellett online kérdőíves adatgyűjtést folytattam olyan szülők körében, akiknek egy vagy több gyermekét autizmus spektrum zavarral diagnosztizálták. A kvalitatív módszer, mint az interjúk, és az arra épülő kérdőíves statisztikai elemzések adatai arra mutattak rá, hogy hazánkban a gyakorlat és az ellátás nincs megfelelően felkészülve a neurodiverzitás elméletének befogadására. A kutatási anyag elemzése során feltártam öt fontos területet, melyek fejlesztése, illetve a szükséges erőforrások biztosítása nélkülözhetetlen a neurodiverzitás hatásának kiterjesztéséhez, a szakmai ellátás és gyakorlat összehangolásához, a társadalmi integráció megalapozásához. Ezek a következők: az autizmuskutatás elméleteinek egyetemi szintű aktualizálása, a többségi társadalom széleskörű tájékoztatása. Kiemelten fontos még az autizmussal élő fiatalok tehetséggondozása, valamint az autizmussal élő felnőttek támogatása, és védett munkahelyek megteremtése.

KISS DOROTTYA

dorothy.kiss@gmail.com

Neveléstudomány

MA, 1. félév

Debreceni Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Szűcs Tímea
adjunktus, DE BTK*

A zenei fejlesztés hatásai és lehetőségei a tanulási zavarok csökkentésére

Kodálynak számos gondolata volt a zene pozitív hatásairól, és ezt sok zenét tanuló ember alá tudná támasztani, miszerint „a zene nemcsak zenére tanít”. Több neves agykutató vizsgálta már az emberek zenélésre, zenehallgatásra adott agyi, testi válaszait. Mivel zenélés közben a jobb és bal kezünk egyszerre mozog, az agyban egymástól távol lévő területek is egyszerre kerülnek összeköttetésbe, s gyakorlás által e területeket összekötő utak megerősödnek. Felmerülhet a kérdés, hogy ha ez történik egy egészséges ember, akkor a tanulási zavarral rendelkező emberek agyában a gyengébb területeket megerősödnek zenélés és gyakorlás által? Dolgozatomban ezt egy tanulási stílust mérő teszttel vizsgáltam, melyet középiskolásokkal töltettem ki hógolyó elv alapján, online kérdőívvel. A diákokat 4 csoportra osztottam: két fő csoport a tanulási zavarral rendelkező és nem rendelkező diákok, és további alcsoport, ahol a főbb szempont a zenetanulás megléte vagy éppen hiánya volt. A tesztben feltüntetett érzékleti modalitásokon alapuló tanulási stílusokat (vizuális; auditív, taktilis/mozgásos) zenélés közben egyszerre használjuk, hisz látjuk a kottát, ahhoz, hogy megszólaltassuk a hangszert mozognia kell az ujjainknak, és mozgás által kapjuk meg a hangot, ami visszacsatolás, és egyfajta ellenőrzés arra, amit játszunk a kottából éppen helyes, vagy helytelen. A társas környezet szerinti tanuláshoz egy zenét tanuló gyerek egyedül is tanul, hiszen a hangszer órákon egy tanulóval foglalkozik a tanár, egyedül történik a gyakorlás, viszont a kamarazenélés már közösségi tevékenység, ahol alkalmazkodnia kell. Reagálási típus szerint lehet értelmes a tanulás, melyben a logikának van nagy szerepe, a diák el tudja mondani, hogy, s milyen úton jutott el egy megoldáshoz, valamint lehet intuitív, ahol ez nem jellemző a tanulóra. Feltételezésem az volt, hogy mivel a zenetanulás hozzájárul a legtöbb tanulási stílus gyakorlásához, a tesztben a zenét tanulók több tanulási stílust fognak preferálni, mint zenét nem tanuló társaik, valamint a teszt ki fogja mutatni a zenét tanuló tanulási zavarosok csoportjánál a gyengébb területeken elért fejlődést, ami a zenei fejlesztésnek köszönhető. Dolgozatomban tehát bemutattam a tanulási zavarokat, írtam a zene transzfer hatásáról, és bemutattam a középiskolásokkal felvett kérdőívet, ismertettem a tanulási stílust mérő tesztek eredményeit, végezetül pedig a zavarok enyhítésére fejlesztési feladatokat javasoltam.

KISS ALBERT BOTONDNÉ

kmaggiemail@gmail.com

Gyógypedagógia BA

BA, 6. félév

Debreceni Egyetem

Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Pető Ildikó

főiskolai docens, DE GYGYK

Hogyan gondolkodnak a 10-22 éves tanulásban akadályozott fiatalok a közmondásokról?

Dolgozatunkban azt a saját készítésű feladatlappal, kétféle tesztfelvételi módban végzett vizsgálatunkat mutatjuk be, melyet 172 fő, két kisvárosi és egy megyeszékhelyi általános iskolás felső tagozatos és középiskolás, tanulásban akadályozott tanuló körében végeztünk. A vizsgálat során arra voltunk kíváncsiak, hogy az atipikus fejlődésű tanulók képesek-e elvonatkoztatni a metafora-szerűen értelmezhető közmondások szó szerinti jelentésétől, képesek-e megfogalmazni azok jelentését. Illetve vizsgáltuk azt is, relevánsak-e a korábbi kutatások eredményei a tanulásban akadályozott gyermekcsoportra vonatkozóan.

A korábbi kutatások, vizsgálatok eredményeit sikerült saját vizsgálati csoportunkhoz igazítanunk, és már ez a kis létszámú vizsgálat is izgalmas eredményekkel szolgált. A korábbi kutatási eredményekkel ellentétben nem tapasztaltuk az életkor növekedéséhez kapcsolódóan a közmondásismeret számbeli emelkedését. Ugyanakkor feltételezéseinknek megfelelően, a vizsgálatban szereplők többsége ismeri a közmondásokat, és a feleletválasztás lehetőségének biztosítása mellett a megkérdezett tanulók nagyobb része képes volt a közmondás absztrakt jelentését kiválasztani. Várakozásainknak megfelelően a tanulási nehézséggel küzdő tanulók szinte minden területen jobban teljesítettek súlyosabb tanulási problémával küzdő társaikhoz képest. Továbbá a vizsgálatban résztvevők sikertelenebbek voltak a kevésbé ismert közmondásokhoz fűzött magyarázatok megfogalmazásában, az absztrakt jelentés kiválasztásában.

Kulcsszavak: tanulásban akadályozottság, metafora, idióma, frazéma, kognitív funkciók, gondolkodás, absztrakt gondolkodás

---

KOLTAI BLANKA SÁRA

koltai.blanka997@gmail.com

Gyógypedagógia

BA, 7. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezetők:

Dr. Tiszai Luca

adjunktus, SZTE JGYPK

Dr. Devosa Iván Ph.D.

adjunktus, KRE TFK

Új mérőeszköz fejlesztése a lovasterápia fejlesztő hatásának kutatására.

A lovasterápia egyre elterjedtebb Magyarországon is, de hiányosak a terápia sikerességét relevánsan alátámasztó kutatások, dokumentumok.

A dolgozatom célkitűzése az elméleti háttér feltérképezése, a lovasterápiához kapcsolódó mindennapi attitűd felmérése, illetve egy új mérési eljárás kidolgozása és bemutatása. Célunk egy olyan mérési eljárás kidolgozása, mellyel a lovasterápiás foglalkozásokon elért fejlődést reálisan mérhetjük.

A mérési eljárás kidolgozása során egy már meglévő standardizált mérőeszközt és egy új eszközt alkalmaztunk. A standardizált mérőeszköz a Netfit, az új eszköz pedig egy software, mely egy telemetriás EEG-s készülékhez készült, mely neurológiai szempontból is objektív alapot nyújt.

BEKE IVETT

bekeivett111@gmail.com

Közösségszervezés

BA, 5. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Dr. habil. Keczer Gabriella
egyetemi docens, SZTE JGYPK

A munka és magánélet egyensúlya a kulturális szektorban

A munka és a magánélet egyensúlya egy rendkívül aktuális és egyre nagyobb fontossággal bíró témakör az emberi erőforrás menedzsmentben. A kulturális szektorban különösen releváns, hiszen az ide tartozó intézmények döntő többségében nem hagyományos munkaidőben dolgoznak a munkavállalók. Ez kihívást jelent, hiszen már egy hagyományos munkarendben is egyre nehezebb megtalálni az egyensúlyt a magánélet és a munka között. Egy nem állandó, akár hétfői vagy estébe nyúló munkakör esetén pedig egészen újfajta nehézségek léphetnek fel. Mindezek ellenére, az általam vizsgált téma nem gyakran kutatott terület. Ha áttekintjük a szakirodalmat, főként a vállalati szektorra vonatkozó emberi erőforrás kutatásokat olvashatunk. Dolgozatom célja, hogy bemutassam, milyen kihívásokat jelent a munka és a magánélet egyensúlyának megteremtése kulturális szektorban működő szervezetekben.

Az emberi erőforrás menedzsment szakirodalom feldolgozása mellett a téma pszichológiai hátterét is vizsgálom a releváns szakirodalmak alapján. Ez alapján kaptam képet a különböző életkorok feladatairól, kríziseiről és a generációk közti különbségekről a munkavégzés terén.

Saját kutatásként a kérdéskört szervezeti és egyéni szinten is vizsgálom. Félig strukturált egyéni interjúkat készítettem kulturális intézmények vezetőivel, amelyek során arra voltam kíváncsi, hogy milyen problémákat okoz a munka és a magánélet egyensúlyának biztosítása a szervezetben, és erre milyen szervezeti és menedzsment megoldások születnek. Emellett fókuszcsoportos interjúkat készítettem kulturális intézmények dolgozóival, itt arra kerestem a választ, hogy a munkavállalók hogyan szembesülnek ezekkel a problémákkal, hogyan élik meg a munkaidőből adódó problémákat és milyen egyéni, családi megoldásokat keresnek.

A kutatás eredményei alapján elmondható, hogy a kulturális szektorban dolgozók számára kihívást jelent a munka és a magánélet egyensúlyának megteremtése. Az általam vizsgált intézmények különböző módon támogatják a dolgozókat, de közös jellemzőjük, hogy rugalmas hozzáállást tanúsítanak a munkatársak magánéleti kötelezettségeivel kapcsolatban. Az egyes intézmények között azonban eltéréseket is tapasztaltam az alkalmazott szervezeti megoldások minőségét illetően.

KIS MARCELL

kismarci0207@gmail.com

Magyar nyelv és irodalom, történelem és
állampolgári ismeretek
Osztatlan, 3. félév

Eszterházy Károly Egyetem
Bölcsészettudományi és Művészeti Kar

*Témavezető:
Balogh Gergő
tanársegéd, EKE BMK*

A szobor maszkban, avagy a populáris és elit kultúra oppozíciójának aspektusai

A dolgozat Mezőkövesd kulturális rendszerét hivatott bemutatni a kultúratudomány kortárs perspektíváin keresztül, mely vizsgálatnak az oppozíciós struktúrák és kontextusaik biztosítanak koherens keretrendszert. Az elméleti bevezetőben a kanonizáció, kulturális attitűd és közvetítés kontextusok kapcsolatát egyeztetem az oppozíciós rendszerrel. A történeti és gyakorlati elemzések dimenzióiban az elméleti fejezet belátásainak segítségével és a motívumkincs reprezentáló funkciójával összhangban mutatom be a népművészet és helyi elit történeti szerepét a magas kultúra kialakulásában, majd néhány helyi kulturális jelenség példáján keresztül elemzem a hagyományörzés kortárs módjait, továbbá az elit és populáris kultúra együttélésének lehetőségeit. A fejezet zárlatában a zenei rész aspektusai rávilágítanak, hogy a populáris városi objektumok, gyakorlataik aktívan hatnak a közművelődésre, a befogadók értékrendszerét ezzel folyamatosan formálva; a magas kultúra kanonizációs aktusait módosítva. Az utolsó, Pedagógiai fejezet pedig a kutatás eredményeinek, pedagógiai funkcióit, innovációit mutatja be a gimnázium Helyi Tantervének tükrében, ezzel a regionális kultúra oktatásának tágabb perspektívát kínálva. Kutatásom fő eredményét, a helyi szinten is alkalmazható kultúratudományi szempontok használatában, az oppozíciós rendszer konstruáló hatásának felismerésében látom. Hiszen a helytörténet és néprajz mellett a lokális kultúrában szemléletes tájékozódási pontokat, diákok számára eligazodást, viszonyítási alapot jelenthet a kultúratudomány rugalmas, tág perspektívájú tere, amely a befogadókat tudatosabb kultúra fogyasztókká teheti regionális szinten is.

HAJNALNÉ DARABOS DÓRA

darabosdori@gmail.com

Közösségszervezés

BA, 5. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Koller Inez Zsófia

Egyetemi adjunktus, PTE BTK

Az anyaszerep sztereotípiáinak ledöntése egy érzékenyítő eszköz segítségével

Rezümé „Az anyaszerep sztereotípiáinak ledöntése egy érzékenyítő eszköz segítségével” című dolgozathoz

Alapjában véve fontosnak tartom az érzékenyítést, szemléletformálást, az önmegismerés támogatását. Azokat a módszereket részesítem előnyben, mikor a személy saját maga fogalmazza meg azokat a mondatokat a program végén, amiért azt valóban életre hívták. Fontos számbavenni a fiatalok sztereotípiáit, bemutatni nekik valós élethelyzeteket, ezáltal saját magukat szembesítik előítéleteikkel. A kutatás célja, hogy a 15-25 éves korosztály sztereotípiáit konkretizálja az dolgozó édesanyákkal kapcsolatban, majd az általam létrehozott, „Heti-Tervező” eszköz segítségével érzékenyítse a foglalkozáson résztvevőket. A „Heti-Tervező” innovatív. Hiány van olyan módszertani eszközökből, melyek a dolgozó édesanyákkal szembeni előítéletekkel foglalkoznak, vagy ezzel a csoporttal kapcsolatban érzékenyítené a társadalmat. Dolgozatomban a már meglévő eredmények is bemutatásra kerülnek.

TŐGYINÉ FARKAS ÉVA

togyi.eva@gmail.com

Kulturális örökség

MA, 4. félév

Eszterházy Károly Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Verók Attila

tanszékvezető egyetemi docens, EKE BTK

Az átörökítés új formája: az értéktár

A vizsgálat alapja az értéktárak működésének feltérképezése a törvényi háttér szempontjából. A tanulmány arra keresi a választ, hogy milyen összefüggések vannak az 1972-es Világörökség Egyezmény és a Hungarikum törvény között. Feltérképezi a Hungarikum törvény kialakulásának folyamatát, előzményeit és a jogszabály pontjain keresztül is vizsgálja az értéktárakat. Kitér az értéktárak kialakulásának folyamatára és arra, hogy milyen szerepe van az értéktáraknak az átörökítésben. Vizsgáltam az értéktárak működését, az értékfeltárásban alkalmazott módszereket. Dolgozatomban fejlesztési javaslatokat is megfogalmazok, hogy miként működhetnek hatékonyabban az értéktárak és milyen módon örökíthetők át a jövő generáció számára az értékek.

SZÉKELY ÁKOS

ako.szekely@gmail.com

Közösségszervezés

BA, 6. félév

Eszterházy Károly Egyetem

Pedagógiai Kar

Témavezető:

Matiscsákné dr. Lizák Marianna

mesteroktató, EKE GTK

Emberi Erőforrás Menedzsment a Minőségfejlesztés jegyében a Közművelődésben

A kutatásban a közművelődési minőségfejlesztés emberi erőforrásokhoz köthető részeinek fejlesztési irányvonalai lettek célul kitűzve. A HR újabb aspektusaira és funkcióira rávilágítva körvonalazódhat, hogy a közművelődési intézmények, reagálnak vagy kísérik-e a változással járó folyamatokat. Az elemzés a szempontból lényeges, mert kiderülhet, hogyha a dolgozatban kifejtett perspektívák követése a szakma „csúcshintézményeinek” is erőpróbáló, következtetésképp a pályáztatást megelőző minőségfejlesztési folyamat eredményei nélkül működő közművelődési intézmények is nehézségekkel küzdhetnek. Az empirikus vizsgálat a közművelődési csúcspályázatok, a „Minősített Közművelődési Intézmény Cím” (MKIC) és a „Közművelődési Minőség Díj” (KMD) általános elemzésétől kiindulva az emberi erőforrások mély analízisén át, rövid empirikus kutatás kíséretében igyekszik feltérképezni és válaszokat találni a jelenségekre. A dolgozat tanulmányozza az erősségeket és gyengeségeket és ezzel együtt az eredmények tükrében fejlesztési javaslatokat fogalmaz meg a szakma számára. A minőségfejlesztés jegyében azon 93 db intézmény lett megvizsgálva, amelyek rendelkeznek MKIC és/vagy KMD elismeréssel, így az EFQM alapú minőségbiztosítási rendszer „Adottságok”, azon belül „Emberi erőforrások” rész lett elemelve. A kutatáshoz a Nemzeti Művelődési Intézet bocsátotta rendelkezésre az összes nyertes pályázati anyagot és értékelő jelentést. Az eredmények tekintetében elmondható, hogy az intézmények aligha törekednek újfajta HR megoldások biztosítására, azonban az alapfunkciók szerint működőképeseek. Néhány elemükben kiválóan teljesítenek, ugyanakkor többségében hatékonyságuk fokozható, amely hogyansága a dolgozattól kiderül.

MAROSÁN GRÉTA

marosangreta@gmail.com

kulturális mediáció

MA, 7. félév

Debreceni Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Márkus Edina Ilona
egyetemi adjunktus, DE BTK*

Helyi szellemi, épített és természeti örökségen alapuló kulturális gazdaságfejlesztés

Az Európai Uniónak jelentős szerepe van a kulturális alapú és kreatív ipar fejlesztésében (Európa Pont 2016), amelynek célja a gazdaságfejlesztésen túl a munkahelyteremtés ösztönzése (Osztrák Intézet 2016) a helyi kultúra sokszínűségének felhasználásával. A fenntartható kultúra támogatásának fontosságát a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény deklarálja, melynek 76. fejezet (3) bekezdésében szerepel a kulturális alapú gazdaságfejlesztés (Kary et al. 2018) mint a magyarországi hét közművelődési alapszolgáltatás egyike.

Míg nemzetközileg számos tanulmány készült a kulturális és kreatív gazdaságfejlesztés jó gyakorlati példáiról (Andersson, 1985), addig Magyarországon még nem végeztek hasonló komplex elemzést. Kifejezetten közművelődési szemlélettel rendelkező elméleti kutatások sem jellemzőek, így kutatásom célja a hajdú-bihar megyei jól működő kezdeményezések összegyűjtése, átfogó adatbázis készítése és a legkiemelkedőbb esetek bemutatása. Továbbá képet kapunk a magyarországi kulturális és kreatív ipari termékek és szolgáltatások megítéléséről, amelyről egy CSWOT-elemzés formájában tájékozódhatunk.

Az empirikus kutatás során a feltételezéseket a bihari térségben kulturális vagy kreatív programokat működtető képviselők interjúján adott válaszai alapján értékeltem ki. A négy hipotézis a megjelenés, a települési beágyazottság, a hálózatosodás és a társadalmi felelősségvállalás témáira terjed ki. Összegezve tehát a kutatás elméleti jelentőségét a témakörre jellemző fogalmak definiálása és az eddigi értelmezések egybegyűjtése jelenti, míg a kutatás gyakorlati fontosságára a jelenleg a térségben működő vagy arra érdemes kulturális gazdaságon alapuló kezdeményezések összeírása és az interjú elemzések által kapott esetleírások adják.

MADARÁSZ RÉKA

madareka97@gmail.com

Kulturális közösségszervezés

BA, 6. félév

Eszterházy Károly Egyetem

Pedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. habil. Simándi Szilvia
egyetemi docens, EKE PK

Kulturális alapú gazdaságfejlesztés Noszvajon

A téma aktualitásához hozzátartozik, hogy ma Magyarországon a falvakból a nagyobb városokba való költözés okán a kis települések elnéptelenedése is problémát okoz országos szinten. Ezen trendektől eltérően Noszvajon sikerült a közművelődés és a kulturális élet fellendítésével, az erőforrások felhasználásával (mind a természeti, humán és egyéb) hozzájárulni a település folyamatos fejlődéséhez. Az Integrált Közösségi és Szolgáltató Tér munkája nagymértékben segíti a település kulturális életének gazdagítását. A hagyományok ápolása, átörökítése meghatározó és közösségépítő erejű a településen. A turizmus is szépen fejlődött az évek alatt Noszvajon, számottevő mennyiségű vendégház, apartman és hotel is üzemel a településen, munkát adva az itt élő embereknek, kis és nagyobb vállalkozásoknak. Tanulmányom egy kérdőíves felmérés, valamint interjúk alapján vizsgálja a településen élők elégedettségét, viszonyát a kulturális élethez és a település gazdasági életének fejlődését a kulturális programok és rendezvények tekintetében.

Véleményem szerint a kutatásom összességében sikeresnek mondható, a kutatási kérdéseim mindegyikére kielégítő választ kaptam. A kérdőíves kérdésekre kapott válaszok többsége a helyi lakosság véleménye alapján pozitív eredményt hozott, a válaszadók önálló véleményei is jellemzően elégedettséget mutatnak. A kitöltők nemének és életkorának aránya összességében nem lepott meg, hiszen személyes tapasztalattal rendelkezem a lakosság rendezvényeken való részvételéről is, ahol szintén a fiatalok és nők magas részvételi arányával szembesültem. A Helyi Esélyegyenlőségi Programban a 2018.-as adatok is alátámasztották ezt a tapasztalatomat. Főként a fiatal felnőtt korosztály az, amelyik legnagyobb számban él a településen, így az innovatív ötleteiket fontos meghallgatni, mert meghatározó szerepet töltenek be a kulturális életben, hiszen ez a korosztály jelenik meg a családoknak szánt eseményeken vagy gyerekeknek szervezett rendezvényeken, vagy éppen a fiatalabbakat megcélzott fesztiválokon. A kutatásom alapján kijelenthető, hogy a lakosok nagy része teljes mértékben meg van elégedve a település kulturális életével. A helyi gazdaságfejlesztésben érintettek megfogalmaztak egyéni gondolatokat is a falu fejlesztése érdekében. Kiemelendő a kutatásom témáját tekintve, hogy a falu nem csak a turistákért van, hanem hosszú évek munkája az, ahol most tart.

FRANKÓ TAMARA

frankotami@gmail.com

Közösségszervezés

BA, 5. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Dr. habil. Keczer Gabriella
egyetemi docens, SZTE JGYPK

Kulturális mecenatúra az angolszász országokban és szegedi kulturális intézményekben

A dolgozat fő témája három ország (Amerikai Egyesült Államok, Egyesült Királyság és Magyarország) 13 kulturális intézményének (American Museum of Natural History, Smithsonian Libraries, National Theatre, British Library, Szegedi Nemzeti Színház, Móra Ferenc Múzeum, Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár, a Ludwig Múzeum, az Iparművészeti Múzeum, a Katona József Színház, az Átrium, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ és az Országos Széchenyi Könyvtár) mecenatúra programjainak összehasonlítása. A dolgozat első részében megismerjük a fogalmi és elméleti alapokat, gazdasági modelleket, melyek az összehasonlításhoz szükségesek: a kultúra fogalmát, a kulturális javak gazdasági sajátosságait, a kultúrában használt statisztikai mutatókat, a kultúrpolitika fogalmát és eszközeit, a kultúrafinanszírozási modelleket, és a mecenatúra rövid történetét. Az összehasonlító rész az országok kulturális jellemzőinek bemutatásával kezdődik, melyben a finanszírozásra és fenntartásra irányuló jogi szabályozások, statisztikai mutatók, jellemző kulturális területek és javak szerepelnek, hogy átfogó képet kapjunk az adott ország kulturális életéről. Az intézmények rövid bemutatása után a magántámogatásukra való lehetőségeket és programokat ismerjük meg. Az összehasonlítások eredményeként azt lehet megállapítani, hogy az angolszász országokban sokkal elterjedtebb az, hogy kulturális intézmények nagy hangsúlyt fektessenek a magántámogatások ösztönzésére. Ezek a jó gyakorlatok viszont a hazai kulturális szférában is alkalmazhatóak, a különböző kultúrafinanszírozási modellek ellenére.

TÓTH SZILVIA

toth.szilvia.94@gmail.com

emberi erőforrás tanácsadó

MA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

*Témavezető:
Káplár-Kodácsy Kinga
egyetemi tanársegéd, ELTE PPK*

Támogatói hálózatok vizsgálata a doktori életút során

Támogatói hálózatok vizsgálata a doktori életút során

Az utóbbi évek során egyre többet olvashattunk azokról az aggasztó tendenciákról, amikről a doktori hallgatók a doktori képzés során beszámoltak. Sok esetben az anyagi gondok, az elégedetlenség, az erőforrások hiánya, és a túlzott felelősségi körök nagy mértékben hozzájárultak a doktoranduszok lemorzsolódásához. (McAlpine & Amundsen, 2011) A lemorzsolódás csökkentése érdekében a legtöbbet azzal tehetjük a doktori hallgatókért, ha részletesen megvizsgáljuk, hogy milyen okok állnak mögötte, és melyek azok a támogatói csoportok, akik segítik őket a doktori képzés során.

A pályamunkám során az utóbbi témával kezdtem el foglalkozni. A kutatásom célja, hogy az Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Karának Neveléstudományi és Pszichológiai Doktori Iskoláiban felmérjem a doktori hallgatókat segítő támogatói csoportokat. Ennek megvalósítása érdekében egy dokumentumelemzést végeztem az elmúlt öt éve magyar nyelvű doktori disszertációinak köszönetnyilvánításaiban, hogy a formális kapcsolati hálót megalapozhassam, illetve ezt kiegészítve egy kérdőíves kutatásba fogtam bele, melyben a jelenlegi hallgatók tapasztalatait szeretném felmérni.

A dokumentumelemzést Mantai (2015) munkássága alapján végeztem, és azonos módon csoportosítottam. Az eredmények alapján látható, hogy az akadémiai (témavezető, egyetemi oktatók és kutatók) és a szociális (család, hozzátartozók és barátok) támogatói kapcsolatok kiemelt szerepet kaptak a disszertációkban. A kérdőíves adatfelvétel a dolgozat elkészültekor folyamatban volt.

Irodalom:

- Mantai, L., and Dowling, R. (2015): Supporting the PhD journey: Insights from acknowledgements. *International Journal for Researcher Development*, 6. (2), 106-121.
- McAlpine, L., and Amundsen, C. (2011): *Doctoral education: research-based strategies for doctoral students, supervisors and administrators*. London: Springer.

BENKE TAMÁS

tbenke@index.hu

informatikus-könyvtáros (Bsc)

BA, 5. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Bíbor Máté

egyetemi tanársegéd, ELTE BTK

A füleki ferences könyvtár története és egyes possessor-bejegyzései

A dolgozat témája kultúrtörténeti és könyvtörténeti jellegű. A ferences rend magyarországi történetének vázlatos áttekintését követően, Fülek város közép- és újkori történeti áttekintését adja, különös tekintettel a kultúrtörténetre, had- és egyháztörténetre. A ferences kolostorkönyvtár történetét, viszontagságait, s a fő patrónus, Koháry István élettörténetét is tárgyalja. Két, a kolostor könyvtárában lévő könyv, melyek az Orlay és Benke család tulajdonában álltak egykor, provenienciájával foglalkozik a munka utolsó szakasza, egyedüli nívum a fenti összefoglalás mellett, ezek részleges felderítése.

RÁDI PETRA

petra.radi98@gmail.com

Andragógia

MA, 7. félév

Debreceni Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Márkus Edina Ilona
egyetemi adjunktus, DE BTK*

A karriermenedzsment és a munkahelyi képzés szerepe a karrierépítésben

A karriermenedzsment és a munkahelyi képzés szerepe a karrierépítésben

Kulcsszavak: karrier, karrierépítés, karriersiker, karrierút, karriermodell, munkahelyi képzés, szervezeti karriermenedzsment

Pályamunkám célja bemutatni a karrierépítés lehetőségeit és a karrier különböző fázisait. Ehhez először ismertetem a karriernek, mint fogalomnak a különböző értelmezéseit, a karriersiker lehetséges megközelítéseit és az alakulását befolyásoló tényezőket. Ezután három értelmezésben megvizsgálom az emberek életében előforduló lehetséges karrierperiódusokat, és a karrierutakat melyeket bejárhatnak. Bemutatom a szervezeti karrierfejlesztés lehetséges előnyeit és hátrányait, illetve a munkaerőpótlás leggyakrabban előforduló két módját.

A szakirodalmak vizsgálata és összefoglalása után a saját kutatásom eredményeinek bemutatása következik. Nyolc humánerőforrás- területen dolgozó szakembert kérdeztem meg három témakörben: a karrier értelmezéséről, az egyéni karrierútról és a szakmájukról, a HR terület témámban releváns tevékenységeiről is tettem fel kérdéseket. A válaszok gyakran lefedték az elméleti részben összefoglaltakat a karrier értelmezésének tekintetében. Sikeresen elhelyeztem valamennyi interjúalanyt a szakirodalmakban meghatározott karrierperiódusokban illetve karrierutakon.

Megvizsgáltam, hogyan élnek meg a mindennapokban az egyének a karriersikert, illetve, hogy a munkahelyi képzések milyen formában, hogyan, milyen hasznosíthatósággal fordulnak elő munkájuk során. Ezután összevetem a szakirodalomban és az interjúalanyok által megfogalmazott előnyeit és hátrányait a munkahelyi képzéseknek.

MOHOS EDINA

mdinus99@gmail.com

Emberi erőforrás tanácsadó

MA, 1. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezetők:

Dr. D. Babos Zsuzsanna
egyetemi adjunktus, ELTE PPK

Dr. Ponyi László
egyetemi adjunktus, ELTE PPK

A közművelődési intézmények alkalmazkodása az ifjúság megváltozott szabadidő-felhasználási és kultúrafogyasztási szokásaihoz

Napjainkban a tudás és a tapasztalatok létfontosságúvá váltak, ami a különböző tanulási formák szükségességének felértékelődéséhez vezetett. A tudás elsajátítása akár informális és nem formális úton is megvalósulhat. Ezeknek a folyamatoknak az egyik színtere lehet a közművelődési szektor is, ami intézményesült, mégis kötetlen formában biztosítja az egyéni képességek, készségek és tudás fejlesztését.

A közművelődés egyik legnagyobb kihívása napjainkban a fiatal korosztály megszólítása és egyre jobban teret hódító digitalizációval való versengés a figyelmük megragadása érdekében. Dolgozatomban a fiatalok megismerése, szabadidős és kulturális szokásaik feltérképezése mellett a közművelődési intézmények alkalmazkodását és a korosztály megszólítására irányuló terveiket, stratégiáikat is vizsgáltam.

A fiatalok jellemzőit feltáró kutatást a 2012-es és 2016-os nagymintás ifjúságkutatások másodelemzésével és a saját kérdőíves lekérdezésem által végeztem el, míg az intézmények oldalának megismerésére a félig strukturált interjú módszerét választottam, melynek keretében két kulturális központ igazgatójával beszéltem. Saját kvantitatív kutatásom eredményei megegyeztek a korábbi nagymintás lekérdezések állításaival, így konkrét képet kaphattam a vizsgált korosztályról, azonban a kvalitatív kutatás során a szakemberek tapasztalatai néhány megállapítással kapcsolatban ellentétesek voltak. A különbségek feltárása érdekes perspektívát alakított ki a dolgozatomban, melynek tanulsága az, hogy a fiatalokkal való munka és a szakmai nehézségek leküzdése csak a korosztály széleskörű és alapos megismerésével lehetséges.

Jelen dolgozat a fent említett célt, vagyis a korosztály külső befolyások általi változását és ezek hatásait mutatja be a neveléstudomány és kifejezetten a közművelődés szemszögéből.

Kulcsszavak: ifjúság, közművelődés, kulturális központok, bevonás

---

PETROVICS ADRIENN

petrovicsandrienn93@gmail.com

Német nyelv és kultúra tanára, Történelemtanár

és állampolgári ismeretek tanára

Osztatlan, 7. félév

Eszterházy Károly Egyetem

Bölcsészettudományi és Művészeti Kar

*Témavezető:
Dr. Verók Attila
egyetemi docens, EKE*

Eger a képeslapok tükrében

A dolgozat címe: Eger a képeslapok tükrében.

A dolgozatomat a témaválasztásom indoklásával, a hipotézisekkel majd a primer forrásokkal kezdem.

Hipotézisem az alábbiak: Valóban léteznek még képeslapok? Jelen vannak még Eger városa életében? Továbbá beszélhetünk egyáltalán digitális képeslapokról?

A dolgozatomat utána maga a szó jelentésével, a képeslappal folytatom. Mit is jelent az, hogy képeslap?

A képeslap és a bélyeg kapcsolata.

A képes levelezőlap kultúrájával és a képeslapgyűjtéssel folytatom. Mióta is gyűjtik az emberek a képeslapokat?

Eger városáról 1-2 szó esik, majd Eger városát megnézzük a régi fotókon, régi képeslapokon és mai képeslapokon.

Szó esik az elektronikus képeslapokról is és a Kajla programról is.

Az összegzésben szó esik az eredményekről és a további terveimről a képeslapokkal kapcsolatban.

FEKETE ANNA

feketeanna1999@gmail.com

Közösségszervezés

BA, 5. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezetők:

*Dr. Benkei-Kovács Balázs
óraadó oktató, BGE KVIK*

*Dr. Ponyi László
egyetemi adjunktus, ELTE PPK*

**Imázs és presztízs – Az ifjúsági közösségi szinterek látogatottsági trendjeinek vizsgálata:
elfordulás vagy páfordulás**

A kutatás célja az ifjúsági közösségi terek népszerűségének feltárása, valamint válaszok keresése arra, hogy hogyan tudna ez az intézménytípus minél több fiatalot bevonni, megtartani, és aktívvá tenni. Kutatási eredmények alapján megállapítható, hogy az ifjúsági közösségi terek olyan lehetőségeket tudnának nyújtani a fiataloknak, amikkel a célcsoport tagjai jelenleg nincsenek tisztában. Felmérés kapcsán kvalitatív és kvantitatív kutatási módszereket egyaránt alkalmaztam. Célom az volt, hogy átfogó képet rajzoljak a látogatottság felméréséről, fokozatosan tágítva a vizsgálat fókuszát. A kutatás elméleti részét nemzetközi kontextusba ágyazva valósítottam meg. A vizsgálat során elsőként jól működő ifjúsági közösségi tér működését feltérképezésére került sor, második lépésként fókuszcsoporthoz beszélgetések keretében a célcsoportba tartozó fiatalok véleményét ismertem meg. Az empirikus kutatás befejező lépéseként, a korábbi eredményekre építve összeállításra került egy kvantitatív felmérés, mely egy online kérdőív formájában, 14 és 30 év közötti fiatalok (n=254) bevonásával valósult meg. Az eredmények azt mutatják, hogy a fiatalokban van hajlandóság, az intézménytípus intenzívebb látogatása irányában. Még sokan nem hallottak az intézménytípusról (48 %), mások pedig nem érdeklődnek irántuk, mivel nem tudják pontosan milyen szolgáltatásokat nyújt egy-egy ilyen típusú intézmény. A kutatás összefoglalásaként a területre vonatkozó fejlesztési javaslatokat fogalmaztam meg, amely talán a jövőben az ifjúsági közösségi terekben dolgozó közösségszervezők számára is hasznos lehet.

FEKETE RITA

rytko.fekete@gmail.com

Kulturális mediáció

MA, 7. félév

Debreceni Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Juhász Erika

főiskolai docens, DE BTK

Kistelepülések közművelődésének fejlesztési lehetőségei – Túristvándi közösségi felmérése mentén

A dolgozat alapvető célja nem más, mint bemutatni egy konkrét példán keresztül, hogy milyen nehézséggel küzd egy magyar kistelepülés a közösségek, a közművelődés vonatkozásában, továbbá igyekszik ezekre a problémákra releváns, reális megoldási javaslatokat is megadni, kidolgozni annak érdekében, hogy egy kistelepülés is jobb népességmegtartó képességgel rendelkezzen, és ugyanolyan pozitív, élhető kép alakuljon ki róluk, mint a nagyvárosokról. A dolgozat a közösségek, a közösségfejlesztés, a közösségi felmérés szempontjából releváns információkat foglalja össze, majd a vizsgált települést, Túristvándit mutatja be, és a következő fejezetekben is erre a településre koncentrálódik a dolgozat: SWOT analízissel mutatja be a településen lévő problémákat és célokat, és ehhez kapcsolódóan perspektívákat, közösségfejlesztési javaslatokat fogalmaz meg a fejlesztéseket illetően.

A pályamunkában kvalitatív és kvantitatív módszereket is alkalmaztak a kutatás során. Egyrészt már meglévő statisztikai adatokból és különböző egyéb forrásokból, dokumentumelemzéssel mutatja be a Túristvándival és a kistelepülésekkel, a közösségekkel és a közösségfejlesztéssel kapcsolatos minden releváns információt és adatot, továbbá félig strukturált interjúk is készültek helyi lakosokkal a településről.

A kutatás eddigi eredményeként elmondható, hogy Túristvándiban nagyobb hangsúlyt szükséges fektetni a közösségekre és civil szervezetekre, hiszen ezek megszervezésével és megerősítésével helyben, az erőforrások helyben tartásával lehet fejlesztéseket megvalósítani, továbbá a település vezetőségének jobban be kellene vonnia a lakosságot a döntések előkészítésébe. Kiemelkedő jelentőségű feladat a település vezetőségének részéről az, hogy kialakítsa, illetve megerősítse a lakosokban a helyi identitást, amely a tradíciók és hagyományok őrzésével és éltetésével, normák és értékek meghatározásával a településhez köti őket, ezzel erősítve a település népességmegtartó erejét, és csökkentve az elvándorlást a településről.

Úgy gondolom, hogy az interjúk készítése során az alanyokban elindult egyfajta folyamat, amely a cselekvőképesség erősítésére törekszik. Elindult egy gondolat, egy gondolkodás részükről arról, hogyan is lehetne élhetőbb a település, és mit tennének meg a változások elérésnek érdekében lokálisan. Véleményem szerint ez az első lépés a közös cselekvés felé.

KONCZ ANDREA

koncz.andrea99@gmail.com

közösségszervezés

BA, 5. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Bozsó Renáta

mesteroktató, SZTE JGYPK

Működő közösségek a Kodály-hagyomány jegyében

Kecskeméten minden évben létrejön a Kodály Művészeti Fesztivál a Hírös Agóra szervezésében. Az Agóra közművelődési szakemberei visszatérő problémaként észlelik, hogy a komolyzenei koncertek látogatottsága csökken. Ha a tendencia folytatódik, Kodály városában veszélybe kerülhet a szellemi örökség fennmaradása. Kecskemét büszke híres szülöttére, Kodály Zoltánra, de nem elég az, hogy közterületeket, intézményeket nevezünk el róla, évente fesztivált rendezünk, az örökséget ápolni kell és az átörökítéséről gondoskodni. Ennek érdekében tehetnek sokat a helyi zenei közösségek. Helyet kap egy olyan rész is, melyben arról írok, hogyan működhet egy kórusközösség a koronavírus okozta elszigeteltségben.

A kutatás során félig strukturált interjúkat készítek a Kodály-örökség ápolásában jártas szakemberekkel (szakmai oldal) és egy kóruscsalád kórusainak különböző korú tagjaival (alanyi oldal), hogy megismerjem a közösséghez tartozás iránti motivációjukat, a hagyományápolásban betöltött szerepüket és jövőbeni terveiket a kórusénekléssel kapcsolatban.

A kutatás eredményei további alkalmazott kutatások alapját képezhetik, melyek az újabb közösségek kialakulására, a meglévők közötti kapcsolatok ápolására és Kecskemét komolyzenei életének felélénkítésére irányulhatnak.

MAJOROS KITTI

majoroskitti9@gmail.com

Szociálpedagógia

BA, 7. félév

Eszterházy Károly Egyetem

Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar

*Témavezető:
Pacsuta István
adjunktus, EKE GTK*

Serdülőkorúak értékválasztásának összehasonlító vizsgálata

Az értékvizsgálat egy klasszikus téma, mégis mindig aktuális, hiszen folyamatos változások figyelhetőek meg a társadalmunkban. Az értékalkulást számos tényező befolyásolja. Jelen kutatás során azt vizsgáljuk, hogy az egyházi fenntartású intézménybe járó fiatalok más értékstruktúrával/értékrenddel rendelkeznek-e, mint az állami intézménybe járó társaik.

Hipotézisek:

- Az egyházi fenntartású iskolákban tanuló fiataloknak fontosabb a család, mint érték, amit alátámaszt, hogy a családtervezési szokásuk más, számukra fontosabb a házasság.
- Az egyházi fenntartású iskolákban tanuló fiatalok számára fontosabbak a közösségre irányuló értékek, továbbá nagyobb arányban kapcsolódnak szervezetekhez, közösségekhez.
- Az egyházi fenntartású iskolákban tanuló fiataloknak kevésbé fontosak a materiális és individualista értékek.

Eredmények röviden: Az általam használt ifjúság kutatási kérdőív, az Inglehart féle értékstort használja. Az adatelemzésből az látszik, hogy az egyházi intézményekbe járó fiatalok többek között a vallásos hitet, a belső harmóniát, a tradíciók tiszteletét, rendet, ifjúsági közösségeket fontosabbnak tartották, mint a nem egyházi intézménybe járó társaik. Valamint az mondható el, hogy az iskolai nevelés hatása erősebben befolyásolta az érték választásukat, mint a nemük, településtípus, ahol élnek, családi állapotuk, iskolai végzettségük. Az első hipotézishez kapcsolódóan azt tudjuk megállapítani, hogy igaz ugyan, hogy az állami intézménybe járó fiatalok jelenleg magasabb arányba élnek házasságban, de ugyanakkor nagyobb arányban válnak el, mint az egyházi intézménybe járó társaik. Illetve azt is megfigyelhetjük, hogy az egyházi fenntartású iskolába járó fiatalok több mint fele biztosan szeretne házasságot kötni a jövőben. A második hipotézist is alátámasztani, hiszen azt az eredményt kaptuk, hogy az egyházi intézménybe járó fiatalok szinte minden szervezethez, közösséghez magasabb arányban csatlakoznak. Ez a közösségi értékek fontosságán túl, az érték cselekvéses oldalát is szemlélteti. Azon kérdés kapcsán, ahol a munkahely legfontosabb jellemzőit kellett meghatározni, az „egyháziba” tanulók a biztonságot lényegesen fontosabbnak ítélték, valamint az önállóságot is, míg az anyagiakat kevésbé. Ezek az egyházi intézménybe járók részéről tipikus posztmateriális értékek. Végül a vallásgyakorlás terén is az egyházi intézménybe járók voltak felülreprezentáltak.

KÁLMÁNCZHEY BALÁZS

kalmanczheyb@gmail.com

Andragógia

MA, 7. félév

Debreceni Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Erdei Gábor

egyetemi adjunktus, DE BTK

Vállalati képzések a MÁV-START Zrt.-nél

Kutatásom során a MÁV-START Zrt.-n belüli vállalati képzéseket vizsgáltam. Napjaink felnőttkori tanulásának az egyik, ha nem a legjelentősebb területe a munkahely. A kutatásban felmértem a vállalati alkalmazottak véleményét és benyomásait a cégen belül megjelenő képzésekről, képzési palettáról. Ehhez 12 interjút készítettem el, négy interjút vezetői pozíciót betöltő személyekkel, négy a cégen belül alkalmazásban lévő oktatóval és négy a vállalat valamelyik területén tevékenykedő munkavállalóval, akik rendszeresen részesülnek képzésben vagy továbbképzésben. Célom a kutatással, hogy választ kapjak az interjúkban feltett kérdésekre, vizsgáljam a cégen belüli elégedettséget az oktatással kapcsolatban és ezek után konklúzióra jussak a témát illetően. A kutatás előtt két hipotézist állítottam fel:

1. A MÁV-START Zrt. állami szférába tartozásának ellenére versenyképes képzési palettával rendelkezik a multinacionális cégek képzéseivel szemben.
2. A képzések az esetek túlnyomó többségében hasznosulnak a mindennapi munkavégzésben a munkavállalók számára.

A két hipotézis mellett négy kutatási kérdést is megfogalmaztam, amelyekre választ kaptam a kutatás végeztével.

A kutatást követően átfogó képet kaphatunk a MÁV-START Zrt. képzési palettájáról és az ott dolgozók ezzel kapcsolatos véleményéről. A vizsgálat során kiderül, hogy mennyire motiváltak az alkalmazottak, mennyire hasznosulnak a képzések, amelyeket a cég biztosít számukra és mi az, amiben eltér más nagyvállalatoktól. A kutatás akár javaslatként is szolgálhat a vállalat részére, hogyan lehetnek képesek eredményesebbé tenni a munkavégzést a képzések által és hogyan lehetséges specifikusan fejleszteni a rendelkezésre álló humán erőforrásukat.

MAJOR TÜNDE KÁRMEN

tndmajor@gmail.com

Neveléstudomány

MA, 3. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Boronkai Dóra

egyetemi docens, tanszékvezető, intézetigazgató, PTE KPVK

A Gordon-módszer hatékonyságának vizsgálata az óvodában kvalitatív módszerekkel

A konfliktus jelenségének és törvényszerűségeinek feltárása és elemzése a társadalomtudományok művelői körében nagy kihívás elé állítja a kutatókat. Az egyes meghatározások magukban hordozzák a megformáló tudósok egyéni szakterületéhez illeszkedő szakkifejezéseket, valamint a történeti korszakok eszmei áramlatának, társadalmi berendezkedésének sajátos jegyeit. A fogalomhoz rendelt konnotációk közös eleme az élet természetes velejáróként való értelmezés. Az „emberkénti eredményesség” (Gordon, 1993: 12) elérése így megköveteli az egyéntől a konstruktív kimenetelt eredményező stratégiák és módszerek ismeretét, alkalmazását.

A Dr. Thomas Gordon nevéhez fűződő módszer bemutatására szolgáló publikációk sokasága lépésről-lépésre mutatják be a módszer alkalmazásának szakaszait és annak felszabadító eredményeit. A források feltérképezése során ugyanakkor kevés olyan tudományos feltárás található, amely a köznevelési rendszerben vizsgálná a szakpszichológus modelljének hatékonyságát. Jelen empirikus kutatás célja ebből kifolyólag a Gordon-módszer hatékonyságának mérése volt a nevelés-oktatás e színterén.

A kutatás elméleti alappilléret három egység adta. Az első rész a konfliktus jelenségét tanulmányozta. A második alfejezetben bemutatásra került a humanisztikus pszichológia egyik legnagyobb alakjának problémamegoldó modellje, a Gordon-módszer. A záró szakaszban a gyermeki világkép sajátosságai jelentek meg.

Kvalitatív módszereket alkalmazva kettő nagy kérdéskör köré szerveződtek a mérések. A megfigyelés során két különböző konfliktuskezelési technikát alkalmazó óvodai csoport gyermekeinek problémamegoldó folyamatai lettek rögzítve és összehasonlítva. Ez kiegészült egy fókuszcsoportos interjúval is annak a kutatói feltételezésnek az igazolása és/vagy cáfolása érdekében, hogy a Gordon-módszer a leghatékonyabb konfliktuskezelési technika óvodáskorban.

A módszerek ötvözése a hipotéziseket csak részben igazolta. Mindegyik eljárás alátámasztotta a Gordon-módszer hatékonyságát, ugyanakkor a vizsgálatok során kételyek is megfogalmazódtak. Az előadás részletesen ismerteti az adatfelvételek eredményeinek kiértékelése nyomán a megfigyelt gyermekek által megválasztott konfliktuskezelési stratégiák mennyiségi és minőségi alkalmazását a különböző életkorok függvényében, az óvodapedagógus szerepkörét, az érzelmkinyilvánítás verbális és nonverbális elemeit, valamint a hatlépcsős problémamegoldó folyamat óvodában alkalmazható szakaszait, és azok megjelenési módjait.

PAPP KATA

pappkataa999@gmail.com

Csecsemő-és kisgyermeknevelő szak
BA, 5. félév

Károli Gáspár Református Egyetem
Tanítóképző Főiskolai Kar

*Témavezető:
Kovács-Veréb Lilla
egyetemi tanársegéd, KRE TFK*

Az anamnézis fontosságáról a bölcsődei nevelés folyamatában

Kulcsszavak: anamnézis, bölcsőde, fejlődés, fejlesztés, ajánlás

A dolgozat elsődleges célja, hogy megerősítse az anamnézis fontosságát a bölcsődei nevelés folyamatában. További célja megismerni az anamnézis használatának pozitív hatásait. A dolgozat felépítését tekintve az alábbiak szerint alakul: a témához kapcsolódó alapfogalmak tisztázásával kezdtünk, majd beszéltünk a anamnézis dokumentum felépítéséről és céljáról, illetve annak használatáról ma Magyarországon. A dolgozatban összehasonlításra került három különböző anamnézis: az általunk sablon anamnézisnek hívott anamnézis egy fejlődéslélektani anamnézis, és a LongiKid©. A kutatásban kérdőíves mérőeszközzel dolgoztunk, a kutatásba bevont személyek szülők voltak. A kérdőívünkkel online térben értük el a célcsoportot. A kérdőívet három részre osztottuk, ahol az első rész a szülők demográfiai-társadalomstatistikai adataira kérdezett rá, a kérdőív második része a bölcsődei anamnézishez kapcsolódó kérdéseket tartalmazta, míg a kérdőív harmadik része tartalmazta a nyitott, kifejtős kérdéseket. A kutatás során kapott eredményeket diagramokkal ábrázoltuk és ezeket számszerűsítettük, összevettük és részletesen elemeztük. A nyitott, kifejtős kérdésekre kapott válaszok esetében a tartalomelemzés eszközét használtuk. Eredményeinket összefoglalva az alábbi megállapításokat tesszük: a szülők többsége ismeri az anamnézist, mely ismeret kapcsán eltérés mutatkozik a kitöltők életkorának, iskolai végzettségének tekintetében; a válaszadók szerint az általunk sablon anamnézisnek nevezett anamnézis kellően részletes, ahol többségüknek a kitöltése során nem okozott nehézséget bizalmas adatok megosztása, még a jövedelmük közlése sem. További céljaink egyike megismerni a külföldön, a bölcsődei munka során használt anamnéziseket, s azok elemzése, összehasonlítása a hazai anamnézisekkel. További céljaink közé tartozik egy részletes anamnézis összeállítása és ennek standardizálása, ez ügyben már lépéseket tettünk.

FARKAS PÁLMA

spakpalma@gmail.com

Neveléstudomány

MA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

SZABÓ GÁBOR

s.gaborszabo@gmail.com

Neveléstudomány

MA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

SCHREINDORFER LINDA

linda.schreindorfer@gmail.com

Neveléstudomány

MA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

VARGA GYÖNGYI

varga.gyongyos@gmail.com

Neveléstudomány

MA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

dr. Rausch Attila

egyetemi adjunktus, ELTE PPK

Digitális eszközhasználati szokások vizsgálata bölcsődés gyermekek és családjaik körében

A kisgyermek digitális eszközhasználatára egy új és vitatott területe a pszichológiai és neveléstudományi kutatásoknak, a digitális eszközhasználatnak és tartalomfogyasztásnak nincsen kialakult szokásrendszere a kisgyermekes családokban (Konok, Bunford, & Miklósi, 2020). A szülők nem minden esetben vannak tisztában a kiskorú gyermekekre leselkedő veszélyekkel, esetleges kockázatokkal, miközben a szülők és a gyermekekkel foglalkozó szakembereknek is határozott igénye van a megfelelő eszközhasználati szokások ismeretére és tanítására (Chaudron et al., 2020).

A kutatásunk célja az volt, hogy pontosabb képet kapjunk a bölcsődei ellátásban résztvevő gyermekek digitális eszközhasználatáról, és feltárni a különböző szocio-ökonómiai tényezők milyen kapcsolatot mutatnak a gyermekek eszközhasználatával. Emellett szeretnénk volna feltérképezni a szülők véleményét a digitális eszközök gyermekükre gyakorolt hatásáról, és célunk volt megismerni a preventív/produktív eszközhasználati nézeteiket is. Vizsgálatunkhoz papír alapú kérdőívet alkalmaztunk, amelyet 234 bölcsődés korú gyermeket nevelő szülő töltött ki.

Kutatási eredményeink alapján elmondható, hogy a gyermekek egyre korábban ismerkednek meg és egyre hosszabb időintervallumban használják a digitális eszközöket. A megkérdezett szülők gyermekeinek 85%-a már 24 hónaposan, tehát 2 évesen vagy azt megelőzően került közvetlen kapcsolatba az eszközök valamelyikével, és ugyan 1 óránál kevesebbet, de napi gyakorisággal használják azokat. Jellemzően felnőtt jelenlétében és ellenőrzött tartalmakat fogyasztanak, és a családok zömében (89%) szabályokat is megfogalmaztak az eszközhasználatra vonatkozóan. A legtöbb szülő (39%) időkorlátot határozott meg, de napszakhoz és feltételhez kötött szabályozás sem ritka (15-15%). A szülők véleménye megegyezett abban, hogy jobb, ha a gyermekek minél később ismerkednek meg a digitális eszközökkel, mert ezek a készülékek könnyen függőséget okoznak, és a nem ellenőrzött tartalmak már ilyen kis korban is veszélyt jelentenek a gyermekek számára. E kutatás megmutatja a megkérdezett családok digitális eszközhasználatának főbb jellemzőit és lehetőséget teremt arra, hogy eredményeinket felhasználva a szakemberek a bölcsődés korosztály digitális eszközhasználatának preventív szemléletű, biztonságos tartalomfogyasztásra épülő ajánlásokat fogalmazhassanak meg.

SZŐLLŐSI TAMÁS

szabtelovtamas@gmail.com

Neveléstudomány

MA, 4. félév

Eszterházy Károly Egyetem

Pedagógiai Kar

*Témavezető:
Dr. habil Ugrai János
egyetemi docens, EKE PK*

Digitális kommunikáció az óvoda-család kapcsolatában - régi problémák, új lehetőségek

A dolgozatban az óvoda és a családok kommunikációját vizsgáltuk a digitális kapcsolattartási formák térnyerése kapcsán, koncentrálni az elmúlt 20 év változásaira. Az IKT eszközök óvodai kommunikációs alkalmazása került a fókuszba. A dolgozat egyik célja, hogy bemutassa, hogyan változott Magyarországon a technikai fejlődéssel együtt az óvodai intézmények kommunikációs stratégiája. Kísérletet tettünk különböző elméletek bemutatására, illetve kutatás révén igyekeztünk feltárni azt, hogy intézményi szinten mennyire szabályozzák a digitális kommunikációt az óvodák, és hogy milyen mértékben használják az óvodapedagógusok az elektronikus csatornákat a családokkal történő kapcsolattartás során. A kutatásban óvodai stratégiai dokumentumok tartalomelemzését végeztük el, illetve óvodapedagógusok és intézményvezetők kérdőíves vizsgálatával kerültünk közelebb a gyakorlathoz.

Az eredmények alapján az óvodákban jelentősebb a digitális kommunikáció, mint 20 éve. A szülők igényei és a pedagógusokkal szembeni elvárások erősen befolyásolják e folyamatot. A dokumentumokban a tradicionális formák többségben vannak, de a gyakorlatban a modern lehetőségek száma növekszik (honlap, e-mail, online közösség). Néhány hagyományos módszer esetén is történt változás; az óvodai faliújságok szerepe mára kevésbé jelentős, ám a személyes megbeszélések megőrizték elsődlegességüket.

A modern információcsere lehetőségeinek kiaknázása hozzájárul a pedagógiai hozzáadott értékek növeléséhez. A jelen dolgozathoz kapcsolódó megállapítások hozzájárulnak az intézmények kommunikációs kultúrájának fejlesztéséhez. Az eredmények egyértelművé teszik azt a tényt, hogy az intézmények digitális kapcsolattartása folyamatos fejlesztést, megfelelő szabályozást igényel, hogy a pedagógusoknak a családokkal történő kommunikációjukat át kell értékelnük, meg kell változtatniuk, fejleszteniük kell azt a hatékony együttműködés és a magasabb színvonalú pedagógiai munka érdekében.

KOVÁCS ALEXANDRA MÁRIA

kovacs.alexandra98@gmail.com

csecsemő- és kisgyermeknevelő

BA, 5. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Tanítóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Kovács-Veréb Lilla

egyetemi tanársegéd, KRE TFK

**Gyömrő város óvodapedagógusainak véleménye a bölcsődei ellátásból, valamint az otthonról
beszoktatott gyermekek fejlettségi eltéréséről**

A dolgozatom legfőbb célja annak vizsgálata, hogy a bölcsőde jelent-e előnyt a gyermekek számára és ha igen, mely területeken az óvodai beszoktatás során, és utána. A kutatásomat Gyömrőn, egy Budapest agglomerációjához tartozó városban végeztem, ahol a gyermekek, illetve a bölcsődés gyermekek létszáma is évről évre nő. A kérdőívemet a városban dolgozó óvodapedagógusokkal töltöttem ki online formában ahhoz, hogy a hipotéziseimre választ kapjak.

A pályamunkámban foglalkoztam a családi neveléssel, a bölcsőde és az óvoda működésével, működési hasonlóságaival, különbségeivel, emellett pedig az óvodai beszoktatással is.

A kutatásom eredményeként azt kaptam, hogy a korábban bölcsődés és nem bölcsődés gyermekek között van különbség, leginkább az önállóságban, a szokásrendszer elsajátításában, illetve az öltözködés és az étkezés során.

A kérdőívre kapott válaszok alapján a bölcsődék és az óvodák kapcsolata koránt sem kielégítő, így célom a kapcsolat erősítése érdekében az önkormányzat oktatásért felelős irodavezetőjével megosztani az eredményem.

A saját egyetememen tartott Tudományos Diákköri Konferencián az eredményeimet sikeresen bemutattam, a bírálatokat az országos versenyre beadott munkámba beleépítettem.

PÉTER PETRA

peterpetra012@gmail.com

angol nyelv és kultúra tanára - történelem és

állampolgári ismeretek tanára

Osztatlan, 11. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

dr. Misley Helga

egyetemi adjunktus, ELTE PPK

Pedagógia BA és Neveléstudomány MA szakos hallgatók tanulástámogatással kapcsolatos igényei - egy mentorrendszer megalkotásának első lépései

Az utóbbi évtizedekben a felsőoktatásban résztvevő hallgatók tanulása és annak támogatása az érdeklődés és a gondolkodás középpontjába került (Miliband, 2006; Simándi, 2016). Elterjedt és elismertté vált annak a nézete, hogy a hallgatók sokfélék, sokféle tanulási úttal és nehézséggel találkoznak tanulmányaik során (Kálmán, 2013). A különböző tanulási utak támogatásának egyik lehetséges formája a mentorálás, melynek gyakorlatát a nemzetközi (Lee & Bush, 2003; Muschallik & Pull, 2016) és hazai (Gál, 2015; KJF Szenátus, 2015) szakirodalom is több szempontból tárgyalja. Ilyen szempontok - többek között - a mentorált szakmai fejlődésének és akadémiai előre lépésének segítése (Muschallik & Pull), a tanulmányokhoz és tanulásmódszertanhoz kapcsolódó kérdések (Gál, 2015), valamint a pszichés és érzelmi támogatás (Perjés & Héjja-Nagy, 2018).

Jelen kutatás kiindulópontját a 2020-ban az ELTE PPK Neveléstudományi Intézetében elindult kezdeményezés adta, mely egy új, a pedagógia BA és neveléstudomány MA szakos hallgatókat támogató mentorrendszer előkészítését és felépítését tűzte ki célul, építkezve a 2006 és 2011 között megvalósult BaBe-projekt vonatkozó részére (Kopp, 2012). Kutatásom célja e szervezeti szintű folyamat empirikus kutatás által megalapozott szakmai támogatása: a kiterjedt nemzetközi és hazai szakirodalmi áttekintés után komplex, többszempontú kérdőívvel mérem fel a nevezett képzésben részt vevő hallgatók fennálló tanulási nehézségeit továbbá tanulástámogatással és mentorálással kapcsolatos igényeit. Kutatásomban választ keresek arra is, hogy milyen motivációval indulnak el egy esetleges tudományos pálya felé. valamint azt is feltárom, hogy a mentorálás mennyiben és milyen formában lehet alkalmas az akadémiai pályára való felkészítésre.

Kutatásommal komplex képet kapok a hallgatók mentorálással és tanulástámogatással kapcsolatos igényeiről és nézeteiről, amely hozzájárulhat az ELTE PPK Neveléstudományi Intézetének képzésfejlesztéséhez egy jól működő hallgatói támogatói rendszer kiépítésével

---

BESE BERNADETT, BC.

bese.detti@gmail.com

matematika és képzőművészeti nevelés szakos

tanár

MA, 3. félév

Konstantin Filozófus Egyetem (Nyitra)

*Témavezető:
doc. akad. mal. Szalai Daniel
docens, SK KFE*

Polimorf tehetség típus bevezetése

A dolgozatom célja az volt, hogy definiáljam a polimorf típusú tehetségek jellemzőit, és történelemből vett példákkal támasszam alá jelentőségét. A kutatási kérdésem, hogy az ilyen típusú tehetséggel, jellemzőkkel megáldott művészek jelentős változásokat képesek-e elérni a művészet területén, alátámasztásra került. Bemutattam Vaszilij Vasziljevics Kandinszkij, Paul Klee és Yves Klein munkásságát, és jellemzésükkel alátámasztottam, hogy megfelelnek az előre meghatározott kritériumoknak, és további lehetséges polimorf tehetségek lettek behatárolva.

Az első fejezetben a tehetségmodellekkel-, területekkel- és összetevőkkel foglalkoztam. Fontosnak tartom, hogy áttekintsük a legfontosabb elméleteket ahhoz, hogy megfelelően tudjunk a polimorf típusról beszélni.

A második fejezetben már a polimorf- vagy Kandinszkij-típusú tehetség elméletével foglalkoztam. Itt a már bemutatott modellekbe került beépítésre (WICS-modell, Heller többdimenziós modellje) a saját elméletem. Meghatározásra kerültek azok a legszembeötlőbb jellemzők, melyek segítenek az ezen típusú tehetségek azonosításában.

A polimorf típusú tehetség olyan tehetséges személyt jelöl, aki különböző tehetségterületeken is kiváló teljesítményt nyújt, képes felhasználni és vegyíteni a különböző intelligenciaterületeken szerzett ismereteit, kreatív személyiség, aki energiáit és tehetségét valami új létrehozására fordítja.

A Kandinszkij-típusba olyan tehetségek tartoznak, akik sokoldalúak, kreatívok, különböző művészeti- és intelligenciaterületen is jártasak, újjátóként és katalizátorként hatnak környezetükre.

A harmadik fejezetben már konkrét személyekkel foglalkoztam a 20. századból, akik életútján és munkásságán megfigyelhetők, beazonosíthatók a polimorfizmus jellemzői. Konkrét példákkal támasztottam alá, hogy a polimorf típusú tehetség létezik, és kimagasló teljesítményt tud nyújtani. Ezt követően meghatározásra kerültek, hogy a 20. század jelentős művészei közül kik lehetnek még polimorf tehetségek vagy Kandinszkij-típusba besorolhatók.

SZABÓ ZSÓFIA

szabo.zsobia@avkf.hu

Tanító

BA, 7. félév

Apor Vilmos Katolikus Főiskola

Témavezető:

*Dr. Molnár Krisztina
Főiskolai tanár, AVKF*

Szabó Magda Abigél című regényének pedagógiai elemzése

A művészeti források pedagógikumának elemzése igen fontos kutatási téma, mert a pedagógiai témájú irodalmi és filmművészeti ábrázolások nagy szemléletalakító hatással bírnak és széles körű befogadóközönséget vonzanak. A dolgozat tárgya a magyar irodalom legnépszerűbb iskolatörténetének: Szabó Magda Abigél című regényének pedagógiai elemzése. A munka kutatómódszertanilag a teoretikus kutatások körébe tartozik, értelmező elemzést valósít meg tematikus szempontok alapján, neveléstörténeti és neveléseméleti fókuszban a releváns szakirodalom megállapításaival.

A gondolatmenet a következő elemzési szempontok alapján szerveződik. Iskolaábrázolás (az iskola-mint szakrális középpont; mint sajátos tér- és időélménnyel bíró hely; mint védelmi közeg; az iskola szimbolikája), tanárábrázolás (a korabeli tanárszerep és életforma bemutatása; tanár-tanuló szerepkapcsolat jellemzése; az iskolai hierarchia bemutatása; a tanárok közötti kapcsolatok jellemzése), az osztályközösség bemutatása (közösségi kirekesztés és befogadás; a lányok belső közössége; az Abigél-mítosz mint iskolai-közösségi hagyomány; szabályok és szabadság viszonya), nevelési értékek, módszerek és eszközök bemutatása (a tradicionális kollégiumi nevelés megjelenése; korabeli tantárgyak és iskolai környezet; korabeli értékelési és büntetési módok), a regény pedagógiai üzenete, eszményállítása (a krisztusi humánus megjelenése, a Matula Intézet értékei; a másokért való felelősségvállalás elve), a keresztény/református iskolakultúra megjelenése (felekezeti oktatási kultúra; mindennapi vallásgyakorlat), a személyiségfejlődés és a felnőtté válás ábrázolása (a gondtalan gyermeklétből a zárt világba lépve a főhős új identitást nyer; a fejlődéstörténet és vesztéstörténet „keresztelkedése”; a beavatás ábrázolása), a szerző tanári tapasztalatai és a regény kapcsolata (osztályközösségi élmények; az író saját iskolaélményei és tanári tapasztalatai).

A dolgozat következtetései után megfogalmazást nyernek a vizsgálat további lehetőségei, és annak hangsúlyozása, hogy az irodalmi művekben megörökített és áthagyományozott iskolaképek, pedagógiai helyzetek elemzése milyen eredményekkel járulhat hozzá a neveléstudományi kutatáshoz. A gondolatmenet a regény szépirodalmi sajátosságaira nem tér ki, de a pedagógiai tartalom szempontjából lényeges irodalomtörténeti mozzanatok megjelennek az elemzés során (pl. hogy az iskola metaforikus ábrázolására hogyan hatnak a korabeli történelmi-társadalmi viszonyok, a szerzői szándék).

TRESÓ ELIZA

treso.eliza@hotmail.com

Pedagógia

BA, 6. félév

Eszterházy Károly Egyetem

Pedagógiai Kar

Témavezető:

*Dr. Orgoványi-Gajdos Judit
egyetemi adjunktus, EKE PK*

Tanár-diák konfliktusok a középiskolában

Célkitűzések: Kutatásom során arra kerestem választ, hogy melyek azok a jellemző viselkedések, magatartásformák, amelyek a konfliktust okozhatják, milyen gyakran jelentkezhetnek, és a tanárok hogyan tudják kezelni, illetve megoldani a konfliktushelyzeteket a kiválasztott két balassagyarmati középiskolában.

Módszer: Kutatásomban egy gimnázium és egy szakgimnázium – 9. és 11. évfolyamán tanuló diákok, illetve az őket tanító pedagógusok véleményét kértem ki. A vizsgálataim során a diákoknál online kérdőívet, a pedagógusoknál pedig strukturált interjút használtam, melyeket az előzetes tanulmányok szerint állítottam össze. Az online kérdőívben összesen 88 diák, míg a strukturált interjúban négy pedagógus vett részt.

Eredmények: Az eredmények rámutattak arra, hogy a tanulói fegyelemszegések közül a tanítási óra zavarása mindkét iskolában a leggyakrabban tapasztalt jelenség. A gimnáziumi és a szakgimnáziumi pedagógusokkal készített interjúk alátámasztják, hogy a tanítási óra zavarása gyakori jelenség. A tanórai konfliktusokra a gimnáziumi diákok szerint a tanárok gyakran kiabálással reagálnak, míg a szakgimnáziumban ez nem jellemző. A gimnáziumban ritkán büntetnek a tanárok feleletessel vagy szaktanári figyelmeztetővel, intővel, és a szakgimnáziumban is ritkán fordulnak elő ezek a büntetési módok. Ugyanakkor mindkét iskolában gyakori, hogy megbeszélik a problémát az osztályban vagy segítséget kérnek az osztályfőnöktől. A gimnáziumban és a szakgimnáziumban megkérdezett pedagógusok közül van, aki a megbeszélést használja fegyelmezési eszközként, de elmondásuk alapján van olyan tanár is az intézményben, aki kiabálással, dolgozatírással, szaktanári figyelmeztetővel próbálja a tanítási órán jelentkező konfliktusokat kezelni. A tanítási óra zavarását mindkét iskolában a diákok a tizenegyedik évfolyamon gyakrabban észlelik, mint a kilencedik évfolyamon. A két intézményben tanító négy pedagógusból három azonban azt mondta, hogy kilencedik osztályban gyakrabban fordul elő a tanítási óra megzavarása és csupán egy pedagógus értett egyet a tanulók véleményével.

Következtetés: Mindkét iskolában a tanár-diák konfliktus kialakulása többnyire a tanítási óra zavarásából adódik, amit csoportmunkával, érdekes tanórákkal lehetne elkerülni. A tanárok konfliktuskezelési eljárásai között ugyanúgy megtalálhatók a tradicionális és az együttműködésen alapuló módszerek is. A konfliktusok megoldásához azonban szükség van a probléma megbeszélésre.

MAYER ZSÓFIA

mayerzsofi.1999@gmail.com

gyógypedagógia

BA, 3. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Dr. Szirmai Éva

főiskolai docens, SZTE JGYPK

Tehetséggondozás a magyar identitás megtartása érdekében

A Kárpát-medencében kisebbségben élő magyar gyermekek korlátozott mértékben férnek hozzá a magyar nemzeti kultúrához. Ez az állítás fokozottan a szórványterületekre, ahol igazán hangsúlyossá válik a helyi oktatási és kulturális szervezetek, intézmények tevékenysége. Emellett nem elhanyagolhatók az anyaországi kezdeményezések sem, olyan programok, (pályázatok, tanulmányi versenyek) amelyek a nemzeti azonosságtudat és az anyanyelv erősítését tűzik ki célul. Előzetesen azt feltételezem, hogy a lakóhelyi lehetőségek kevésbé segítik az általános iskolás gyermekek nemzeti kultúrához való viszonyát. A kisebbségi létből, gazdasági, oktatási helyzetből és a távolságokból adódó nehézségek ellenére a pedagógusok minden anyaországi lehetőséget megragadnak. A tanulókat is nyitottak a részvételre, ám nem a magyarságtudat megőrzése és a kultúra motiválja őket, sokkal inkább a kíváncsiság és az általános versenyszellem.

Dolgozatomban egyrészt az anyaországi programokat mutatom be, a magyar állam Petőfi Sándor Programját, valamint a szegedi Rókusi Általános Iskola Gyöngyök és gyémántok komplex tehetséggondozó vetélkedőjét. Ezeket nem szándékozom összehasonlítani, hiszen jellegükben eltérnek egymástól. Az előbbi a szórványt szólítja meg és állami erőforrásokból dolgozik, míg utóbbi a pedagógusok, diákok, szülők és segítő szervezetek összefogásával valósul meg, leginkább a tömbterületeket éri el. Emellett tanári attitűdvizsgálatot készítettem arra vonatkozóan, hogy a határon túli pedagógusok milyenek látják a helyi és az anyaországi lehetőségeket. Kutatásom során az interjút mint adatgyűjtési módszert használtam: a Petőfi Sándor Program egyik ösztöndíjasával, a Gyöngyök és gyémántok verseny főszerzőjével, valamint egy vajdasági, felvidéki és erdélyi pedagógussal készítettem interjút. A mintavétel nem reprezentatív, így általános érvényű állításokat nem tudok levonni az adatokból, ehhez további interjúk készítésére van szükség.

Eredményeim megmutatták, hogy az általam választott mindkét program kiválóan alkalmas az identitás megőrzésére, továbbá, a külhoni pedagógusok folyamatosan keresik a kapcsolatot az anyaországgal. Kutatásom a rendezvények szervezői számára lehet hasznosítható, azért, hogy a célcsoport igényeihez igazítsák az egyes lehetőségeket.

További terveim között szerepel annak bizonyítása, hogy a település típusától függően ingadozik a kultúrához való hozzáférés és a helyi pedagógusok, szakemberek attitűdje, tevékenysége.

ORGOVÁN VIVIEN

orgii0719@gmail.com

Neveléstudomány

MA, 3. félév

Debreceni Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Engler Ágnes
egyetemi docens, DE BTK*

A roma szakkollégiumok hallgatóinak jövőképe

Kutatásomban a roma/cigány származású, jelenleg felsőoktatási képzésben résztvevő fiatalok jövőképeinek vizsgálatával foglalkozom. A hazai szakirodalomban több kutatás foglalkozott már a témával (Pusztai 2004, Gereben-Lukács 2017, Elekes 2015, Lukács 2018), azonban jelen kutatásban a Magyarországon működő Roma Szakkollégiumi Hálózat hallgatóinak jövőbeni terveire, elképzelt munkahelyeire, családalapítási szándékaira kívánunk rávilágítani, továbbá arra, hogy mennyire marad meg az identitásuk a felsőoktatási tanulmányaik során.

Kutatásom aktualitását adja, hogy a szakkollégiumi hálózat által segített roma/cigány és hátrányos helyzetű egyetemisták egyre nagyobb számban szerzik meg diplomájukat és mindez lehetőséget biztosít arra, hogy a roma fiatalok könnyebben illeszkedjenek be a többségi társadalomba. Ez a hálózat továbbá abban is segíti a roma hallgatókat, hogy hogyan dolgozzanak együtt a nem roma társaikkal az egyetemi létben és a munkaerőpiacon is.

A kutatáshoz saját készítésű kérdőívet használtam, melyet az ország összes roma szakkollégiumába eljuttattam, melyet csak jelenlegi szakkollégista hallgatók tölthettek ki. A kérdőívet 201 hallgató töltötte ki.

Kutatásom során elsősorban arra kerestem a választ, hogy amikor jövőterveikről kérdezzük a roma/cigány fiatalokat, mit tekintenek a társadalom által elvárt normáknak, a megfelelő értelmiségi élet legfőbb tényezőinek, és ezt a jövőképet mennyire látják összeegyeztethetőnek a kultúrájukban elvárt család modellel. Másodsorban pedig arra, hogy a szakkollégisták többségi társadalomhoz és saját csoportjukhoz való viszonyát mennyire jellemzi a bizalom, valamint ez milyen hatással van a jövőképükre.

Eredményeim szerint, a hallgatók roma/cigány hallgatók értelmiséggé válásával tudják követni továbbra is a kultúrájukból adódó hagyományos családmodellt és mindezt tudják úgy, hogy a társadalom elvárt normáknak is megfeleljenek. Valamint bebizonyosodott, hogy fontos a hallgatók és a többségi társadalom közti bizalom, és ennek hatására szeretnének a hallgatók bizonyítani. Továbbá a hallgatók identitása nem válik bizonytalanná az előre haladás során. Az eredmények alapján arra a következtetésre jutottam, hogy a roma/cigány szakkollégista hallgatók hagyományaik, tradícióik és identitásuk mellett sikeresen haladnak előre a ranglétrán, és próbálnak mindent megtenni a beilleszkedés kapcsán. Ez nagyrészt köszönhető a szakkollégiumoknak, valamint a hallgatók kitartásának.

BÉKÉSI ZSOLT

bekesi422@gmail.com

Történelem és közösségi művelődés tanár
Osztatlan, 9. félév

Debreceni Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Kovács-Nagy Klára
adjunktus, DE BTK

Az e-sport játékosok és gamerek motivációs, valamint társadalmi háttere

Dolgozatunkban a videojátékkultúra résztvevőinek játékhasználati szokásait, motivációs, illetve társadalmi hátterét vizsgáljuk. Növekvő népszerűsége miatt nem ignorálható ez a terület az ifjúsági kultúra naprakész ismerete érdekében. A videojátékosok motivációs vizsgálataival foglalkozó kutatók tanulmányait összegyűjtve alapoztuk meg saját kutatási kérdéseink és hipotéziseink, illetve vizsgálati módszereiket adaptáltuk saját kutatásunk gyakorlati részének megvalósítására. A klasszikus sportokat vizsgáló tanulmányok megfigyeléseit is sikerrel hívtuk segítségül, saját vizsgálódásunkhoz. Online kérdőívünkkel gyűjtöttük össze a videojátékosok jellemzőit, mely adatokat az spss22 statisztikai elemzővel dolgoztunk fel. Az elemzést követően három részre bontottuk a 338 videojátékos válaszadónkat: profi e-sportolókra, amatőr e-sportolókra, illetve gamerekre. Ezt követően pedig a három csoport tulajdonságait hasonlítottuk össze egymással. Az így kapott eredmények szemléletesen árnyalják a videojátékosok társadalmát, mely sokak szemében él homályban.

RUSZNÁK ANETT

rusznak.anett@gmail.com

Neveléstudomány

MA, 1. félév

Debreceni Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

*Témavezető:
Kocsis Zsófia
tanársegéd, DE BTK*

Együtt eredményesebbek lehetünk! Az iskola és a szülők kapcsolatának vizsgálata Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei általános iskolákban

A szülők és az iskola kapcsolatának, a szülők bevonódásának pozitív hatásait a gyermek tanulási motivációjára, tanulási eredményére számos nemzetközi és hazai kutatás bizonyítja. Dolgozatunkban a szülő-iskola kapcsolatát, a családi háttér és az iskolai pályafutás összefüggéseit korábbi kutatások tükrében mutatjuk be. Feltáró jellegű kutatásunk célja, hogy rámutassunk a szülői szerepvállalás fontosságára, valamint megismerjük a két szereppartner, a szülők és a pedagógusok álláspontját a témában.

Kutatásunkban arra keressük a választ, hogy milyen különbségek mutatkoznak az eltérő végzettséggel rendelkező szülők között? Melyek azok a kezdeményezések lennének, amelyekben a szülők szívesen részt vennének a szülő és az iskola kapcsolatának erősítése érdekében? Kutatási kérdéseink megválaszolására kvantitatív és kvalitatív módszereket alkalmaztunk. A kvantitatív kutatási szakaszban a szülők álláspontját vizsgáltuk, a kérdőíves kutatást három Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei általános iskolában végeztünk el (N=69). Félig strukturált interjúkat készítettünk a megyeszékhelyi és a városi iskola pedagógusaival a kapcsolattartás, a szülői részvétel témakörét vizsgálva. Feltételeztük, hogy minél magasabban kvalifikáltak a szülők, annál fontosabb számukra a tanulás és az iskola életében való részvétel.

A jelenlegi eredményeink szerint nem találtunk szignifikáns különbséget az eltérő iskolai végzettséggel rendelkező szülők között. A tanulás jelentősége, az otthoni, közös tevékenységek hasonlóan fontosak voltak minden szülőnek. Kutatásunk újszerűségét adta, hogy igyekeztünk felmérni a szülők véleményét abban, hogy milyen kezdeményezéseket részesítenének előnybe. Feltételezésünk bizonyítást nyert, a szülők legszívesebben olyan programokon vennének részt, amelyek hasznos tanácsokkal szolgálhatnak az otthoni tanulással kapcsolatban, érdeklődnének családi olvasás, matematika stb. programok iránt. A kvalitatív kutatási eredményeink is alátámasztották, hogy a gyermek iskolai pályafutása szempontjából kiemelten fontos a szülők és az iskola közötti aktív kapcsolat. A tanulmány legfőbb célja, hogy rámutassunk az iskola és a szülő kapcsolatának, illetve a szülői szerepvállalás fontosságára. Feltáró jellegű kutatásunkkal kívánunk alapot biztosítani a komplex kutatás lebonyolításához. Fontosnak tartjuk ezért e megkezdett kutatás folytatását további, annak reményében, hogy a tapasztalatok hozzájárulnak egyes intézményi fejlesztések megalapozásához.

KISS GEORGINA LILI

kiss.georgina.lili@gmail.com

Pedagógia

BA, 5. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

TÓTH CINTIA

tothcintia06@gmail.com

Pedagógia

BA, 5. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

RABI LÍVIA LUCA

rabilluca@gmail.com

pedagógia

BA, 5. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

dr. Rausch Attila

egyetemi adjunktus, ELTE PPK

Ingázó hallgatók a felsőoktatásban

A felsőoktatásban tanuló hallgatók egyre nagyobb arányban és egyre nagyobb távolságból ingáznak, hogy részt tudjanak venni az egyetemi, főiskolai óráikon. Az ingázás okai mögött állhat rosszabb szocioökonómiai státusz, a kollégiumi férőhelyek száma a legtöbb egyetemi városban erősen korlátozott, miközben az albérleti díjak jelentős mértékben, sok család számára már nem megfizethető mértékben emelkedtek az utóbbi években. A napi ingázás mindenki számára kimerítő tud lenni és hatással lehet az egyén iskolai teljesítményére, szociális életére, egészségére.

A kutatás célja, hogy feltárja az ingázás hatásait, valamint feltérképezze az azzal kapcsolatos jellemzőket a hazai felsőoktatásban tanulók körében. A kutatáshoz online kérdőívet alkalmaztunk, amelynek elején lakhatással, közlekedési és átszállási lehetőségekkel, valamint a tanulásra fordított idővel kapcsolatos kérdésekre válaszoltak a megkérdezettek. A kérdőív további részeiben ingázási tapasztalatokkal, szabadidős tevékenységekkel, valamint pihenéssel kapcsolatban találhattak kérdéseket.

A kérdőívet kitöltők (N=160) közül 107 hallgató fővárosi, 53 hallgató vidéki felsőoktatási intézménybe jár, átlagéletkoruk 21 év. A megkérdezett hallgatók átlagosan 90 percet töltenek ingázással egy nap, ami mellett nagy részük végez egyéb tevékenységeket, mint sportolás, közösségszervezés, munkavállalás, viszont a kitöltők több mint fele, nem folytat semmilyen, tanulmányokon kívüli egyéb tevékenységet.

A megkérdezett hallgatók válaszai alapján az ingázás kevésbé van hatással a tanulmányi eredményekre, főként a szabadidős és egyéb tevékenységek hiányát eredményezi, továbbá sokan munkára fordítják fennmaradó kevés idejüket.

A témában elenyésző szakirodalom és információ áll rendelkezésünkre, ezért kutatásunkkal az ingázás fő hatásaira, esetleges következményeire kívántunk rávilágítani, mellyel szélesebb látókört biztosíthatunk a felsőoktatásban résztvevőknek.

NAGY EMÍLIA BERNADETT

nagy.emilia.official@gmail.com

Angol nyelv és kultúra-, Német nyelv és kultúra

tanára

Osztatlan, 8. félév

Pannon Egyetem

Modern Filológiai és Társadalomtudományi Kar

*Témavezető:
dr. Ollé János
egyetemi docens, PE MFTK*

Köznevelési krízishelyzet hatása középiskolákban kialakult közösségekre

A koronavírus-járvány Magyarországra érkezése miatt 2020. március 16.-ától az egész országban digitális munkarend lépett életbe.

Ebben a dolgozatban a digitális munkarendre való átállásnak és a kötelező online térben való tanulásnak a hatásait vizsgálom olyan közösségekben, amelyek középiskolában jöttek létre és a járvány kitörése előtt kizárólag ott voltak jelen, például egy osztályközösség, vagy szorosabb iskolai klikkek, iskolai sportszervezetek, kollégiumi közösségek kapcsolatai.

Dolgozatomban először a közösség és a csoport fogalmát tisztázom, majd három középiskolában készítek felmérést a járvány kitörése előtti közösségekről. Ezt követi egy kutatás, amely a digitális oktatás hatásait nevezi meg a már létező személyes és online közösségekre, csoportokra.

A kutatási módszerem egyéni írásbeli kikérdezés. Tanulókat az iskolai közösségekről kérdezem, egy másik kérdőívben osztályfőnököket és szaktanárokat kérdezem, hogy eddig hogyan próbálták az osztályközösségüket építeni, milyen módszereik vannak erre a digitális munkarendben, szerintük ez az idő alkalmas-e közösségépítésre, valamint milyen terveik vannak a krízishelyzet utáni időszakra.

Hipotéziseim a következők:

- Az osztályfőnököknél a tervezés mértéke, minősége és komplexitása szoros pozitív összefüggést mutat a krízishelyzet utáni, a személyes találkozások hiányában lehetséges egyéni és közösségi fejlesztések lehetőségeivel, hatékonyságával, potenciális eredményességével.
  - A pedagógusok egyéni és közösségi fejlesztésének a törekvései a személyes találkozás hiányában lelassulnak vagy megszűnnek a digitális munkarendben.
  - A kialakult krízishelyzetben az iskolai barátságok és kapcsolatok tanulók által megtapasztalt minősége a személyes találkozások hiánya után jelentős mértékben nem változik, mert a tanulóközösségek a krízishelyzet előtt is egyszerre voltak jelen személyesen és az online térben is. A kérdőívek eredményeiből megállapítható, hogy az osztályfőnökök és szaktanárok a kialakult digitális munkarendben is nagy hangsúlyt fektetnek az egyéni és a társas fejlesztésre, bár ezeket más módszerekkel valósítják meg, valamint, hogy a tanulók társas kapcsolatai kis mértékben változtak csak a már korábban meglévő online közösségeik miatt.
-

KORMOS KEVIN

kormoskevin@gmail.com

magyar nyelv és irodalom - angol nyelv és

kultúra osztatlan tanári szak

Osztatlan, 9. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

dr. Rónay Zoltán

egyetemi docens, ELTE PPK

Kreatív demokrácia nyomában iskolafókuszú jogi attitűdkutatások mentén

Kreatív demokrácia nyomában iskolafókuszú jogi attitűdkutatások mentén

Ahogy Fukuyama (2020) kiemeli, a társadalmi és gazdasági változások dinamikája olyan nagymértékűvé vált, hogy a korábban biztosabbnak érzett jogi és erkölcsi kérdések közti határ ma elmosódottabbnak tűnhet. A Dewey (1940) programjában megjelenő kreatív-demokratikus elképzelés úgy magyarázza a demokrácia releváns értékelését, miszerint a demokrácia ellenségeit csak akkor lehet legyőzni, ha az egyéneknél személyes attitűdöket hozunk létre. A demokrácia tanulási folyamat, amelyben eltérő háttérrel rendelkező egyének minden kisebbségtől függetlenül meg tudják élni a jogaikat, értékeik képviselve vannak. A demokrácia keretrendszerében azonban Dewey a kreativitást előremutatónak tartja, kiáltványában a kreatív demokrácia az előttünk álló feladat.

Kutatásom az iskolai jogok kapcsán előkerülő kreatív demokráciát keresi két fázisban. Az első kérdőív tanárok és tanárjelöltek körét célozza meg, általános jogtudatosságot (Fekete, 2016) és témaérzékenységet vizsgálva. Ez a köznevelésben dolgozók jogait vizsgálja. A második fázisban az esetelemzések mentén szerveződő kérdőívet fókuszcsoportok töltötték ki: egy fővárosi gyakorlóiskola 10 tanára és diákja, továbbá egy nem fővárosi technikum és szakiskola 10 tanára és 10 diákja. A kitöltő diákok egy korosztályba tartoznak, a tanárok pedig mind közismereti tárgyat tanítanak. A kutatás tanárjelöltek attitűdjét is vizsgálja. Az esetek megalkotásához Hertogh (2011) normatív profiljait hívtam segítségül – három olyan szituációra kell reagálniuk tanárjelölteknek, tanároknak és diákoknak, amelyekben egyre erősebbé válik a jogi és erkölcsi parancs közötti feszültség. A három szituáció Ewick–Silbey (1998) definíciói mentén lehetségesen a jogtiszteletre, a haszonelvű joghasználatra és a jogi elidegenedésre hoz példát (nem kizárólagosan).

A Likert-skálák, illetve kölcsönzött mérőeszközök és esetelemzések mentén három fő attitűdöt lehetett elkülöníteni: 1.) olyan attitűdök, amelyek sem jogi, sem erkölcsi vonatkozásban nem ingatták meg az adatközlők egy jelentős hányadát, 2.) olyanok, amelyekben a kitöltők számára a jogszabályok betartása mint a saját védelmük eszköze jelent meg, 3.) végül olyanok, ahol az erkölcs felülírja a jogszabályi keretben elvártakat. Az attitűd mutatkozott legtipikusabbnak, melyben a tanárok, illetve tanárjelöltek elkerülő, védekező szerepből közelítik meg a jog fogalmát.

GYŐRI KRISZTINA

gyorikrisztina97@gmail.com

Neveléstudomány

MA, 3. félév

Debreceni Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

*Prof. Dr. Pusztai Gabriella
intézetigazgató, DE BTK*

Learning Alone - a kapcsolati beágyazódás hatása a távolléti oktatás alatt

A COVID-19 pandémia oktatásra gyakorolt hatását 2020-ban a kutatók rendkívüli gyorsasággal kezdték el vizsgálni. A létrejött oktatási forma elnevezése is vitatott, sem a távoktatás, sem a digitális oktatás kifejezés nem eléggé szakszerű. Mi a szakirodalomban megjelenő vészhelyzeti távolléti oktatás (emergency remote teaching, továbbiakban ERT) kifejezést használjuk (Hodges et al., 2020; Bozkurt és Sharma, 2020). Ez utal a normál oktatástól való időszakos eltérésre valamint a kényszerű távolságtartásra oktatási folyamatokban is. A kutatások leggyakrabban az ajánlott vagy a használt platformokat vetik össze, valamint az oktatási módszereket, az oktatói, tanulói és hallgatói felkészültséget, aktivitást és attitűdöket vizsgálják (Ferdig, 2020; Hargitai et al., 2020; Kristóf, 2020). Jelen kutatás viszont a hallgatói kapcsolatok változására és ezek felsőoktatási eredményességgel való összefüggésrendszerére koncentrálna, mert a hallgatói kapcsolatok redukcióját e periódus fontos megkülönböztető jegyének tartja. Az eddigi kutatások szerint a hallgatók intézményi beágyazottság a tanulmányi eredményesség nélkülözhetetlen feltétele (Astin, 1993; Tinto, 1993; Pascarella-Terenzini, 2005). Ez vizsgálható inter- és intragenerációs dimenzióban, s a hazai kutatások rendre azt igazolták, hogy az oktatókkal való sokoldalú kapcsolattartás jelentősebb befolyással bír a hallgatói karrierre (Pusztai, 2011). Kutatásunkban összehasonlítottuk a hallgatói kapcsolatok ERT előtti és alatti állapotát. Azt feltételeztük, hogy az intézményi kapcsolatok járvány miatti elszegényedése a hallgatói eredménytelenség, elégedetlenség és bizalmatlanság okozója lehet. Kérdőívünket 677 válaszadó hallgató töltötte ki (172 férfi és 505 nő) összesen 30 magyarországi felsőoktatási intézményből. Eredményeink felhívták a figyelmet az oktatók tanítással nem szorosan összefüggő szerepköreinek nélkülözhetetlenségére, valamint rámutattak arra, hogy a hallgatói kapcsolatok gyengülése összefüggésben áll a tanulmányok melletti kitartással, a tanulmányi aktivitással, a bizalommal és az elégedettséggel. A kutatás szerint a hallgatói beágyazottság romlása negatívan hat a teljesítményre. További következtetés, hogy mindezt a virtuális egyetem koncepciók kidolgozásánál szükséges figyelembe venni.

HORVÁTH GERGELY

horvath.gergely@pte.hu

angol nyelv és kultúra-, történelem és

állampolgári ismeretek tanára

Osztatlan, 7. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Híves-Varga Aranka

Egyetemi docens, intézetigazgató, PTE BTK

Nyelvtanulási motiváció és lehetőségek az eltérő szocioökonómiai háttér tükrében

A vizsgálat aktualitása a jelenlegi oktatási szakmapolitikai döntések hozzáférhetőségi és méltányossági dimenzióiban gyökereznek: a nyelvtanulás, a középiskolában tanuló és felsőoktatásba jelentkezni vágyó tanulók számára a többletpontok megszerzése miatt, az előnszerzés egyik forrása (Új felvételi követelmény, 2019). A kutatás célja, hogy bemutasson két eltérő szocioökonómiai háttérű tanulói csoportot (Bourdieu, 1978; Coleman, 1997; Varga, 2018), azok angol nyelvtanulásához köthető motivációit és eszközhasználati lehetőségeit (Eaton, 2010; Ahmadi, 2018). A vizsgálat online, hozzáférési alapú kérdőív kitöltésével történt. A mintavétel számossága (N1:32, N2:39) nem teszi lehetővé a reprezentatív értelmezést, azonban a kvantitatív kutatás eredményei megmutatják, hogy a vizsgálatban résztvevő diákok milyen, az angol nyelvtanulásához köthető célokkal és ambíciókkal rendelkeznek. Az elemzésben feltárt különbségek a családi háttérből származó tőkehiányokhoz köthetők (Bourdieu, 1978; Andor, 2001; Fehérvári, Varga & Ceglédi, 2018). A jelenlegi oktatáspolitikai preferenciák miatt az alacsonyabb gazdasági, kulturális és társadalmi háttérű diákok hátrányba kerülnek a felsőoktatás szelektációs mechanizmusában. A kutatás eredményei megmutatják, hogy mennyire eltérően vélekedik a két vizsgált csoport nyelvtanulási esélyeiről, lehetőségeiről és céljairól. A feltárt folyamatokban nagy szerepe van a segítetség érzésének: azok a diákok, akik a nyelvi fejlődésük során nagyobb támogatást kapnak, sikeresebbnek érzik magukat, így optimistán látják jövőjüket és nyelvtanulásukat. A külső, tanórán kívüli segítség eloszlása a két csoport között egyenlőtlen, így a családból eredő hátrányok még inkább elmélyülnek az iskolai évek múlásával. A korlátolt lehetőségek a nyelvtudást bizonyító dokumentumok megszerzésére azt eredményezik, hogy a megkérdézett alacsony szocioökonómiai háttérrel rendelkező diákok kevésbé motiváltak a magasabb szintű vizsgák letételére, illetve mindemellett rosszabb jövőképpel rendelkeznek. A hátránykompenzációs, méltányosságot elősegítő beavatkozások hiányában a nyelvtanulásért járó többletpontok a magasabb szocioökonómiai háttérű családok gyermekeinek privilégiumává válhatnak. A bevezető kutatás további mélyfúrások útjait jelöli ki, melyek adekvát beavatkozási javaslatok adására adhatnak lehetőséget.

KÁROLYI BORBÁLA

karolyibori97@gmail.com

Neveléstudomány

MA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

*Témavezető:
dr. Fehérvári Anikó
egyetemi docens, ELTE PPK*

Offline és online kapcsolati háló az osztálytermen belül és kívül

Az okoseszközök, az internet használata egyre fiatalabb életkorban megjelenik a gyermekek életében (Mascheroni & Ólafsson, 2014; OfCom, 2011; Ofcom, 2015; Ofcom, 2019). Számos kutatás vizsgálta már ezen jelenség hatásait, azonban a tanulók kortárskapcsolatainak alakulására vonatkozóan eddig kevés elemzés számolt be.

Kutatásom célja felmérni a 3.-4. osztályosok online kommunikációjának, okoseszköz használatának jellegzetességeit, különös tekintettel az internethasználatuk, illetve okostelefon használatuk leggyakoribb módjaira. Kutatási keretem kevert módszeren alapul, amely tartalmaz egy tanulói kérdőíves vizsgálatot és egy többszemponú szociometriai felmérést, amelyeknek elsődleges célja volt feltérképezni az osztály iskolán belüli és kívüli offline, valamint online kapcsolati hálót, azok közt összehasonlítást végezni, valamint felmérni azok összefüggéseit a tanulók online jelenlétével, kapcsolattartási szokásaikkal. Ennek érdekében egy hagyományos többszemponú szociometriai kérdéssort egészítettem ki online kapcsolatokra vonatkozó tartalmakkal. Emellett az eredmények pontosítása, értelmezése érdekében feltáró interjúkat készítettem az érintett osztályfőnökökkel. A kutatásban egy harmadikos, valamint egy negyedik osztály vett részt. Mindkét osztály budapesti, állami általános iskolákból került ki. Kutatási eredményeim közül kiemelhető, hogy bár a negyedik osztályosokat összetettebb online kapcsolati rendszer jellemzi, a harmadik és negyedik osztályosok között már egyaránt előfordul bizonyos mértékben az online jelenlét, az okostelefonbirtoklás és használat, melynek egyik célja többek közt az online kapcsolattartás, kommunikáció. Emellett az is kiderült, hogy az osztályfőnökök az iskolán belüli és kívüli offline kapcsolatokat sokkal jobban nyomon tudják követni, mint az online dimenziót.

A pilot-kutatásom felhívja a figyelmet az offline-online jelenlét, valamint a kortárs kapcsolatok összefüggéseire, az azzal járó lehetséges veszélyekre, melyek most különös jelentőséggel is bírnak, hiszen a digitális oktatás bevezetése óta még több gyermeket érint az online jelenlét.

PATAKI ÁGNES

tapsagnes@gmail.com

Pedagógia

BA, 6. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

*Dr. Szabó Zoltán András
egyetemi adjunktus, ELTE PPK*

A vezetők szerepe a pedagógus kiégés folyamatának prevenciójában

A pedagógusok jó mentálhigiénés állapota az oktatási rendszeren belül elengedhetetlen, mert az őket érő különböző pszichés helyzetek miatt különösen ki vannak téve a kiégés folyamatának. A témával több nemzetközi és hazai kutatás is foglalkozik, kitérve a munkahelyi körülményekre és a vezetők szerepére.

Magyarországon 2011-ben a Nemzeti közoktatási törvény a közoktatási intézmény vezetőjének jogkörét megváltoztatta (2011. évi CXCV. törvény 61. § (6)). A törvényi változással a nemzeti, állami fenntartású közoktatási intézmények esetében a munkáltatói jogkört az intézményvezetőktől a tankerületekhez helyezte át, valamint az intézmények gazdasági önállóságát megszüntette. Ebbe beletartoznak a bérigazgatást érintő döntések, kinevezések is. A kutatás megkezdésekor arra kerestem a választ, hogy az állami fenntartású közoktatási intézmények esetében, a 2011-es törvényi szabályozás hatására, az intézményvezetők milyen mértékben tudnak befolyással lenni pedagógus kollégáik megfelelő mentálhigiénés állapotára, megelőzve ezzel a pedagógus társadalmat is veszélyeztető kiégési folyamatot. A kutatást három intézményben folytattam le, online pedagógus kérdőíveken és személyes vezetői interjúkon keresztül, ezzel a kétoldalú felméréssel biztosítva, hogy minél érvényesebb eredményekhez jussak. A kérdőívet kitöltő pedagógusok és a vezetői interjúk összevetése alapján azt látjuk, hogy az iskolai légkör mindenhol hatással van a pedagógusok mentálhigiénés állapotára. Mindhárom intézmény esetében érvényes megállapítás, hogy a pedagógus mentálhigiénét több tényező is befolyásolja, így a túlterheltség, az oktatás kiszámíthatatlansága, az elismerés hiánya.

Kezdeti feltételezésünk, hogy egy állami közoktatási intézményben a vezetőknek nincs elég lehetősége támogatni a pedagógus kollégák jó mentálhigiénés állapotát a kitöltött kérdőívek és a vezetői interjúk alapján részben nyert csak igazolást. A kutatási eredmények azt igazolják, hogy az állami fenntartású intézményekben a vezetők azokon a területeken, melyekre van befolyásuk (órabeosztás, iskolai körülmények), próbálnak lépéseket tenni annak érdekében, hogy a pedagógusok mentális állapota jó legyen, de a kimagasló nehézségeket okozó feltételek (az oktatás kiszámíthatatlansága és az elismerés hiánya) befolyásolására az intézményvezetőknek nincs mozgástere. Ezzel szemben az eredmények azt is igazolják, hogy a vezető jelenléte és hatása az irányítása alá tartozó pedagógusok mentálhigiénéjére, intézményspecifikus.

KOZMA KITTI

kozmakitti99@gmail.com

Angol nyelv és kultúra; történelem és

állampolgári ismeretek tanára

Osztatlan, 5. félév

Debreceni Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Ceglédi Tímea

adjunktus, DE BTK

"Az élet egyikünk számára sem könnyű..." Reziliens életúttal a pedagógus pályán

Jelen TDK-dolgozatban hátrányos helyzetben nevelkedett, roma/cigány származású pedagógusokat mutatunk be. Ezen akadályok ellenére is sikerült kiemelkedniük és ma már teljes értékű pedagógusokként dolgoznak. Ebben a kutatásban arra kerestük a választ, hogy a hátrányok ellenére hogyan valósították meg az álmaikat, illetve ők miképpen segítik és támogatják a hátrányos környezetben nevelkedő gyerekeket.

Kérdéseinket a rezilienciát (Alva 1991, Békés 2002, Ceglédi 2012), valamint a hátrányos helyzetet érintő témakörben fogalmazzuk meg. Az első kérdésben arra kerestük a választ, hogy a roma származású pedagógusok mögött megtalálható-e a támogató közeg, egy erős családi háttér, akik támogatták őket tanulmányaikban? A második kérdésben arra voltunk kíváncsiak, hogy milyen kapcsolat van a saját életút és a pedagógusként végzett munka között. Utolsó kérdésünkben a belső motiváltságukról kérdeztük őket, illetve az oktatás során alkalmazott módszereikről. E pedagógusok küldetéstudata erős pályán tartó tényezőként jelenik-e meg (Ceglédi 2018)?

Hat roma származású pedagógussal készítettünk félig strukturált életút interjúkat 2019 őszén. A kutatás Magyarország keleti megyéiben zajlott. A célcsoport specialitása miatt mintavételi metodikaként a hólabda módszert választottuk. Jelen kvalitatív kutatásban a Grounded Theory (GT) módszerét alkalmaztuk (Glaser és Strauss 1967). Az elkészült interjúkból vontuk le a következtetéseket és fogalmazzuk meg megállapításokat, összevetve korábbi szakirodalmi művekkel.

A kutatás eredményei: Első kérdésünkre azt a választ kaptuk, hogy e pedagógusokat támogatták a szüleik tanulmányaikban, viszont inkább azt szerették volna, hogy először egy szakmát szerezzenek. A pedagógusok voltak azok, akik ösztönözték alanyainkat, hogy az érettségi legyen az elsődleges cél a számukra. Második kérdésünkkel megtudhattuk, hogy a reziliens pedagógusok empatikusak a tanítványaikkal szemben. Ismerik a családi háttérüket, ezáltal képesek megérteni őket. A harmadik kérdésünkre adott válaszokból kiderül, hogy e pedagógusok erős küldetéstudattal rendelkeznek, legfőbb céljuk segíteni a hátrányos helyzetű diákokat.

FEKETE ANETT

feketeanett98@gmail.com

Pszichológia

BA, 6. félév

Szegedi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

KABAI DÁNIEL

kabai.dani98@gmail.com

pszichológia

BA, 6. félév

Szegedi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

JAKSA ÉVA

jaksaeva8@gmail.com

Pszichológia

BA, 6. félév

Szegedi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

VARGA ALEXANDRA

vszandi098@gmail.com

Pszichológia

BA, 6. félév

Szegedi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Jagodics Balázs

egyetemi tanársegéd, SZTE BTK

"Ezek a mai fiatalok" - AZ észlelt generációs különbségek összefüggése a pedagógusok kiégésével

Napjaink egyik legjelentősebb teljesítmény-, és karrierkrízise a kiégés szindróma, amely minden hivatásban megjelenhet, de elsősorban a segítő tevékenységben dolgozókat érinti. A kiégés tartósan fennálló emocionális és társas stresszre, valamint megterhelésekre adott érzelmi reakciós válasz. A pedagógusok nap mint nap emberekkel dolgoznak, nagy megterhelésnek vannak kitéve a munkahelyükön és rengeteg követelménynek kell megfelelniük, ezért fontosnak tartjuk a kiégést az ő esetükben vizsgálni. Kutatásunk célja ezért a pedagógusok kiégésének különböző aspektusainak feltárása volt, emellett nagy hangsúlyt fektettünk a generációs különbségekre, amelyek felderítéséhez egy saját kérdőívet állítottunk össze. Fő kérdéskörünk tehát arra vonatkozott, miszerint milyen kapcsolatban áll az iskolai környezet (mind kapcsolatrendszer, mind felszereltség tekintetében), az énhatékonyság érzése, illetve a generációs különbségek észlelése a diákokkal szemben a kiégéssel. Az adatgyűjtéshez online kérdőívet alkalmaztunk, amelyet emailben továbbítottunk az iskoláknak. Összesen 417 vizsgálati személy vett részt kutatásunkban, akik közül a legnagyobb számban középiskolai tanárok voltak, de mintánkban szerepeltek általános iskola felső-, illetve alsó tagozatos, valamint mindkét évfolyamban tanító pedagógusok, főiskolai -, illetve egyetemi tanárok, valamint óvodapedagógusok is. Kérdőívünk kidolgozásakor három faktort különböztettünk meg.

Az első hipotézisünk beigazolódott, mi szerint az iskolában fellelhető eszközök mennyisége és minősége negatív összefüggésben állnak a kiégéssel. Második hipotézisünk szintén beigazolódott, tehát kollégákkal való megfelelő kapcsolat csökkenti a kiégés kialakulásának valószínűségét. Harmadik hipotézisünkben igazolódott a generációs különbségek és a kiégés között található pozitív irányú kapcsolat. Végül pedig negyedik hipotézisünkben azt találtunk, hogy az iskolai klíma, a pedagógusok életkora és a generációs különbségek együttesen összefüggnek a kiégéssel. Összességében eredményesnek találjuk kutatásunkat, a limitációk és a kritikák fényében egy újabb kutatás létrehozása révén érdemesnek találnánk a téma további, komplexebb vizsgálatát folytatni.

MELKVI FRUZZSINA ANNA

fruzsoo94@gmail.com

óvodapedagógus

BA, 3. félév

Neumann János Egyetem

Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Dr. Rigó Róbert

főiskolai docens, NJE PK

Férfiak az óvodapedagógus pályán

Dolgozatom tárgyát képezi a férfi óvodapedagógusok létjogosultsága a pályán, valamint véleményük a mai kialakult helyzetről. Azért választottam ezt a témát, mert úgy gondolom, hogy a nemi sztereotípiák áthatják ezt a szakmát, pedig a szülők, a kollégák és a gyermekek felől is lenne igény férfi óvodapedagógusra. Kulcsfontosságú témák, amik helyet kaptak dolgozatomban: a pedagógus attitűdök, nemi sztereotípiák, szülő-gyermek vélemények, a fiúgyermekek pszichoszociális fejlődése, valamint gender szempontú megközelítés. Céljaim közé tartozott, hogy megtudjam, miért választották interjú alanyaim ezt a pályát. Valamint választ kerestem az óvó bácsikat egyetemi éveik, álláskeresésük során ért hatásokra, a szülői fogadtatásra. Kérdéseimben kitértem játék tevékenységeikre is, továbbá érdeklődtem arról, szerintük miként hatnak a fiúgyermekekre? Végül górcső alá vettem véleményeiket a tekintetben is, hogy milyen változásokat kellene ahhoz alkalmazni, hogy több férfi válassza ezt a gyönyörű hivatást.

Kutatásomhoz félig strukturált interjúkat készítettem hat férfi óvodapedagógussal. Az alanyok kiválasztásánál az volt a fő szempont, hogy aktívan dolgozzanak a szakmában, ne legyenek pályaelhagyók. Igyekeztem különböző életkorú, illetve eltérő gyakorlati idővel rendelkező alanyokat találni, hogy minél tágabb körből, másféle szemszögből vizsgálhassam meg a kérdésekre adott válaszokat. Az interjúk során nem tényekre, általános véleményekre törekedtem, hanem az egyén saját gondolataira, megélt élményeire, személyes értékelésére. Ez az eredmények bemutatásánál egy-egy kiragadott idézetnél, valamint a mellékletben található interjúkból is kiderül. Az elkészült interjúk alapján megállapítottam, hogy van igény a férfi óvodapedagógusokra, bár az alacsony fizetés miatt vajmi kevesen választják ezt a pályát, illetve legtöbbször ez az oka a pálya elhagyásnak is.

Kutatásom gyakorlati haszna az, hogy felhívjam az emberek figyelmét a férfi óvodapedagógusok jelentőségére, valamint, hogy némiképp eloszlassam a velük szemben született előítéleteket.

MÉRÉSZ ANNA

mereszanna98@gmail.com

osztatlan tanári mesterképzési szak

Osztatlan, 3. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Simonfi Zsuzsanna
egyetemi adjunktus, KRE BTK

Individuálpszichológiai alapú bátorító nevelés - avagy mi jobb, mint a büntetés?

Az a hipotézisem, hogy az általános iskolai és a középiskolai tanulmányaim tapasztaltai alapján, létezik ezektől eltérő gyakorlat az oktatás és nevelés területén. Az egyetemi tanulmányaim során elkezdtem bővíteni a látóteremet, meglátogattam a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézetben található pedagógiai szakkönyvtárat, valamint egy egyetemi kurzus keretében lehetőséget kaptam, hogy betekintést nyerjek az alternatív és reformpedagógiai irányzatokba.

Ezután egy kötetlen beszélgetés során az életpályájáról mesélt Nagyné Kasza Ilona individuálpszichológiai tanácsadó, akivel a családom évek óta szoros kapcsolatban áll. Ekkor találkoztam először az individuálpszichológiai alapú emberi kapcsolatok sokrétűségével, amely többek között a pedagógia területén is kiválóan alkalmazható. Megnyílt számomra az a lehetőség, hogy ezzel az irányzattal részletesebben és mélyebben foglalkozzak.

Felderítettem az individuálpszichológiai szakirodalom azon részét, amelyet magyar nyel-ven nem találtam meg. Ezeket külföldről megrendeltem és elkezdtem lefordítani a dolgoza-tom szempontjából fontos részeit. A véleményem szerint az individuálpszichológiának van szakirodalma, de fellelhetők hiányosságok a magyar nyelvű művek között. A munkának ezt a részét nem csak a dolgozatom megírása miatt tartottam fontosnak, hanem megkönnyíthetem mások közelebb jutását is a témakörhöz a lefordított és felhasznált részekkel. Mindezt kiegészítette a Nagyné Kasza Ilonával felvett mély interjú is, és bízom benne, hogy ezzel mások-nak is tudok segítséget adni az individuálpszichológiai ismereteik bővítése során.

A dolgozatommal egy bátorító nevelés iránt elkötelezett személyt mutattam be, aki több diploma, komoly feladatok után ismerkedett meg az individuálpszichológiai neveléssel, és életfeladatának tekintette, tekinti a mai napig, hogy minél többen megismerjék és alkalmazzák a kényszer, a büntetés nélküli életet, nevelést, és nevelni kellemesen is lehet.

LÓLÉ BIANKA

lole.bianka88@gmail.com

Neveléstudományi szak

MA, 1. félév

Debreceni Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Ceglédi Tímea
adjunktus, DE BTK*

Pedagógusok stagnáló jelene és jövője. A pályaelhagyás rizikófaktora

A pedagógus stagnáló jelene és jövője. A pályaelhagyás rizikófaktora

A jelen OTDK-DOLGOZAT alapját a közoktatásban dolgozó pedagógus kiegészének és mentális állapotának a felmérése szolgálja a szakmai önértékelés és a 21. századi elvárások tükrében, melyek hozzájárulnak a pályaelhagyás rizikófaktoraival, és egy új jelenséghez, a stagnáló pályaelhagyó pedagógushoz, mely fogalmat a jelen dolgozatban bemutatott empirikus kutatás keretén belül, azzal alátámasztva alkottam meg.

Kérdéseinket a 21. századi társadalom (Harari 2012), a magyar közoktatás (Polónyi 2017), a 21. századi pedagógia és pedagógus (Pukánszky & Németh 1996), valamint a stressz, a kiegész (N. Kollár & Szabó 2017) és a szakmai önértékelés (Zagyváné 2019) témakörökben foglaltuk meg.

Az első kérdéseimben arra kerestük a választ, hogy a pedagógus mennyire tud reflektálni a felsőoktatási tanulmányai során és a gyakorlati életből a közoktatásban szerzett saját pedagógusi kompetenciáira, illetve más pedagógusok pedagógusi kompetenciáira. A második kérdésben arra voltunk kíváncsiak, hogy a pályán eltöltött évek hogyan függnek össze a pedagógusok viszonyított szakmai önértékelésével? A harmadik kérdésem a pályán eltöltött évek hogyan befolyásolják a pedagóguspálya kihívásainak értékelését? Az utolsó kérdésben választ kaphatunk arra, hogy a pedagógusok hogyan ítélik meg a jövőképet, illetve a jövőképen milyen módon jelenik meg a pályaelhagyás.

Kutatásomban a kvantitatív módszer használatát tartottam célszerűen. Egy online kérdőív kidolgozása és lekérdezése történt meg a pedagógusok körében.

A pedagógusokat célzó kérdőív kitöltése önkitöltős, online formában történt, amit 2020 januárjában, online platformon terjesztettem, összesen N=254 pedagógus töltötte ki. A kérdőív fő- és kiegészítő kérdéseket, illetve a válaszlehetőségek szerint egy- és többválaszos zárt kérdéseket és nyitott kérdéseket tartalmazott. A kutatás nem valószínűségi mintavételen alapul, az eredmények általánosíthatósága korlátozott.

A kutatási eredményekről elmondható, hogy a pályakezdő és az 5 és 10 év között dolgozó pedagógusok a legmotiváltatlanabbak. A több, mint 25 éve pályán lévők között a leggyakoribb, hogy ők azonosan értékelik magukat a többi pedagógushoz mérten. Számos szakmai kihívást a pályakezdők és az 5-10 éve pályán lévők tekintettek a legsúlyosabbnak. A pályaelhagyás és a stagnáló pályaelhagyás a pedagógusok jövőképeinek a része.

Kulcsszavak: stressz, kiégés, szakmai önértékelés, pályaelhagyás, stagnálás

---

CSÖRGŐ EMESE

emese.csorgo@gmail.com

Pedagógia

BA, 5. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

TÓTH ANNA VERONIKA

toth.anna.veronika98@gmail.com

Pedagógia

BA, 5. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

KIRCHNER ENIKŐ

enikokirchner@gmail.com

Pedagógia

BA, 5. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

dr. Rausch Attila

egyetemi adjunktus, ELTE PPK

Pest megyei pedagógusok SNI tanulókkal kapcsolatos továbbképzéseken való részvételének jellemzői

A sajátos nevelési igényű tanulók számának növekedése (KSH, 2020) és a pedagógusok körében végzett TALIS 2018 felmérés eredményei azt mutatják, hogy az egyik leginkább fejlesztésre szoruló terület a sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók integrált nevelés-oktatásához kapcsolódó pedagóguskompetenciák (Balázsi & Vadász, 2019).

Kutatásunk célja a Pest megyei pedagógusok SNI tanulók oktatásához kapcsolódó kompetenciáik fejlesztésére irányuló motivációinak feltárása egy online kérdőív segítségével. Mintánkat a Pest megyei alsó- és középfokon tanító általános iskolai, gimnáziumi, szakgimnáziumi, szakiskolai és szakközépiskolai tanárok alkotják. A válaszadók (N=400) 80%-a tanít általános iskolában és átlagosan 26 évet töltöttek eddig a pályán. Kutatási kérdéseink a motiváló tényezők, a szakmai tevékenységek, az akadályok és a fejlesztési lehetőségek köré épülnek.

A megkérdezett pedagógusokat leginkább a gyakorlatban jól alkalmazható módszerek megismerése (86%) motiválja, ennek érdekében a legtöbben a szakirodalom olvasását (74%), illetve a személyes (67%) és online (53%) tanfolyamokon való részvételt választják. Fejlődési szándékaik megvalósítását leginkább a munkahelyi leterheltség (24%) és az időhiány (27%) akadályozza, valamint az, ha a képzésnek nincs gyakorlati relevanciája (43%). A részvételtől való döntésben a női és pályakezdő pedagógusokat nagyobb mértékben tartja vissza a képzési helyszín családtól vagy lakóhelytől távol eső elhelyezkedése. Azok a pedagógusok, akik még nem vettek részt SNI képzésen, de van SNI tanulójuk, szintén az időhiányt, a munkahelyi leterhelést, a képzés általi plusz terhelést, a családtól és a lakóhelytől való távolságot és az anyagi terheket tartják akadálynak. Az általános iskolában foglalkoztatott pedagógusok közül jóval többen vettek részt képzésen, és minden képzési szintre jellemző, hogy akik még nem jártak továbbképzésen, ugyanazokat a visszatartó tényezőket jelölték meg (gyakorlati relevancia hiánya, időhiány, munkahelyi leterhelés).

A kutatás eredményei fontos információval szolgálnak a pedagógusok SNI-s képzésekhez kapcsolódó támogató és segítő tényezőkről, amelyek segítségével a továbbképzések kidolgozói és szervezői képzési programjaikat a pedagógusok igényeihez tudják igazítani.

CSÉBER DOMINIKA

cseber98@gmail.com

gyógypedagógia

BA, 7. félév

Széchenyi István Egyetem

Apáczai Csere János Kar

Témavezető:

Dr. Zajdó Krisztina

egyetemi docens, SZE AK

A magyar beszédhangok kiejtésének vizsgálata hátrányos szociokulturális háttérű, alsó tagozatos tanulók körében

Dolgozatom témája a hátrányos szociokulturális és szocioökonómiai helyzetben nevelkedő, alsó tagozatos (1-4. oszt.) gyermekek beszédhang-kiejtési képességeinek vizsgálata. Társadalmi és pedagógiai szempontból is fontos a hátrányos helyzetű családokból származó gyermekek felzárkóztatása, a megfelelő megsegítési mód biztosítása, hiszen a hátrányos szocioökonómiai körülmények negatívan befolyásolják a tanulók iskolai bevalását és tanulmányaik eredményességét. Ezáltal a későbbiekben a munkaerőpiacon történő elhelyezkedésük és a társadalomba történő sikeres beilleszkedésük is nehezítetté válhat. Elengedhetetlen, hogy ismerjük az adott populáció fejlődési paramétereit, hiszen ezáltal meghatározható a segítségnyújtás módja és mértéke, mellyel a fentebb említett problémák és nehézségek mérsékelhetőek/megoldhatóak.

A kutatás során a gyermekek beszédhang-kiejtési teljesítményét egy újonnan kidolgozott vizsgálóeszköz segítségével mértem fel. Az eszköz egy olyan képsorozat, mely elemeinek megnevezése során az összes magyar beszédhang kiejtésre kerül a különböző szóhelyzetekben. A kutatási minta vizsgálati csoportját 80 fő, hátrányos helyzetű tanuló képezte. Az eredményeik azonos elemszámú, tipikus szociokulturális háttérű alsó tagozatosok (kontroll csoport) eredményeivel kerültek összevetésre.

A kutatás kérdései a következők voltak: 1.) befolyásolja-e a hátrányos szociokulturális helyzet a beszédhang-kiejtési teljesítményt; 2.) 1-4. osztályfokig van-e kimutatható fejlődés az adott populáció esetében. Az eredmények tükrében elmondható, hogy a hátrányos helyzet negatívan befolyásolja a beszédhang-kiejtési teljesítményt: több beszédhang és beszédhangcsoport esetében elmaradást tapasztalható a vizsgálati csoport részéről. A különböző szóhelyzetekben vizsgált összes beszédhang kiejtése során is gyengébb teljesítményt mutat a hátrányos helyzetű tanulók csoportja ($KW-H(1;160) = 6.42$; $p = 0.0113$). Továbbá elmondható, hogy a vizsgálati és a kontroll csoport esetében is van statisztikailag kimutatható fejlődés az alsó tagozaton (HH: $KW-H(3;80) = 9.57$; $p = 0.0226$; TSZH: $KW-H(3;80) = 10.98$; $p = 0.0118$). Jelen dolgozatban részletes bemutatásra kerülnek az egyes beszédhangcsoportok vizsgálata során kapott és a fenti kérdések értelmében feltárt eredmények is.

A jellemző hiányosságok és hibák feltérképezésével és értelmezésével lehetőség nyílik egy olyan beszédfejlesztő modul kidolgozására, amely már óvodás kortól alkalmazva csökkenthetné a szociális hátrányból adódó nyelvi hátrányokat.

JÁKÓBNÉ SZILÁGYI ÉVA
jakobneszilagyieva@gmail.com
Gyógypedagógia
BA, 6. félév

Debreceni Egyetem
Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

Témavezető:
Dr. Pető Ildikó
főiskolai docens, DE GYGYK

Az integráltan oktatott sajátos nevelési igényű tanulók társas helyzete

A vizsgálat az integráltan oktatott sajátos nevelési igényű gyerekek társas helyzetére irányul. Az elméleti részben az együttnevelés elméletéről, annak gyakorlati megvalósulásáról, valamint a társas kapcsolatok alakulásáról olvashatunk. Ezt követően részletesen bemutatásra kerül a társas kapcsolatok felderítésére irányuló szociometriai vizsgálat, mint mérési eszköz illetve korábbi mérési tapasztalatok a sajátos nevelési igényű gyermekek társas kapcsolatairól. Öt integrált oktatásban résztvevő felső tagozatos osztály szociometriai mérésének értékelése és az eredmények összegzése lehetséges fel a tanulmány második felében. A vizsgálat fő célja az integráltan oktatott tanulók társas helyzetének a megfigyelése, a sajátos nevelési igényű gyerekek kapcsolatrendszerének tanulmányozása, az osztályban betöltött szerepük és komfortérzetük feltérképezése. A vizsgálat kérdései a társas kapcsolatok négy fő területére: a rokonszenvi választásokra, a funkciókra, a képességekre és a népszerűsége fókuszálnak. A vizsgálati tapasztalatokból megállapítható, hogy a csoportok többségében a sajátos nevelési igényű tanulók igyekeznek beilleszkedni az osztályközösségbe. A közösség egy része elfogadja őket, de szoros kapcsolatot csak az osztály egy tagjával vagy kis (2-3 fős) csoportjával sikerül kialakítaniuk.

Kulcsszavak: társkapcsolatok, integrált nevelés, sajátos nevelési igény

---

HORVÁTH KRISZTINA

h.krisztikee6@gmail.com

Óvodapedagógus

BSc, 4. félév

Soproni Egyetem

Benedek Elek Pedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Tóth- Merza Katalin PhD.

Adjunktus, SOE BPK

Az óvodapedagógusok gyermekbántalmazással kapcsolatos ismereteinek felmérése

A kutatás célja az óvodapedagógusok gyermekbántalmazással kapcsolatos ismereteinek és tapasztalatainak a felmérése volt. A vizsgálati mintát összesen 23 óvodapedagógus alkotta, mindegyikük nő, átlag életkoruk 43 év, átlagosan 19 év munkatapasztalattal rendelkeztek. Kutatásunkban félig strukturált interjúmódszert alkalmaztunk csoportos formában. Az interjúk szó szerinti átiratának elkészítése után a szöveges anyagon tartalomelemzést végeztünk.

Eredményeink rávilágítanak arra, hogy az óvodapedagógusok rendelkeznek a bántalmazással kapcsolatos ismeretekkel, a bántalmazás típusaival kapcsolatban 126, a lehetséges elkövetőkre vonatkozóan 80 tartalom jelenik meg a szövegben. A bántalmazás gyermekén tapasztalható jelei terén már bizonytalanabbak, ami a tartalmak számának csökkenésében (64), a tartalmi körök szűköségében (főként pszichés és viselkedéses tünetek említése), valamint a nem releváns válaszokban (túl általános megfogalmazás, nem trauma-specifikus jelek) is megmutatkozik. Az óvodapedagógusok gyermekbántalmazással kapcsolatos saját tapasztalataik közlésénél nagyon szűkszavúan fogalmaztak, csupán hat alkalommal számoltak be arról, hogy volt gyermekbántalmazással kapcsolatos tapasztalatuk, de nem nevezték meg a bántalmazás formáját, és két alkalommal említették, hogy nem volt ilyen esetük. Eredményeink jól szemléltetik a gyermekbántalmazással kapcsolatos erőteljes tabusítást.

Az interjúkban összesen 32 tartalom vonatkozik arra, hogy kinek jeleznének az óvodapedagógusok, ha gyermekbántalmazást észlelnének az óvodában. Válaszaik arra világítanak rá, hogy bizonytalanok, vagy nem érzik saját felelősségüknek a jelzés megtételét. A jelzés akadályaival kapcsolatban 49 tartalom jelent meg szövegben, számos olyan gátló tényezőt említettek (szülőkkel való kommunikáció nehézségei, döntési dilemma helyzet), ami a jelzés késedelmes megtételéhez vagy elmaradásához vezethetnek, így további kockázatot jelentenek a gyermek traumatizációjának ismétlődése, fennmaradása szempontjából.

Kutatásunk konklúziójaként hangsúlyozni szeretnénk, hogy az óvodapedagógusok gyermekbántalmazással kapcsolatos ismereteinek bővítése és az esetek kezelésével kapcsolatos kompetenciáinak fejlesztése elengedhetetlen annak érdekében, hogy jelzőrendszeri szerepükben megfelelően működhessenek.

A dolgozat (szakirodalmi összefoglaló és vizsgálat) a saját munkám, egyedül az interjúk szövegében a tartalmak kódolásához kértem két független személy segítségét (a tartalomelemzés szabályainak megfelelően).

KOCSIS NÓRA

kocsisnono2@gmail.com

Gyógypedagógia

BA, 5. félév

Debreceni Egyetem

Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

Témavezető:

Dr. Bocsi Veronika

egyetemi docens, DE GYGYK

Egy lépés előre. Hátrányos helyzetű diákok részvétele egy mentorprogramban

Kulcsszavak: hátrányos helyzet, iskolai eredményesség, mentorálás, hátránykompenzálás

A téma aktualitását tekintve megállapítható, hogy a társadalomban, s ebből kifolyólag az oktatás területén évtizedek óta meglévő problémaként van jelen a hátrányos helyzet, s annak továbbörökítő jellege. A hátrányos helyzet csökkentésére számos hátránykompenzáló programot alakítottak ki, amelyek közé tartozik a mentorálási folyamat is, melynek elsődleges céljaihoz sorolható a támogatás biztosítása, illetve a segítségnyújtás egy fiatalabb, tapasztalatlanabb egyén részére. A kutatás alanyait képezik egy több régiót érintő mentorprogramban résztvevő diákok. A vizsgálatra 2019 őszi félévében került sor, amely során a gyermekek mentorprogramtól való elvárásaira, a tanulás során adódó nehézségeikre és a továbbtanulási terveikre fókuszáltam. Az elméleti áttekintés során a hazai szakirodalmak alapján vizsgáltam a családi háttér és az iskolai eredményesség összefüggéseit, pedagógiai megközelítésből a hátrányos helyzetet, valamint a mentorálás szakirodalmi áttekintésére is kitértem. A vélemények feltárására a legalkalmasabb módszernek a kérdőívet tartottam (N=585). A kvantitatív módszer főbb kérdésblokkjai a tanulók általános adataira, a tanulási motivációra, a leendő mentoruk és a mentorprogramtól való elvárásaira, valamint a saját vélemények feltárására vonatkoztak. A diákok bemeneti eredményeit vizsgálva azt tapasztaltam, hogy a programban részt vevő hátrányos helyzetű tanulók több mint felénél észlelhetőek nehézségek a tanulás terén, azonban eléri a 40%-ot azoknak az aránya, akik a közeljövőben szeretnének szakmát szerezni. A diákok programmal kapcsolatos elvárásai szerint a tanulás támogatásán kívüli programokat részesítik előnyben, s ezen összetevők mentén, különböző változókkal megvizsgálva eltéréseket tártam fel. A programmal kapcsolatos elvárások szerint klasztereket alakítottunk ki, amely alapján a tanulók köre három csoportra osztható. Ennek alapján megállapítható, hogy a résztvevők köre nem homogén, megfigyelhető egy passzív csoport jelenléte is, akiknél erőteljesebb a tanulás során adódó nehézségek megléte.

SZABÓ FRUZSINA

fruzsinasz@gmail.com

szociálpedagógia

BA, 5. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Dr. Fízel Natasa

főiskolai docens, SZTE JGYPK

Halmazottan hátrányos helyzetű roma származású gyermekek szocializációs sajátosságainak megjelenése a köznevelési intézményekben

Dolgozatomban azt tárgyalom, hogy a nehéz anyagai körülmények között élő roma származású gyermekek eltérő szocializációja hogyan nyilvánul meg köznevelési intézményekben. Terepmunkát végeztem annak érdekében, hogy a témát minél alaposabban körüljárjam, ezért cigány családnál töltöttem huzamosabb időt. Tapasztalati úton láttam bele mindennapi életükbe gyermeknevelési szokásaikba, a település széli szegregátumok sajátos világába, és város azon részének életébe, ahol cigány közösségek élnek. Négy éve végzek önkéntes munkát a helyi roma tanodában, ahol a tanoda dolgozói és önkéntesek célja a nehéz sorsú roma gyermekek iskolaérettségének elősegítése és a lemorzsolódás csökkentése egyaránt. Belecsöppentek az online oktatás bevezetésébe, melynek során nehézségekkel küzdöttek, hiszen anyagi forrásaik sok esetben az áram használatot sem tették lehetővé. Segítésükben nagy szerepet játszottak a tanoda dolgozói és önkéntesei, akik végig segítették a gyermekeket az online oktatásban részvételében, mindennapi nehézségeikben. Az iskola a védőfaktor funkcióját nem tudta megfelelően ellátni. Bizonyos cigány hagyományok megismerése kulcsfontosságú a gyermekek viselkedési sajátosságainak megismeréséhez, különös tekintettel a neveltetésükre, értékrendjükre, a család és a közösség fontosságára. Ismertetem az előítélet fontosságát, hogy elkerülhető és megváltoztatható. Az óvodának meghatározó szerepe van a cigány gyermekek életében. Annak ellenére, hogy a cigányok döntő többségének az anyanyelve magyar, kis közösségekben, ahol terepmunkámat is végeztem, a gyermekek a cigány, ez esetben a lovári nyelvet tanulják meg elsődlegesen, hiszen a közösség ezt a nyelvet beszéli, így a gyerekek később, sok esetben az óvodában sajátítják el megfelelően a magyar nyelvet. Iskolai nehézségeikhez nagyban hozzá járul az anyagi nélkülözés, az ebből fakadó lakáskörülmények, a szocializációs sajátosságok. A pedagógusok és egyéb dolgozók számára fontos, hogy ezeknél a gyerekeknél is sikert érjenek el, ezt pedig előítéletmentességgel és elfogadással és pozitív odafordulással tudják a leginkább elérni, ehhez azonban szükséges, hogy hogy bizonyos szokásaikat ismerjék. A szegénység ördögi köréből az iskoláztatással van a legnagyobb esélyük kilépni, ehhez azonban elengedhetetlen, hogy mind a gyermekek és szüleik, mind pedig az iskola dolgozói együttműködjenek és elfogadják egymást, egy minden fél számára biztonságos és támogató iskolai légkört hozva létre.

BALOGH JENIFER

jenifer.balogh1995@gmail.com

Neveléstudomány

MA, 3. félév

Debreceni Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Ceglédi Tímea
adjunktus, DE BTK*

Hátránykompenzáló programok összehasonlító elemzése a szülők bevonása és mentorálása szempontjából

A dolgozat témája két hátránykompenzáló program összehasonlítása abból a szempontból, hogy vonják be a szülőket, valamint a szülői részvételnek milyen hatása van a tanulók iskolai előmenetelére. A nemzetközi kutatásokból tudjuk, hogy a szülői bevonódás (parental involvement) szignifikáns hatást gyakorol az iskolai karrierre, azonban jelentős társadalmi-kulturális különbségeket mutat. A hazai szakirodalom az utóbbi évtizedben kezdett a szülői bevonódásra fókuszálni, de a szülői bevonódás felzárkóztató programokban játszott szerepét kevésbé vizsgálták. Dolgozatunk arra a kérdésre kíván koncentrálni, hogy a szülői bevonódás elméletének milyen gyakorlati megvalósulásai vannak a felzárkóztató programokban, hogyan és milyen területeken foglalkoznak a szülőkkel. A kutatást két hátránykompenzáló programban résztvevők körében végeztem. Az egyik hátránykompenzáló program az Útravaló Ösztöndíj Program, ahol a tanulókat mentorok segítik, ezért a dolgozatban ezt a típust, gyereket célzó csoportnak neveztem el. A másik vizsgált program az Igazgyöngy Alapítvány egyik alprogramja, a Tanoda Program, ahol a gyerekekkel történő foglalkozás mellett a szülőket is bevonják, ezért ez a típus a szülőket célzó csoport elnevezést kapta. Mindkét programban félig strukturált interjúkat készítettem, programonként öt főt kérdeztem meg, három résztvevőt és két programban dolgozót (N=10). A kutatás eredményeképpen elmondható, hogy motiváltabbnak és eredményesebbeknek érzik magukat azok a tanulók, akik olyan hátránykompenzáló programban vettek részt, amelyek felismerték, hogy a szülők szerepe kulcsfontosságú az iskolai karrierjük szempontjából, s amelyek nemcsak a tanulókra, hanem a szülők fejlesztésére is nagy figyelmet fordítanak. Bár csupán két programot vizsgáltam, s mindenképpen további kutatásokra van szükség az összefüggés igazolására, úgy gondolom, hogy a téma releváns, hiszen a szülők bevonása és szakmai támogatása jelentősen csökkenthetné a korai iskolai lemorzsolódást hazánkban. Emellett a kutatás tapasztalataira támaszkodva hatékonyabbá lehetne tenni a hátrányos helyzetű fiatalok tanulását. Kulcsszavak: mentorálás, hátrányos helyzet, szülői bevonás, lemorzsolódás, hátránykompenzáció

BURONY ZSÓFIA

buronyzs97@gmail.com

Rajz-és vizuáliskultúra-tanár; Média-,
mozgóképfotó és kommunikációtanár
Osztatlan, 7. félév

Eszterházy Károly Egyetem
Bölcsészettudományi és Művészeti Kar

*Témavezető:
Dr. habil. Szijártó Imre
Egyetemi tanár, EKE BMK*

Kiskorúak médiafogyasztása – kísérlet a szülők szerepének feltérképezésére

A 21. században a média fogyasztása és a médiatartalmak gyártása a mindennapjaink részévé vált. Már nem csak a televízió és a rádió közvetít számunkra, hanem, már okostelefonok és laptopok teszik „teljessé” a napjainkat. Az interneten számos veszély (pornográfia, erőszak, személyes adatokkal visszaélés, zaklatás stb.) leselkedik a kiskorúakra, amelyekkel szemben megfelelő védelmet lehet és kell kialakítani. Tudnunk kell, hogy milyen eszközök vannak a kezünkben, amivel a kiskorúakat megvédhetjük a nem kívánatos tartalmaktól.

Személyes indíttatás miatt választottam ezt a témát. Szívügyem a gyermekek védelme és egészséges nevelése, fejlődése

Úgy gondolom, hogy a szülők szerepéről keveset tudunk a kiskorúak médiafogyasztásával és eszközhasználatával kapcsolatban – a dolgozatom tehát az ő elképzeléseiket és napi gyakorlatukat vizsgálja, a témában.

A hólabda módszerrel dolgoztam, ami az interjúkészítés egyik típusa. Ennek a módszernek a lényege, hogy én felkérek egy szülőt, hogy vegyen részt a kutatásban, majd a beszélgetés végén megkérem, hogy az ismeretségi köréből ajánljon egy következő szülőt, akivel tudok majd beszélgetni. Ehhez több szálon indítottam el a kutatást, elkerülve azt, hogy belterjes legyen a kiválasztott interjúalanyok köre.

A kutatásom eredménye szerint a kiskorúak nem találkoznak káros vagy jogellenes tartalommal. Ezt viszont csak a szülők elmondása alapján állíthatom.

A beszélgetések, arra engednek következtetni, hogy többségük nem a szűrőprogramokat részesíti előnyben, a szabályozás során, hanem a verbális kommunikációt.

Úgy érzem, összességében a kutatásom eredményes volt. A szülők nyíltak voltak, annak ellenére is, hogy sokukkal a felmérés során beszéltem először.

CZINGER ORSOLYA ZSUZSANNA

czinger.orsi0822@gmail.com

gyógypedagógia

BSc, 8. félév

Széchenyi István Egyetem

Apáczai Csere János Kar

Témavezető:

*Dr. Varga Szabolcs
egyetemi docens, SZE AK*

Tanulásban akadályozott fiatalok által elszenvedett bántalmazások

Tanulásban akadályozott fiatalok által elszenvedett bántalmazások

Napjainkban egyre inkább előtérbe került a bántalmazás problémaköre. Az áldozatok egymást követően vállalják fel, ha valamilyen abúzus érte őket, ezáltal olyan esetek kerülnek napvilágra, amelyek idáig rejtve maradtak. Ennek következtében a társadalom hozzáállása kezd megváltozni, az áldozatok feletti ítélkezés helyett többen inkább nyitottabbak az abúzust elszenvedettek meghallgatására, támogatására. A fogyatékossgal élők bántalmazása továbbra sem kap elég figyelmet, annak ellenére, hogy kiszolgáltatottabbak az őket körülvevő, ellátásukban résztvevő személyeknek, így fokozottan veszélyeztetettek, nagyobb eséllyel válnak célponttá.

Kutatásom témája a tanulásban akadályozott fiatalok által elszenvedett bántalmazások esete. Vizsgálatomban tárgyalom az említett csoport bántalmazásokkal kapcsolatos attitűdjét, illetve a bántalmazás esetleges körforgásának mélyebb megértésére törekszem. Feltételezésem szerint a tanulásban akadályozott fiatalok esetében az egyik legfőbb probléma, hogy nem ismerik a bántalmazás fogalmát, ezért azt sem érzékelik megfelelően, ha valamilyen abúzus éri őket.

Kérdőívemmel azt vizsgáltam, mely személyektől szenvedik el a tanulók a bántalmazásokat, illetve az abúzusnak mely formáiban érintettek leginkább. A kutatás eredményeit összegezve korrelációkat mutattam ki a különböző bántalmazáshoz kapcsolódó tényezők között.

Vizsgálatom egyik célja, hogy kutatásom eredményei segítségemre legyenek későbbi pedagógiai tevékenységemben a bántalmazás megelőzésében és a már kialakult problémák kezelésében, valamint az áldozatok szakszerű megsegítésében.

FEJES ZSÓFIA

fejesszf@gmail.com

Pedagógia

BA, 6. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezetők:

Dr. Vámos Ágnes

egyetemi tanár, ELTE PPK

dr. Misley Helga

egyetemi adjunktus, ELTE PPK

---

30 kompresszió - 2 befűvés. A laikus újraélesztés megjelenésének vizsgálata három budapesti középiskolában.

A szakdolgozati kutatás célja egyrészt a laikus újraélesztés oktatáson részt vett középiskolai tanulók újraélesztéssel kapcsolatos viszonyulásainak vizsgálata. Ezen belül annak megismerése, hogy miként gondolkodnak:

- az újraélesztéssel kapcsolatos állampolgári és pedagógiai teendőkről,
- az alapszintű, laikus újraélesztés végzéséről és tanulásáról,
- az iskolai újraélesztés-oktatás preferált formájáról.

A kutatás célja másrészt megismerni a részt vevő középiskolák újraélesztés-oktatási gyakorlatát, a Nemzeti Alaptanterv kapcsolódó előírásainak való megfelelés tapasztalatait.

Kutatásomban kvantitatív és kvalitatív módszereket is használok, tehát kevert metodológiával dolgozom. Kvantitatív módszerrel, online kérdőívvel szeretném felmérni a diákok véleményét. Kvalitatív módszerekkel pedig az intézményi oldalt igyekszem megismerni: félig strukturált online interjút készítek az iskolák vezetőjével vagy újraélesztés-oktatásért felelős kollégájával, dokumentumelemzéssel pedig azt vizsgálom meg, hogy az iskolák Pedagógiai Programja valamint honlapja rendelkezik-e újraélesztés vagy elsősegély tartalommal, és azt milyen környezetben teszi.

A mintavétel valószínűségi, hozzáférés alapú mintavétellel történt olyan budapesti középiskolák megkeresésével, ahol tanítanak újraélesztést. A mintában így három budapesti gimnázium összesen 132 diákja szerepel.

Bár a mintában szereplő összes diák tanult legalább egyszer újraélesztést, csak harmaduk érzi magát benne teljesen felkészültnek, és a diákok 70%-a részt is venne újbóli újraélesztés-oktatáson. Eredményeim nem mutattak statisztikailag jelentős összefüggést az általános iskolai újraélesztés-tanulás valamint az ismétlés iránti igény között, tehát mindegyik csoportot érdemes az ismétlő tanulást szolgáló foglalkozásokkal célozni, nem csak azokat a diákokat, akik még csak egyszer tanultak újraélesztést. A kitöltők 43%-a venne részt délutáni újraélesztés-oktatáson, legtöbbször tanórákon történő, egészségügyi dolgozók, szakmai szervezetek vagy újraélesztésben képzett tanárok általi újraélesztés-oktatást preferálnák. Az iskolák szempontjait vizsgálva eredményeim azt mutatják, hogy az újraélesztés- és elsősegély-oktatás az elemzett dokumentumokban nem hangsúlyos.

KATYI RENÁTA KRISZTINA

reni.taborosi@gmail.com

Neveléstudomány

MA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

VECSERNYÉS VILLO

vecsernyesvillo1997@gmail.com

Neveléstudományi mesterképzés

MA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

TURMEZEI NATÁLIA

turmezeinatalia@gmail.com

Neveléstudomány

MA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

dr. Rausch Attila

egyetemi adjunktus, ELTE PPK

A Marko-D német matematikai mérőeszköz hazai tesztelése

A számolás az iskolakezdés egyik legfontosabb elemi alapkészsége (Aunio & Rasanen, 2016), ezért a lemaradásban lévő gyermek azonosítása és felzárkóztatása az iskolaelőkészítés kiemelkedő feladata. A számolási készségek diagnosztikus méréséhez több teszt is használható, ezek közül hazánkban a legelterjedtebb a DIFER elemi számolási készséget mérő tesztje (Nagy et al., 2004).

Az utóbbi években újabb, gyermekközpontú mérőeszközök is elérhetővé váltak pedagógusok számára, az egyik ilyen a német kutatók által kidolgozott, 4-8 éves gyermekek számolási készségeinek diagnosztikus értékelésére alkalmas MARKO-D teszt (Ricken, Fritz & Balzer, 2013). A teszt sajátossága, hogy a tesztfeladatokat a gyermekek motiválása és figyelmük fenntartása érdekében illusztrációval ellátott, mesei keretbe ágyazták.

Kutatásunkban óvodáskorú gyermekek számolási készségének mérését végeztük el a két teszt segítségével. Vizsgálatunk célja a MARKO-D német matematikai mérőeszköz hazai kipróbálása óvodások körében, valamint a gyermekek MARKO-D teszten és DIFER Elemi számolási készség teszten kapott eredményeinek összehasonlítása volt.

A mérések három óvodában, összesen 55 középső és nagycsoportos korú óvodás gyermek bevonásával zajlottak 2020. novemberétől decemberig. Az adatfelvételre két részletben került sor, a gyermekek egyik felével először a DIFER Elemi számolási készség tesztet, másik felükkel először a MARKO-D tesztet vettük fel. A tesztek felvétele után a gyermekek különböző szempontok alapján értékelték is a tesztek feladatait és kinézetüket.

A MARKO-D teszt megbízhatónak bizonyult a vizsgált gyermekek körében (Cronbach-alfa=0,93). A MARKO-D-n elért 76%p (SD=17%p) és az elemi számolási készség teszten nyújtott 77%p-os (SD=13%p) összteljesítmény között szignifikáns korreláció mutatható ki ($r=0,75$; $p<0,001$), és hasonló tartalmú résztesztjeik között is szignifikáns korrelációt tapasztaltunk ($r=0,47-0,73$). A gyermekek visszajelzései rávilágítottak arra, hogy a teszt kerettörténete, illusztrációi pozitív hatással lehetnek a gyermekek feladatvállalására és teljesítményére.

Bár vizsgálatunkat kis mintán végeztük, a MARKO-D első hazai kipróbálásának eredményei biztatóak, így érdemes megfontolni az eszköz szélesebb körben való alkalmazását. Egy új megbízható mérőeszköz segíthet gyermekközpontúvá tenni a diagnosztikus felméréseket, és frusztrációtól mentesen azonosíthatja a lemaradásban lévő gyermekeket, így hatékony eszköze lenne az óvodai matematikai nevelésnek.

CSERNÁTH BALÁZS

csbalazs97@yahoo.com

Mozgóképkultúra és médiaismeret - rajz és vizuális kultúra

Osztatlan, 9. félév

Eszterházy Károly Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

*Dr. habil Szijártó Imre
főiskolai tanár, EKE BTK*

Animációs filmek pedagógiai felhasználása

A dolgozatom célja rávilágítani a különböző animációs filmek pedagógiai célzatú felhasználásának lehetőségeire. Ez alatt azt értem, hogy ha valamiféle mozgóképes téma, jelenség felvezethető és illusztrálható egy filmen/filmrészleten keresztül, az valószínűleg egy animációs film segítségével is lehetséges. Éppen ezért szemléletes, működőképes példákat vizsgálok, amik beleillenek a tanterv által előírtakba. Dolgozatomat elsősorban a szemléletes, példaértékű animációs filmek felkutatására, kategorizálására helyeztem ki, a keresett példák pedagógiai alkalmazására igyekeztem módot találni.

A tapasztaltak szerint a diákok többsége lelkesen fogadja az animált példákat és kellő komolysággal is tudják kezelni a médiumot. Emellett az animációs filmek tanulmányozásán keresztül a diákok birtokába kerülhetnek megannyi készségnek.

PÁL JANKA

paljanka105@gmail.com

Pszichológia

BA, 5. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

Pajor Gabriella

egyetemi adjunktus, ELTE PPK

A pontozási rendszerek befolyása a motivációra

A motivációs rendszerek feltérképezése strukturált feladatokban a pontrendszerekre fókuszálva gamifikációs feltételben. A két főemlélet: Deci és Ryan Öndeterminációs elmélete (SDT) a külső, belső és amotiváció megjelenítése és Heckhausen által is leírt a teljesítménymotivált viselkedés, amelyet elsősorban a sikerorientált-kudarckerülő dichotómia mentén értelmez. A kísérlet alapja három különböző pontozási rendszer és egy kontrollesoport játékban való részvétele, valamint egy arról szóló kérdőív kitöltése. A vizsgálati eszközök a WEIMS (Work Extrinsic and Intrinsic Motivation Scale) (Tremblay, M. A., Blanchard, 2009) és AMS-R (Achievement Motives Scale) 10 tételes kérdőív (Lang és Fries, 2006). Átfogó cél a motiváció különböző elméleteinek integrálására, egy koherens elméleti rendszer létrehozására. Az ember alkalmazkodását elősegítő feladat célja szerint érdemes kialakítani a pontozási rendszereket, az azok leírt tulajdonságai és hatásai figyelembevételével. A tanulmány igazolta, hogy a gamifikáció általánosan emeli a teljesítményt és a pontozási rendszerek pozitív hatással vannak a feladatra, azonban eltérő pontozási rendszereknek eltérő előnyeik vannak. A D csoport(kontrollesoport) az összes vizsgált összefüggésben gyengébben teljesített. Emellett a kísérleti csoportok nem sorolhatók be egyértelműen a belső vagy a külső motivációs háttérhez sem. További ötletre és változatos kutatásokra számíthatunk a jövőben. Ez a 127 fővel lefolytatott kutatás új variációit ötvözte az eddigi elméleteknek, a kutatási hagyományokra támaszkodva, eredményei a pontozási rendszerek előnyeit vizsgálja. A kísérlethez egy egyedi program lett összeállítva, ami egyszerűen változtatható, így további kutatásokban, más kísérleti elrendezésekhez is könnyen felhasználható. Tovább lehet vizsgálni, a játékelemek elrendezésének, pontozásnak a hatását a motivációra és kitartásra.

KOVÁCS VIVIEN-EMMA

vivikekovacs19@gmail.com

Óvoda- és elemi oktatás pedagógiája

BA, 6. félév

Babeş-Bolyai Tudományegyetem

*Témavezető:
dr. Barabási Tünde
egyetemi docens, RO BBTE*

Az értékelési eredménykifejező-eszközök hatásai a 3. osztályos tanulók célorientációinak alakulására

A célorientációs elmélet a tanulási motiváció vizsgálatának egyre népszerűbb területe nyugaton, valamint Magyarország területén is egyre több beható kutatást végeztek a témakörben. Az erdélyi magyar gyerekek mintáján korábbi célorientációs kutatásról nincs tudomásunk, az értékelési eredménykifejezők alkalmazása sem számít gyakran kutatott témának. A kutatásban a célorientációk alakulását vizsgáljuk különböző értékelési eredménykifejező eszközök, a minősítések és a szöveges értékelés alkalmazásának tükrében, klasszikus és alternatív iskolákban.

Feltételezéseink alapján, az alternatív iskolákban tanulókra kevésbé jellemzőek a viszonyító célok, ellenben hangsúlyosabban jelennek meg az elsajátítási célok. Azt is feltételeztük, hogy a fokozott szöveges értékelés a minősítések mellett is megemeli az elsajátítási célorientációs átlagértékeket, de nem befolyásolja a viszonyító célokét. Adatgyűjtéshez egy Likert-skálás kérdőívet alkalmaztunk, amit a gyerekek töltöttek ki. Az így szerzett információkat pedagógusaikkal készített interjúk adataival egészítettük ki, melyek az értékelési szokásaikra reflektáltak.

Az eredmények alapján elmondható, hogy az elsajátítási célokra vonatkozó itemek esetében legmagasabb átlagértékek a fokozott szöveges értékelésben részesülő klasszikus oktatásban tanulók körében volt jellemző, de a Step by Step oktatásban is hasonlóan magas értékek voltak megfigyelhetőek. A legmagasabb viszonyító célorientációs érték a szegényes szöveges értékelésben részesülő klasszikus oktatásban tanulók esetében mértük, és a szöveges értékelés fokozott gyakorlata mellett ez alacsonyabb volt, mint a szegényes gyakorlat esetében. Következtetesként megállapítottuk, hogy a szöveges értékelés pozitívan hat az elsajátítási célokra, a szöveges értékelés hiánya - tehát az elsődlegesen minősítésekkel való értékelés - pedig növeli a viszonyító célok megjelenésének mértékét.

FÜRÉSZ-MAYERNIK MELINDA

f.mayernik.m@gmail.com

neveléstudományi mesterképzés

MA, 4. félév

Pannon Egyetem

Modern Filológiai és Társadalomtudományi Kar

Témavezető:

Szélesné dr. Ferencz Edit
egyetemi docens, PE MFTK

Az idegennyelv-tanulási motiváció és a tantárgyi attitűdök vizsgálata általános iskolai tanulók körében

A hatékony nyelvtanulás, nyelvtanítás kérdése régóta kutatási téma a nyelvészet és pszichológia területén is. Mi lehet vajon az oka, hogy valamelyik gyermek sikeresebb az idegen nyelvek elsajátításában, míg mások nehézségekkel küzdenek. Azt ma már tudjuk, hogy a nyelvtanulók motivációja, attitűdjei és a nyelvtanulásba fektetett energiájuk meglehetősen befolyásolják a nyelvtanulás eredményességét (Dörnyei, 2001).

Az idegen nyelvi motiváció elemzése a nyelvpedagógiai kutatások egyik fontos területe, hiszen a kutatók és pedagógusok is egyetértenek azzal, hogy a diákok megfelelő motivációs szintje a nyelvtanulás sikerének kulcsa (Gardner, 1985). A motivációval együtt gyakran emlegeti a pszichológia az attitűd fogalmát is, amely a szociálpszichológia egyik központi fogalma is. A pozitív attitűd kialakítása már a koragyermekkor szakaszában egy életre megalapozhatja a nyelvekhez való hozzáállást is (Clément, Dörnyei, Noels 1994).

Dolgozatomban az általam vizsgált általános iskolás diákok nyelvtanulási motivációját, a nyelvhez való hozzáállásukat szeretném bemutatni. Arra szeretnék rávilágítani, hogy a különböző tényezők hogyan befolyásolják a tanulók nyelvtanulási sikerességét, bízva abban, hogy az eredmények értelmezésével lehetőséget kapunk a nyelvtanulókat jobban megérteni, megismerni és a későbbiekben segíteni őket.

A kutatás az általam végzett nyelvhasználati és motivációs kérdőív és attitűdvizsgálat eredményeit, azok értelmezését tartalmazza. A tanulmány vizsgálja, hogy van-e jelentős különbség az óvodában idegen nyelvet tanuló és nem tanuló gyerekek motivációja között, milyen szokásaik vannak az egyes évfolyamokon a tanulóknak: mesenézés vagy olvasás és zenehallgatás idegen nyelven és ez összefüggést mutathat-e a későbbi nyelvhez való attitűdjeikkel.

A tanulmányban vizsgáltam, hogy van-e jelentős különbség az évfolyamok között az instrumentális és az integratív motiváció között, illetve hogyan vélekednek az egyes évfolyamokon a tanulók az angol vagy német nyelvről. A tanulók angol és német nyelvhez, a pedagógushoz való viszonyát és hosszú távú terveit is feltárja, összehasonlítva a korai idegen nyelvi élményeikkel, keresve az összefüggéseket.

Az összegzésben az eredmények összefoglalása mellett igyekszem javaslatokat tenni a motiválási módszerekre, hogyan tudjuk a nyelvtanulókat különféle eszközökkel, módszerekkel motiválni és nyelvi sikerélményekhez juttatni, mely hasznos segítség lehet a pedagógusok mindennapi munkájához.

MIHALOVITS NÁNDOR

mihalovits99@gmail.com

Biológia-földrajz tanár

Osztatlan, 11. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Berzsenyi Dániel Pedagógusképző Központ

Témavezető:

Dr. Dani Magdolna

egyetemi adjunktus, ELTE BDPK

Élményalapú pedagógia a biológia oktatásban

Minden siker- és kudarcélmény forrása az emberi cselekvés, melynek egyetlen végső célja a boldogság állapotának elérése. Ez a felismerés hívta életre a pozitív pszichológia tudományát, mely többek között a flow-élményt állítja kutatásának fókuszpontjába.

Az élménypedagógia jelenleg egy gyermekcipőben járó tudományágnak számít, de a történelem számos korszakában fellelhetjük elméletének gyökereit. Fontosságát bizonyítja, hogy Konfuciusztól kezdve a történelem nagy filozófusain (pl: Comenius, Locke) át a reformpedagógusokig (pl: Montessori) szinte mindenkit foglalkoztatott a gyakorlat- és élményorientált oktatás kérdésköre. Felmerül a kérdés, hogy a 21. században miért nem valósul meg mindaz, ami már évezredekkel ezelőtt is bizonyított volt az oktatás számára.

A kényszeres tanulás, a túlterheltség, az extrinzik motiváció túlsúlya és a komfortzóna állapotában való megrekedés miatt a tanulók fogalmi rendszerében az élmény és az iskola nem kapcsolódnak egymással, mindez megkérdőjelezi a konvencionális oktatás praktikusságát.

Az élménypedagógia célja, hogy a pedagógusok széleskörűen alkalmazzák azokat az oktatási módszereket, melyekkel megteremthetik egy globális autotelikus tanítási-tanulási rendszer működésének feltételeit.

A biológia tantárgy flow-élmények tárháza, hiszen a boncoláson, kísérletezésen túl az iskolakertben végzett növénygondozási folyamatokon át a digitális eszközök és applikációk (pl: PlantNet, Quivervision) tudatos használatáig elméleti szinten minden feltétele adott a kerettantervben is javasolt aktív, gyakorlatias tanulásnak.

A biológia élménypedagógiai helyzetével kapcsolatos felméréséből kiderült, hogy az élménybiológia nem valósul meg széleskörűen napjainkban. Az élményoktatás szempontjából leghatékonyabbnak vélt pedagógiai módszerek ritkán kerülnek alkalmazásra. Kutatásom rávilágított az iskolakertek hiányára is, melynek főleg a diákok egészség, - illetve környezettudatosságra nevelése szenved kárát.

Eredményeimre reflektálva kidolgoztam egy élménypedagógiai javaslatot a növénytan egy részére vonatkozóan.

Kulcsszavak: élmény, reformpedagógia, élménypedagógia, flow, autotelikus, iskolakert, digitális eszközök

---

GERGELY BENCE

bence.gergely@student.uva.nl

Pszichológia

BA, 6. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

KISPÁL SÁRA

sarakispal@gmail.com

Pszichológia

BA, 4. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezetők:

Takácsné Kárász Judit

Doktorandusz, ELTE PPK Neveléstudományi Doktori Iskola, Oktatási Hivatal

Takács Szabolcs

Egyetemi docens, KRE BTK

Eltérő Itemműködés Vizsgálata az Országos Kompetenciamérésben Halmozottan Hátrányos Helyzetű Diákok Körében Többdimenziós IRT Modellek Segítségével

Kutatásunk célja a halmozottan hátrányos helyzetű diákok Országos kompetenciamérésén nyújtott teljesítményének feltérképezése.

A halmozottan hátrányos helyzetű diákok minden évben részt vesznek az Országos kompetenciamérésen, azonban teljesítményük elmarad a társaikéhoz képest. Fő célkitűzéseink közé tartozik megvizsgálni, hogy itemek szintjén megjelenik-e különbség a halmozottan hátrányos helyzetű diákok feladatmegoldásában, vannak-e olyan feladatok, melyek könnyebbek vagy nehezebbek számukra, illetve tudják-e kompenzálni az egyik kompetenciaterületen való hiányosságukat a másikkal?

Két statisztikai modell vizsgálata során (továbbiakban M2 és M4 modell) megállapíthattuk, hogy mindkettő esetben fennáll a differenciált itemműködés, ugyanakkor az M4-es modell mutatja láthatóan, hogy a szövegértés dimenzióról több információt szolgáltat, mint a matematika dimenzióról (a teszt információ tartalom görbéje eltérő a két esetben). Item-jellemzők és tartalmi kódolás vizsgálata esetén csak a tényismeret és egyszerű műveletek területen figyelhető meg szignifikánsan nagyobb esély a differenciált itemműködés megjelenésére. Tehát azon feladatoknál melyek a tényismeret és egyszerű műveletek kategóriába tartoznak az item-karakterisztikák jelentősen eltérnek.

Összegezve elmondható, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű diákok a matematika feladatok megoldásánál inkább a szövegértési kompetenciájukat veszik igénybe. Azt feltételezzük, hogy abban az esetben, ha a feladat nem igényel magasabb szintű matematika tudást, abban az esetben kompenzálni tudnak a szövegértés teljesítményükkel, míg ellenkező esetben nem. A többdimenziós IRT modellek részletesebb képet nyújtanak a differenciált itemműködés hátterének feltérképezésében.

POGÁCSÁS NÓRA

poginori@gmail.com

pszichológia

BA, 6. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezetők:

Takács Szabolcs

egyetemi docens, KRE BTK

Smohai Máté

egyetemi adjunktus, KRE BTK

Iskolatípus és fejlesztő foglalkozások hatása a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdőtanulók eredményeire - 2016. Évi Országos Kompetenciamérés alapján –

Bevezetés

A sajátos nevelési igényű tanulók növekvő népessége bonyolult feladatokat látja el a magyar oktatási rendszert, amelyekkel foglalkozni szükséges. Az elmúlt évek Országos Kompetenciaméréseinek alapján megállapítható, hogy mindkét vizsgálati csoport (SNI és BTM) szignifikánsan alacsonyabb matematika és szövegértés pontszámot produkált, mint a kontrollcsoport. Ezenkívül a szegregált oktatásban résztvevő gyermekek eredményei alacsonyabbak, mint az integráltan tanuló társaiké.

Célkitűzés

Kutatásomban arra a kérdésre kerestem a választ, hogy a különféle iskolák milyen hatással vannak a kompetenciamérés eredményeire, különös tekintettel az SNI tanulókra és a tanulási, viselkedési és beilleszkedési nehézségekkel küzdő diákokra. Ezen felül arra voltam kíváncsi, hogy a tanórákon kívüli korrepetálás pozitívan befolyásolja-e az elért pontszámokat.

Módszertan

Ebben a kutatásban az Országos Kompetenciamérés 2016-os eredményeivel dolgoztam, a különféle középiskolákra összpontosítva. Az eredményeket többszemponos varianciaanalízissel hasonlítottam össze, amelyet az IBM SPSS 25.0 statisztikai program segítségével végeztem el.

Eredmények és következtetések

A mintában szereplő sajátos nevelési igényű tanulók alacsonyabb eredményeket értek el, tanulási, viselkedési és magatartási nehézségekkel küzdő társaikhoz képest. A gimnáziumokban teljesítenek a legjobban, a speciális szakiskolákban pedig a legrosszabbul a diákok, mely várható eredmény volt, hiszen a zavarok súlyossága döntő tényező. A többlet fejlesztő foglalkozásokban részesülő tanulók mindkét vizsgált csoportban jobban teljesítettek.

ORLICZKI MIHÁLY

morliczki@gmail.com

Földrajz, Történelem és állampolgári ismeretek
Osztatlan, 5. félév

Miskolci Egyetem
Bölcsészettudományi Kar

*Témavezető:
Murvainé Ádám Anetta
Mesteroktató, ME BTK*

Kompetenciafejlesztés egy izgalmas eszközzel: zsonglórkodás az iskolában

Orliczki Mihály
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem Konzulens: Ádám Anetta
Mesteroktató

Kompetenciafejlesztés egy izgalmas eszközzel: zsonglórkodás az iskolában

Tíz éve foglalkozom a zsonglórkodással és majdnem ugyanannyi ideje annak tanításával is. Először nyári gyermektáborokban, az utóbbi években óraarendbe épített tanórán tanítom a gyerekeket zsonglórkodásra. A zsonglórszámok kivitelezéséhez bonyolult képességegyüttes szükséges. Motorikus és kognitív képességek széles körét igényli egy-egy trükk kivitelezése. Megtanulásának folyamata pedig számos olyan kompetenciát fejleszt, melyre szükség van a mindennapokban: az iskolai tanulásban, de az élet más területein is. Ezzel a dolgozattal szeretném megmutatni, hogy mi rejtőzik a valójában a zsonglórkodás mögött. Illetve azt a szoros kapcsolatot is be szeretném mutatni, ami a pedagógiával összeköti. Olyan kompetenciákra szeretném felhívni a figyelmet, melyeket sokszor, eltakar a látvány és a show. Bizonyítani szeretném azt a hipotézisemet, mely szerint a zsonglórkodás egy komplex fejlesztőeszköz, melynek helye lehet az iskolai oktatásban is. A dolgozatom felépítése:

1. A zsonglórkodás története, kapcsolata a cirkusszal
2. A legfontosabb zsonglór eszközök
3. Bemutatása azoknak a készségeknek, amik közvetlenül fejlődnek, ha valaki zsonglórkodik:
  - a. koncentráció, figyelem
  - b. bal- jobb koordináció
  - c. finommotorika, nagymotorika, reflexek
  - d. tér- és formaérzékelés
4. A zsonglórkodás helye a tantervben: egy félév felépítése, óravázlat bemutatása

---

KÁROLYI ENIKŐ

enikokarolyi16@gmail.com

Magyartanár - Történelem és állampolgári

ismeretek tanára

Osztatlan, 5. félév

Nyíregyházi Egyetem

Témavezető:

Dr. Schéder Veronika

főiskolai docens, NYE

Pszichés háttérű beszédproblémákkal küzdő tanulók gondolkodási sajátosságainak vizsgálata egy szövegértési feladat tükrében

A beszédben való akadályozottság bármelyik életkorban színre léphet. Talán a legnagyobb nehézséget gyermek- és serdülőkorban jelenti. A beszédészlelés és a beszédmegértés zavarainak kialakulása jobbára vagy veleszületett, vagy a korai életkorokhoz kapcsolódó fejlődési zavar (amiben gyakran nagy szerepe van a környezeti hatásoknak), és szinte kivétel nélkül tanulási zavarokhoz vezet. A beszédproduktív problémák inkább a fejlődés során, valamilyen funkcionális vagy pszichés ok miatt alakulnak ki, következményei pedig elsősorban a lelki életre vannak kihatással, de hosszas fennállás esetén már a tanulási teljesítményre is. Tapasztalatból tudjuk, hogy ha az első életévekben kezdődő nyelvi és beszédproblémákat csak 6-7 évesen, az iskolába lépve, esetleg még későbbi életkorban próbáljuk kezelni, az már sokkal nehezebb.

Kutatásunk célja az volt, hogy jobban megismerjük a minden bizonnyal pszichés háttérre visszavezethető beszédproblémákkal élő iskoláskorú gyerekek érzélemvilágát és gondolkodási sajátosságait, egy mese értelmezésén keresztül. A vizsgálatban 17 szelektív mutista, ill. dadogó gyermeket vontunk be, melynek során Andersen: A kis hableány című meséjének meghallgatása után a mesével kapcsolatos kérdésekre kellett válaszolniuk. A kapott adatok értékelésekor egy korábbi, 63 tipikus fejlődésű gyermek részvételével történő vizsgálat eredményeit használtuk kontrollként.

Feltételeztük, hogy a pszichés háttérű beszédproblémákkal élő gyerekek válaszaiban a tipikusan fejlődő gyerekekétől eltérő, sajátos mintázatot találhatunk. Mivel tudomásunk szerint ilyen jellegű kutatás még nem készült, illetve különösen a szelektív mutizmus magyar nyelvű szakirodalma igen csekély, továbbá a pedagógusok számára általában nehézséget jelent a sikeres tanítási-tanulási folyamat megvalósítása ezekkel a gyerekekkel, abban bízunk, hogy saját (újszerű) kutatási eredményeink segítséget adhatnak a pedagógusoknak a velük való sikeresebb együttműködéshez. Kutatásunk során igazolódott, hogy a vizsgált csoport inkább vizuális, semmint verbális problémamegoldási utakon gondolkodik.

GERGELY BENCE

gergely.bence98@outlook.com

Pszichológia

BA, 5. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezetők:

T. Kárász Judit

doktorandusz, ELTE PPK

Dr. Takács Szabolcs

egyetemi docens, KRE BTK

Többdimenziós IRT modellek alkalmazása az Országos Kompetencia Mérésben

A kompetencia fogalma már definíciójában előfeszíti a jelenség többdimenziós voltát.

Azt hivatott jelölni, hogy az egyén milyen módon tudja a különböző mentális műveleteket összehangolt módon, az adott valós problémára adaptáltan hasznosítani. Ha egy diák hibát vét az Országos Kompetenciamérés (OKM) valamely feladatán meg tudjuk-e mondani, hogy mi áll a hiba hátterében.

Jelen kutatás a szövegértelmezés és a matematikai kompetencia kapcsolatát hivatott vizsgálni.

Ennek érdekében különböző teoretikus modelleket illesztettünk a 2017/2018-as OKM itemszintű adatbázisára. A tesztsor 118 itemet tartalmaz, ezek közül 57 a matematikai, 61 pedig a szövegértési kompetenciát méri. A minta nagysága 76622 fő.

Az elemzés során a teljes tesztsorra négy teoretikus modellt illesztettünk. Az első modell esetén a feladatok egy közös látens dimenzióra súlyozódnak, amelyet komplex feladatmegoldási képességnek neveztünk. A második modell a jelenleg az OKM-ben használt pszichometriai modell, amely két látent feltételez (matematikai és szövegértési kompetencia). A harmadik és negyedik modell esetén olyan többdimenziós IRT modellt használtunk, amely figyelembe veszi az itemen belüli multidimenzionalitást, azaz egy itemet szövegértés és matematika nehézséggel is felruház. A két modell közti különbség az, hogy a hármas modell esetén csupán a matematika feladatokban feltételezzük a szövegértés képesség hatását. A négyes modell esetén viszont feltételezzük, hogy a szövegértés, feladatok megoldásához szükséges matematikai/logikai képesség és a matematikai feladatok megoldásához pedig szövegértés.

A különböző illeszkedési mutatók és a Likelihood Arány teszt alapján az négyes modell

szignifikánsan jobban illeszkedik, mint a többi modell. Ezt megerősíti, hogy a négyes modell az információs kritérium érték alapján a képességek szélesebb skáláját képes eredményesen mérni.

Az eredményeink alapján azt mondhatjuk, hogy a négyes modell megfelelő lehet a matematikai és szövegértési képességek különválasztásában, ezáltal részletesebb képet nyújthat a diákok eredményeiről és rávilágíthat esetleges fejlesztendő területekre. Ezen felül a modell megfelelő lehet az OKM itemek előválogatásában is.

MOHAY DOMONKOS

mohay.domonkos@gmail.com

angol nyelv és kultúra tanára; magyartanár
Osztatlan, 9. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar

*Témavezető:
dr. Ágoston Csilla
egyetemi adjunktus, ELTE PPK*

A coaching hatása a diákok iskolai közérzetére és önreflexiójára

A pályamunka célja egy helyi kezdeményezés hatásvizsgálata, és a hatásvizsgálathoz szükséges angol nyelvű kérdőívek adaptálása magyar nyelvre. Ennek érdekében két kutatást végeztünk.

Az első, validációs kutatás során felső tagozatos diákok ($n=153$, 34,7% fiú, átlagéletkor 13,29, $SD=1,28$) töltötték ki az Önreflexió skálát és a Szubjektív jóllét kérdőívet. A divergens validitás vizsgálatához a Rosenberg önértékelési skálát és a WHO Általános jóllét kérdőív magyar változatát használtuk. Az Önreflexió skála vizsgálatát felnőtt mintán is elvégeztük ($n=214$, 17,3% férfi, átlagéletkor=28,9, $SD=12,18$). A validációhoz megerősítő faktoranalízist végeztünk. Az eredmények azt mutatták, hogy a Szubjektív jóllét kérdőív és az Önreflexió skála is megfelel a kutatás céljainak.

A második kutatás az intervenció kontrollcsoportos hatásvizsgálata volt, melynek során arra voltunk kíváncsiak, hogy a megoldásfókuszú coaching szemléletmódjában és módszereivel végzett, személyességen alapuló mentorálási program hogyan befolyásolja a tanulók önreflexióját és iskolai közérzetét. A minta a kecskeméti Piarista Általános Iskola hetedik osztályos tanulói. A kísérleti csoport a mentorálásban részesülő tanulók ($n=17$, 63% fiú, átlagéletkor: 12,81 év, $SD=0,40$), a kontrollcsoport nem részesül intervencióban ($n=37$, 57,14% fiú, átlagéletkor: 12,81 év, $SD=0,46$). Ehhez egy kérdőívcsomagot töltöttek ki a tanulók, mely a két adaptált kérdőívből, a Rosenberg önértékelési skálából és a WHO Általános jóllét kérdőívből állt. Három adatfelvétel történt: preteszt, poszteszt és utánkövetés. A kérdőívek mellett a kísérleti csoporttal és a mentorálásban résztvevő tanárokkal félig strukturált interjúk készültek. Az eredmények – különböző okok miatt – még nem látszanak teljességükben. A preteszt kitöltései alapján a kiindulási pontban nincs szignifikáns különbség a kísérleti és a kontrollcsoport között. Az interjúk mind a diákok, mind a tanárok részéről eredményességet jeleztek vissza.

Összefoglalóan az mondható el, hogy az adaptált kérdőívek alkalmasak a kutatás céljaihoz, de további alkalmazásukhoz reprezentatív mintán történő adaptációjuk szükséges. Az intervenció hatásosságára az interjúkból következtetünk, ám azt az adatok hiányában kvantitatív (egyelőre) módon nem tudtuk igazolni. A dolgozat említi a limitációkat és a további kutatási irányokat is kijelöli.

NAGY KLAUDIA REBEKA
nagyklaudiarebeka@gmail.com
Pedagógia
BA, 5. félév

Debreceni Egyetem
Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:
Dr. Kovács Karolina Eszter
tanársegéd, DE BTK

A középiskolákban megjelenő bántalmazás aránya és minősége

Napjainkban egyre súlyosbodó probléma az iskolákban és azon kívül is folytatódó bántalmazás. A bántalmazás, más néven bullying különböző típusokban és mennyiségben fordulnak elő. A folyamat ellenőrzése, követése is nehézkes folyamat iskolások körében, hiszen a technológia fejlődésével az iskolai zaklatás iskolán kívül is folytatódik. Dolgozatomban a bántalmazás típusok fogalmi feltárásaival foglalkozom először, olyan jártas emberek tanulmányai segítségével, mint Dan Olweus, Figula Erika és Buda Mariann. A dolgozatban a folyamatban szereplők jellemzése és vizsgálata volt az elsődleges szempont, az olvasó tisztánlátása érdekében. A továbbiakban Figula és társai (2019) Cyberbullying az iskolában könyv tanulmányozásával és más témában jártas szakirodalmak tanulmányozásával folytatódik. Az elméleti áttekintés végén, pedig néhány ország büntetőjogi törvényeit tanulmányoztuk át a törvényben megjelölt bántalmazások és a WHO által elfogadott bullying fogalom mentén.

Kutatásunk a középiskolákban megjelenő bántalmazási arányok minőségét és mennyiségét vizsgálja, Figula (2008) kérdőívét alkalmazva, valamint kiegészítő kérdéseket alkalmazva. A vizsgálatban 206 fő vett részt. A vizsgálat során többségében női kitöltők vettek részt (N=153). A kitöltők átlag életkora: 16,89 év. A kérdéssor kitöltése átlagosan 15-20 percet vesz igénybe. A kérdéssor a bántalmazottak mértékét méri fel, valamint a bántalmazás fő dimenzióit és aldimenzióinak szereplőit is meghatározza.

Az eredményeink a feltett hipotéziseink egy részét cáfolja, más részét pedig alátámasztja. A várttal ellentétes szignifikáns eredményeink születtek 3 hipotézisünk során. Miszerint a gimnáziumokban tanulók nagyobb eséllyel esnek bántalmazás áldozatául, mint más iskolákban tanuló társaik, valamint a verbális és fizikai bántalmazás eszközét előtérbe helyező nemi különbségeknél is szignifikáns eredmények mutatkoztak. A dolgozat végén pedig a dimenziók mentén kerestünk kiemelkedő eredményeket, ahol az áldozat és a támadó szerepek között érdekes összefüggésekre bukkantunk.

Kulcsszavak: bántalmazás, bullying, cyberbullying, áldozat, bántalmazó

KARAI VIRÁG JÚLIA

karaivirag@gmail.com

Pszichológia

BA, 5. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Koltói Lilla

egyetemi adjunktus, KRE BTK

A pszichológus hallgatói identitás alakulása a hallgatói szocializáció folyamata során nappali és levelező képzésben tanulók körében

A társas és tanulmányi tényezők egyaránt fontos szerepet játszanak a hallgatói szocializáció folyamatában. A specifikus tudás elsajátítása mellett az intézményi közösségbe történő integráció és támogató kapcsolatok kialakítása lényeges meghatározói a szakmai identitás formálódásának (Pusztai, 2011). Egyfelől ezen tényezők, illetve a szélesebb kontextusban tapasztalt társas támogatás kollektív önértékelésre gyakorolt hatását vizsgálom dolgozatomban. Emellett pedig a nappali és levelező képzés hasonlóságai, és esetleges különbségei – a hallgatók megítélése alapján – állnak dolgozatom középpontjában.

A szocializáció tanulmányi komponensét két skála, a Tanulmányi Énhatékonyság (Owen és Forman, 1988) és az Aktív Tanulás mentén vizsgáltam. A társas meghatározók mutatója a Támogató Intézményi Légkör (NSSE-SCE) hallgatókkal, oktatókkal és intézményi adminisztrátorokkal, hivatalokkal való kapcsolat minőségét mérő három kérdés volt, emellett pedig bevontam még a Multidimenzionális Észlelt Társas Támogatás Kérdőív (Papp-Zipernovszky, Kékesi, Jámbori, 2017) értékeit. A pszichológus hallgatói identitás megjelenésének és a csoporttal való azonosulás mutatójaként a Kollektív Önértékelés Skálát (Kiss, 2012) használtam.

A statisztikai elemzés megerősítette mind a tanulmányi, mind pedig a társas meghatározók hatását a kollektív önértékelésre. A nappali és levelező képzés hallgatói között az aktív tanulásban és kurzusokon kívüli tevékenységekben való részvételben mutatkozott eltérés, valamint a jelentős mások és barátok felől érkező támogatás alacsonyabb mértéke volt jellemző az utóbbi hallgatói csoportra. A nappalis és levelezős hallgatók kollektív önértékelésének meghatározói a felállított modellben a hallgatótársakkal való kapcsolat minősége mellett előbbieik esetében oktatóikkal való kapcsolatuk minősége, míg a levelező csoportban pedig barátaik támogatása voltak.

A vizsgálat eredményei alapján elmondható, hogy a tanulmányi, és még inkább a társas aspektus fontos meghatározója a kollektív önértékelés alakulásának. Továbbá fontos szerepet játszanak a hallgatótársak, oktatók, valamint barátok a hallgatói-szakmai identitás kialakításában.

MEZEI BRIGITTA
mezeib936@gmail.com

Középiskolai hallgató
NYSZC Zay Anna Technikum és Kollégium

Témavezető:
Dr. Balázsne Bódi Mária
középiskolai tanár, Nyíregyházi szakképzési centrum Zay Anna Egészségügyi Technikum és
Kollégium

A serdülőkori agresszió

Iskolai agresszió

Korosztályomba, társadalmunkban jelen van a fiatalkori agresszió, melynek egyik leggyakoribb színtere az iskola. Az iskolán belüli az agresszív magatartás, verbális formája mutatkozik meg elsődlegesen. Az elmúlt időszakban azonban a fizikai agresszió is jelentős mértékben megnőtt. Ezt igazolja, hogy a problémára 2020-ban létrehozták az iskolaőr szolgáltatást. Az iskola falain belül én is megtapasztaltam az agresszív viselkedésformákat és azért választottam ezt a témát, mert érdekelt, hogy a környezetünkben miként tudnánk elérni, hogy a diákok ne bántsák testileg és lelkileg a kortásaikat. Az iskolai agresszió feltárásában szakirodalmi kutatások, a témában végzett felmérések segítettek és elméjülésemet egy interjú is szolgálta az agresszió területén. Dolgozatomat az iskolában kialakult érzelmek, serdülőkori és az agresszió általános bemutatásával kezdem, melyet az agresszió fogalma és csoportosítása követ. Az erőszak fajtáival, a közvetlen és közvetett erőszakkal foglalkozom részletesen. Megvizsgálom, milyen tényezők vannak hatással az agresszió kialakulására, valamint a befolyásoló tényezők közül kiemelten foglalkozom a családdal és a kortárs csoportokkal. Az erőszak három főszereplője, a bántalmazó, az áldozat illetve a szemtanú szerepe egyaránt fontos az agresszió kialakulásában és a kimenetelében. Dolgozatomban bemutatásra kerül az ő szerepük is. Az iskolai erőszakon belül a bullying jelenségére is kitérek. A probléma megoldását segíthetik a témában készült filme közös feldolgozásával és összefogással. Az iskolai erőszak megítélése kapcsán megállapítható, hogy olyan jelenségről beszélünk, mely nem új, mindig is jelen volt, mégis észrevehető változás következett be. A változás alatt az iskolai megnyilvánuló erőszak egyre durvább megjelenési formáit értem, melynek megelőzésére és megoldására az egész iskolára kiterjedő, különböző rendszerek összehangolt és egymást segítő működésére van szükség.

MAJECZKINÉ BÁNHIDI RENÁTA

rencsoo@gmail.hu

óvodapedagógus

BA, 2. félév

Neumann János Egyetem

Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Dr. Neszt Judit

főiskolai adjunktus, NJE PK

Az óvodai bullying

Napjainkban a megfélemlítés, a bántalmazás (bullying) jelensége mind a napi sajtóban, mind a társadalomkutatók érdeklődési körét tekintve egyre inkább előtérbe került. Ezáltal dolgozatom témája egy korszerű probléma, főként a gyermekek életében. Témaválasztásomat befolyásolta személyes affinitásom is, ezáltal régóta foglalkoztatott a zaklatás témaköre. Dolgozatom a gyermek-gyermek közötti zaklatás (fizikai- és szellemi agresszió) köré épült.

A bullying elsősorban az iskolás korosztályt érinti, rengeteg szakirodalom és kutatás található ebben a témakörben, valamint a média is sokat foglalkozik vele. Az óvodai bullying azonban más aspektus és sokkal kevésbé kutatott téma, ezáltal a hozzátartozó szakirodalmak listája is csekélyebb. Ennek az az oka, hogy a kutatók nagyobb hangsúlyt fektetnek az iskolai korosztály vizsgálódására.

Dolgozatom megírása alatt lehetőségem volt jobban belemélyülni a témába és még több információt szerezni a bullyingról. A dolgozat első felének felépítése a téma bevezetéséből, ismertetéséből és szakirodalmi összegzéséből áll. A dolgozat második része a kvantitatív kutatási módszerrel végzett kutatás eredményeit mutatja be, mint a zaklatás megjelenésének formáit és gyakoriságát, a szereplők jellemzőit, valamint a bullying nemek közötti megjelenését.

Kutatásomban az óvodáskorú gyermekek korcsoportját vizsgáltam az agresszióval kapcsolatosan, melyhez online kérdőíves módszert alkalmaztam. Összesen 135 fő óvodapedagógus eredményét vizsgáltam, elemeztem ki. A válaszok igazolták előzetes feltételezésemet, miszerint az óvodában már jelen van a bullying jelensége.

Kulcsszavak: óvoda, bullying, agresszió, zaklatás

ORZA BLANKA

orzablanka@gmail.com

Pszichológia

BA, 6. félév

Babeş-Bolyai Tudományegyetem

*Témavezetők:
Szamosközi István
Professzor, RO BBTE
Barta Andrea
Tanársegéd, RO BBTE*

Fogalmak és számok - két külön világ? Reál és humán szakos diákok közötti különbségek a kognitív stílusban és gondolkodásban

Rohamosan fejlődő világunk egyre több és komplexebb feladat elé állítja társadalmunkat, ennek következtében a sikeresség előfeltételévé vált a problémamegoldási képesség és a logikai gondolkodás. Ezen kognitív folyamatok egyedi kombinációit a kognitív stílus határozza meg. Előzetes kutatások jelentős együttjárást mutattak ki a kognitív stílus, a következtetési képességek és problémamegoldás között. Napjainkban is kutatott téma, hogy a matematikát vagy más tudományokat tanuló diákok, hogyan gondolkodnak bizonyos feladatok megoldásakor. Kutatásom fő célja, annak felfedése, hogy milyen különbségek mutathatóak ki a humán és reál szakos diákok kognitív stílusában és az induktív/deduktív gondolkodásában. Kvázi-kísérletünk célpopulációja a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Matematika és Informatika-, illetve a Bölcsészettudományi Kar diákjai. Eredményeink alapján, a reál szakosok deduktív gondolkodása fejlettebb, a humán szakosokhoz képest, illetve a humán szakosokra jellemzőbb a kooperatív kognitív stílus, mint a reálosokra. Továbbá, az analitikus dimenzión levő stílusok képesek előrejelezni a következtetési képességeket, mind a reál, mind a humán szakosok esetében.

PACZUR HANNA

hannapaczur@gmail.com

Pszichológia

MA, 1. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Varró-Horváth Diána, Dr. Bernáth László
egyetemi adjunktus; egyetemi tanár, PTE BTK*

Gondolkodj térben! A téri képességek fejlődésének és fejlesztésének perspektívái

A téri képességek szerepet játszanak a matematikai képességek alakulásában, meghatározhatják a gyermekek iskolai sikerességét, hosszútávon pedig későbbi pályaválasztását is (Burte, Gardony, Hurrón és Taylor, 2017). Fontos tulajdonságuk, hogy fejleszthetők. Első vizsgálatunk célja az volt, hogy feltárjuk, van-e jelentős különbség két különböző fejlesztési mód – építőjátékos, illetve táblagépes indirekt fejlesztés – között. Vizsgálatunkat általános iskola 4. osztályos, 9-11 éves gyermekekkel végeztük el, eredményül azt kaptuk, hogy mind az építőjátékos, mind a táblagépes fejlesztési mód egyaránt sikeresnek bizonyult a téri képességek fejlesztésében, különös tekintettel az intrinzik dinamikus téri képességekre. A két fejlesztési mód hatékonysága között nem volt jelentős különbség egyik általunk vizsgált képesség tekintetében sem. A vizsgálat során azonban egy másik érdekes eredmény is született: míg az előzetes tesztelések során jelentős különbség mutatkozott a lányok és a fiúk között az utóbbi csoport javára, addig a fejlesztést követően a lányok hátránya jelentősen csökkent, már nem volt statisztikailag jelentősnek mondható. Ez az eredmény motiválta második vizsgálatunk megalkotását, ahol arra voltunk kíváncsiak, jelentkeznek-e nemi különbségek 4-5 éves korban a téri képességek vonatkozásában. Újszerű eredményül azt kaptuk, hogy ebben a korban a lány gyermekek téri képességei jobbak fiú társaik képességeinél. A két vizsgálat eredményeit összegezve tehát felmerül annak a lehetősége, hogy a téri képességek a kisgyermekkorban még mentesek a szociális elvárásoktól, így nem mutatnak jelentős nemi különbséget, ugyanakkor a társas befolyásolás hatása kisiskoláskorban már megjelenik. Szintén érdekes kérdéseket vet fel, hogy tapasztalatunk szerint ez a hatás tréning segítségével megszüntethető.

F. TÓTH BLANKA

ftblanka0831@gmail.com

Pszichológia

MA, 3. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Földi Rita

Tanszékvezető, KRE BTK

Serdülőkori érés sajátosságainak vizsgálata Waldorf, illetve hagyományos rendszerű iskolákban tanuló diákok között

A dolgozat részletesen ismerteti a Waldorf, illetve a hagyományos rendszerű iskolákban tanuló diákok serdülőkori fejlődésének különbözőségeit. Ezen belül a diákok szociális és iskolai szorongását, önértékelését, illetve rezilienciájuk eltéréseit vizsgálja. A kutatás felméri és összehasonlítja, hogy van-e szignifikáns különbség a különböző rendszerű iskolákba járó tanulók eredményei között a felsorolt területeken. A dolgozat kitér a serdülők jövőképeire is, vizsgálja a különböző oktatási rendszerben résztvevő tanulók által megfogalmazott célok számát, illetve típusát is. A kutatás célja tehát, hogy kérdőíves módszerek segítségével összehasonlítsa a Waldorf, illetve hagyományos rendszerű iskolákban tanuló diákok szociális és iskolai szorongását, önértékelését, rezilienciáját és jövőbeli céljait. A kutatási hipotézisek a következők voltak: a Waldorf iskolába járó diákoknál kisebb a szociális szorongás, mint a hagyományos rendszerű iskolákba járó tanulóknál. A Waldorf iskolába járó diákoknál alacsonyabb mértékű az iskolai szorongás, mint a hagyományos rendszerű iskolákba járó tanulóknál. Az alternatív pedagógiai rendszerű, Waldorf iskolában tanuló diákok magasabb önértékeléssel rendelkeznek, mint a hagyományos iskolarendszerbe járó diákok. Waldorf iskolába járó diákok várhatóan magasabb reziliencia értékekkel rendelkeznek, mint a hagyományos rendszerű iskolába járó tanulók. A hagyományos rendszerű iskolákban tanuló diákok több célt fogalmaznak meg a jövőjükkel kapcsolatban, mint a Waldorf iskolába járó fiatalok.

Az iskolai szorongás, az önértékelés és a diákok jövőképevel kapcsolatban megfogalmazott célok száma között szignifikáns volt az eltérés a két csoport között. Míg a szociális szorongás és a reziliencia értékek terén a két csoport között nem tapasztaltunk szignifikáns különbséget. Jelen kutatás eredményei alapján, a Waldorf iskolába járó diákok alacsonyabb iskolai szorongással és magasabb önértékeléssel rendelkeznek. A hagyományos rendszerű iskola tanulói pedig több célt fogalmaznak meg a jövőjükkel kapcsolatban.

Kulcsszavak: Waldorf iskola, hagyományos rendszerű iskola, serdülőkor, szociális szorongás, önértékelés, reziliencia, jövőkép.

GYÖRFFY MÁRTON

gyorffy.marton@gmail.com

Pszichológia

BA, 3. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

SIPOS ADRIENN

siposadrienn0520@gmail.com

pszichológia

BA, 5. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

KALOTASZEGI SÁRA

kalotaszegi.sara@gmail.com

Pszichológia

BA, 3. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

*Prof. Vargha András
egyetemi tanár, ELTE PPK*

Szubjektív jóllét és társas helyzet vizsgálata iskolai környezetben

KRE BTK Pszichológia Intézet

Témavezető: Prof. Dr. Vargha András

Dolgozat címe: Szubjektív jóllét és társas helyzet vizsgálata iskolai környezetben

Szerzők: Györffy Márton, Kalotaszegi Sára, Sipos Adrienn

Rezümé

Dolgozatunkban a gyerekek szubjektív jóllétét és flow-konstrukciójuk megélését vizsgáljuk szociometriai helyzetük függvényében. 2019 őszén közel 1500 tanuló töltötte ki kérdőívünket, mely a klasszikus szociometriai kérdéseken kívül tartalmazott mentális egészségre, flow-élmény megélésére és a kitöltő szubjektív jóllétére vonatkozó kérdéseket. Jelen vizsgálatunkba csak a 3-8. osztályos gyerekek eredményeit vontuk be, három csoportra bontva őket: 3-4. osztály, 5-6. osztály és 7-8. osztály. Vizsgálatunk során sikerült az Ivens-féle Iskolai Gyerekboldogság Kérdőív magyar rövidített változatát (IGYB; vö. Vargha és mtsai, 2019) az eddigi legnagyobb mintán felvenni és pszichometriai elemzéssel konstrukciós validitását megerősíteni. A szociometriai mutatók és az IGYB összpontszáma, illetve alsókálái között varianciaanalízissel sikerült pozitív együttjárást kimutatnunk, továbbá összefüggést találtunk a flow-élmény iskolai környezetben való megélése, a szubjektív jóllét és a társas pozíció között is. Eredményeink alapján kijelenthetjük, hogy a szubjektív jóllét és a csoportban betöltött szerepet leíró szociometriai mutatók között közepes pozitív együttjárás van, mely hasznos információval szolgálhat mind a témákban kutató pszichológusoknak, mind a pedagógusoknak.

kulcsszavak: szubjektív jóllét, szociometria, flow-élmény, iskolai társas helyzet, pozitív pszichológia

dolgozat címe angolul: Examining subjective well-being and social position in school environment

---

SÓVÁGÓ LILLA

sovagolilla@gmail.com

pszichológia

MA, 1. félév

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi

Egyetem

Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető:

Nagy Eszter

Egyetemi tanársegéd, BME GTK

A mindfulness egy új formája: Autonóm Szenzoros Meridián Válasz

A világvilágjárás okán kialakult helyzet miatt még nagyobb relevanciája van annak, hogy az emberek otthonaikban is hozzáférjenek egyes relaxációs eszközökhöz. Ilyen technika lehet például a meditáció, vagy egy új alternatíva, az ASMR.

Az Autonóm Szenzoros Meridián Válasz (ASMR) egy szenzoros jelenség. A kifejezéssel Youtube-on találkozhatunk. Az ASMR videók ingerei közé tartozik többek között a suttogás, kopogás, személyes figyelem és lassú mozgások, amelyek az emberek egy csoportjánál pozitív érzelmi változást és/vagy fejtetői bizsergést idéznek elő. Feltételezhetően az ASMR a mindfulness formájának tekinthető, ugyanis korábbi kutatások szerint az ASMR élmény akkor jön létre, amikor a résztvevők szándékosan az élményre koncentrálnak, és tudatosítják a belső tapasztalatokat. Kutatásom célja jobban megismerni ASMR mechanizmusait a mindfulness, az abszorpciós képesség és az affektivitás tükrében, mindezzel elősegítve az ASMR potenciális terápiás felhasználásának jövőbeli kidolgozását.

A kérdőívcsomagban alkalmazott eszközök: 6 db ASMR videó, Mentális Figyelem és Tudatosság Kérdőív, Tellegen Abszorpció Skála, Pozitív és Negatív Affektivitás Skála.

Az adatokat női mintán elemeztem. Az ASMR videók hatására az ASMR rezponzív és nem rezponzív csoportban is csökkent a stressz, viszont a rezponzívoknál nagyobb mértékben. A mindfulness negatívan korrelált az ASMR reakció erősségével, az abszorpcióval, valamint a negatív affektivitással. Az ASMR reakció erőssége pedig pozitív kapcsolatot mutatott az abszorpcióval és a negatív affektivitással is.

Az eredmények azt sugallják, hogy az ASMR élmény megtapasztalása mögött kevésbé van tudatosság, és inkább egy transzszerű állapotról beszélhetünk. Továbbá, lehetséges, hogy az ASMR rezponzívok érzelmi labilitásukból fakadóan nagyobb érzelmi amplitúdóval reagálnak egyes élményekre, ellenben a tudatos jelenlétben nem engedhetünk meg efféle labilitást. Az ASMR videók stresszcsökkenést idéztek elő, viszont az élmény átélésében jelentős szerepük van az egyéni preferenciáknak, hiszen bizonyos triggererek akár averzív válaszokat is kiválthatnak az egyénekből. Saját magamnak tulajdonított eredményként jelölném meg a kutatás úttörő jellegét, ugyanis legjobb tudomásom szerint Magyarországon eddig csak egy áttekintő cikkben említették meg az ASMR-t. Mindemellett nem tudok olyan tanulmányról sem, amely a pozitív és negatív affektivitást is bevonta volna az ASMR vizsgálatába.

HORVÁTH PATRÍCIA

patticsek@gmail.com

Pszichológia

MA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

Reinhardt Melinda

egyetemi adjunktus, ELTE PPK

A serdülőkori nem-szucidális önsértés funkciói és a fájdalomélmény összefüggései

A serdülőkori nem-szucidális önsértés (NSSI) élettartam prevalenciáját számos kutatásban vizsgálták már, azonban annak összefüggése az önsértés funkcióival és az önsértés során tapasztalt fájdalom gyakoriságával, illetve a funkciók kapcsolata más pszichológiai konstruktumokkal ritkán került fókuszba.

Jelen tanulmány célja, hogy megvizsgálja az önsértés intrapszichés funkcióit, azok kapcsolatát a tapasztalati elkerüléssel és az önsértés során tapasztalt fájdalomélmény gyakoriságával. Továbbá annak tesztelése, hogy az önsértés funkciók és a fájdalomélmény gyakorisága hogyan függenek össze az NSSI élettartam prevalenciájával normatív serdülők körében.

1015 középiskolás fiatal (14-20 év; $M_{kor}=16,81$; $SD_{kor}=1,42$) vett részt a vizsgálatban, közülük 459-en (45%) követtek már el legalább egyszer önsértést életük folyamán. Az önsértéssel összefüggő adatok és funkciók felmérése az Állítások az Önsértés Kapcsán Kérdőívvel (ISAS; Klonsky és Glenn, 2009), míg a tapasztalati elkerülés meghatározása a Tapasztalati Elkerülés Kérdőívvel (AFQ-Y8; Greco és mtsai., 2008) történt. A hipotézisek tesztelése korrelációs és Bootstrapelt regressziós elemzésekkel, illetve nonparametrikus varianciaanalízisekkel zajlott.

A tapasztalati elkerülés gyenge korrelációt mutat az önsértés negatív megerősítő értékű intrapszichés funkcióival (NMF_{δ}) ($r_s=0,298$; $p<0,001$). Akik néha tapasztalnak fájdalmat önsértés közben, náluk a legmagasabb az NSSI prevalenciája ($\chi^2(2)=9,733$; $p=0,008$); illetve a gyakoribb önsértés csökkent fájdalomélményt jósol önsértés közben ($p=0,018$). Az NMF_{δ} ($R^2=0,031$; $p=0,002$) és az önbüntetés funkció ($R^2=0,02$; $p=0,01$) pozitív lineáris kapcsolatban van az önsértés gyakoriságával. Továbbá, az önsértés során érzett fájdalom a funkciók magasabb fokával függ össze.

Összegezve, az NSSI negatív megerősítő és önbüntetés funkciói csekély mértékben bejósolják az önsértés élettartam gyakoriságát. Az önsértés során tapasztalt fájdalom az önsértés funkcióinak magasabb értékével jár együtt minden esetben, tehát nem jelenthető ki különbség a funkciók között e tekintetben.

BECSER BOTOND

becserbotond@gmail.com

pszichológia

BA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

TAMÁS BERNADETT

tamasdett18@gmail.com

pszichológia

BA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezetők:

Németh Dezső

egyetemi tanár, ELTE PPK

Pesthy Orsolya

PhD hallgató, ELTE PPK

Autizmus spektrum zavarosok szociális készségei a polivagális elmélet tükrében – a biztonságos kötődés protektív hatása

Kutatásunk egy általunk felállított keretrendszer segítségével vizsgálja, hogy az autizmus spektrum zavarban a szociális készségek minőségbeli eltérése összefügg-e a téves neurocepcióval (a helyzetek automatikus kiértékelése annak függvényében, hogy veszélyesek-e) és a kötődéssel. A modellünk egy kísérlet polivagális elmélet, a kötődéselmélet valamint a szociális kognícióval kapcsolatos elméletek integrálására. Korábbi kutatások eredményei szerint az ASD-sek a neurotipikusokhoz képest és a nem biztonságosan kötődők a biztonságosan kötődőkhöz képest magasabb szimpatikus idegrendszeri aktivitással bírnak.

Feltételezésünk szerint ennek az oka többek között az ASD-sek és a nem biztonságosan kötődők téves neurocepciójában keresendő. Célunk volt replikálni a korábbi kutatásokban kimutatott csoportkülönbségeket (ASD-sek és neurotipikusok között), valamint megvizsgálni, a biztonságos kötődés protektív hatását az ASD-sek téves szociális helyzet kiértékelésre.

Kutatásunkban 18 ASD-s és 22 neurotipikus személy vett részt. Mérőeszközeink közé tartozott a Faux Pas teszt (melyekben a résztvevőknek szociálisan adekvát és inadekvát szituációkban kellett felismerniük a történet szereplőinek szándékát), valamint a kötődést mérő Felnőtt Kötődési skála (RAAS). A szívritmus-variabilitást (Heart Rate Variability- HRV) pedig a kísérleti személyek felsőtestére rögzített HRV Polar H10 pulzuszámoló szenzorral. A csoportkülönbségek vizsgálata mellett egy lineáris regressziót futtatunk, le, melyben a Faux Pas szándék skálát jósltuk be és prediktor a HRV átlag és a biztonságos kötődés volt. Kutatásunk során a Faux Pas szándék alskáláján megjelenő csoportkülönbségen kívül nem kaptunk szignifikáns eredményt. Emögött az állhat, hogy a kutatásunkban magasan funkcionáló és Asperger-szindrómás ASD-sek vettek részt, akik explicit módon szociális kognitív képességeket sikeresen el tudnak sajátítani. További indok lehet még, hogy a kutatásunkban

nem mért egyéb védő faktorok (mint IQ) is szerepet játszhatnak. Azonban az alacsony elemszám miatt ez kérdéses marad, melyet a Bayesianus elemzések is alátámasztanak. Kutatásunkban egy integráltabb szemlélet segítségével próbáltunk választ találni az ASD-sek szociális készségeire, és a nem szignifikáns eredményeink ellenére, talán ez rámutat arra, hogy a kérdéskör komplex megközelítést igényel.

TÓTH NOÉMI

noemitoh24@gmail.com

Pszichológia

MA, 4. félév

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Hargitai Rita

egyetemi docens, PPKE BTK

Az egyedülálló nők sokszínűségének vizsgálata kvalitatív és kvantitatív módszerekkel

Jelen dolgozat az egyedülálló nők különböző személyiségjellemzőit vizsgálja kvalitatív és kvantitatív módszerekkel egyaránt. Az empirikus munka korábbi saját kutatási eredményekre támaszkodva, mélyebb összefüggéseket tár fel. Újszerűsége abban rejlik, hogy az egyedülálló nőket heterogén csoportként kezeli, így több szempont mentén hoz létre csoportokat, és hasonlítja össze eredményeiket (kapcsolatra vágyakozás). Módszertanában ötvözi az online kérdőívek használatának és a projektív eljárások (TAT) előnyeit, így levont következtetései sokrétűek.

A keresztmetszeti elrendezésű kutatásban a Közvetlen Kapcsolatok Élményei kérdőívet (ECR), a Kötődési Stílus Kérdőívet (ASQ), a Védekezési Stílus Kérdőívet (DSQ), a Rosenberg Önértékelési Skálát (RSES), illetve az Élettel való Elégedettség skálát (SWLS) vettük fel 298 felnőtt, 30 és 50 év közötti vizsgálati személlyel (M=38 év SD=5,965), akik a kitöltés idején nem éltek párkapcsolatban. Az eredményeink szerint a kapcsolatra vágyakozók magasabb szorongás értékekkel, alacsonyabb elégedettséggel rendelkeznek, emellett több éretlenebb védekezési stílust használnak. A Tematikus Appercepciók Tesztben történeteikben szignifikánsan több Szexuális szükséglet, Gondozási és Társas kapcsolati környezeti hatás jelent meg. A nem vágyakozókat a függetlenség és a jóllét mellett érettebb érzelmszabályozás jellemezte, akik így a biztonságos kötődés fő jellemzőit mutatják. A kutatás legfontosabb eredménye szerint, az egyedülálló nők csoportjának heterogenitását a különböző személyiségjellemzők és az intrapszichés dinamika eltérő sajátosságai is megerősítik.

Kulcsszavak: Szingliség, kötődés, védekezési stílus, jóllét, Tematikus Appercepciók Teszt.

SZABÓ DOMINIK

dominikszab2@gmail.com

Pszichológia

MA, 3. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Rózsa Sándor
egyetemi docens, KRE BTK*

Az én-undor és az önegyüttérzés összefüggései a mentális egészséggel, a felnőttkori kötődéssel és a magányossággal

Kutatásomban arra a kérdésre kerestem a választ, hogy korai nevelésünk befolyásolja-e szelfünkhöz való viszonyunkat, és ez utóbbi hatással van-e mentális egészségünkre, különféle személyekhez való kötődésünkre és a szubjektív magányosságérzésre. A keresztmetszeti, önbeszámoló kérdőíveket tartalmazó online kutatásban 308 fő válasza került feldolgozásra. A korai nevelés emlékeit a Szülői Bánásmód Kérdőívvel (H-PBI), az önegyüttérzést a Rövidített Önegyüttérzés Skálával (SCS-SF), az én-undort a Revideált Én-undor Skálával (SDS-R), a pszichológiai distresszt a Depresszió, Szorongás és Stressz Skálával (DASS-21), a magányosságot a De Jong Gierveld Magányosság Skálával (DJGLS-H), a felnőttkori kötődést pedig a Közvetlen Kapcsolatok Élményei – Kapcsolati Struktúrák (ECR-RS) kérdőívvel mértem fel. A normalitás minden skála és alskála esetében sérült, ezért Spearman-féle rangkorrelációkat számítottam a közöttük lévő összefüggések feltáráshoz. A változók felhasználásával a rendelkezésre álló szakirodalmak alapján strukturális egyenletek módszerével (SEM) modellt készítettem. Az egy- és többváltozós normalitás sérülése miatt az elemzést bootstrap eljárással is kiegészítettem. A kapott modell elfogadható illeszkedési mutatókkal rendelkezett ($\chi^2(82) = 228,098$, $p < 0,001$, $CMIN/DF = 2,782$, Bollen-Stine bootstrap $p = 0,001$, $RMSEA = 0,076$, $90\% CI = [0,065-0,088]$, $GFI = 0,912$, $AGFI = 0,871$, $CFI = 0,917$, $TLI = 0,894$). Az anyai bánásmód szignifikánsan előrejelezte a szelfhez való negatív viszonyulást, ez utóbbi pedig szignifikánsan előrejelezte a pszichológiai distresszt, a romantikus partnerhez és legjobb baráthoz való kötődést, illetve a magányosságot. Összességében elmondható, hogy a rangkorrelációs mutatók és a változók bevonásával felépített modell egybevág a vonatkozó pszichológiai szakirodalom korábbi eredményeivel.

Kulcsszavak: én-undor, felnőttkori kötődés, magányosság, önegyüttérzés, pszichológiai distressz, strukturális egyenletek módszere, szülői bánásmód

---

RIXER JUDIT

judit.rixer@gmail.com

Pszichológia

BA, 6. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Ferenczi Andrea

egyetemi adjunktus, KRE BTK

Az istenkép és egyes korai maladaptív sémák összefüggései

Vajon miért van az, hogy Istent és hozzánk való viszonyát olyan sokféleképpen éljük meg? Ez a sokféleség még egyazon vallási közösséghez tartozó egyének esetében is tetten érhető. Mely tényezők alakítják az Istenről alkotott képet, és befolyásolják ezen keresztül a vele való kapcsolatot? Az Istenről alkotott képünk nemcsak e kapcsolat meghatározó eleme, de hatással van az önmagunkról alkotott képünkre és cselekedeteinkre is.

A dolgozat e tágabb témán belül azt vizsgálja, hogy a korai maladaptív sémák – különösen az Elszakítottság és elutasítás sématartomány sémái – milyen összefüggésben állnak az egyén istenképével, az Istenről alkotott kép szerető vagy éppen kontrolláló jellegével. A munka vizsgálja továbbá a vallás hatását az istenkép és a sémák kapcsolatára. Mind az istenképet alakító tényezők, mind a korai maladaptív sémák bizonyítottan kora gyermekkori gyökerekkel rendelkeznek, így ezek összefüggése feltételezhető. Az 1259 fős mintán végzett, a Szerető és Kontrolláló Isten Skála, a Young-féle Séma Kérdőív rövid változata, valamint az INSPIRIT Skála felhasználásával végzett elemzés eredményei azt mutatják, hogy a Szerető istenkép szignifikáns, gyenge, negatív irányú kapcsolatban áll az Elszakítottság és elutasítás sématartomány valamennyi sémájával, míg a Kontrolláló istenkép a sématartomány három sémájával, az Elhagyatottság-instabilitás, a Bizalmatlanság-abúzus, valamint a Csökkentértékűség-szégyen sémákkal mutat szignifikáns, gyenge, pozitív irányú összefüggést. Fontos eredmény, hogy az istenkép és a sémák kapcsolatában a vallásosságnak csekély differenciáló hatása van.

KOLLERITS ELIZA

kiskosaras@gmail.com

Pszichológia

BA, 6. félév

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Matuszka Balázs

egyetemi adjunktus, PPKE BTK

Egyes pajzsmirigybetegségek és az impulzivitás, az agresszivitás és az érzelmi labilitás összefüggéseinek vizsgálata magyar nők körében

Háttér: Több kutatásban is összefüggést találtak a pajzsmirigy és a hormonrendszer különböző megbetegedései és egyes pszichiátriai zavarok között. A pajzsmirigymegbetegedések pszichés korrelátumait vizsgáló kutatások alapján feltételezhető, hogy ezen betegségekben érintettek a normál populációtól eltérő személyiségvonások jellemzők.

Célok: Jelen kutatás célja a pajzsmirigymegbetegedéssel élők személyiségvonásbeli sajátosságainak feltárása (érzelmi labilitás, impulzivitás, vonás-agresszió). A vizsgált betegségek: hypothyreosis, Hashimoto-thyreoiditis, hyperthyreosis, Basedow-kór.

Módszer: N=707 magyar nő (19-77 év) adatait elemeztük. A minta életkori átlagéletkora: M=39,57. Szórása SD=13,25. Meghatároztuk az érzelmi labilitás, az impulzivitás és a vonás-agresszió mértékét a csoportokban, majd különbséget kerestünk a betegcsoport és a kontroll csoport között. A használt kérdőívek: az ADHD tüneteket ASRS-sel, az érzelmi labilitást EPQ-val, az impulzivitást BIS-11-R-rel és az agressziót AQ-val mértük.

Eredmények: A használt statisztikai eljárások alapján szignifikáns különbség van a hypothyreosis-sal diagnosztizált betegek és a kontrollcsoport között érzelmi labilitás, impulzivitás, agresszió tekintetében. A neuroticitás konstruktumában érintett továbbá a Hashimoto-thyreoiditis és a hyperthyreosis, amelyek szintén szignifikánsan különböznek az egészséges személyektől érzelmi labilitás tekintetében.

Következtetések: Mivel a betegségben szenvedők változatos tünetekről számolnak be, így fontos ezek pontosítása. Az eredmények alapján különösen veszélyeztetett a hypothyreosis-sal diagnosztizált betegek csoportja, ám valószínűsíthető, hogy a többi csoport is nagyobb mértékben érintett ezekben a kérdésekben, de jelen kutatás módszertani hiányosságai miatt ezek az összefüggések nem mutattak szignifikáns eredményeket – így újabb kutatások szükségesek. Mindezek tükrében ügyelnünk kell a pajzsmirigybetegek pszichés támogatására: új terápiás módszerek kidolgozása megfontolandó az életminőség javítása érdekében.

Kulcsszavak: pajzsmirigybetegség, személyiségvonás, agresszió, neuroticizmus, impulzivitás, hypothyreosis, hyperthyreosis, Hashimoto-thyreoiditis, Basedow-kór

---

VIDA DORIAN

vida.dorian@gmail.com

pszichológia

MA, 3. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Bandi Szabolcs

tudományos segédmunkatárs, PTE BTK

Narcissus elméjében” Az önimádat kognitív vonásai strukturális egyenletmodellezési paradigmában

Elméleti háttér és célkitűzés: A narcizmus különböző fajtáit (a grandiózus és a vulnerábilis narcizmust) már nagyon sok szempontból megközelítették, s mondhatni a rengeteg elmélet más és más módon áll a két típus kapcsolatához. A dolgozat elsődleges célja létrehozni egy olyan modellt, amelynek segítségével a narcizmus mélyebb és aprólékosabb elemzése is lehetségessé válik, mind direkt, mind pedig indirekt módon. A másodlagos cél, hogy a jól ismert megközelítések mellett beemeljük a kognitív elméleteket, valamint az információfeldolgozás sajátosságait, s ezek alapján különbséget és hasonlóságot keressünk a két narcizmustípus között. Eredmények: Az eredmények alapján elmondható, hogy a grandiózus és a vulnerábilis narcizmus, mint személyiségvonások alkotják a modell kiindulópontját, s ezekből eredeztethetők a különböző kognitív komponensek, valamint végül a pozitív pszichológiai elemek, mint az önértékelés és az élettellel való elégedettség is. Bár a két narcizmustípus sok hasonlóságot mutat, nagyon sok különbséget is azonosítani tudunk a kettő között. Az önértékelés, valamint az élettellel való elégedettség lehet két olyan konstruktum, amivel elválaszthatóvá válik a két narcizmustípus. Következtetések: A modell elemzése és további eredmények alapján következtethetünk arra, hogy a két narcizmusfajta kihatással van mind az önértékelésünkre, mind az élettellel való elégedettségünkre, de még a világnézetünkre, a kognitív beállítódásunkra is.

HAJAS ESZTER LILLA

lillahajas98@gmail.com

Pszichológia

MA, 1. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

NYIZSALOVSKA TÍMEA

nizsalovskitimea@gmail.com

Pszichológia

MA, 1. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

KASSAI ZSUZSANNA

zsuzsi1417@gmail.com

Pszichológia

MA, 1. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Mirnics Zsuzsanna
egyetemi docens, KRE BTK*

Pozitív sémák vizsgálata az Önegyüttérzés, a Szülői bánásmód és a Megbecsülés tükrében

Rezümé

A maladaptív sémák mellett napjainkban egyre nagyobb teret nyer a pozitív, másnéven adaptív sémák kutatása, főképpen pozitív pszichológiai berkekben. John P. Louis és mtsai (2018) alkották meg a Pozitív Séma Kérdőívet, melynek magyar fordítása adaptálása folyamatban van. A kérdőív megbízhatóságát jelen dolgozat keretein belül is vizsgáltuk, Cronbach alfa értéke 0,971, 18 alskála Cronbach alfa értékei 0,75 és 0,929 között mozognak. Mintánkat 470 egészséges 18. életévét betöltött személy alkotta, közöttük 337 nő (71,7%) és 133 férfi (28,3%), átlagéletkoruk pedig 35,61 volt. A Pozitív Séma Kérdőívet összevetettük más, pozitív pszichológiai, illetve a jóllétet befolyásoló változóval, mint például az önegyüttérzés, a megbecsülés vagy hála, és a szülői bánásmód. Dolgozatunkban azt kaptuk eredményül, hogy a szakirodalommal ellentétben a Pozitív Séma Kérdőív válaszait tekintve nincsen szignifikáns eltérés a nemek között. Szignifikáns kapcsolat volt azonban a pozitív sémák és az önegyüttérzés, valamint a pozitív sémák és a megbecsülés vagy hála között, ami arra enged következtetni, hogy a pozitív sémák mindkettő magas szintjével együtt jár. Továbbá megvizsgáltuk a pozitív sémák és a Szülői Bánásmód kérdőív (H-PBI) kapcsolatát is, az összes alskálával külön-külön. A három alskála (szeretet, túlvédés, korlátozás) mindegyike szignifikáns volt, azonban szakmailag gyenge kapcsolatot mutatott.

Kulcsszójegyzék: pozitív sémák, önegyüttérzés, megbecsülés, szülői bánásmód, itemanalízis

---

VIKOR FANNI

vikorfanni30@gmail.com

pszichológia

BA, 5. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

*Témavezető:
Kasos Krisztián
PhD hallgató, MTA*

Vizsgaszorongás és hipnózis

A vizsgaszorongás egy olyan vonás, mely két pszichológiai komponensből áll: (affektív) érzelmi arousalból, és (kognitív) aggodásból. Ezek közül az érzelmi komponens az, melyet kívülről is meg tudunk figyelni: intő jel lehet például a tollnyomkodás, az idő gyakori ellenőrzése, illetve a vegetatív idegrendszer szimpatikus ágának fokozott aktivitása, melyre jellemző a szívverés és légzés felgyorsulása, és a bőrellenállás megemelkedése. Az elektrodermális aktivitás (EDA) megbízható mutatója az érzelmi reakciók során fellépő vegetatív idegrendszeri változásoknak, mely alkalmassá teszi az arousalszint mérésére (Kasos et al., 2019). Kutatásomat az MTA-ELTE Lendület Adaptáció kutatócsoport vizsgaszorongást célzó projektje keretei között tudtam megvalósítani. Kutatásom célja a kutatócsoportunk által kidolgozott hipnózisintervenció hatásosságának vizsgálata volt. A hipnózis egy olyan módosult tudatállapot, melyre nagymértékű bevonódás és a szuggesztiók hatásának felerősödése jellemző (Stevens-Guille & Boersma, 1992). Az 5 hipnózis alkalom alatt mindig azonos indukciót, majd tematikus szuggesztiókat kaptak a kísérleti személyek. Vizsgálataim az intervenció közvetlen és vizsgára gyakorolt hatására is kiterjedtek. Vizsgálataimhoz önbevallásos és EDA adatokat is felvettem. Eredményeim alapján elmondhatjuk, hogy míg a hipnózis kifejtette az állapotssorongás és arousalcsökkentő hatását a hipnózis közben, és közvetlenül utána, a vizsga előtti állapotssorongásra és a vizsga alatt mért arousalszintre nem volt hatással, és az intervenció vizsgán tapasztalható arousalra gyakorolt hatásosságában a hipnábilitás sem volt számottevő faktor.

A két félév során segédkeztem a baseline adatok felvételében, megfigyelőként a hipnábilitás bemérésekor, a hipnózis intervenció előkészítésében és lebonyolításában, a hipnózis ülések során az adatfelvételben (bőrvezetéses és kérdőíves), a vizsga lebonyolításában, az ott történt adatfelvételben és az adatok rögzítésében és rendszerezésében. A dolgozatban olvasató szakirodalomgyűjtést, minden adatelemzést, és statisztikai próbát önállóan végeztem rendszeres témavezetői konzultációk mellett.

HORVÁTH RITA

rita.horvath.08@gmail.com

Pszichológia

BA, 6. félév

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető:

Batta Barbara

egyetemi tanársegéd, PPKE BTK

"Will the Real Slim Shady please stand up?" - What is it like to be a Stan?"

Munkám középpontjában azon kérdés áll: „Hogyan alakítja az életet az, ha valaki Stan?”. Miután tisztázom a fogalmi különbségeket egy átlagos fan és egy Stan között, áttekintem és összefoglalom az eddig fellelhető szakirodalmat. A kérdések, melyekre szakdolgozatomban a választ keresem, miként hat az emberi identitásra a Stanség, és hogyan függ össze az életben megtapasztalt személyes nehézségekkel és a dalszöveg tartalmakkal. Emellett adatsorommal alátámasztani kívántam már meglévő kutatásokat (Chamorro-Premuzic és Furnham, 2007; Chamorro-Premuzic, Swami, Furnham és Maakip, 2009) a zene használati módja és a személyiségjegyek közötti kapcsolatra vonatkozóan. Online kérdőívcsomagot használtam, saját készítésű nyílt-végű kérdésekkel, melyek érdekes válaszként szolgáltak három fő hipotézisemre, miszerint A Stanség hatással van az identitásra, Kapcsolat van a Stanek életútja és Eminem életútja között és a Stanek életútja és a Lyricizmus között. 162 Eminem fan töltötte ki a kérdőívcsomagot, melyet rengeteg Eminem kedvelő Facebook csoportban, saját és fan Facebook és Instagram oldalaimon osztottam meg. A fent említett első két hipotézis, miszerint kapcsolat van az életutak között, és a Stanség hatással van az identitásra, alátámasztást nyert, ám a harmadik hipotézisemet, miszerint kapcsolat van az életút és a lyricizmus között, nem sikerült bebizonyítanom. A korlátok kiküszöbölésével és az identitásformáló hatásokat konkrétan vizsgáló kérdések felhasználásával, ez a szakdolgozat jó alapot nyújthat a rajongótáborok működésének és lélektanának felderítéséhez, vagy a fanság életalakító, identitásformáló hatásainak feltérképezéséhez.

A legnagyobb eredmény, amit tisztán ki tudok mutatni, hogy kapcsolat van a Stanek életútja és Eminem életútja között – azok, akik hasonló nehézségeken mentek keresztül, könnyebben azonosulnak a rapperrel. Büszke vagyok, hogy egy kevésbé ismert, szakirodalommal alig rendelkező témát sikerült ilyen jól körbejárnom. Úgy gondolom, hogy egy nagyon érdekes és új területet sikerült felfedeznem személyes motivációmnak köszönhetően, a jövőben mindenképp szeretném továbbfolytatni ezirányú kutatásaimat.

TÓTH JOHANNA

totjohanna@gmail.com

Pszichológia

BSc, 5. félév

Újvidéki Egyetem

Témavezető:

dr. Grabovac Beáta

egyetemi docens, RS UE MTTK

**A BORDERLINE SZEMÉLYISÉGZAVAR LÁTENS STRUKTÚRÁJÁNAK FELTÁ- RÁSA
JÓZSEF ATILA MUNKÁSSÁGÁNAK FELHASZNÁLÁSÁVAL**

A borderline személyiségzavar (BPD) már 1938 óta ismeretes fogalom; eredete, kialakulása, valamint látens struktúrája a mai napig tisztázatlan és számos kérdést vet fel a pszichológusok körében. Jelen kutatás egy új megközelítéssel próbálja feltárni a borderline személyiségzavar szerkezetét a magyar költő, József Attila munkásságából kiragadott elemek segítségével. Az elemek a DSM-V által meghatározott diagnosztizálási kritériumok alapján lettek kiválogatva, valamint csoportosítva. Az így kapott önértékelő kérdéssorozatot 196 személy, kevert, klinikai és egészséges populáció tagjai válaszolták meg, eredménye pedig egy kiváló megbízhatóságú (Cronbach $\alpha = .966$), 45 tételes, unidimenzionális, öt facétát felölelő önbeszámoló kérdőív.

Kulcsszavak: borderline személyiségzavar, József Attila, önértékelő kérdőív

---

TÓTH ANDOR ZALÁN

t.andor.taz@gmail.com

Pszichológia

MA, 1. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Rózsa Sándor
egyetemi docens, KRE BTK*

A COVID-19 járvány által keltett trauma hatása az általános jóllét dimenzióira

A koronavírus (COVID-19) okozta világjárvány szokatlan fordulatokat hozott az emberek megszokott életmódjában és viselkedésében világszerte, mely változások, továbbá a járványhelyzettel együtt járó korlátozások és veszteségek könnyen eredményezhetik az emberek jóllétének jelentős romlását és traumatikus hatások megjelenését. Ezen dolgozat célja elsősorban a COVID-19 járvány által a magyar állampolgároknál keltett trauma hatásának elemzése elsődlegesen az általános jóllét mentális-, testi-, társas-, illetve spirituális dimenzióira tekintettel. Ezen túl az emberekben végbemenő, a járványra adott depresszió-, szorongás- és stressz-reakciók (lelki zavarok) is megfigyelésre kerülnek, az ezek mellett jelentkező testi tünetekkel együtt. Az elemzés alapját egy folyamatban lévő, „A koronavírus-járvány okozta lelki tényezők utánkötés vizsgálata” címmel ellátott kutatás (etikai engedély szám: 26/2020/P/ET, illetve 26/2020/P/ET/2) eredményei adják, melynek 2020. április eleji és május végi felmérései betekintést nyújtanak a járvány Magyarországon lezajló első hullámának hatásaiba. A többségében online kérdőíves felmérések során többek között a résztvevők traumatikus élményei kerültek elemzésre az IES-6 kérdőív által, továbbá az általuk megélt általános jóllét, lelki zavarok, illetve testi tünetek értékei is felvételre kerültek a PHSWB, a DASS-21 és a PHQ-15 kérdőívek útján. A kapott értékek közötti kapcsolat vizsgálata kendall-tau-b próbával történt, melynek eredményei alapján elmondható a traumatikus hatás kezdetben negatív, majd idővel független kapcsolata az általános jólléttel, illetve tartós pozitív kapcsolata a lelki zavarokkal és a testi tünetekkel. Az értékek felmérések közötti alakulása wilcoxon-próbával történt, amelynek eredményei szerint a második felmérésre nőtt a lelki zavarok, a testi tünetek és a spirituális jóllét mértéke, míg az általános jóllét többi dimenziója, illetve az alvási zavarok mértéke csökkent. Összességében elmondható, hogy a traumatikus hatás a járvány első hullámának csupán kezdeti szakaszában volt negatív hatással az általános jóllétre, melynek értékei ettől függetlenül a második felmérésre romlottak. Azonban a spirituális jóllét a traumától függetlennek mutatkozott, továbbá növekvő tendenciát vett fel az idő előrehaladtával. A lelki zavarok és testi tünetek pozitív kapcsolatban álltak a traumatikus hatásokkal, illetve értékeik is növekedtek a második felmérés idejére, leszámítva az alvással kapcsolatos zavarokat.

SZÉKELY ILONA ZSÓFIA

szekely.zsofi1999@gmail.com

Pszichológia

BA, 5. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

SZÉKELY ÁGOTA

agota.szekely@yahoo.com

Pszichológia

BA, 5. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Rózsa Sándor

egyetemi docens, KRE BTK

A Covid-19 rizikópercepciója, észlelt fenyegetettség és a megelőző tevékenységek hatékonysága Magyarországon

A COVID-19 2020-ban világméretű járvánnyá nőtte ki magát. A gazdasági, társadalmi és pszichés hatások súlyosak, és további nehezítő körülmény az is, hogy nem tudjuk, mikor fog véget érni. Ennek megfelelően a járvány terjedésének megfékezése érdekében kulcsfontosságú a biztonsági intézkedések alkalmazása, valamint azok elfogadása és betartása a magyar népesség körében is. A vírus okozta megváltozott körülmények következményének feltárására a Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészet- és Társadalomtudományi karának Pszichológia intézetében Dr. Mirnics Zsuzsanna, Dr. Rózsa Sándor és Dr. Kövi Zsuzsanna vezetésével, valamint más kollégák és pszichológus hallgatók együttműködésével áprilisban elindítottunk egy reprezentatív mintán történő nyomonkövetéses koronavírus-kutatást. A kutatás fő célkitűzése a kockázatészlelés, a korlátozottsághoz való alkalmazkodás, a pszichés terhek és félelmek, valamint a megküzdési stratégiák feltárása. A kutatás első felvételébe, áprilisban több mint 2198 főt vontunk be, a továbbiakban pedig viszonylag elfogadható lemorzsolódást tapasztaltunk. A második felvétel júniusban történt, a harmadikra pedig decemberben került sor.

Tanulmányunkban ezen adatok alapján elindulva a rizikópercepció a fő témakörünk. Igyekszünk választ és megoldást találni arra, hogy miként lehetne fokozni az emberek hajlandóságát a járványügyi szabályozások betartását illetően. Ehhez alapvetően vizsgálni fogjuk az észlelt fenyegetettséget, az irracionális optimizmust, a személyes hatékonyságot és további más személyiségtényezőket. Emellett kitérünk a járvánnyal kapcsolatos információk forrására és ezek megbízhatóságára is, mint további kockázatészleléssel kapcsolatos viselkedést befolyásoló tényezőkre. Dolgozatunk végén egy átfogó kauzális modellt is felállítunk, melynek célváltozója az óvintézkedések betartása. Ebben a prediktorok összesen az óvintézkedések összvarianciájának közel 30%-át magyarázzák.

Kulcsszavak: covid-19, rizikópercepció, észlelt fenyegetettség, védelem-motiváció elmélet, reziliencia

---

HORVÁTH ANDRÁS ÁRON

andrasaron.horvath@gmail.com

Pszichológia

BA, 6. félév

Szegedi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Szokolszy Ágnes
egyetemi docens, SZTE BTK

A rekeszizomlégzés relaxációs hatákonyságának idegtudományi vizsgálata összevetve vallásos meditációs gyakorlatokkal

A dolgozat célja EEG-vel mért mentális tevékenységek során keletkező neurális aktivitás-mintázatok összehasonlítása 3 különböző csoport részvételével: 1. Meditációt végző csoport: a vizsgálati helyzetben saját, kialakult meditációs technikájukat (imádkozás, meditációs vagy relaxációs technikák) alkalmazzák - a vizsgálat alatt azt az instrukciók kapták, hogy a szokásos gyakorlatukkal érik a relaxált állapotot; 2. Rekeszizomlégzést végző csoport: relaxációs-meditációs tapasztalattal nem rendelkező egyének, akik a vizsgálatot megelőzően, instrukció alapján önállóan elsajátították a rekeszizomlégzést mint relaxációs technikát, a vizsgálat alatt pedig arra kaptak instrukciót, hogy rekeszizomlégzéssel érik el a relaxált állapotot; 3. Spontán légzést végző kontrollcsoport: relaxációs-meditációs tapasztalattal szintén nem rendelkező egyének, akik azt az instrukciót kapták, hogy érijenek el relaxált állapotot, de a relaxáció módjára vonatkozó specifikus instrukcióban nem részesültek. Az EEG mintázatok összehasonlításának célja a mintázatokban fellelhető különbségek és hasonlóságok vizsgálata a relaxáció vonatkozásában. Továbbá fiziológiai paraméterek (pulzus ráta, véroxigén szint) mérésére és önértékelő szubjektív jóllét, megélt stressz és relaxációs élményre vonatkozó kérdőívek felvételére is sor kerül, utóbbira a gyakorlatokat követően. Várhatóan mindkét vizsgálati csoport eléri a relaxált test és tudat állapotát, kivéve a kontrollcsoportot, akik nem rendelkeznek jól begyakorolt relaxációs technikával.

Kulcsszavak: vallás, spiritualitás, meditáció, imádkozás, rekeszizomlégzés, relaxációs technikák, pszichofiziológia, neuropszichológia, eeg

---

HORVÁTH DOROTTYA

horvathdorkaaa@gmail.com

Pszichológia

BA, 5. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Teleki Szidalisz Ágnes
egyetemi adjunktus, PTE BTK

AZ ÉGIG ÉRŐ FA TETEJÉN A MESÉK ÉS A SZEMÉLYISÉG KAPCSOLÓDÁSI PONTJAINAK ELEMZÉSE

Jelen, a személyiséglélektan terén végzett empirikus kutatás célja a mesék és a személyiség kapcsolódási pontjainak feltérképezése. A kutatás irányvonala több tényező mentén körvonalazódott. Az elméleti áttekintés nyomán elmondható, hogy a mesék mindig a közösség által kívánatosnak gondolt viselkedési formákat közvetítik (Boldizsár, 2017), megismerésük és elemzésük által fejlődik a problémamegoldó készség és az empátias törődés (Nyitrai, 2016), továbbá óvodás korú gyermekek körében végzett felmérések azt is igazolták, hogy a közös mesefeldolgozás jótékony hatással van a szókincs, a kifejezőkészség és a nyelvi-grammatikai tudatosság fejlődésére (Gazda, 2020). A mesék és a gyermeki képességfejlődés kapcsolata tehát aktuális és kutatott terület, azonban a hazai szakirodalom kevésbé tér ki a meseterápia és a felnőtt személyiség összefonódására. Az elméleti megfontolások alapján feltételeztem, hogy azokat a kutatási személyeket, akik gyermekkorukban és jelenleg is legalább heti rendszerességgel kerülnek kapcsolatba mesékkel, sokkal inkább jellemzik a Temperamentum és Karakter Kérdőív jutalomfüggőség és együttműködés dimenzióinak egyes alfaktorai, továbbá, hogy a sajátélményű meseterápián való részvétel pozitív hatást gyakorol a transzcendencia-élményre, az érzelmszabályozásra és az interperszonális reaktivitásra. Az adatgyűjtésben 249 személy vett részt. A kutatási eszköztár egy saját összeállítású kérdőívcsomagból és egy interjúból tevődött össze. A kérdőívcsomag demográfiai, tájékozódó jellegű kérdéseket és három standardizált kérdőívet (TCI rövid változata, Kognitív Érzelem-Reguláció Kérdőív rövid változata, Interperszonális Reaktivitási Index) tartalmazott. Az interjú kérdései a mesékkal való kapcsolt mélységére, a meseterápiás foglalkozások tapasztalataira irányultak. Az eredmények elemzése nyomán kirajzolódott, hogy azokra a kutatási személyekre, akik gyermekkorban és jelenleg is gyakrabban kerülnek kapcsolatba mesékkel, jellemzőbb a szociális elfogadás, az empátia, a segítőkészség, a könnyörületesség és a személyes kötődés. Bizonyítást nyert továbbá, hogy a sajátélményű meseterápiában részesült egyének személyiségében hangsúlyosabb a transzcendencia-élmény, az empátias törődés és a perspektíva átvétel, érzelmi regulációjuk során pedig olyan adaptív szabályozási formák dominálnak, mint a pozitív átértékelés és tervezés.

Kulcsszavak: felnőtt személyiség, meseelemzés, proszociális viselkedés, transzcendencia, érzelmszabályozás, interperszonális reaktivitás

---

KEMÉNY VIKTOR MÁRTON

kemenyvik@gmail.com

Pszichológia

MA, 3. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Bandi Szabolcs

tudományos segédmunkatárs, PTE BTK

„Az improvizáció lélektana” Az improvizációs attitűd és az autotelikus személyiség kapcsolatának vizsgálata kevert módszerekkel

A jelenlegi tanulmány célja, hogy feltárja a pozitív improvizációs attitűd kialakulása mögött álló személyiségvonásokat két egymást követő kutatással, kevert módszerek segítségével. Az első kutatásnál kvantitatív módszereket (személyiséget és divergens gondolkodást mérő kérdőívek) alkalmaztam és a kutatásban összesen 52 fő vett részt (30 nő/ 22 férfi), akik mind aktívan zenélnek. Regresszióanalízisek segítségével kiderült, hogy a zenészek improvizációval kapcsolatos pozitív attitűdjére az érzelmesség negatív, a szenzoros élménykeresés pozitív hatással van, míg a divergens gondolkodás nem befolyásolta az improvizációval kapcsolatos attitűdöt. A második kutatásnál kvalitatív módszereket (félleg strukturált interjú) alkalmaztam és összesen 14 fő vett részt (11 férfi/3 nő) a vizsgálatban. Az interjúk elemzéséhez az IPA módszert (interpretatív fenomenológiai analízis) alkalmaztam után az autotelikus személyiség-diszpozíció jellemzői emelkedtek ki, mint a pozitív improvizációs attitűd mögöttes motívumai.

Kulcsszavak: zenepszichológia, zenei improvizáció, autotelikus személyiség, kreativitás, kevert módszerek, interpretatív fenomenológiai analízis

---

NAGY BENCE

nagybencelte@gmail.com

Biológia-földrajz szakos középiskolai tanár

Osztatlan, 13. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Természettudományi Kar

Témavezetők:

Dr. Ágoston Csilla

egyetemi adjunktus, ELTE PPK

Dr. Munkácsy Béla

egyetemi adjunktus, ELTE TTK

Éghajlatváltozással kapcsolatos attitűd és érzések vizsgálata diákok és felnőttek körében

Századunkban az egyik legnagyobb kihívás az éghajlatváltozás, mely növelheti a jövő iránti aggodalmat, szorongást okozhat és ezáltal hatással lehet a mentális egészségre. Egészségügyi szempontból pedig mindenki érzékeny az éghajlatváltozásra, a gyermekeket ez fizikai és kognitív értelemben is jelentős mértékben érinti.

Éppen ezért, azokra a kérdésekre kerestem a választ, hogy a tizennégy év feletti diákok és a felnőttek miként élik meg az éghajlatváltozás tényét, befolyásolja-e a gondolkodásukat, és vajon tényleg okozhat-e szorongást náluk?

A felmérés online kérdőívvel, anonim önkitöltős módszerrel, keresztmetszeti kényelmi mintavétellel történt, külön vizsgálva a diák és a felnőtt csoportokat. Diákkérdőívből 538, míg a felnőttből 780 érkezett be.

A kapott adatokból egyértelműen látszik, hogy az éghajlatváltozás jelensége és tágabban értelmezve a globális környezeti problémák negatív érzéseket váltanak ki a kitöltőkből. Továbbá ez a kérdéskör aktívan jelen van, mind a diákok, mind pedig a felnőttek életében. Kiemelendő, hogy az elektronikus tömegtájékoztatás volt a legfontosabb információforrás a diákok, és a felnőttek esetében is, sokkal több információt szereznek innen, mint a szakkönyvekből, vagy akár az iskolából.

A kitöltők meglátása szerint hosszútávon negatív következményei lesznek az éghajlatváltozásnak, nemcsak a földi ökoszisztémára, hanem a saját életükre is. Minden negyedik diákkitöltő úgy gondolta, hogy a pályaválasztását és a gyermekvállalását is befolyásolja a klímaválság.

Eredményeim alapján a magasabb klímaszorongás magasabb észlelt egyéni felelősséggel jár, hasonlóan Verplanken és Roy (2013) eredményeihez, amelyek alapján a környezettel kapcsolatos aggodalom pozitívan korrelál az adaptív válaszokkal. Ezek azért nagyon fontos megállapítások, mivel, ha a kitöltők azt gondolják, hogy az emberek, azaz mi magunk vagyunk felelősek a kialakult helyzetért, akkor talán jobban érezzük azt is, hogy tudunk ezen változtatni, ezáltal ez kihathat a cselekedeteinkre és viselkedésünkre is. A felnőttek, 66,4%-a számolt be valamilyen kulcsfontosságú élményről, míg a diákok 53,3%-a. Ezek az élmények pozitív összefüggésben vannak a diákok esetében a megélt szorongással és az egyéni felelősség érzésével is.

Ennek tudatában tanárként lehetőségem van arra, hogy specifikusabb feladatokat és módszereket fejleszthessek annak érdekében, hogy a diákokban a szorongás káros hatásait csökkentsem és tenni akarásukat fokozzam.

KARSAI DÓRA

kadodi10@gmail.com

pszichológia

MA, 4. félév

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Berán Eszter

egyetemi docens, PPKE BTK

**Fénysugár az emberélet útjának egészén - A remény feltérképezése különböző
életszakaszokban**

Jelen dolgozat a remény feltérképező vizsgálatának bemutatására irányul, különböző életkorokban - a fiatal felnőttek és a 60 év feletti, időskorú egyének körében. Ennek keretein belül bemutatásra kerülnek a reményről szóló eddigi kutatási eredmények, melyek alapján a remény többkomponensű természete rajzolódik ki; egyaránt fellelhetők emocionális, kognitív és vonásalapú aspektusai. Összetevői között számon tarthatóak a célok, a hozzájuk vezető megoldási lehetőségek és a személyes hatóerő érzése, illetve szerepe van a jövőfókuszának is. A remény vizsgálata releváns az életkorok függvényében is, tekintve, hogy mikéntje változhat a kor előrehaladtával. Ezért érdemes elemezni, mely aspektusai tekinthetők univerzálisnak, és melyek módosulhatnak az eltelt idő vonatkozásában. Jelen kutatás ezen életkori szempontból ragadja meg a remény feltérképezését. A kvalitatív interjúkon alapuló vizsgálat és az ezt kiegészítő kérdőívcsomag elemzéseiből nyert eredmények számos ponton alátámasztják az eddigi kutatásokat, illetve bővítik is az információk tárházát. A vizsgálati személyek a szabad asszociáció során hangsúlyosan a remény pozitív aspektusait és a társas kapcsolatokat emelték ki. E tendencia folytatódott a további, reménykedést magába foglaló kategóriákban is. A leírásokban sorozatszerűen jelentek meg személyes erősségek, és más belső, továbbá külső megerősítők, illetve súlyponti témavonalként a másokkal való kapcsolat és a család tárgyköre. A vizsgálati személyek elmondása alapján kiemelkednek a célok és a hozzájuk vezető utak is. E mintázatok találkozási pontokat képviselnek a korosztályok között. Ami a remény elvesztésének lehetőségét illeti, lehangsúlyosabban az a kardinális kijelentés emelkedett ki, miszerint nem is lehet azt elveszíteni. Ezek mellett elemzésre került az a szempont is, hogy mikben reménykednek a személyek - jelentős különbség rajzolódott ki a két korosztályban, tekintve, hogy a fiatal felnőttek az egzisztenciális biztonságot és az önmegvalósítást emelték ki, míg az időskorú személyek reménye nem elsősorban magukra, hanem utódaik jóllétére irányult. Az eddigiekhez képest újszerű mintázat abban mutatkozott meg, hogy milyen lényegesek az egyén reménykedésében a külső, leginkább társas megerősítő faktorok, illetve hogy időskorban a személy reményének hangsúlya saját maga helyett a családja jóllétére tevődik át. Többek között ezen új aspektusok, illetve a jelenség gyakorlati fontossága, meggyőző okot adhatnak a kutatások folytatására.

SZEKERES TAMÁS

szekeres.tamas95@gmail.com

Pszichológia

MA, 4. félév

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Hargitai Rita

egyetemi docens, PPKE BTK

Kétségbeesés vagy időskori depresszió?

Elméleti háttér: A kiterjedt epidemiológiai felmérések alapján a depresszió a 65 évesnél idősebb személyek 5%-át érinti világszerte (Mitchell és Harvey, 2014). A depresszió egyrészt jelentősen rontja az életminőséget, valamint számos betegségcsoportban növeli a morbiditást és a mortalitást (Tózsá, Szeifert, Duna, Kalabay és Novák, 2009). Bár jelentősen nőtt a nemzetközi érdeklődés az emberek mentális egészsége iránt (Kósa és Bíró, 2018), az időskori depresszió felismerését nehezítik az öregedéssel kapcsolatos attitűdök és hiedelmek, valamint a szűrését elősegítő mérőeszköz hiánya is. Jelen kutatás célkitűzése kettős, egyrészt az időskori depresszió felismerését elősegítő Rövid Geriátriai Depresszió Skála (Yesavage, 1983) magyar nyelven történő adaptálása, másrészt az időskorra sokak szerint jellemző levertség, lehangoltság és rossz hangulat, időskori depressziótól való megkülönböztetése.

Módszer: A vizsgálathoz használt kérdőívcsomag tartalmazta az Egészségügyi Világszervezet rövidített életminőséget vizsgáló kérdőívét (Paulik és munkatársai, 2007), a Rövid Geriátriai Depresszió Skálát (Yesavage, Brink és Rose, 1983; Sheikh, Yesavage, 1986), Zung féle Önértékelő Depresszió Skálát (Zung, 1965; Simon, 1988), a Caprara-féle Big Five Kérdőív Szociális Kíváncsosság alskálát (Rózsa, Nagy, Kő, 1997), a rövidített WHO Jól-Lét Kérdőívet (Susánszky, Konkoly, Stauder, Kopp, 2006), valamint a Módosított Eriksoni Pszichoszociális Kérdőív (Darling-Fisher és Kline Leidy, 1995; Mór, 2014) Kétségbeesés-Énintegritás alskálát.

Eredmények: Eredményeink alapján a Rövid Geriátriai Depresszió Skála három faktoros struktúráját sikerült reprodukálni, amely az időskori depresszió szűrésére alkalmas megbízható és érvényes mérőeszköznek bizonyult. A hierarchikus regresszió alapján a fizikai állapot, a társas kapcsolatok, valamint a pszichológiai jól-lét a depresszió közel 60%-át magyarázza. A második kutatási célkitűzésnek megfelelő statisztikai elemzések alapján az identitás az életminőség valamennyi tárgykörével pozitívan korrelált, valamint megállapítható, hogy a „kétségbeesett” és az „integrált” személyek minden tárgykörben különböznek egymástól. Ezen felül igazoltuk, hogy a pszichológiai jól-lét, valamint a depresszió közötti kapcsolat nem lineáris, hanem a kétségbeesés/énintegritás által mediálódik.

Kulcsszavak: Erikson pszichoszociális elmélete, életminőség, időskori depresszió

GRÚZ LÁSZLÓ

laszlo23g@gmail.com

Pszichológia

MA, 2. félév

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Berán Eszter

egyetemi docens, PPKE BTK

Narratív identitás vizsgálata borderline személyiségzavarral élő személyek és egészséges személyek élettörténeteiben

Háttér: A PPKE Pszichológia Intézetében működő Narratív Identitás Kutatóműhely kooperációban a SOTE Pszichiátria és Pszichoterápiás Intézetével vizsgálja a narratív identitás jellemzőit mentális zavarban szenvedő személyek és egészséges személyek körében.

Célok: Célunk a McAdams által kidolgozott modell adaptálása a klinikai kutatásokba. Kutatásunk során McAdams nyomán bevezetésre kerültek az ágencia és közösségi érzés negatív dimenziói.

Jelen kutatásom célja a közösségi érzés és a korai maladaptív sémák csoportok közötti vizsgálata. Továbbá a közösségi érzés és korai maladaptív sémák közötti kapcsolatok feltárása.

Módszerek: A vizsgálati személyekkel felvételre került a McAdams (2001) strukturált kérdőív és a Young által kidolgozott sémakérdőív (Unoka, 2004) rövidített változata is. A két csoport nembn, korban és elvégzett osztályok számában illesztett.

Eredmények: A felállított hipotézisek beigazolódtak, kimutatható különbség van az intimitás és az elszigetelődés narratív témáinak megjelenési gyakoriságában a kontrollcsoport és a borderline személyiségzavarral élő személyek felidézett története között. Ugyanez mondható el a vizsgált sématarományok eredményeiről, amelyek tükrözik korábbi kutatások eredményeit. A BPD személyek alkalmazzák a legtöbb korai maladaptív sémát. A korai maladaptív sémák sématarományai és a narratív dimenziók kapcsolata minden esetben kimutatható volt.

Következtetések: McAdams által kidolgozott modell nem bizonyult az eddigiekben megfelelőnek patológiával élő személyek vizsgálata során, ezért láttuk szükségesnek a negatív dimenziók kidolgozását. Az eredmények azt tükrözik, hogy valóban jóval árnyaltabb képet kapunk így a patológiák narratív sajátosságairól, mintha csak a pozitív dimenziókat vennénk figyelembe.

Kulcsszavak: narratív identitás, borderline személyiségzavar, korai maladaptív sémák, intimitás, elszigetelődés/izoláció

VADON NIKOLETT BEÁTA

vadonniki96@gmail.com

Pszichológia

MA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

*Pigniczkiné Rigó Adrien
egyetemi docens, ELTE PPK*

**Vér-, és plazmadonáció a pandémia idején-Személyiségvonások, COVID-19 okozta szorongás,
és donációval kapcsolatos tévhitek összefüggéseinek vizsgálata**

A szövetdonációk mögött rejlő motivációkat hazai tekintetben még igen csekély számú kutatás próbálta feltérképezni. Nemzetközi szférában számos példát találhatunk pszichológiai változók bevonására, azonban a plazmaferezis kevésbé került a középpontba. A jelenlegi kutatás célja a magyar lakosság tudásának, hiedelmeinek vizsgálata a vér-, és plazmadonáció témakörét illetően. Továbbá a donáció összefüggését hivatott tanulmányozni a személyiségjegyekkel a COVID-19 kapcsán érzett szorongással összekapcsolva. A kutatás jelen fázisában minden önálló munka. A tesztbattéria online formában került közzétételre, továbbá a Dél-Pesti Centrumkórház részére készítettem egy QR-kóddal ellátott szórólapot, amit a konvaleszcens donoroknak továbbítanak. Nem valószínűségi, kényelmi mintavétel történt, önbeszámolón alapuló kérdőív segítségével. A kitöltőket tekintve 1044 személy vett részt a kutatásban, melyből 750 adatsor került felhasználásra az adattisztítást követően. A résztvevők 18 és 80 év közöttiek, 68%-uk nő, az átlagéletkor pedig 36,8 év. Lineáris regressziós modellben vizsgálva úgy tűnik, hogy azok az egyének, akik nyitottabbak, nagyobb eséllyel szánják rá magukat a plazmadonációra. Fontosnak tartottam a pandémia hatásának beemelését, ugyanis köztudott, hogy krízisek, katasztrófák esetén átalakulhatnak az egyénekre jellemző viselkedésmintázatok, de még az állandónak hitt vonások is. A COVID-19 alatt érzett szorongás és a plazmadonációs hajlandóság között nincs szignifikáns összefüggés, azonban irányát tekintve, a szorongás magasabb szintje kevésbé valószínűsíti a plazmaadás megvalósulását. Emellett sikerült igazolnom, hogy a donációval kapcsolatos tudás, a plazmaterápia ismerete, illetve a plazmadonációs múlt pozitívan járulnak hozzá a plazmaadás beteljesüléséhez.

Az eredmények vonatkozásában fontos kiemelni, hogy a megfelelő és hiteles információnyújtás fokozza a donációs hajlandóságot, így ezt elengedhetetlen szem előtt tartani egy edukációs program tervezésekor. A múltban történt vér-, és plazmaadás szintén jól bejósolja, hogy kik azok, akik a járványhelyzet alatt is szívesen részt vesznek donációs tevékenységekben. A kutatás egy következő szakaszában, lényeges minél több olyan személy bevonása, akik már igazoltan átestek a koronavírus fertőzésen, így vizsgálva a tényleges donációs tevékenységeket, és azok háttérében lévő személyiségjellemzőket.

VÁRKONYI GÁBOR ISTVÁN

wargabor@gmail.com

Pszichológia

BA, 6. félév

Szegedi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

*Témavezető:
Jagodics Balázs
egyetemi tanársegéd, SZTE BTK*

A csapattal való azonosulás és normák vizsgálata kézilabda szurkolók körében

A csoporttal való azonosulás fontos téma a szociálpszichológiában, mérését eddig jellemzően egydimenziós kérdőívekkel végezték. Számos tanulmány a többdimenziós modellek mellett érvel, melyeket érdemes lehet alkalmazni a sport világában is. A normák jelentősen képesek befolyásolni a tagok csoporton belüli viselkedését, különösen a számukra fontos csoportokban. Kutatásunkban egy kétdimenziós azonosulási modell (kötődés és glorifikáció) alapján vizsgáltuk a szurkolói viselkedést leíró-, személyes-, és elrendelő normák, valamint gyakorisági mutatók tükrében. Célunk a szurkolói viselkedések, motivációk alaposabb feltérképezése, új összefüggések felkutatása volt. A vizsgálat a 2020. évi férfi kézilabda Európa-bajnokság ideje alatt történt, kézilabda klubcsapatok szurkolóinak bevonásával (N=540), online kérdőíves kitöltés formájában. Feltáró- és megerősítő faktorelemzéssel megalkottunk egy kézilabda szurkolók azonosulását mérő eszközt a kötődés és glorifikáció komponensek mentén, majd feltáró faktorelemzéssel felderítettük a leíró-, személyes- és elrendelő szurkolói normákat. A kötődők jobban bevonódtak a csapat életébe, mint a glorifikálók. Az azonosulási módok erőssége nem különbözött a kedvenc csapat városában és más településeken élők között. A leggyakoribb észlelt norma az ellenféllel való kapcsolatteremtés, teljesítményének elismerése, míg a saját csapattal kapcsolatos negatív attitűd és a passzív szurkolói magatartás a legkevésbé jellemző. A szurkolók minden téren olyan normákat követnek, melyekkel eltérő mértékben értenek egyet, mint a többség, a többszörös tudatlanság minden normatípusnál megjelenik. Az ellenfél irányába tanúsított negatív viselkedések inkább az átlagosnál erősebb kötődéssel vannak összefüggésben. Az ellenféllel való kapcsolatteremtéssel és teljesítményének elismerésével inkább a glorifikálók nem értenek egyet. A saját csapat mérkőzéseiben való rendszeres részvétel és a csapat mezének viselése egy olyan norma, amit az erősen glorifikálók és gyengén kötődők, tehát a sütkérezők szignifikánsan kevésbé tartanak fontosnak. Érdemes lehet megismételni a vizsgálatot klubcsapatok számára kiélezett helyzetben is, mert az erős csoportközi konfliktus módosíthatja az eredményeket.

Kulcsszavak

szurkolók, azonosulás, kötődés, glorifikáció, normák, többszörös tudatlanság

---

BUKTA BARBARA

b.barbi0731@gmail.com

Pszichológia (Munka- és szervezetpszichológia
specializáció)

MA, 7. félév

Debreceni Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Csukonyi Csilla
egyetemi adjunktus, DE BTK

A levegő szerelmesei – Ejtőernyősök mentális állóképességének és kockázatvállalásának felmérése

Kutatásomban arra kerestem a választ, hogy az ejtőernyősök milyen mentális állóképességgel és kockázatvállalási tendenciákkal rendelkeznek, összehasonlítva az ilyen irányú sportot nem űzők kockázatvállalási hajlandóságával. Azt is vizsgáltam, hogy túlzó sztereotípiát jellemzi-e a sporttal nem foglalkozó kitöltőket az ejtőernyősök kockázatvállalására nézve. A kutatásban 90 ejtőernyős és 102, a sporttal nem foglalkozó személy vett részt.

A kutatás megkezdése előtt az ejtőernyősök közreműködésével egy 26 tételből álló, mentális állóképességet mérő kérdőív került kidolgozásra, hogy minél adekvátabb, az ejtőernyőzésre speciálisan kifejlesztett mérőeszköz álljon a rendelkezésre. A kockázatvállalás mérésére a Stimulációs és Instrumentális Kockázatvállalási Kérdőív, valamint a Szenzoros Élménykereső Skála egy módosított változata került felhasználásra. Az ejtőernyősökre vonatkozó sztereotípiák vizsgálata érdekében a sportot nem űzők az utóbbi két kérdőívet ejtőernyősökre vonatkoztatva is kitöltötték.

A kutatás eredményei alapján megállapítható, hogy az ejtőernyősök közepes és magas mentális állóképességgel, valamint instrumentális kockázatvállalással jellemezhetők, a kockázatvállalás tekintetében nemi különbség nem fedezhető fel esetükben. Pozitív irányú összefüggés mutatható ki az az ejtőernyőzéshez köthető aktuális szint és az érzett kontroll között, míg a kitűzött cél és a mentális állóképesség között nincs bizonyított kapcsolat. A két csoport (ejtőernyősök és a sportot nem űző vizsgálati személyek) kockázatvállalásának összevetése ambivalens eredményeket hozott, valamint az ejtőernyősök kockázatvállalásával kapcsolatos sztereotípiavizsgálat nem felfelé irányuló, hanem alábecslést mutatott a vizsgálat eredményei alapján a sportot nem űző vizsgálati személyek körében.

Kulcsszavak: ejtőernyőzés, mentális állóképesség, kockázatvállalás, sztereotípiák

---

PAPP DÁVID

papp77david@gmail.com

Pszichológia

MA, 10. félév

Debreceni Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezetők:

Dr. Csukonyi Csilla

egyetemi adjunktus, DE BTK

Kurucz Győző

egyetemi tanársegéd, DE BTK

A sporttevékenységek (fizikai és mentális) hosszútávú hatásai a végrehajtoi-figyelmi hatékonyság, a „karakter elvesztése” és a mentális állóképesség változására

A kutatás célja a sporttevékenységek hosszútávú, akár versenyszinten való űzésének a kognitív képességekre (jelen esetben a mentális állóképesség, a fenntartott figyelem és a végrehajtoi-figyelmi képesség) kifejtett fejlesztő hatásainak a vizsgálata volt, méghozzá olyan személyek esetében, akik fizikai -, vagy mentális sportot űznek. A kutatásban egy kontroll csoport is közreműködött, akik csupán hobbi-, vagy semmilyen szinten nem űzik egyik sporttípust sem. A kutatásban többnyire egyetemista hallgatók vettek részt (online e-sportolói mintát 42; az ismételt felmérés mintát 40 személy alkotta). A kognitív képességek mérésének érdekében három eljárás került felhasználásra: az adott csoport szempontjából releváns mentális állóképesség kvóciens kérdőív (MÁQ), a mindennapi figyelem tesztje (TEA), és a „karakter elvesztését” vizsgáló BrainB teszt (mentális sportot űzők online csoportja esetében két eljárás: MÁQ, BrainB). A kutatás eredményeként a legtöbb faktor esetén többnyire tendencia jellegű fejlődés volt tapasztalható mindkét sportcsoportban. Így az eredményeket figyelembe véve arra következtethetünk, hogy a sporttevékenységek, legyen az mentális, vagy fizikai, tendencia szintű fejlesztőhatást képesek gyakorolni az adott tevékenység űzőire, kiváltképp a figyelem aspektusait tekintve.

Kulcsszavak: sport, sportpszichológia, e-sport, figyelem, mentális állóképesség

---

POSTÁNÉ TÖRÖK REGINA

regitorok97@gmail.com

Pszichológiai

MA, 3. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Kiss Paszkál
egyetemi docens, KRE BTK*

A társadalmi vállalkozószellem - avagy „Másért vállalkozni?”

A vállalkozószellem megismerése a gazdaságpszichológia fontos feladata. Az előző évtizedekben a hagyományos vállalkozók mellett megjelentek az úgynevezett társadalmi vállalkozók, akik vállalkozói képességeiket a társadalmi problémák megoldására használják fel, anyagi hasznot nem, vagy legfeljebb ennek elérése céljából termelnek. A jelenlegi kutatás célja választ kapni arra, hogy mi jellemzi a társadalmi vállalkozókat napjainkban Magyarországon. Ennek megvizsgálásához kevert módszert használtam, így a kutatásom két szakaszból állt. Az első fázisban 890 fős, országos reprezentatív mintán végzett kvantitatív vizsgálatban klaszterelemzés segítségével a vállalkozószellemüket, illetve társadalmi értékteremtés fontosságát mérő kérdőívek használatával azonosítottam három csoportot. A hagyományos alkalmazottakat, akik mindkét skálán alacsony értéket mutattak; a társadalmi beállítottságú, de nem vállalkozószellemű alkalmazottakat; illetve a társadalmi vállalkozószellemű alkalmazottakat. A mintában szereplő hagyományos vállalkozókkal, mint negyedik csoporttal kiegészítve, összehasonlítottam demográfiai eloszlásuk, különböző munkaértékeik, szenvedélyességük, elhivatottságuk és szubjektív karriersikerességük alapján. Szignifikáns eredmények alapján hagyományos alkalmazottak minden esetben a többi csoport átlaga alatti eredményt jeleznek. Míg a társadalmi vállalkozószelleműek, illetve hagyományos vállalkozók kiemelkednek magas értékeikkel. Vagyis a vállalkozószellem és társadalmi értékteremtés iránti elköteleződés kapcsolatban áll ezekkel a jellemzőkkel. Kutatásom második fázisában fókuszcsoportos interjúkon vettek részt társadalmi vállalkozószellemű alkalmazottak, társadalmi vállalkozást vezető személyek, illetve hagyományos vállalkozók. Céлом megfigyelni, a gyakorlatban hogyan jelenik meg a tevékenységük, milyen eltérő viselkedési formákat találunk a csoportok között és ennek segítségével hogyan tudjuk azonosítani a társadalmi vállalkozókat. Bár az időbefektetés és kemény munka érték, a szenvedélyesség és elhivatottság fontos vállalkozói jellemző a társadalmi és hagyományos vállalkozóknál is, ezek szubjektív megélése eltért. Motivációik különböznek és ezáltal kihívásaik és azok megoldási módjai is. Bár a társadalmi és gazdasági értékteremtés a hagyományos és társadalmi vállalkozóknál is megjelenik, de megkülönbözteti őket ezek prioritizálása.

Kulcsszavak: Társadalmi vállalkozószellem, Szendélyesség, Motiváció

SZABÓ LIZA

szaboliza@invitel.hu

Pszichológia szak, klinikai és
egészségpszichológiai specializáció
MA, 3. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

Kővágó Pál

tudományos segédmunkatárs, PPKE BTK

Gyermekükkel otthonmaradó apák és tradicionális nemi szerepek

Jelen kutatás az apaság témakörével foglalkozik: munkámban az apai szerepekre vonatkozó társadalmi elvárások, sztereotípiák és attitűdök kerülnek megvitatásra. A dolgozat továbbá a gyermekükkel otthonmaradó apák és dolgozó apák apasággal kapcsolatos attitűdjeit és a tradicionális nemi szerepekről vallott nézeteit hasonlítja össze, amelyet empirikus kutatásomban statisztikai elemzéssel vizsgálok. Hipotéziseimben feltételezem, hogy a gyermekükkel otthonmaradó, tehát főállású apák szignifikáns különbséget mutatnak a tradicionális nemi szerepekről vallott nézeteikben a dolgozó apákkal összehasonlítva. A kutatásban megfogalmazott hipotézisek részben igazolódtak: a kutatás során sikerült igazolni, hogy a nemi szerepekről vallott nézetek meghatározzák, milyen apa-és férfis szerepeket részesítenek előnyben az apák, ugyanakkor a két csoport, a gyermekükkel otthonmaradó és dolgozó apák között nem mutatkozott meg szignifikáns különbség a tradicionális nemi szerepekről vallott nézetekben.

KOVÁCS DORINA

kovacs.dorina105@gmail.com

Pszichológia

BA, 6. félév

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Témavezetők:

Kengyel Judit Gabriella

egyetemi tanársegéd, PPKE BTK

Faragó Laura

egyetemi tanársegéd, PPKE BTK

Humorvizsgálat a dominancia és együttműködés függvényében - humorpreferenciáink aspektusai

Jelen dolgozat a humort, nevetést és mosolyt, ezek különbségeit, illetve a humorérzék és humorstílus fogalmát tárgyalja. Célja, hogy a már korábbi humorkutatások szempontjait új, szociális szempontból releváns elemekkel egészítse ki.

A kutatás központi kérdése, hogy a domináns személyek többször alkalmaznak-e humort, mint az együttműködő személyek, illetve milyen humorstílusokat kedvelnek. Azok a személyek, akik humorosabbnak értékelik önmagukat, több barátal és releváns csoporttagsággal rendelkeznek-e, mint akik kevésbé. A vizsgálat kiterjedt arra is, van-e férfi - női különbség a humorkészletek és humorstílusok alkalmazása között, valamint a nevetés tényleg facilitáló hatással van-e olyan szociális helyzetben, mikor a személyek idegenek egymás számára.

Az első vizsgálatban – online kérdőíves vizsgálat – 158 személy vett részt. Vizsgálati eszköz az általam összeállított online kérdőív-csomag volt. A személyes kísérletben – második vizsgálat – 50 személy vett részt. A vizsgálati eszközt a válaszlap képezte, amely tartalmazta a Humor Stílus Kérdőívet (Tisljár, 2011), a filmek nézettségének jelölését és értékelését. További adatgyűjtésre szolgált az online értékelés a látott kisfilmekkel kapcsolatban, ezen felül eszközként a humorstílusokat megjelenítő filmjeleneteket használtam, összesen nyolcat.

A dominancia és együttműködés szempontjából nem volt szignifikáns különbség a humoralkalmazás gyakoriságában. Az, hogy mennyire értékeli humorosnak önmagát a személy, kapcsolatban állt a barátok számával, még a csoporttagsággal nem volt kapcsolatban. Férfi és női humorkészletek között nem volt szignifikáns különbség a humorstílusok tekintetében, azonban a férfiak szignifikánsan többet alkalmazták az agresszív humort, illetve pozitívabban értékelték – a dominancia mediáló tényező ebben az összefüggésben. Szignifikáns különbség volt a csoportos és egyéni vizsgálatok között: egyénileg sokkal többet nevettek a kísérleti személyek, mint csoportban – gátló hatás érvényesült.

A dominancia és együttműködés kis mértékben hozzájárul a humorizáláshoz, mint társas viselkedéshez. A személy önértékelése a humorosság tekintetében kapcsolatot mutat azzal, hány barátja van, ez magyarázza a humor kapcsolatépítő természetét. Ugyanakkor, érdemes megvizsgálni, hogy milyen motiváció áll a nevetés háttérében, hisz ahogy a személyes kísérlet vizsgálata is mutatta, szociális nevetés sem alakul ki minden esetben.

Kulcsszavak: humorstílus, dominancia, együttműködés, szociális kapcsolatok

---

IMRE BOGLÁRKA

iboglarka17@gmail.com

Pszichológia

BA, 5. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Koltói Lilla

egyetemi adjunktus, KRE BTK

Nemzeti identitás, politikai orientáció és a nemzeti ünnepek identitásképző szerepe a mai magyarországi fiataloknál

Kutatásom középpontjában a mai magyar fiatalok nemzeti identitása áll. Arra voltam kíváncsi, hogy mennyiben képezi a nemzet, a magyarság a jelenlegi Magyarországon élő és itteni születésű, 18 és 35 év közötti fiatalok identitásának aktív elemét. Mindezek mellett olyan faktorokat is vizsgáltam, amely vagy nagyon is aktuális és „felkapott”, ugyanakkor vegyes megítélésű – politikai orientáció, Trianon – és olyat, ami kevésbé kutatott, de szerepe van/volt a nemzeti identitás erősítésében; ez a faktor a nemzeti ünnepek köre volt.

A kutatás során a nemzeti identitás általánosságban, a kötődés/glorifikáció valamint azonosulás/bűntudat skálái mentén vizsgáltam elsősorban, valamint a kutatásnak részét képezték kvalitatív eljárások is – ilyen volt a szóreprezentációs elemzés, és szóasszociációk kérése. Feltételeztem, hogy a nemzet, mint identitás van elem egy egyre inkább távolságok nélküli világban, és hogy a nemzeti identitás együtt járhat a politikai aktivitással, a nemzeti ünnepek fokozott hangsúlyával és hogy összefügghet egyes demográfiai adatokkal.

Az eredmények tekintetében, ha nem reprezentatív mintán is, de azt találtam, hogy a nemzet valóban részét képezi – ha nem is elsődleges elemként – a fiatalok identitásának, hogy alapvetően kötődnek a magyarságukhoz, elsősorban azonban inkább a kultúra mentén. Nem jellemző rájuk a glorifikáció és passzívabbak a politikai aktivitás tekintetében, ugyanez elmondható általánosságban a nemzeti ünnepek kapcsán is, ugyanakkor érdekes összefüggést találtam a nemzeti ünnepek megünneplése és a nemzeti identitás erőssége kapcsán. A nemzeti identitás nem járt együtt a politikai aktivitással sem egyes demográfiai adatokkal.

Dolgozatom így összességében betekintést engedett a nemzeti identitás egyes potenciális meghatározó faktoraiba, nem felderítve, de közelebb kerülve azokhoz.

HERMANN ZSOMBOR

hermann.zsombor.98@gmail.com

Pszichológia

MA, 1. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

PARTI BENEDEK

partiben.95@gmail.com

Pszichológia

MA, 1. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Kiss Paszkál

egyetemi docens, KRE BTK

Pszichológiai hálózatelemzés és a nemzeti identitás reprezentációja

A Nemzeti hitvallás olyan, nehéz időkre született válaszként, melyet a fiatalok generációka nem tapasztalt meg, vagy legalábbis csak gyerekként. A nemzeti identitást hivatott leírni, ami szolidaritási kötelékként szolgál a közösség tagjai között. A témát már sokan kutatták, többek között a szociális reprezentáció elméleti keretében. Vizsgálták a nemzethez való viszonyt (önkategorizációt, nemzeti kollektív önértékelést), a nemzet (nemzetfelfogás, történelem), illetve jogi szövegek reprezentációját. Több kutatás fókuszált azokra a tényezőkre, melyek nem részei a nemzeti identitásnak, de kapcsolódnak hozzá, árnyalják tartalmát (ideológia, Európai Unió). Vizsgált populációnk a 18-35 éves korosztály (N=352). Kutatásunkban először a Nemzeti hitvallási tartalmának reprezentációját faktorelemzés alá vetettük. Ezután kiegészítettük a fentebb említett elemekkel és hálózati módszerekkel felrajzoltuk a magyar nemzeti identitás reprezentációjának szerkezetét. Három faktort azonosítottunk a Preambulum elemzése során: történelmi múlt tisztelete, univerzális emberi értékek, antikommunizmus. Ezek megfeleltek a dokumentum szerzőinek explicit szándékaival. A magyar nemzeti identitás reprezentációjának hálózatában többek között központi helyet foglalt el a történelmi múlt tisztelete. A hálózati módszerrel amellet, hogy korábbi elméleti, kutatási eredményeket is megerősítettünk, egy újfajta képet mutattunk a nemzeti identitásról, melyet dinamikus egészként szemlélteti a struktúráját.

ZSÁMBOK EMESE-MÁRIA

emese.zsambok@yahoo.com

Pszichológia

BA, 6. félév

Babeş-Bolyai Tudományegyetem

Témavezetők:

Barta Andrea

egyetemi tanársegéd, RO BBTE

Dr. Szamosközi István

egyetemi tanár, RO BBTE

Szexualitással szembeni szülői attitűdök és szexuális felvilágosítás, mint a fiatal felnőttek szexuális viselkedését meghatározó tényezők

Mit tehetnénk, hogy a fiatalok sokkal tudatosabbak legyenek szexualitásukkal kapcsolatban? A megoldásnak csak egy kis részét jelenti a biológia óra, a legfontosabb dolog ugyanis az, hogy a családban különböző ehhez kapcsolódó fogalmakról, mint például a nemi betegségek, menstruáció, beszélgessenek a szülők a kamaszokkal. Jelen kutatás célja a családi környezetben a szexualitásról való kommunikáció, a pornográfia mint a felvilágosulás eszköze, a szülők szexualitáshoz való viszonyulása és a fiatal felnőttek szexuális viselkedése közötti összefüggések vizsgálata. A konstruktumokat kérdőívek segítségével mérjük fel, a kérdőíveket pedig 18-25 évesek körében alkalmazzuk, tehát a célpopuláció a fiatal felnőttek korosztálya. Eredményeink szerint nők esetében a felvilágosítás szintje és forrása összefügg a fogamzásgátló eszközök alkalmazásával. Továbbá arra jutottunk, hogy a konzervatívabb szülők gyermekei később kezdik meg nemi életüket, valamint a férfiak esetében ez korrelál a szexuális partnerek számával is. Ezen eredmények értelmében a szexuális felvilágosítás és a szülők attitűdjei olyan tényezők, amelyek összefüggésben vannak a fiatal felnőttek szexuális viselkedésével.

BERNÁT KATALIN

bernat.katalin99@gmail.com

Pszichológia

BA, 5. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Mészáros Noémi Zsuzsanna
egyetemi adjunktus, PTE BTK*

Versek a sötét triád és az empátia tükrében

Rövid összefoglaló

Kutatásunkban a sötét triád (SD3) az empátia (IRI) és a versek kapcsolatát vizsgáltuk. A sötét triád tagjai különböző tulajdonságokkal bírnak, azonban az alacsony empátia mindhárom tagot jellemzi, kutatásunkban azt vizsgáljuk, hogy egy vers olvasásakor és a közvetített érzések értelmezésénél mennyire számít, hogy egy adott személy empatikus-e. Képes-e a vers írójának érzemvilágát megérteni. Hat hipotézisünk van: a sötét hármas és a vers írójával való együttérzés korreláltatásánál nem kaptunk szignifikáns eredményt. Az IRI által mért empátia és a vers írójával való együttérzés azonban szignifikáns korrelációt produkált. A sötét hármas és a versolvasás szeretete között csak a pszichopátia mutatott negatív korrelációt. Az empátia és a rövid érzelmek a vers kapcsán, között nem jött létre szignifikáns eredmény. A sötét hármas és a rövid érzelmek a vers kapcsán a machiavellizmus meglepő módon pozitív irányú korrelációt mutatott, a pszichopátia és a narcizmus nem korrelált. A sötét hármas és az empátia között negatív irányú korreláció jött létre.

RAPTIS ANDRÁS JOANNIS

narap95@gmail.com

Pszichológia

BA, 4. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

SZEBIK ANNA

szebik.anna@gmail.com

Pszichológia

BA, 5. félév

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

Ujhelyi Adrienn

egyetemi docens, ELTE PPK

A cyberbullying áldozattá válás prediktorainak vizsgálata

Az öngyilkosság a 15-19 éves korcsoport esetén a vezető három halálozási ok között szerepel, ami magyarországi adatokat tekintve 100.000 főből csaknem öt fiatal halálát okozza (World Health Organization, 2019). Az öngyilkossági ráta meredek emelése összefüggésbe hozható olyan környezeti stresszfaktorról, mint pl. az iskolai zaklatás (bullying) Klomek, Sourander, és Gould, (2010). Az internet rohamos terjedésével azonban már a zaklatási formák nemcsak az iskolai, fizikai környezetben vannak jelen, de az agresszív, bántalmazó viselkedés is képes lett a segítségével áttérjedni az online térbe (cyberbullying).

Kutatásunkban arra keressük a választ, hogy milyen tényezők járulnak hozzá ahhoz, hogy valaki cyberbullying áldozata lesz. Ehhez kapcsolódóan olyan pszichológiai és viselkedési konstrukciókat azonosítunk és vizsgálunk meg, amelyek alkalmasak arra, hogy a cyberbullying áldozattá válásának valószínűségét modellezzék, és így lehetőséget adjanak egy eredményes prevenció kidolgozására.

Dolgozatunkban azokkal az előzetes feltételezésekkel élünk, hogy a cyberbullying áldozattá válás valószínűségét az iskolai bántalmazás áldozatisága, a közösségi oldalon eltöltött idő és a szerhasználat növeli, ezzel szemben a nagyfokú szülői felügyelet, a szülői és baráti támogatás megléte és a magasabb önértékelés szignifikánsan csökkenti. Hipotéziseink igazolásához az Európai iskolavizsgálat az alkohol- és egyéb drogfogyasztási szokásokról (ESPAD) kutatás 2015-ös magyarországi adatbázisát használtuk, amelyben a cyberbullying áldozattá válásának prediktorait vizsgáltuk.

A vizsgálat kivitelezéséhez egy bináris logisztikus modellt építettünk, melynek egésze szignifikánsan magyarázza a cyberbullying áldozattá válás logitját ($p < 0,05$). Változóink közül az iskolai bántalmazás, közösségi oldalon eltöltött idő, önértékelés, szülői felügyelet, és a szerhasználat mutat szignifikáns hatást az internetes zaklatás valószínűségére, a baráti támogatás változónak azonban nincs szignifikáns hatása.

Eredményeink úgy gondoljuk fontos tanulással szolgálhat különösen a COVID-19 járvány idején, mikor mindenki napjainak nagy részét az online térben tölti.

FÜLÖP NOÉMI

noemifulop97@yahoo.com

Pszichológia

BA, 6. félév

Babeş-Bolyai Tudományegyetem

*Témavezető:
Dr. János Réka Márta
adjunktus, RO BBTE*

A diádikus coping, a kommunikációs mintázatok és az önértékelés hatása a párkapcsolati elégedettségre

Előzetes kutatások kimutatták, hogy a párkapcsolatok minőségét meghatározza a pár tagjainak kommunikációja, önértékelése és az egymásnak nyújtott segítség a stresszel való megküzdésben. A párkapcsolati elégedettség és a párkapcsolat észlelt minősége közt kölcsönös kapcsolat van. Kutatásunk elsődleges célja a diádikus coping, a kommunikációs mintázatok és az önértékelés összefüggéseinek és ezek hatásának vizsgálta a párkapcsolati elégedettségre vonatkozóan. A kutatásban felhasznált design keresztmetszeti elrendezésű. A kutatásban 120 személy vett részt (27 férfi és 93 nő; 18-49 év). A résztvevők egy online kérdőívcsomagot töltöttek ki: a Párkapcsolati megküzdés kérdőív magyar változatát (Martos és mts., 2012), a Kommunikációs mintázatok kérdőív rövid változatát (Futris és mts., 2010), a Kapcsolati értékelési skálát (Hendrick, 1988) és a Helyzeti önértékelés skálát (Heatheron, & Polivy, 1991). A kapott eredmények alapján összefüggés mutatható ki a diádikus coping, a kommunikációs stílusok, az önértékelés és a párkapcsolati elégedettség között. Továbbfejlesztési lehetőségként longitudinális kutatás végezhető az említett változók időbeni változásának vizsgálatára.

HÁRS ANIKÓ

hars.aniko2222@gmail.com

Mentálhigiénés közösség- és kapcsolatépítő

MSc, 3. félév

Szegedi Tudományegyetem

Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Témavezető:

Dr. Tarkó Klára

Nemzetközi kapcsolatokért és innovációért felelős dékánhelyettes, intézetvezető főiskolai tanár,

SZTE JGYPK

A hajléktalanok koherenciaérzetének mérése és közösségfejlesztési lehetőségei

Pályamunka tartalma:

Tudományos kutatásom fókuszában a hajléktalanság áll. A hajléktalanokat társadalmunk megbélyegzi, sztereotip tulajdonságokkal ruházza fel őket. Sokat hallunk a nem hajléktalanok irányukba mutatott attitűdjeiről, viszont kevesen kérdezik meg a másik oldalt, magukat a hajléktalanokat élethelyzetükről, annak megéléséről és a mindezekből fakadó szubjektív egészségérzetükről. Aaron Antonovsky a szalutogenetikus egészség modell megalkotója - az említett modellhez kapcsolódik a Koherencia Érzet és az Általános Rezisztencia Erőforrások fogalma. Antonovsky összefüggést vélte felfedezni a koherencia-érzet és az egészség közt, a koherencia-érzet mint beállítottság olyan erőforrás, amelynek magas szintje lehetővé teszi a stresszhatásokkal való sikeres megküzdést.

Szakirodalmi feltárómunkára alapozott primer kutatásomban asszisztált strukturált kérdőíves lekérdezés alkalmazásával vizsgáltam Kiskunmajsa területén élő hajléktalanokat, mintavételemet a könnyen elérhető alanyokra alapozva (pl.: Hajléktalanok Átmeneti Otthona lakói). Kérdőívem két részből áll: a megkérdezettekre vonatkozó szocio-demográfiai kérdések és az egészség szubjektív megítélése, valamint az Antonovsky-féle koherencia-érzet mérésére szolgáló kérdőív (SOC-29). Fontosnak tartom a közösségfejlesztés előtérbe helyezését, így vizsgáltam továbbá, hogy a hajléktalanszállókon mennyire működnek közösségként az ott lakók és a dolgozók látnak-e lehetőséget a közösségfejlesztésére – ehhez online kérdőíves lekérdezést alkalmaztam. Dolgozatom célja, egy olyan kutatást létrehozni, melynek eredményeit a későbbiekben fel tudják használni a hajléktalan személyekkel dolgozó magyarországi intézmények.

RADVÁNYI-PUSKÁS NÓRA

radpnora@gmail.com

Pszichológia

BA, 5. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Koltói Lilla

egyetemi adjunktus, KRE BTK

Alternatív és állami iskolákban tanító pedagógusok munkával való elégedettsége, szubjektív pályasikeressége, szakmai elkötelezettsége és identitása

A munkához való viszonyulást többek között meghatározza a munkával való elégedettség, a szubjektív pályasikeresség, a szakmai elkötelezettség és a szakmai identitás. E négy faktor között erős egymásra hatás figyelhető meg, így együttes vizsgálatuk átfogóbb képet adhat egy személy szakmájához való hozzáállásáról. Kutatásomban e négy változó mértékét vizsgáltam az állami-, illetve alternatív iskolai pedagógusok csoportja közt. A tanárok munkához való viszonyulásával azért érdemes tisztában lenni, mivel az végső soron az oktatás minőségét is meghatározza. Korábbi vizsgálatok eredményei alapján feltételeztem, hogy mind a négy faktor tekintetében magasabb értékeket fognak elérni az alternatív intézményekben oktató tanárok. 115 pedagógus – 72 állami, 43 alternatív – adatait, és a Munkával való elégedettség skálára, a Szubjektív pályasikeresség skálára, a Szakmai Elköteleződés Skálára, illetve a Kollektív önértékelés skálára adott válaszait vizsgáltam. Statisztikai elemzéseim alapján azonban csak az elégedettség vonatkozásában mutatkozott szignifikáns eltérés az alternatív iskolai pedagógusok javára ($Z = -3,105$; $p = 0,002^{**}$). Ezen eredményem jól illeszkedik korábbi kutatási eredményekhez, másik három hipotézisem eredményei pedig – melyek szerint a további három változó tekintetében nincs különbség a két csoport közt – arra engednek következtetni, hogy az állami iskolai pedagógusok munkához való viszonyulása van olyan jó, mint az alternatív iskolai pedagógusoké.

FEGYVERES ESZTER

eszterfegyveres999@gmail.com

pszichológia

BA, 5. félév

Debreceni Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

*Témavezető:
Molnárné Dr. Habil. Kovács Judit
egyetemi docens, DE BTK*

A pandémia hatása az értelmes élet érzésére egyetemisták körében.

A jelenlegi kutatás azt a felmerült kérdést vizsgálta meg, hogy a 2020-as tavaszi korlátozások időszaka hatást gyakorolt-e a nappali tagozatos egyetemista hallgatók értelmes élet érzésére és életelégedettségére. A feltételezést a szociométer elméletére alapoztuk, amely azt foglalja magába, hogy az egyén a társas visszajelzés alapján építi ki identitástudatát. A vizsgálat alhipotéziseiben kitértünk a különböző esetleges befolyásoló tényezőkre. A választott célcsoport, az egyetemisták, az egyetembe bejárás megszűnésével, ugyanúgy élték meg a szigorítások időszakát jogi értelemben. A kérdőívben a tanulók a kitöltés idejére és visszaemlékezés alapján a korlátozásokra vonatkozóan értékelték a különböző állításokat. Páros Wilcoxon-próba segítségével összehasonlítottuk a korlátozások és az adatfelvétel időszakát. Mind a mentális jóllét, mind az életcéltudat mutatói az adatfelvétel időszakában szignifikánsan magasabb volt. Az oktatási formák alapján a kérdőív kitöltés ideje alatt nem találtunk, csupán egy tendenciaszerű különbséget az értelmes életérzésében. A befolyásoló tényezőket lineáris regressziós modellel vizsgáltuk az elégedettségre és az értelmes életérzésre nézve. A modellbe bevont változók: az életkor, a nem, a három oktatási formát tartalmazó változó, a helyzetfrusztráció, az extraverzió, az egyetemhiány, a kapcsolattartás kvantitatív és kvalitatív változója. Az eredmények közül érdekes kiemelni, hogy az, hogy az egyetem minél inkább hiányzott, a korlátozások időszaka alatt annál magasabb elégedettségi mutatókat eredményezett, illetve az adatfelvétel idejében rögzített elégedettségmutatókkal pozitív kapcsolatban állt. A magyarázatot meglehet, hogy abban leljük meg, hogy az egyén megélt identitástudata védőfaktorként szolgált. Mindemellett a kérdőív kitöltés ideje alatt az interaktív oktatási forma és az egyetem hiányának pozitív kapcsolata is fontos, ez alapján azt mondhatjuk el, hogy azoknak, akiknek jobban hiányzott az egyetem, az interaktív oktatásba való visszatérés hatására magasabb mentális jóllét mutatókkal rendelkezett. Fontos eredmény még, hogy az extraverzió és az értelmes életérzés pozitívan korrelált az interaktív oktatásban. Tehát a társasági emberek számára fontos a személyes találkozás, az élő oktatás. Az interaktív oktatási forma növeli az extravertált személyek jóllétét, és azok számára, akiknek az egyetem nagyon fontos, javítja az értelmes élet érzését.

DARÓCZI GRÉTA

daroczigreta@gmail.com

pszichológia

BA, 6. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

LENCSE ANNA

lencseanna@gmail.com

Pszichológia

BA, 6. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Koltói Lilla

egyetemi adjunktus, KRE BTK

A szakmai sikeresség a magánélet tükrében középkorú nőknél - Tapasztalatok az idővonallal, mint a félig strukturált interjú eszközével

Tanulmányunk célja, hogy a középkorú (40-60 év között), szakképzettséggel vagy diplomával és családdal rendelkező nők körében vizsgáljuk a szakmai sikeresség kérdését. Kutatásunk fontos célkitűzése rátekinteni, milyen tényezők motiválták ezeket a nőket pályájuk megválasztásában, és mennyiben befolyásolta ezt családi életük. Kíváncsiak voltunk még az esetleges munka-, vagy szakmaváltások hátterére. Arra is szeretnénk rávilágítani, hogy a munka és a magánélet hogyan fonódik össze, többek között a kisgyermekkel töltött évek, a GYES vagy GYED időszaka, valamint abból való visszatérés tekintetében. Eredményeinket a korai és modern karrierelméletek keretrendszerébe illesztettük. Vizsgálódásunkat főként egy új kutatási eszköz, a timeline, azaz az idővonal segítségével végeztük (Bagnoli, 2009), azonban áttemeltünk elemeket a vezetett önéletrajz (Northwestern University, 2009) módszerből is. Az összefüggéseket narratív elemzést alkalmazva igyekeztünk megtalálni. A résztvevőket (n= 12) nagyrészt személyesen, egy esetben interneten kerestük meg. Dolgozatunk másik célkitűzése az idővonal mint interjú módszer hazai tesztelése volt.

Eredmények: Alanyaink karrierszemlélete magában foglalja életük minden területét, tükrözi egyéni értékrendjüket. A beosztotként dolgozó anyák hivatásról hozott döntéseit nagyrészt gyermekvállalásuk határozza meg, a pályaválasztástól a munkahely és szakmaváltásokig. A GYES időszakának megélése és az abból való visszatérés nem mutat egységes mintázatot. Az idővonal, módszere segít a rapport kiépítésében, strukturálja a beszélgetést, és tágabb élettörténeti kontextusba is helyezi azt, segítve a megértést.

Kulcsszavak: középkorú nők, timeline, idővonal, narratív elemzés, pályaválasztás, munkahelyváltás, gyés

---

HÉJJA FRUZZSINA

fruzso99@gmail.com

Pszichológia

BA, 5. félév

Debreceni Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Molnárné Dr. Habil. Kovács Judit

egyetemi docens, DE BTK

Az önértékelés hatása a megbocsátási stratégiákra.

A kutatásban 262 (45 férfi és 217 nő) fős mintán vizsgáltuk az emberek bocsánatkérési stratégiákkal kapcsolatos attitűdjét önértékeléssel kapcsolatos tényezők függvényében, mindezt a sértő fél szemszögéből, szoros kapcsolatban. Ehhez interneten keresztül elérhető kérdőíveket alkalmaztunk, amikben a kitöltők különböző súlyosságú sértéseket tartalmazó szituációkat olvashattak. A szituációk végén vagy hibaelismerő bocsánatkérés, vagy mentegetőző bocsánatkérés szerepelt. Ezt követően az olvasott bocsánatkéréssel kapcsolatos attitűd felmérésére egy 9 itemes skálát, valamint az önértékelés, és annak stabilitásának mérésére alkalmas skálát kellett kitöltenie a résztvevőknek. A vizsgálat első hipotézise (H1) szerint a résztvevők alapvetően szimpatikusabbnak látják a hibaelismerést, mint a mentegetőzést. Ez a hipotézis beigazolódott. A szituáció súlyosságának hatására két versengő hipotézist állítottunk fel: az emberek súlyosabb sértésben szimpatikusabbnak tartják a hibák beismerését, mivel ezt a kapcsolati normák megkövetelik (H2); ugyanakkor lehet a mentegetőzés a vonzóbb, mivel súlyos sértés elkövetése után énvédelemhez is folyamodhatunk (H3). Az eredmények alapján a súlyos sértést követő hibaelismerés leginkább az alacsonyabb, stabilabb önértékelésű személyeknek volt szimpatikusabb. Végül azt feltételeztük, hogy a magasabb, és instabilabb személyek számára különösképp szimpatikus a mentegetőzés (H4), mivel ők valószínűbben folyamodnak énvédelemhez. Ez a hipotézis nem teljesült, mivel az ebbe a kategóriába sorolt személyek szintén a hibaelismerést tartották szimpatikusabb megoldásnak. Az adatok elemzéséhez regresszióanalízist használtunk.

RAYMAN JUDIT

raymanjudit@gmail.com

Pszichológia

BA, 5. félév

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Serdült Sára

egyetemi tanársegéd, PTE BTK

Magyarországon előforduló legális és illegális szerek reprezentációi, használóinak társadalmi megítélései

A szerfogyasztás (legyen az legális vagy illegális) nem csak Magyarországon, de világszerte megfigyelhető jelenség, emiatt elengedhetetlen a vele való foglalkozás. Magyarországon bár illegális szert használó függőkkel is gyakran találkozhatunk, az alkoholizmus problémája a legmélyebb. Emiatt döntöttünk amellett, hogy dolgozatunkban célkitűzésként egyszerre dolgozzuk fel a legális (alkohol) és illegális (marihuána, amfetamin) szerekkel kapcsolatos általános reprezentációkat, illetve mutatjuk be a szerek használóinak társadalmi megítélését, illetve érintőlegesen beszélünk a társadalmi távolságtartás koncepciójáról.

Kutatási kérdéseink, hogy milyen a külső megítélése a különböző szereknek és használóinak? Mindez hogyan ivódik be a társadalmi rendszerbe, hogyan reprezentálódik attól függően, hogy milyen szert használ a függő? Milyen generációs eltérések érhetők tetten a témára vonatkozóan? Adatgyűjtésünkhöz egy rövid online kérdőívet használtunk. Ebben bemutatjuk Viktor egy átlagos napját, amely során valamilyen szert fogyaszt (alkoholt, marihuánát vagy amfetamint). Ezután Viktorra vonatkozóan tettünk fel kérdéseket, amivel a társadalmi megítélését és a távolságtartás mértékét vizsgáltuk (például mennyire megbízható, barátságos, visszataszító... stb), majd egy tanácsadó kérdéssel zártuk a kérdőívet.

A válaszok kódolása után az eredményeket korcsoportok szerint is vizsgáltuk, illetve a Viktornak (különböző szerekhez kapcsolódóan) írt tanácsokat is összevetettük. Az eredmények korosztálybeli különbségeket mutattak a különböző szereknek és használóinak megítélésében, emellett erősen megmutatkozott a társadalmi távolságtartás mindegyik szerrel kapcsolatban. Ezen felül feltártuk, hogy az alkoholfogyasztó történetben adták a legkevesebb szerrel kapcsolatos tanácsot, mely alapján elmondható, hogy az alkoholizálás, azon belül pedig az alkoholizmus normatív tényező a magyar társadalomban.

Eredményeim

Az elmúlt egy év során részt vettem több konferencián is (HuCER 2020, Romológus Konferencia 2020, PTE BTK TDK 2020, VMTDK 2020), ahol megtiszteltető helyezéseket szántak nekem (helyi TDK-n különdíj, VMTDK-n szekcióelső díj). Ezen felül a Wliscocki Henrik Szakkollégiumi tagságomnak köszönhetően a szakkollégium által megjelenő két kötetben is helyet kaphattam három tanulmányommal is- Nemzeti Felsőoktatási Ösztöndíjban is részesültem a 2020-21-es tanévben.

GYŐRI TESSZA REGINA

gyori.tessza@gmail.com

Középiskolai hallgató

Kaposvári Munkácsy Mihály Gimnázium

*Témavezető:
Keresztesné Földes Anita
mentor, Kaposvári Munkácsy Mihály Gimnázium*

Mi csal mosolyt az arcodra? - Felmérés a fiatalok boldogságáról

Bevezetés: A boldogság minden korban mást jelentett, és a mai napig formálódik a fogalma. Mindenki másra asszociál, amikor meghallja a boldogság szót.

Célkitűzés: Arra voltam kíváncsi, hogy a mai fiatalok mitől boldogok. Befolyásolja-e őket valamilyen külső tényező (pl.: barátok, család, párkapcsolat, anyagiak)?

Anyag és módszer: A vizsgálathoz egy 43 kérdésből álló online kérdőívet szerkesztettem, melynek része volt a serdülőkori pszichológiai jóllétet mérő EPOCH kérdőív. Az egy hónapos kitöltési idő (2019. augusztus) alatt közel 200 kitöltés érkezett, melyből a beválasztási kritériumnak (14-20 éves életkor) 156 felelt meg. Ezeket statisztikai módszerekkel elemeztem. Majd a 2020 tavaszi online oktatás idején ennek a kérdőívnek a rövidített változatát töltötték ki 113-an.

Eredmények: Az ország minden megyéjéből és határon túlról is érkeztek válaszok. A válaszadók 84%-a lány. Az átlagos szubjektív boldogság átlaga (0-100-ig tartó skálán) 70,7 volt. Akik boldogabbnak látták a szüleiket maguk is átlagosan 17%-kal magasabb szubjektív boldogságindexszel rendelkeztek. A szünet és az iskolaidő átlagos boldogságindexe között 13,3% különbség volt a szünet javára. A kiegyensúlyozott családi élet, a párkapcsolat, valamint a tanórán kívüli tevékenység szignifikánsan magasabb boldogságszintet mutatott. Egyéb összefüggést a mintán nem találtam. Feltevésemmel ellentétben sem a barátok számával, sem a kapcsolattartás módjával nem találtam sem pozitív sem negatív összefüggést. Az EPOCH pszichológiai jóllét átlag mutatószáma jól korrelált a válaszadók által megjelölt szubjektív boldogság mértékével, de lényegesen kisebb szórással. A válaszadók 79%-a fontosnak tartaná a pozitív életszemléletet oktató órák bevezetését. A tanuló diákok 94%-ának van legalább egy olyan tanára, akit boldognak lát. Az első online oktatás bevezetése alatt a megkérdezettek boldogságindexe hasonló nagyságot mutatott, mint az előző évben iskolaidőben becsült mértéke.

Következtetés: A nem reprezentatív felmérés adatai alapján megállapíthatjuk, hogy a mai fiatalok boldogságához nem szükségesek anyagi javak, ellenben a jó családi háttér elengedhetetlen. Örvedetes adat volt számunkra, hogy a boldogság tanítását fontosnak találták a diákok. Az online oktatás alapvetően nem befolyásolta a fiatalok boldogságának mértékét.

KOMÁROMY ZSUZSA

zsuzsakomaromy@gmail.com

Pszichológia

BA, 4. félév

Babeş-Bolyai Tudományegyetem

*Témavezető:
dr. János Réka
egyetemi adjunktus, RO BBTE*

**Növeli a hosszútávú fókusz az áldozathibáztatást? Az "igazságos világba vetett hit"
elméletének vizsgálata**

Lerner (1980) elmélete szerint az áldozathibáztatás mögött az az implicit motívum húzódik meg, hogy a világot kiszámítható, igazságosan működő helyként lássuk. Ez azért szükséges, mert a meggyőződés, mely szerint mindenki azt kapja, amit megérdemel, elősegíti a hosszútávú célokba való befektetést. A kutatásban 2 vizsgálatot végeztünk. Az első tanulmányunk célja az igazságos világba vetett hit (IVVH) fő prediktorainak feltérképezése. A vallásosság a tervezéssel együtt szignifikánsan előrejelezte az IVVH-et. A második tanulmányban egy kísérletet végeztünk, melyben 2 független változót alkalmaztunk – ártatlan áldozat esetével való szembesülést, illetve egy hosszútávú fókusz-gyakorlatot – és ezek individuális és együttes hatását vizsgáltuk a résztvevők igazságossággal kapcsolatos reakcióira. Az igazság fogalmát az érzelmi Stroop-feladat erre a célra módosított változatával mértük. Jelentős különbség mutatkozott az áldozattal szembesülő és nem szembesülő csoport reakcióideje között, azt a hipotézist azonban, mely szerint a hosszútávú fókusz növeli az áldozathibáztatást, nem sikerült alátámasztanunk.

LABOS JÚLIA

labosj1999@gmail.com

Pszichológia

BA, 5. félév

Károli Gáspár Református Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Koltói Lilla

egyetemi adjunktus, KRE BTK

Rajongás időskorban- Paraszociális kapcsolatok az étellel való elégedettség, az észlelt társas támogatottság, az értékek és az időperspektíva tükrében

Háttér és célkitűzések: A paraszociális kapcsolatok jelenségét kevesen vizsgálták idősök körében, pedig az időskorra jellemző megnövekedett médiahasználat, valamint a társas kapcsolatok számának csökkenése indokolná a jelenség vizsgálatát ezen korosztálynál. Pályamunkámban azt vizsgáltam, hogy a nyugdíjas évek számának növekedésével párhuzamosan növekszik-e a médiahasználatból töltött idő mennyisége, megmaradnak-e a nemi különbségek időskorra a paraszociális kapcsolatokat illetően, illetve az észlelt társas támogatás mértéke és a paraszociális kapcsolat között van-e összefüggés ezen korosztálynál. Kutatásom másik fő célkitűzése annak vizsgálata, mely értékek és időperspektívák jellemzőek időskorra, illetve hogy az étellel való elégedettség, az emberi értékek és a különböző időperspektívák miképpen határozzák meg a paraszociális kapcsolatokat. Módszer: Az adatok gyűjtésére online felmérés formájában került sor. Dolgozatomban 82 nyugdíjas személy választát elemeztem. Eredmények: Az elemzésből kiderült, hogy minél magasabb a család felől észlelt társas támogatás mértéke, annál magasabb a paraszociális kapcsolatok értéke, bár a változók közötti kapcsolat gyenge és tendenciaszintű. Az eredmények szerint családban élő nyugdíjas személyek esetében magasabb a paraszociális kapcsolatok skála középértéke, mint egyedül élő nyugdíjasok esetében. Az elemzés alapján az önmegvalósítás értéke, a múltpozitív és jövő időperspektíva pozitív hatással van a paraszociális kapcsolatokra. Következtetés: A hatalom és/vagy teljesítmény értéke, a múltba való pozitív visszatekintés, a nosztalgizálás, illetve a jövőbeli célokkal való rendelkezés pozitívan határozza meg a paraszociális kapcsolatok kialakulását. A későbbiekben érdemes lenne az internet-, valamint a közösségi médiahasználatra vonatkozó kérdésekkel is kibővíteni a kérdőívet, hogy pontosabb képet kapjunk a paraszociális kapcsolatokról.
